

ORIJENTALNI INSTITUT U SARAJEVU

POSEBNA IZDANJA XXX

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH
I BOSANSKIH RUKOPISA

Obradila
LEJLA GAZIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Orijentalni institut
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1430/2009.

Recenzent:
Dr. Mustafa Jahić

مراجعة :
الدكتور مصطفى يحييتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017:091.1]=411.21
017:091.1]=222.1
017:091.1]=512.161
017:091.1]=163.4*3

ORIJENTALNI institut (Sarajevo)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa / obradila Lejla Gazić. - Sarajevo : Orijeentalni institut : Al-Furqan, Fondacija za islamsko naslijeđe, 2009. - 246, [30] str. : faks. ; 25 cm. - (Posebna izdanja / Orijeentalni institut u Sarajevu ; 30)

ISBN 978-9958-626-11-1
1. Gazić, Lejla
COBISS.BH-ID 17703686

Izdavači:

Fondacija Al-Furqān za islamsko naslijeđe
22A Old Court Place, London. W8 4PL, U.K.

Orijeentalni institut u Sarajevu
Zmaja od Bosne 8b, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

INSTITUTE FOR ORIENTAL STUDIES IN SARAJEVO

SPECIAL ISSUES XXX

CATALOGUE
OF ARABIC, TURKISH, PERSIAN
AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

Prepared by
LEJLA GAZIĆ

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Institute for
Oriental Studies
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1430 AH/2009 AD

SADRŽAJ - CONTENTS

UVODNA RIJEČ.....	VII
FOREWORD	IX
PREDGOVOR.....	XI
PREFACE	XXIII
UVOD	XV
INTRODUCTION	XXIII
IZVORI I LITERATURA.....	XXXI
TRANSKRIPCIJA.....	XXXVII
ARAPSKI RUKOPISI - ARABIC MANUSCRIPTS.....	1
TURSKI RUKOPISI - TURKISH MANUSCRIPTS	83
PERZIJSKI RUKOPISI - PERSIAN MANUSCRIPTS	191
BOSANSKI RUKOPISI - BOSNIAN MANUSCRIPTS	203
INDEKSI – INDEXES	207
Indeks naslova arapskim pismom – Index of titles in Arabic script.....	209
Indeks naslova u transkripciji – Index of titles in Latin transcription	213
Indeks autora – Index of authors	219
Indeks prepisivača – Index of copyists	227
Indeks vlasnika i vakifa – Index of owners and donars.....	231
Indeks geografskih naziva – Index of geographic names	235
Indeks ostalih imena – Index of other names.....	239
Kataloški indeks – Index of Catalogue numbers	243
Signaturni indeks – Index of call numbers.....	245
PRILOZI - SUPPLEMENTS	247

UVODNA RIJEČ

Već dugi niz godina Fondacija za islamsko naslijeđe al-Furqan putem organiziranja raznih simpozija, seminara i izložbi, objavljivanja knjiga i kataloga te snimanja rukopisa, historijskih dokumenata, vakufnama i sidžila šerijatskih sudova, svestrano radi na zaštiti i očuvanju islamske baštine i kulture u svijetu.

Tako ova fondacija ulaže ogromne napore na očuvanju i zaštiti rukopisne građe i starih štampanih knjiga koje se nalaze u raznim kulturnim i naučnim institucijama u Bosni i Hercegovini. Nakon pomoći Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu u očuvanju i prezentiranju njenoga rukopisnog blaga, Fondacija al-Furqan nastavlja sa pomoći i drugim institucijama u Bosni i Hercegovini koje čuvaju slično kulturno blago. Rezultat ovih napora je, između ostalog, i ova knjiga Kataloga rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu koju predajemo naučnoj i istraživačkoj javnosti. Poznato je kakvu su sudbinu imale hiljade rukopisa ovoga instituta njegovim barbarskim paljenjem 1992. godine. Zbog toga Fondacija al-Furqan osjeća posebnu želju da pomogne u očuvanju, nažalost, malog broja sačuvanih i nanovo nabavljenih rukopisa ovoga instituta. Fondacija al-Furqan želi da, podržavajući snimanje i katalogiziranje rukopisa u ovome institutu i drugim sličnim institucijama u Bosni i Hercegovini, dadne svoj doprinos u njihovu spašavanju i očuvanju od propadanja kojemu su bili izloženi tokom posljednjih događanja na ovim prostorima te njihovom prezentiranju naučnoj i istraživačkoj javnosti u svijetu.

U ovom svesku Kataloga obrađeni su, dakle, rukopisi otrgnuti od vatrene stihije koja je zahvatila Orijentalni institut ratne 1992. godine i rukopisi nabavljeni posljednjih godina zahvaljujući angažmanu uprave ovoga instituta. Nadamo se da će izdavanje ovog Kataloga biti od svestrane koristi za istraživače koji se bave istraživanjem i izučavanjem islamskog kulturnog nasljeđa i istovremeno naše sjećanje na hiljade izgorjelih rukopisa ovoga instituta.

U to ime molim Uzvišenog Allaha da nam podari uspjeh i Svoju pomoć u ostvarenju ciljeva koje, na polju očuvanja islamskog kulturnog

nasljeđa kao jedne od tekovina čovječanstva sa svim svojim univerzalnim vrijednostima, poduzima Fondacija za islamsko naslijeđe al-Furqan.

Upućujem riječi zahvalnosti dr. Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke na njegovom trudu u realizaciji ovoga posla, zatim dr. Behiji Zlatar, direktorici Orijeentalnog instituta i dr. Lejli Gazić, koja je obradila rukopise u ovome Katalogu. Želim im svima uspjeh i sve najbolje u njihovim budućim poslovima.

London, 1430/2009.

Aḥmad Zakī Yamānī
Predsjednik
Fondacije za islamsko naslijeđe al-Furqān

FOREWORD

For many years, the al-Furqan Islamic Heritage Foundation has been comprehensively working on protection and preservation of Islamic heritage and culture in the world by organising various symposia, seminars and exhibitions; by publishing books and catalogues; and by filming manuscripts, historical documents, deeds of endowment - vakufnamas, and shari'a court records - sigils.

So, the Foundation has been making great efforts to preserve and protect manuscript material and old printed books kept in various cultural and scientific institutions in Bosnia and Herzegovina. Having helped the Ghazi Husrev-bey Library in Sarajevo with the preservation and presentation of its manuscript treasures, the al-Furqan Foundation continues supporting other institutions in Bosnia and Herzegovina with keeping similar cultural treasure. These efforts have resulted in, but are not limited to, this Catalogue of Manuscripts of the Institute for Oriental Studies in Sarajevo, which we are presenting to scientists and researchers. The destiny of thousands of manuscripts of this Institute is widely known after it was barbarously set to fire in 1992. This is why the al-Furqan Foundation is especially interested in helping with preservation of, unfortunately, the small number of this Institute's rescued and newly-acquired manuscripts. By supporting filming and cataloguing the manuscripts in this Institute and other similar institutions in Bosnia and Herzegovina, the al-Furqan Foundation would like to give its own contribution to their rescue and preservation from destruction they were exposed to during the recent events in this region, and to their presentation to scientists and researchers in the world.

This Catalogue volume, therefore, deals with the manuscripts rescued from the fire that caught the Institute for Oriental Studies in 1992 and the manuscripts acquired in recent years owing to the engagement of the Institute's Management. We hope that the publication of this Catalogue will be of universal benefit for researchers engaged in research into and study of Islamic cultural heritage and, at the same time, our memory of this Institute's thousands of burned manuscripts.

In that name, I pray Sublime Allah to bestow success upon us and His help in achieving the aims which the al-Furqan Islamic Heritage Foundation has set in the field of preservation of Islamic cultural heritage as one of mankind's acquisitions with all its universal values.

I express my thanks to Dr Mustafa Jahić, director of the Ghazi Husrev-bey Library, for his efforts to do this job; to Dr Behija Zlatar, director of the Institute for Oriental Studies; and to Dr Lejla Gazić, who processed the manuscripts in this Catalogue. I wish them all success and all the very best in their future endeavours.

London, 1430/2009

Aḥmad Zakī Yamānī
Chairman
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation

PREDGOVOR

Objavljivanje Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Orijentalnog instituta predstavlja za nas poseban značaj, zbog toga što će na taj način ova zbirka biti dostupna naučnoj javnosti i svima onima koji se bave izučavanjem kulturne baštine.

Ovo objavljivanje je značajno i zbog toga što je nakon stradanja rukopisne zbirke Orijentalnog instituta koja je ranije sadržavala 5.263 kodeksa na arapskom, turskom, perzijskom i bosanskom jeziku i predstavljala jednu od najbogatijih rukopisnih zbirki na Balkanu, sačuvan veoma mali broj rukopisa, a od 1995. godine nastavljeno je sakupljanje putem otkupa ili poklona od pojedinaca i institucija u zemlji i inostranstvu.

Iako brojčano mala, zbirka i danas nudi zanimljive i vrijedne rukopise nastajale širom islamskog svijeta i u Bosni i Hercegovini.

Zahvalnost za publikovanje Kataloga dugujemo Njegovoj ekscelenciji šejh Ahmedu Zeki Jemaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije za islamsko nasljeđe iz Londona al-Furqan, koji inače radi na zaštiti, očuvanju i katalogizaciji brojnih zbirki islamskih rukopisa u svijetu. Fondacija al-Furqan pomogla je i u digitalizaciji rukopisa, te će time biti omogućeno ne samo čuvanje i zaštita zbirke, nego će na taj način rukopisi biti dostupni svima onima koji se bave njihovim izučavanjem.

Zahvalnost dugujemo i generalnom direktoru Fondacije al-Furqan dr. Adilu Salahiju na realiziranju ovog projekta.

Zahvaljujemo se i uvaženom direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu dr. Mustafi Jahiću koji je inicirao objavljivanje ovog Kataloga kao i snimanje rukopisne zbirke Orijentalnog instituta radi njene zaštite. On je koordinirao na svim poslovima vezanim za snimanje rukopisa i pripremu za objavljivanje ovog Kataloga.

Behija Zlatar
Direktorica Orijentalnog instituta

PREFACE

Publishing *Catalogue of Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts* of the Institute for Oriental Studies is of particular significance for us because it will make the Collection available to the scientific world and all those doing research into cultural heritage.

This publication is significant also due the fact that after the Institute for Oriental Studies' Manuscript Collection had been destroyed, which earlier had had 5,263 codices in the Arabic, Turkish, Persian, and Bosnian languages, and had been one of the richest manuscript collections in the Balkans, a very small number of manuscripts were saved; as of 1995, collecting has continued through buying up or presents from individuals and institutions in the country and abroad.

Although small in numbers, the Collection still today offers interesting and valuable manuscripts originating from all over the Islamic world and Bosnia and Herzegovina.

Our gratitude for the Catalogue publication is due to His Excellency Sheikh Ahmad Zaki Yamani, President and Founder of the al-Furqan Islamic Heritage Foundation in London, who is engaged in protection, preservation and cataloguing of many Islamic manuscript collections in the world. The al-Furqan Foundation also supported manuscript digitalisation, which will enable not only the keeping and protection of the Collection, but in this way the manuscripts will be accessible to all researchers into them.

We owe a debt also to the al-Furqan Foundation's Director General, Dr Adil Salahi for the project implementation.

We express gratitude also to the esteemed Director of the Ghazi Husrav-bey Library in Sarajevo, Dr Mustafa Jahić, who initiated this Catalogue publication and the filming of the Institute for Oriental Studies' Manuscript Collection for the purpose of its protection. He coordinated all the activities related to the manuscript filming and preparations for publishing the Catalogue.

Behija Zlatar

Director, Institute for Oriental Studies

UVOD

Rukopisna zbirka Orijentalnog instituta u Sarajevu danas predstavlja jednu od manjih zbirki manuskripata na arapskom, turskom, perzijskom i bosanskom jeziku. U 108 rukopisnih kodeksa sa 203 djela, stvaranih i ispisivanih na jednom, dva ili tri ova jezika, danas susrećemo samo mali broj djela iz nekadašnje rukopisne zbirke Orijentalnog instituta koja je bila jedna od najbogatijih rukopisnih zbirki na Balkanu, odmah iza Gazi Husrev-begove biblioteke. Sa svojih 5.263 kodeksa na arapskom, turskom, perzijskom i bosanskom jeziku, rukopisna zbirka Orijentalnog instituta nudila je istraživačima iz cijelog svijeta neizmjereno bogatstvo pisane riječi stvarano i prepisivano stoljećima širom orijentalno-islamskog civilizacijskog kruga. Njen rukopisni fond sačinjavali su rukopisi koji su 1950. godine, nakon osnivanja Orijentalnog instituta, u ovu ustanovu preneseni iz biblioteke Zemaljskog muzeja, a kojih je bilo 3.475 kodeksa, te rukopisi koji su za ovu zbirku nabavljani od 1950. do 1991. godine i dostigli broj od 1.788 kodeksa, tako da je ova zbirka početkom 1992. godine imala ukupno 5.263 rukopisna kodeksa. U ovom fondu su bili zastupljeni rukopisi iz svih naučnih i teoloških disciplina: od rukopisa Kur'ana i nauke o Kur'anu, hadisa, prava i obredoslovlja, dogmatike, molitvi – dova, propovijedi, zatim djela iz misticizma (tesavvufa) i islamske filozofije, posebno logike, svih područja prirodno-matematskih nauka, kalendarografije, astrologije, okultizma, historije i geografije, politike, kao i gramatičkih i leksikografskih djela prepisivanih za potrebe obrazovanja u nižim i višim školama. Pored toga, u fondu su bila čuvana brojna djela iz lijepe književnosti, prije svega poezije, sa pjesničkim zbirkama – divanima domaćih i osmanskih pjesnika, pojedinačnim pjesmama ili samo stihovima poznatih i nepoznatih pjesnika, ali i proznih djela, izreka, poslovice i drugog književnog sadržaja. Uz rukopise iz područja epistolografije, nekoliko diploma (idžazet-nama), te rukopisa iz oblasti muzike, čuvao se i izvjestan broj medžmua – zbornika raznovrsnog, najčešće književnog i kulturološkog sadržaja. Među rukopisima iz zbirke Orijentalnog insti-

tuta pažnju istraživača privlačilo je nekoliko najstarijih rukopisa, među kojima je svakako najinteresantniji bio jedan prepis djela *an-Nawāzil min al-Fatawā*, autora Abū al-Layṭ Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī-ja (umro 373/983. ili 375/985.) Prepisivač tog rukopisa bio je Aḥmad b. ‘Abdullāh al-Qā’id Abū Šuḡā’ aš-Šalhī koji je u bilješci o prepisu naveo da ga je završio 9. zul-hidždže 413/5. marta 1023. godine. Koliko nam je poznato, to je bio najstariji rukopis koji se čuvao na području Bosne i Hercegovine, ali i bivše Jugoslavije (vid. Salih Trako, „Pet starih manuskripata iz zbirke Orientalnog instituta u Sarajevu“, *POF* 27/1977., Sarajevo 1979., str. 247-275).

Kad je riječ o umjetničkoj vrijednosti pojedinih rukopisa iz ove zbirke, svakako je u svjetskoj javnosti bio najpoznatiji fragment jednog astrološkog rukopisa sa minijaturama koje su predstavljale zodijačke znakove, a koji je nastao u 15. ili 16. stoljeću (vid. Zagorka Janc, „Minijature u islamskom astrološkom spisu Orientalnog instituta u Sarajevu“, *POF* VI-VII/1956-57, Sarajevo 1958., str. 139-145).

U rukopisnoj zbirci Orientalnog instituta su se čuvali i brojni prepisi popularnih pravnih djela *Multaqā al-abḥur* Ibrāhīm Ḥalabī-ja (15. stoljeće) – 40 primjeraka i *Durar al-ḥukkām* Mulla Ḥusraw-a (16. stoljeće) – 27 primjeraka, od koji su neki predstavljali izuzetne primjere islamske kaligrafije i umjetničke obrade manuskripata, a izvanrednom kaligrafijom i izradom poveza isticale su se i pojedine zbirke pravnih decizija (fatawa) koje su poznate muftije i kadije izdavali za konkretne slučajeve iz pravne prakse, a sakupljali u zbornike oni sami ili, češće, njihovi sekretari ili pisari u kancelarijama.

Za istraživanja književnog stvaralaštva i kulturne baštine Bošnjaka pisane na orijentalnim jezicima, od izuzetne važnosti su bili rukopisi domaćih autora u svim oblastima stvaralaštva na orijentalnim jezicima. Iako najčešće u književnosti, prije svega poeziji, gdje se Bošnjaci javljaju kao autori pjesničkih zbirki – divana, ali i pojedinačnih pjesama ili stihova, domaći autori su zastupljeni i u drugim oblastima – historiji, geografiji, matematici, medicini, pravu, lingvistici, leksikografiji, epistolografiji itd., a među njima je bio i više autografa. Posebno mjesto u ovom opusu zauzimali su sakupljači medžmua – bilježnica raznovrsnog sadržaja koje su predstavljale zanimljive izvore za izučavanje mnogih pitanja iz naše kulturno-historijske prošlosti.

Svakako treba istaknuti da su se u ovoj zbirci nalazili prepisi divana bošnjačkih pjesnika Hasana Kaimije, Sabita Užičanina i Fadil-paše Šerifovića koji su poslužili i kao prvorazredni izvori pri izradi doktorskih disertacija o ovim autorima i njihovom stvaralaštvu. Isto tako, treba spomenuti da se u ovoj zbirci nalazio i znatan broj divana pojedinih osmanskih autora – njih 24.

Jedan od pokazatelja bogatstva i raznovrsnosti rukopisne zbirke Orijentalnog instituta bio je i podatak da se u njoj čuvao jedan rukopis o šahu, čiji je prepis najvjerovatnije nastao krajem 15. stoljeća (djelo je nepotpuno na kraju, ali su ostali dijelovi kodeksa, pisani istom rukom, datirani krajem 15. stoljeća). Pored ovoga, u zbirci je bio i jedan rukopis o teoriji muzike, ali o njemu nije bilo nikakvih detaljnijih podataka. Kao ilustracija raznovrsnosti sadržaja ove rukopisne zbirke može se iznijeti podatak da se u njoj nalazio i jedan rukopis sa tematikom o braku i erotici, napisan na arapskom jeziku u 14. stoljeću, a prepisan krajem 16. stoljeća, te prijevod sa njemačkog na turski jezik kemijsko-farmakološkog djela o destilaciji i spravljanju medikamenata, sa ilustracijama, iz 18. stoljeća.

Još mnogo podataka bi se moglo iznijeti o brojnim rukopisima iz ove zbirke i njenoj vrijednosti za izučavanje historije stvaralaštva pisano na arapskom, turskom, perzijskom i bosanskom jeziku – alhamijado, te istraživanja književne, historijske i kulturno-historijske baštine Bošnjaka koji su pisali na ovim jezicima. Brojne studije, monografije, radovi, članci ili prilozi, objavljeni na osnovu rukopisne građe iz ove zbirke, ostali su da svjedoče o nekima od rukopisnih djela koja su se ovdje čuvala, a mjestimične ilustracije ili faksimili pokazuju samo mali dio ovog nekadašnjeg kulturnog blaga. Ranije objavljeni katalozi ove zbirke, sa podacima koji su karakteristični u kataloškoj obradi rukopisa, danas mogu poslužiti kao izvori za katalogizaciju ili samo kao informacija o rukopisima kojih više nema.

Kako se iz ovog kratkog pregleda može vidjeti, u rukopisnoj zbirci Orijentalnog instituta su se čuvali rukopisi koji su nastajali širom islamskog svijeta, od dalekih azijskih i afričkih zemalja, prostora širom Osmanskog carstva, pa sve do većih ili manjih mjesta u Bosni i Hercegovini koja se ponekad u kolofonima navode kao mjesta prepisa pojedinih rukopisa. Nastajali od početka 11. pa sve do početka 20. stoljeća,

ispisivani rukom autora ili brojnih prepisivača koji su ih pisali za svoje potrebe ili po narudžbi, nekada jednostavnim, a nekada kaligrafski dotjeranim vrstama arapskog pisma, ovi rukopisi su ostali sačuvani i nakon svjetskih ratova i raznih elementarnih nepogoda. Međutim, nisu se uspjeli sačuvati od vatre kojom je u maju 1992. godine, granatiranjem sa brda iznad Sarajeva i spaljena plamenom mržnje, zauvijek nestala ova riznica neprocjenjivog i neponovljivog pisanog stvaralaštva.

Današnja rukopisna zbirka obuhvata 53 sačuvana kodeksa iz ranije zbirke Orijeentalnog instituta, 34 kodeksa otkupljena u periodu od 1995. do 2002. godine, te 21 kodeks koji je u sadašnju zbirku dospio kao poklon od pojedinaca i institucija iz zemlje i inostranstva.

U ovom pregledu ćemo ukazati na jedan broj rukopisa koje smo izdvojili po slijedećim kriterijima:

- najstariji rukopisi u ovoj kolekciji,
- rukopisi posebne umjetničke vrijednosti,
- autografi,
- djela bosansko-hercegovačkih autora,
- djela koja su prepisali domaći prepisivači.

Najstariji kodeks u zbirci potječe iz 15. stoljeća (R 66), sastoji se od dva djela: komentara Božijih lijepih imena Muḥyiddīn Abū al-‘Abbās Aḥmad b. ‘Alī al-Būnī-ja (umro 622/1225.) jednog i djela iz oblasti hadisa (islamske tradicije) u kojem je nepoznati autor sabrao na arapskom jeziku razne podatke o poslanicima, a za sebe ga je prepisao ‘Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī (?) aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi‘ī 10. redžeba 822/2. 8. 1419. Bilješka sa imenom prepisivača ispisana je bez dijakritičkih znakova, pa se njegovo ime može pročitati na više načina.

Među rukopisima koji se ističu kaligrafskim umijećem prepisivača su, prije svega, pojedini prepisi Kur’ana ili džuzova, en‘ami, zbirke dova i idžazetname, te jedan nepotpun prepis Bustana.

U ovoj grupi rukopisa posebno mjesto izuzetan kaligrafski prepis Kur’ana (R 49) sa bogato ukrašenim početnim stranicama, unvanima u plavoj, tirkiznoj, tamnocrvenoj i zlatnoj boji, naslovima sura ispisanim bijelom tintom na zlatnoj podlozi ukrašenoj raznobojnim floralnim motivima i tekstom uokvirenim zlatnim, crnim i crvenim linijama. Rukopis je uvezan u vrlo lijep povež sa preklopcom, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca, a dodatno stavljen

u kožnu futrolu. Rukopis je prepisao Aḥmad Rifqī Šayḥ-zāde (Šehović), učenik Muḥammad Saʿīda Berber-zāde (Berberović) 1162/1748. godine.

Umjetničkom izradom se izdvaja i kodeks (R 58) koji je prepisao ʿAlī Ḥilmī, učenik Muḥammad Rāsima 1168/1754-55. godine. Pored kaligrafskog rukopisa, bogato ukrašenog raznobojnim floralnim motivima u zlatnim unvanima i završnom kolofonu, povež je također ukrašen rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca i okvirom u obliku zlatne pletenice.

Od autografa ćemo spomenuti preradu (talḥīs) djela *ad-Durr al-munazzam fi mawlid an-nabī al-muʿazzam* Abū ʿAbdullāh al-Laḥmi as-Sabtī-ja koju je pod naslovom *Ġāmiʿ al-maḥāmid al-muḥammadiyya fi manāqib al-ḥadīrat al-aḥmadiyya* napisao ʿAbdulkarīm b. ʿAlī al-ʿĀšī i završio 12. šabana 980/1572. godine, kako je navedeno na kraju autografa (R 55-1).

Za izučavanje stvaralaštva bošnjačkih autora na orijentalnim jezicima posebnu vrijednost imaju autografi domaćih autora. Jedan od njih je autograf komentara djela *Tahdīb al-mantiq wa al-kalām* Saʿduddīn Maʿūd b. ʿUmar at-Taftazānī-ja koji je pod naslovom *Tawḍīḥ Tahdīb al-mantiq* napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šejh Jujo. Komentar je završen 4. redžeba 1118/12. 10. 1706. godine (R 23) i spada u mali broj sačuvanih rukopisa iz stare zbirke Orijentalnog instituta.

Među autografe domaćih autora u ovoj zbirci možemo uslovno ubrojati i sačuvane sveske djela *Tārīḥ-i Anwarī* Muhameda Enverije Kadića, iako se ovdje radi o kopijama autografa ispod indiga (čiji se original čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu).

U zbirci se, pored spomenutih autografa, nalaze i prepisi djela drugih bošnjačkih autora, kao što su: nekoliko djela čiji je autor Ali-dede Bošnjak (u kodeksu R 83), djelo *Uṣūl al-ḥikam fi nizām al-ʿālam* Hasana Kafije Pruščaka (R 16-1), fetve Ahmed-efendije Mostarca (R 15), djelo *Minḥāḡ an-nizām fi dīn al-islām* iz oblasti politike, autora Muhameda Prozorca (R 18-1), te tri sveska Muvekkitovog djela *Tārīḥ-i diyār-i Bosna* u prepisu Abdulhalima Rasiha, sin Muhameda Enverije Kadića (R 28-1, R 28-2 i R 28-3).

Ovdje treba spomenuti da se u zbirci nalazi i jedan kodeks koji sadrži sa dva djela na bosanskom jeziku (R 48): fragment pjesme o Ismailu a.s. Muharema Dizdarevića - Muhameda Rušdije i pjesma religiozno-didaktičkog sadržaja koja počinje riječima: „Ibrahime, brate moj“ ...

U nekoliko rukopisa se susreću imena domaćih prepisivača, a iz podataka koji se navode u rukopisima vidi se da su ti prepisivači bili iz Sarajeva (npr. br. 86, 150, 151, 152, 176), Mostara (br. 69, 79, 118), Zvornika (br. 81), Gornjeg Vakufa (br. 98), Prozora (br. 124), Livna (br. 142, 143, 175).

I na kraju, treba napomenuti da se zanimljivi podaci za izučavanje naše kulturno-historijske prošlosti mogu naći u nekoliko medžmua koje se čuvaju u ovoj zbirci. Ovdje posebno ističemo stihove nekoliko mostarskih, ali i pjesnika iz drugih krajeva Bosne i Hercegovine, koje susrećemo u dvije sačuvane medžmue (R 21 i R 22), kao i više pjesama – tariha o raznim osobama, događajima i objektima (R 27).

Principi po kojima su obrađivani rukopisi u ovom katalogu su slijedeći:

Rukopisi su podijeljeni prema jezicima, tako da su prvo obrađeni rukopisi na arapskom, zatim turskom, perzijskom i, na kraju, bosanskom jeziku. Unutar svakog od ovih jezika rukopisi su raspoređeni po tematici uobičajenoj u izradi kataloga, hronološkim redom nastanka djela i pojedinog rukopisa. Svaka jedinica je obrađena tako da je s lijeve strane stavljen kataloški broj rukopisa, a sa desne strane njegov inventarni broj u zbirci. Ako se radi o djelu iz kodeksa sa više djela, uz inventarni broj je, odvojen crticom, označen i redni broj tog djela u kodeksu.

Naslovi djela doneseni su arapskim pismom i u latiničnoj transkripciji, a za djela koja nemaju naslova i ne mogu se identifikovati na osnovu izvora i literature, stavljen je naslov prema sadržaju djela.

Pri obradi djela su doneseni osnovni biografski podaci o autoru, vremenu u kojem je živio, tematici i sadržaju djela, te izvori i literatura za autore i djela koji su već identifikovani u drugim zbirkama. Posebno su označeni rukopisi koji predstavljaju autografe.

U opisu se donosi naslov djela ukoliko se on u rukopisu razlikuje od naslova već utvrđenog u literaturi, te početak i kraj djela, podaci o prepisu ukoliko su navedeni, kao i eventualni podaci o bivšim vlasnicima ili vakifima.

U formalnom opisu rukopisa daju se podaci o povezu, broju folija i formatu rukopisa, obimu i formatu pisanog teksta, te podaci o papiru, vrsti pisma, tinti, kao i drugi podaci karakteristični za određeni rukopis, kao što je umjetnička izrada poveza, kaligrafski ispisivan tekst, ukrašeni unvani ili početne stranice, eventualne ilustracije ili minijature u tekstu, te neke druge interesantne informacije koje pruža određeni rukopis.

Nudeći naučnoj javnosti na uvid ovaj katalog, želim da se zahvalim svima onima koji su na razne načine pomogli da ova knjige dođe u ruke istraživačima pisane riječi na orijentalnim jezicima, a posebno se zahvaljujem dr. Mustafi Jahiću na korisnim primjedbama i sugestijama koje je dao kao recenzent, te na brojnim aktivnostima koje je poduzimao kao koordinator u zahtjevnom postupku od predaje rukopisa do njegovog objavljivanja.

Sarajevo, 1430/2009.

Lejla Gazić

INTRODUCTION

Today the Institute for Oriental Studies' Manuscript Collection is one of smaller manuscript collections in the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian languages. Among 108 manuscript codices with 203 works, written in one, two or three of these languages, today we find only a small number of works from the former Manuscript Collection of the Institute for Oriental Studies, which used to be one of the richest manuscript collections in the Balkans, second to the Ghazi Husrev-bey Library. With its 5,263 codices in Arabic, Turkish, Persian, and Bosnian, the Institute for Oriental Studies' Manuscript Collection offered scholars worldwide an immeasurable wealth of written texts written and copied for centuries all over the Oriental-Islamic civilisation circle. Its manuscript holdings were the manuscripts that in 1950, upon the foundation of the Institute for Oriental Studies, were transferred into this institution from the National Museum library, comprising 3,457 codices, and manuscripts collected for the Collection between 1950 and 1991, having eventually 1,788 codices, so that early in 1992 the Collection had a total of 5,263 manuscript codices. The holdings comprised manuscripts from all scientific and theological disciplines: the Qur'an manuscripts, Hadith, law, ritual rules, dogmatic theology, prayers, sermons, then mysticism works, Islamic philosophy, especially logic, sciences, calendarography, astrology, occultism, history and geography, politics, grammar and lexicographical works copied for the needs of education in lower and high schools. The holdings also comprised many belletristic literature works, poetry first of all, with poetry collections – divans by local and Ottoman poets, single poems or just verses by known and anonymous poets, as well as prose works, sayings, proverbs and other literary forms. Alongside the manuscripts from the field of epistolography, there were a number of diplomas (idjazet-nama), and manuscripts from the field of music, a number of madjmuas – collected papers of various, usually literary and cultural content.

Scholars' attention was drawn by several oldest manuscripts of the Institute for Oriental Studies' Collection, the most interesting of them

being one copy of the work *an-Nawāzil min al-Fatāwā*, by Abū al-Layt Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī (d. 373 AH / 983 AD or 375 AH / 985 AD). The copyist of that manuscript was Aḥmad b. ‘Abdullāh al-Qā’id Abū Shuḡā‘ ash-Shalhī, who in a note about the copy said that he had finished copying on 9th Dhu’l-Hijja 413 AH / 5th March 1023 AD. To our knowledge, that was the oldest manuscript kept not only in Bosnia and Herzegovina, but in the former Yugoslavia as well (see Salih Trako, „Pet starih manuskripata iz zbirke Orijeentalnog instituta u Sarajevu“ / The five old manuscripts in the Institute for Oriental Studies’ Collection in Sarajevo/, *POF* 27/1977, Sarajevo 1979, pp 247-275).

Speaking about artistic values of some manuscripts from this Collection, the best-known to the world public was a fragment from an astrological manuscript with miniatures depicting zodiac signs, written in the 15th or the 16th century (see Zagorka Janc, „Minijature u islamskom astrološkom spisu Orijeentalnog instituta u Sarajevu“ / Miniatures in an Islamic Astrological Record in the Institute for Oriental Studies in Sarajevo/, *POF* VI-VII/1956-57, Sarajevo 1958, pp 139-145).

Many copies of popular legal works were kept at the Institute for Oriental Studies’ Manuscript Collection - *Multaqā al-abḥur* by Ibrāhīm Ḥalabī (15th century) – 40 copies, and *Durar al-ḥukkām* by Mulla Ḥusraw (16th century) – 27 copies; some thereof were extraordinary samples of Islamic calligraphy and manuscript design; some collections of legal decisions (fatawa) also excelled in magnificent calligraphy and cover design, published by well-known muftis and qadis about some cases from legal practice, collected by themselves into collections or, more often, by their secretaries or scribes in offices.

Exceptionally important for the investigation of Bosniaks’ literary activity and cultural heritage written in Oriental languages were the manuscripts of local authors in every field of creativity in Oriental languages. Although Bosniaks usually appeared in literature, primarily in poetry as authors of collections of poems – divans, but also of single poems or verses, local authors were present in other fields as well – history, geography, mathematics, medicine, law, linguistics, lexicography, epistolography, etc., including several autographs as well. Special place in this opus belonged to collectors of madjmuas – notebooks of versati-

le content, which were interesting sources for the study of many issues from our cultural and historical past.

We should definitely emphasise the fact that this Collection held divan copies by Bosniak poets Hasan Kaimi, Sabit Užičanin, and Fadil-pasha Šerifović, which were used as first rate sources for doctoral dissertations about these authors and their opuses. Mention should also be made that this Collection comprised a significant number of divans by some Ottoman authors as well – 24 of them.

One of indicators of abundance and diversity of the Manuscript Collection of the Institute for Oriental Studies is that it held one manuscript about chess, whose copy was done probably late in the 15th century (the final part of the work was incomplete, but other parts of the codex, written by the same hand, were dated to the end of the 15th century). Also, the Collection held a manuscript about the theory of music, but there was no detailed information about it. As an illustration of this manuscript content versatility, we can present information that it held a manuscript dealing with marriage and erotic, written in Arabic in the 14th century, copied late in the 16th century, and a translation from German into Turkish of a chemical-pharmacological work on distillation and evaporation of medicaments, with illustrations, from the 18th century.

We could present a lot more information about many manuscripts from this Collection and its value for the study of history of creativity in the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian languages – Aljamiado, and for the research into literary, historical and cultural-historical heritage of the Bosniaks who wrote in these languages. Many studies, monographs, papers, articles and contributions, published on the basis of the manuscript material from this Collection, have survived to witness some of the manuscripts which were kept here; sporadic illustrations or facsimiles show only a small part of this former cultural asset. This Collection's Catalogues published earlier, with data typical of catalogic manuscript processing, today can serve as sources for cataloguing or only as information about manuscripts existing no more.

As we can see from this short survey, the Institute for Oriental Studies' Manuscript Collection held manuscripts written all over the Islamic world, from remote Asian and African countries, territories of the

whole Ottoman Empire, to as far as bigger or smaller places in Bosnia and Herzegovina, which are sometimes given in colophones as places of copying of some manuscripts. Created from the early 11th to as late as the early 20th centuries, written by the hands of authors or many copyists who wrote them for their own needs or to order, sometimes in simple, sometimes calligraphically embellished types of Arabic script, those manuscripts were preserved even after the World Wars and various natural disasters. However, they could not be saved from the fire which in May 1992, shelled from the mounts above Sarajevo and burnt with the flames of hatred, this treasure of invaluable and unrepeatable written creative endeavours vanished for ever.

Present-day Manuscript Collection comprises 53 preserved codices from the former Collection of the Institute for Oriental Studies, 34 codices bought up from 1995 to 2002, and 21 codices reaching this Collection as gifts from a few people and institutions in the country and abroad.

In this survey we will point to some manuscripts that we selected according to the following criteria:

- the oldest manuscripts in the Collection
- manuscripts of particular artistic value
- autographs
- works by Bosnia-Herzegovina authors
- works copied by local copyists

The oldest codex in the Collection, dating from the 15th century (Ms 66), consists of two works: comments on God's beautiful names by Muḥyiddīn Abū al-'Abbās Aḥmad b. 'Alī al-Būnī (d. 622 AH / 1225 AD), and a work from the field of hadiths (Islamic tradition), in which an unidentified author collected various information about prophets in Arabic, and copied by 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī (?) aṭ-Ṭayyibī ash-Shāfi'ī for his personal use on 10th Rajab 822 AH / 2nd August 1419 AD. A note with the copyist's name was written without diacritics, so that his name can be read in several ways.

Among the manuscripts excelling in copyists' calligraphic skill, primarily there are some copies of the Qur'an or its parts, *an'ām* - collections of prayers and idjzet-namas, and one incomplete copy of *Būstān*.

In this manuscript group, a special place belongs to the Qur'an calligraphic copy (Ms 49) with lavishly decorated initial pages, vignettes in blue, turquoise, dark red and gold; surah headlines written in white ink on a gold background ornamented with varicoloured floral motifs; and texts framed in gold, black and red lines. The manuscript is bound in a beautiful cover with an overlap, decorated with gold rosettes in the middle and on the edges of the cover and overlap, packed in a leather case. The manuscript was copied by Aḥmad Rifqī Shayḥ-zāde (Šehović), a disciple of Muḥammad Sa'īd Berber-zāde (Berberović) in 1162 AH / 1748 AD.

Excelling in its artistic performance is also the codex (Ms 58) copied by 'Alī Ḥilmī, a disciple of Muḥammad Rāsim 1168 AH / 1754-55 AD. Alongside the calligraphic handwriting, lavishly decorated with varicoloured floral motifs in gold title page vignettes and the final colophon, the cover is also ornamented with rosettes in the middle and on the cover and overlap edges, and with a gold-braided frame.

Among the autographs, we will mention a rewriting (talḥīs) of the work *ad-Durr al-munazzam fi mawlid an-nabī al-mu'azzam* by Abū 'Abdullāh al-Laḥmi as-Sabtī, written under the title *Ġāmi' al-maḥāmid al-muḥammadiyya fi manāqib al-ḥaḍrat al-aḥmadiyya* by 'Abdulkarīm b. 'Alī al-Āṣī, completed on 12th Sha'ban 980 AH / 1572AD, as noted at the end of the autograph (Ms 55-1).

The autographs of local authors have a special value for the study of Bosnian authors' works in Oriental languages. One of them is the autograph of a commentary on *Tahḍīb al-mantiq wa al-kalām* by Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftazānī, written under the title *Tawḍīḥ Tahḍīb al-mantiq* by Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Sheik Yuyo. The commentary was completed on 4th Rajab 1118 AH / 12th October 1706 AD (Ms 23), and it falls into a small number of preserved manuscripts from the former Collection of the Institute for Oriental Studies.

Among local authors' autographs in this Collection, we can conditionally rate also the preserved volumes of the work *Tārīḥ-i Anwarī* by Muhamed Enveri Kadić, although here we have carbon paper-copied autographs (whose original is kept in the Ghazi Husrav-bey Library in Sarajevo).

Besides the aforesaid autographs, the Collection holds copies of other Bosniak authors' works, such as: several works by Ali-dede Bosniak (in Codex Ms 83), then *Uṣūl al-ḥikam fi niẓām al-‘ālam* by Hasan Kafi Pruščak (Ms 16-1), fatwas by Ahmed ef. Mostarac (Ms 15), *Minhāğ an-niẓām fi dīn al-islām* from the field of politics by Muhamed Prozorac (Ms 18-1), and three volumes of Muvekkīt's work *Tarīḥ-i diyār-i Bosna* copied by Abdulhalim Rasih, son of Muhamed Enveri Kadić (Ms 28-1, Ms 28-2 & Ms 28-3).

Here we should mention that in the Collection there is a codex consisting of two works in Bosnian (Ms 48): a fragment of a poem about Ismail a.s. by Muharem Dizdarević - Muhamed Rushdi, and a religious-didactic poem starting with words: "Oh, Ibrahim/Abraham/, my brother..."

In several manuscripts we come across the names of local copyists and, from the information contained in the manuscript, we can see that the copyists were from Sarajevo (e.g. Nos. 86, 150, 151, 152, 176), Mostar (Nos. 69, 79, 118), Zvornik (No. 81), Gornji Vakuf (No. 98), Prozor (No. 124), and from Livno (Nos. 142, 143, 175).

And finally, we should mention that interesting information for the study of our cultural and historical heritage can be found in a number of madjmuas kept in this Collection. We here particularly emphasise the verses by several poets from Mostar, and also by poets from other parts of Bosnia and Herzegovina, which we find in two preserved madjmuas (Ms 21 & Ms 22), and a number of poems – inscriptions about different people, events and buildings (Ms 27).

The principles applied in the processing of manuscripts in this Catalogue are the following:

The manuscripts were divided according to language, so that first processed were the manuscripts in Arabic, then in Turkish, Persian, and, eventually, in the Bosnian language. Within each language group, the manuscripts are sorted out by themes common in catalogue compiling, in chronological order of the creation of a work and a particular manuscript. Each item was processed in the way that the manuscript catalogue number was put on the left and its Collection inventory number on the right side. If it is a work from a codex comprising sev-

eral works, alongside the inventory number, hyphenated, there is the sequential number of that work in the respective codex.

The titles of works were written in Arabic script and Latin transcription; the untitled works and the works which cannot be identified on the basis of sources and literature were titled according to their content.

In the processing of the works, basic biographic information was given about the author, his time, themes and content of the work, and sources and literature about the author and works that had already been identified in other collections. The manuscripts being autographs bear special marks.

Description gives the title of a work if it is different in the manuscript from the title already established in literature, then the beginning and end of the work, information about the copy if given, as well as possible information about former owners or donors of the endowment.

The official description of the manuscript gives information about the cover, number of folios and manuscript format, size and format of the written text, and information about the paper, type of script, ink, and other information characteristic of a particular manuscript, such as cover design, calligraphically written text, ornamented vignettes or title pages, possible illustrations or miniatures in the text, and eventually some other interesting information a certain manuscript offers.

Offering the scientific world access to this Catalogue, I would like to express gratitude to all those who helped in any way this book to reach researchers into texts written in Oriental languages. I would like to extend my special thanks to Dr Mustafa Jahić for his useful suggestions and remarks that he made as reviewer, and for the many activities he undertook as coordinator in the demanding process - from turning in a manuscript to its publication.

Sarajevo, 1430/2009

Lejla Gazić

IZVORI I LITERATURA

- Ahlwardt Wilhelm Ahlwardt, *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*, Band I-X, Berlin 1887-1899.
- A. M. Ismā'īl-paša al-Baġdādī, *Hadiyya al-'ārifīn – Asmā' al-mu'allifīn wa ātār al-muṣannifīn*, I-II, Istanbul 1951-1955.
- Ankara ÜYEK *Ankara Üniversitesi Yazma Eserler Kataloġu*, <http://yazmalardtcf.ankara.edu.tr>
- Atsız Atsız, „Kemalpaša-oġlu'nun eserleri“, *Şarkiyat Mecmuası*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü tarafından çıkarılır, VI, 71-112, İstanbul 1966; VII, 83-135, İstanbul 1972
- Boškovič Katalog turskih rukopisa franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini. Obradio Vančo Boškovič, Sarajevo 1988.
- Bratislava Karel Petraček, Josef Blaškovič, Rudolf Veselý, *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava*, Bratislava 1961.
- Dobrača I Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*, svezak prvi. Obradio Kasim Dobrača, Sarajevo 1963.
- Dobrača II Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*, svezak drugi. Obradio Kasim Dobrača, Sarajevo 1979.
- Đurđević Branislav Đurđević, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, *Prilozi za orijentalnu filologiju* VI-VII/1956-57, Sarajevo 1958., str. 147-158.
- Fajić III Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*, svezak treći. Obradio Zejnil Fajić, Sarajevo 1991.

- Fajić V Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak peti. Obradio Zejnil Fajić, London - Sarajevo 1999.
- Fajić XI Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak jedanaesti. Obradio Zejnil Fajić, London - Sarajevo 1424/2003.
- Flügel Dr. Gustav Flügel, *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaisrlich-königlichen Hofbibliothek zu Wien*, Band I-III, Wien 1865-1867
- GAL Carl Brockelmann, *Geschichte der arabischen Literatur*, Band I-II, Supplementband I-III, Leiden 1937-1949
- H.H. Muṣṭafā b. ‘Abdullāh, Ḥāgī Ḥalīfa, Kātib Čalabī, *Kašf az-ẓunūn ‘an asmā’ al-kutub wa al-funūn*, almuğallad I-II, Istanbul 1360-62/1941-43
- H. H. Dayl Ismā‘il-paša al-Bağdādī, *Idāh al-maknūn fī ad-ḍayl ‘alā Kašf az-ẓunūn ‘an asmā’ al-kutub wa al-funūn*, Dayl I-II, Istanbul 1364-66/1945-47
- Hadžibegić Hamid Hadžibegić, „Bosanska kanun-nama iz 1565. godine“, *Glasnik Zemaljskog muzeja*, Nova serija, sv. III, Sarajevo 1948, str. 201-222.
- Hrestomatija Abdurahman Nametak, *Hrestomatija bosanske alhamijado književnosti*, Sarajevo 1981.
- İA XV *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, cilt 15, İstanbul 1997
- Jahić VI Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak šesti. Obradio Mustafa Jahić, London - Sarajevo 1420/1999.
- Jahić VIII Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak osmi. Obradio Mustafa Jahić, London - Sarajevo 1421/2000.

- Jahić XII Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak dvanaesti. Obradio Mustafa Jahić, London - Sarajevo 1424./2003.
- Kadićev Zbornik Fehim Nametak, „Kadićev Zbornik kao izvor za proučavanje književne grade“, *Radio Sarajevo - Treći program*, broj 38, god. XI, Sarajevo 1982., str. 438-477.
- Kaḥḥāla ‘Umar Riḍā Kaḥḥāla, *Mu‘ḡam al-mu‘allifin – Tarāḡim muṣannifi al-kutub al-‘arabiyya*, ḡuz’ I-IV, Bayrūt 1414/1993
- Karatay, AYK *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Arapça yazmalar kataloḡu*. Hazırlayan Fehmi Edhem Karatay, Cilt I-IV, Istanbul 1962-1969.
- Karatay, TYK *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe yazmalar kataloḡu*. Hazırlayan Fehmi Edhem Karatay, Cilt I-II, Istanbul 1961.
- Karatay, FYK *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Farsça yazmalar kataloḡu*. Hazırlayan Fehmi Edhem Karatay, Istanbul 1961.
- Kasumović Ismet Kasumović, *Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao*, Sarajevo 1994.
- Kenderova *Catalogue of Arabic Manuscripts in SS Cyril and Methodius National Library Sofia, Bulgaria, Ḥadith Sciences*. Compiled by Stoyanka Kenderova, London 1995
- Köprülü *Fihris maḥṭūṭāt maktaba Köprülü – Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloḡu*. Hazırlayanlar Dr. Ramazan Şeşen, Cevat İzgi, Cemil Akpınar, Cilt I-III, Istanbul 1406/1986
- Lavić, Anali Osman Lavić, „Ulemanska i šejhovska porodica Muslihudina Užičanina iz XVII vijeka“, *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke XXV-XXVI*, Sarajevo 2007., str. 111-128.
- Lavić X Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopi-*

- sa, svezak deseti. Obradio Osman Lavić, London - Sarajevo 1423/2002.
- Lavić XIV Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak četrnaesti. Obradio Osman Lavić, London - Sarajevo 1426/2005.
- Lavić XV Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak petnaesti. Obradio Osman Lavić, London - Sarajevo 1427/2006.
- Ljubović Amir Ljubović, *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku*, Sarajevo 1996.
- Millî Kütüphane VI *Millî Kütüphane Yazmalar Kataloğu (Türkçe Divanlar)* VI, Ankara, 2001
- Mušić Omer Mušić, „Minhāgu-n-nizām fī dīni-l-islām od Muhameda Prozorca“, *Prilozi za orijentalnu filologiju* V/1954-55, Sarajevo 1955., str. 181-198.
- Muvekkit Salih Sidki Hadžihuseinović Muvekkit, *Povijest Bosne* 1-2, Prevodioci: Abdulah Polimac, Lamija Hadžiosmanović, Fehim Nametak, Salih Trako, Sarajevo 1999.
- Nametak Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak četvrti. Obradio Fehim Nametak, London - Sarajevo 1998.
- Nametak - Trako I *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz zbirke Bošnjačkog instituta*, svezak I. Obradili Fehim Nametak i Salih Trako, Zürich 1997.
- Nametak -Trako II *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz zbirke Bošnjačkog instituta*, svezak II. Obradili Fehim Nametak i Salih Trako, Zürich – Sarajevo 2003.
- O. M. Brusali Mehmed Tāhir, *‘Otmanlī müellifleri*, I-III, Istanbul 1333-1342. H. [1914-1923.]

- Popara - Fajić VII Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak sedmi. Obradili Haso Popara i Zejnil Fajić, London - Sarajevo 1420/2000.
- Popara IX Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak deveti, obradio Haso Popara, London - Sarajevo 1422/2001.
- Popara XIII Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak trinaesti. Obradio Haso Popara, London - Sarajevo 1425./2004.
- Popara XVI Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu, *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*, svezak šesnaesti. Obradio Haso Popara, London - Sarajevo 1429/2008.
- Pruščak Hasan Kafija Pruščak, *Izabrani spisi*. Uvod, prevod i bilješke Amir Ljubović i Fehim Nametak, Sarajevo 1983.
- Spaho Fehim Spaho, „Turski rudarski zakoni“, *Glasnik Zemaljskog muzeja XXV/1913*, Sarajevo, 1, str. 133-149, 2, str. 151-194.
- Šabanović Hazim Šabanović, *Književnost Muslimana BiH na orijentalnim jezicima* (Biobibliografija), Sarajevo 1973.
- Trako, KPR *Katalog perzijskih rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu*. Obradio Salih Trako, Sarajevo 1986.
- Trako - Gazić Salih Trako - Lejla Gazić, *Katalog rukopisa Orijentalnog instituta – lijepa književnost*, Sarajevo 1997.
- TÜYATOK *Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu – The Union Catalogue of manuscripts in Turkey* 07/I-V, Istanbul 1982-1984; 34/I-IV, Istanbul 1981-1994
- Wiesbaden XIII/1 Barbara Flemming, *Türkische Handschriften*. Teil 1, Wiesbaden 1968. (Verzeichnis der orien-

- talischen Handschriften in Deutschland. Band XIII/1)
- Wiesbaden XIII/3 Hanna Sohrweide, *Türkische Handschriften (and einige in den Handschriften enthaltene persische und arabische Werke)*. Teil 3, Wiesbaden 1974. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Band XIII/3)
- Wiesbaden XIII/4 Manfred Götz, *Türkische Handschriften*. Teil 4, Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Band XIII/4)
- az-Ziriklī Ḥayruddīn az-Ziriklī, *al-A'lām. Qāmūs tarāḡim li ašhar ar-riḡāl wa an-nisā' min al-'arab wa al-musta'ribīn wa al-mustašriqīn* I-VIII, Bayrūt 1995.
- Ždralović Muhamed Ždralović, *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukopisima* I-II, Sarajevo 1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا, ؤ	'	ص	ʃ
ب	b	ض	d
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	ʔ	ع	'
ج	ǧ	غ	ǧ
چ	č, ɟ	ف	f
ح	ħ	ق	q
خ	ħ	ك	k
د	d	ل	l
ذ	d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	w
ژ	ǰ	ه	h
س	s	ی	y
ش	š, ʃ		

II Vokali

اَ	a, e	آ, آ	ā
اُ	o, u, ö, ü	و	ū
اِ	i, ɪ	ی	ī

ARAPSKI RUKOPISI
ARABIC MANUSCRIPTS
المخطوطات العربيّة

KUR'AN I FRAGMENTI KUR'ANA
 QUR'ĀN AND FRAGMENTS OF QUR'ĀN
 AL-QUR'ĀN AL-KARĪM WA AĠZĀ'UHU

1

R 30

المصحف الشريف
 AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Prepisao za sebe Riḍwān b. Ferhād-ḥawāḡa, turbedār, u trećoj dekadu džumada I 981/18.-27. 9. 1573. (bilj. na kraju, fol. 339b):

تحريرا في أواخر جمادى الأول من شهر سنة احدى وثمانين و تسعمائه صاحبه رضوان بن فرهاد خواجه تربه دار رحمة الله عليه

Povez kožni, sa preklopcem, originalni, sa utisnutim rozetama na sredini korica i preklopca, jako oštećen. Prva korica odvojena od poveza. Rukopis je u polurasutom stanju. Fol. 339 (18 x 13 cm), 13 redaka (14 x 9,5 cm). Papir tamnobijel, mjestimično oštećen. *Nasḥ*. Tinta crna, u naslovima sura i tačkama na kraju ajeta crvena. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Ima kustode. Naknadno dopisani listovi 1, 2, 4, 9, 12, 14-17 i 100. Tekst na prve dvije stranice uokviren širokim okvirom izbljedjele zlatne i ljubičaste boje omeđenim tankim crnim linijama. Na početku i na kraju po jedan zaštitni list.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

2

R 31

المصحف الشريف
 AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Prepis iz 1049/1639. godine (bilješka na kraju, fol. 340).

Povez kožni, sa preklopcem, originalni, sa utisnutim rozetama na sredini korica i preklopca, jako oštećen. Prva korica odvojena od po-

veza. Rukopis je u polurasutom stanju. Fol. 340 (18 x 13 cm), 13 redaka (14 x 9,5 cm). Papir tamnobijel, mjestimično oštećen. *Nasḥ*. Tinta crna, u naslovima sura i tačkama na kraju ajeta crvena. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Ima kustode. Nedostaju listovi 1, 4-5, 10-17, 20, 27, 325-327. Naknadno dopisani listovi 2 i 297, a na više listova, naročito pri kraju rukopisa, oštećenja teksta popravljena nalijepljenim papirom sa ispisanim tekstom koji nedostaje.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

3

R 32

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Prepis najkasnije iz 1084/1613. godine, navedene na kraju hatma-dove čiji je završetak dopisan drugom rukom (fol. 431a).

Povez kožni, sa preklopcem, originalni. Listovi na kraju rukopisa u rasutom stanju. Fol. 428 (25 x 17 cm), 11 redaka (18 x 9,5 cm). Papir požutio, na više mjesta oštećen i nalijepljen drugim papirom po rubovima listova. *Nasḥ*, krupan i čitak. Tinta crna, u naslovima sura i tačkama na kraju ajeta crvena. Tekst na prve dvije stranice uokviren širokim okvirom sa po dvije tanke crvene linije, a na ostalim listovima uokviren tankom crvenom linijom. Ima kustode. Na početku i na kraju po jedan zaštitni list.

Na fol. 428b-431a ispisan hatma-dova čiji je završetak dopisan drugom rukom.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

4

R 49

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Prepisao Aḥmad Rifqī, poznat kao Šayḥ-zāde (Šehović), učenik Muḥammad Sa'īda, poznatog kao Barbar-zāde (Berberović) 1162/1748. godine (bilješka na kraju, fol. 304b):

كتبه العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير أحمد رفقى المعروف بشيخ زاده يسه الله لهما
الحسنى والزيادة من تلاميذ محمد سعيد المشتهر ببربرزاده زاده الله لطفه فيما اراده حامدا
لله تعالى ومصليا على نبي الرحمة وشفيع الأمة واله وصحبه الطيبين الطاهرين ومن تبعمهم
ياحسان إلى يوم الدين لسنة اثني وستين ومائة والف من هجرة من له العز والشرف عليه افضل
التحية والتحف م م م

Povez kožni, sa preklopcem, vrlo lijep, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca. Rukopis u kožnoj futroli. Korice sa unutrašnje strane obložene tankim zelenim papirom i dodat po jedan isti takav list i na početku i na kraju. Fol. 304 (16 x 10 cm), 15 redaka (10 x 5 cm). Papir tamnobijel, tanak, kvalitetan. *Nasḥ*, kaligrafski ispisan, sitan, vokaliziran. Tinta crna, u tačkama na kraju ajeta zlatna. Prve dvije stranice ukrašene višebojnim floralnim motivima sa unvanima u plavoj, tirkiznoj, tamnocrvenoj i zlatnoj boji. Naslovi sura ispisanu bijelom tintom na zlatnoj podlozi ukrašenoj raznobojnim floralnim motivima. Tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim i crvenim linijama. Na početku i na kraju po jedan zaštitni list.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

5

R 69

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Nepotpun primjerak. Počinje od sure *Qāf*, ali na nekoliko mjesta nedostaju listovi.

Prepisao Šālih b. ‘Oṭmān, 1281/1864. godine (bilješka na kraju, fol. 69b):

وقع الفراغ عن تحريره بيد ضعيف حرره صالح بن عثمان غفر الله ذنوبهما و ستر الله

عيوبهما سنة ١٢٨١

Bivši vlasnik ‘Abdullāh (zamrljano i nečitko) ...kūdīk-zāde 1281/1864. godine (bilješka na kraju, fol. 69b):

صاحب و مالك عبد الله ... كوديك زاده سنة ١٢٨١

Povez kartonski, obložen kožom, originalni, jako oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 69 (17,5 x 12 cm), 11 redaka (12,5 x

7 cm). Papir bijel, oštećen vatrom i vlagom. *Nasḥ*, vokaliziran. Tinta crna, u naslovima sura i tačkama crvena. Ima kustode.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

6

R 76

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Bez podataka o prepisu.

Na posljednjoj stranici bilješka o vlasniku: 'Alī efendī Harmande-zāde iz 1315/1897. godine:

صاحب ومالك على افندى حرمنده زاده زاد الله الحسنی والزیاده سنة ۱۳۱۵

Bez poveza. Rukopis je u polurasutom stanju. Str. 606 (12 x 8 cm), 15 redaka (9 x 5,5 cm). Ima originalnu paginaciju i kustode. Papir bež boje, tanak, kvalitetan. Prve dvije stranice naknadno dopisane i nalijepljene na postojeće listove. *Nasḥ*, sitan i lijep. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Naslovi sura upisani crvenom tintom između dvije crvene linije. Tačke ispisane u vidu crvenih kružnica.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

7

R 45

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Trideseti džuz Kur'ana.

Na prvoj korici naslov:

عمّ يتساء لون الجزء و الثلثون ٣٠

Prepisao Muḥammad Šafīq al-Malāṭīyawī, bez datuma (bilješka na fol. 34b):

كتبه المذنب محمد شفيق الملاطيوي غفر له

Povez kožni, sa preklopcem i rozetama na koricama i preklopcu. Fol. 38 (24,5 x 17,5 cm), 7 redaka (16 x 11 cm). Papir svijetložut, tanak i kvalitetan. *Tulut*, kaligrafski. Tekst uokviren debljom zlatnom i tankim crnim linijama, a ajeti odvojeni zlatnim tačkama. Prostor za nazive

sura također uokviren debljom zlatnom i tankim crnim linijama, bez upisanih naziva. Završeci sura ukrašeni floralnim motivima zlatne boje. Na fol. 33a ispisana sura *al-Fātiḥa*.

Otkupljeno od prof. dr. Fehima Nametka iz Sarajeva.

8

R 43

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Nepotpun primjerak Muṣḥafa, bez početka i kraja. Listovi razasuti i ispreturani pa je teško utvrditi početak i kraj.

Bez podataka o prepisu.

Od originalnog kartonskog poveza sačuvana samo druga korica. Na mjestu prve korice dodata kožna korica nekog drugog rukopisa manjeg formata, sa rozetom na sredini korice. Fol. 112 (14,5 x 10,5), 9 redaka (11,5 x 6 cm). Papir tamnobijel, oštećen. *Nasḥ*, krupan i čitak, vokaliziran. Tinta crna, u tačkama crvena. Tekst do fol. 85 uokviren tankom crvenom linijom. Ima kustode. Listovi razasuti i ispreturani, a na mnogim mjestima nedostaje listova. Od fol. 86 dopisani dijelovi teksta ispisani od četiri različite ruke.

Poklon od Amira Zimića iz Sarajeva.

9

R 70

المصحف الشريف

AL-MUṢḤAF AŠ-ŠARĪF

Nepotpun primjerak Muṣḥafa. Počinje od sure *Muḥammad*, a završava sa surom *an-Naba'* kojoj nedostaje dio posljednjeg ajeta.

Rukopis je nepotpun na kraju, pa nema podataka o prepisu.

Povez kartonski, pojačan kožom, sa preklopcem, oštećen. Fol. 59 (17 x 12 cm), 11 redaka (13 x 8,5 cm). Papir bijel, prilično zamrljan i išaran. *Nasḥ*, vokaliziran. Tinta crna. Kustode naknadno dopisane.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

سور القرآن الكريم
SUWAR AL-QUR'ĀN AL-KARĪM

Izbor sura iz Kur'ana sa dovama koje treba učiti u određeno vrijeme i u određenim situacijama.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim zlatnim rozetama sa floralnim motivima na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za više djela. Str. 1-99 (16 x 11 cm), 15 redaka (9,5 x 6 cm). Paginacija izvršena naknadno mastiljavom olovkom. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasb*, vokaliziran. Tinta crna. Naslovne stranice posebno ukrašene u više boja. Cijeli tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a zatim sve ponovno uokvireno debelom zlatnom i tankim crnim, plavim i crvenim linijama. Na pojedinim stranicama unutar uokvirenog teksta iscrtani raznobojni floralni motivi, a na pojedinim stranicama tekst ispisan dijagonalno sa redovima podvučenim zlatnom i tankim crnim linijama. Tačke iscrtane u vidu zlatnih kružnica sa plavim, crvenim i bijelim tačkicama.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

سور القرآن الكريم
SUWAR AL-QUR'ĀN AL-KARĪM

Zbirka sura iz Kur'ana, sa izrezanim listovima na nekoliko mjesta i na kraju, pa je tekst pojedinih sura nepotpun.

Nepotpuno na kraju, pa nema podataka o prepisu.

Na unutarnoj strani prve korice bilješka o vlasniku ispisanu latinicom: vlasnik: Zilić Rašid iz Zenice, kupio 1968. god. od Denjalića Mehmedalije iz Zenice.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom. Fol. 93 (18,5 x 13,5 cm), 9 redaka (14,5 x 9 cm). Dvije vrste papira, jedan debeo i krut, drugi tanak. *Nasb*, jako slab. Tinta crna. Na više mjesta u rukopisu i na kraju nedostaje dio teksta.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

12

R 79

آيات القرآن الكريم والأدعية

ĀYĀT AL-QUR'ĀN AL-KARĪM WA AL-AD'IYA

Mala zbirka ajeta iz više sura iz Kur'ana koji se koriste kao dove, sa objašnjenjem na turskom jeziku u kojim prilikama se uče.

Bez podataka o prepisu.

Na posljednjem listu bilješka o vlasniku: ... (izbrisano) Muḥammad b. Šāliḥ, sa oznakom godine 1288/1871. i nečitkim pečatom.

Povez kožni, mehki. Fol. 16 (11 x 8 cm), 6 redaka (4,5 x 3,5 cm). Papir tanak, oštećen vlagom. *Nash*. Tinta crna, u besmelama crna i crvena. Objasnjenja na turskom jeziku o učenju ajeta ispisana crvenom tintom na marginama. Tekst mjestimično zamrljan i nečitak.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

13

R 82

سور القرآن الكريم والأدعية المختلفة

SUWAR AL-QUR'ĀN AL-KARĪM WA AL-AD'IYA
AL-MUḤTALIFA

Zbirka sura i dova u kojoj na više mjesta nedostaju listovi. Sadrži slijedeće:

Sura *al-Fātiḥa* – nepotpuna (fol. 1b);

Fragmenti sure *Yāsīn* – od završetka 30. ajeta do pola 38. ajeta, od 43. do pola 69. ajeta, od završetka 73. ajeta do kraja sure (fol. 2a-12b);

Sura *al-Fatḥ* (fol. 12b-26b);

Komentar Karindže dove na turskom jeziku (fol. 26b-31b);

Karindže dova (fol. 31b-37a);

Komentar Devlet dove na turskom jeziku (fol. 37a-39b);

Devlet dova (fol. 39b-55b);

Āyat al-kursiyya (fol. 56a-57a);

Sura *al-Ḥašr* – od 21. ajeta do kraja (fol. 57a-58b);

Razne kratke dove na arapskom i turskom jeziku i ajeti iz sura koji se uče u raznim prilikama (fol. 59a-91b);

Sura *an-Naba'* ('*Amma*) – sa puno grešaka (fol. 92a-98b).

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem. Fol. 98 (8,5 x 6 cm), tekst pisan u crvenoj kružnici promjera 4,3 cm, na prve dvije strane dodatno uokviren u dvije debele zlatne linije. *Nasb*, sa puno grešaka u tekstu.

Poklon od dr. Olge Zirojević iz Beograda, sa napomenom da je rukopis ranije bio u vlasništvu akademika Vase Čubrilovića iz Beograda.

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura iz Kur'ana. Ovakvi izbori sura su obično služili kao hamajlije. Različitog su sadržaja, ali najčešće počinju surom *al-An'ām*, pa su po tome i dobili naziv. U ovom izboru su još i sure *Yā-sīn*, *ad-Duhān*, *al-Aḥqāf*, *ar-Raḥmān*, *al-Wāqī'a*, *al-Mulk*, *an-Naba'*, *an-Nāzi'āt* i još nekoliko kraćih sura iz posljednjeg džuza Kur'ana.

Prepisao 'Alī Ḥilmī, učenik Muḥammad Rāsima 1168/1755. (bilješka na kraju drugog djela u ovom kodeksu ispisanom od istog prepisivača).

Povez kožni, sa preklopcem, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca i okvirom u obliku zlatne pletenice, zajednički za dva djela. Fol. 1b-71a (17,5 x 11 cm), 11 redaka (12,5 x 7 cm). Papir bijel i roskast, tanak, kvalitetan. *Nasb*, vrlo lijep, kaligrafski, vokaliziran. Cijeli kodeks je urađen sa umjetničkim pretenzijama i bogato ukrašen. Tinta crna, u naslovima sura bijela. Prve dvije stranice posebno ukrašene sa unvanima u više boja, uokvirene debelim zlatnim linijama sa floralnim motivima i ukrašene zlatom između redaka. Tekst uokviren debelim zlatnim i tankim crnim i crvenim linijama, a naslovi sura ispisani bijelom tintom u zlatnim unvanima ukrašenim raznobojnim floralnim motivima. Tačke krupne, izvedene u zlatu. Na kraju teksta, fol. 71b-72a, u debelom zlatnom okviru i na zlatnoj podlozi u bojama iscrtane slike Mekke i Medine.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

15

R 72-1

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura iz Kur'ana. Ovakvi izbori sura su obično služili kao hamajlije. Različitog su sadržaja, ali najčešće počinju surom *al-An'ām*, pa su po tome i dobili naziv. U ovom izboru su još i sure *Yā-sīn*, *ad-Duhān*, *al-Fatḥ*, *ar-Raḥmān*, *al-Wāqī'a*, *al-Mulk*, *an-Naba'*, i još nekoliko sura iz posljednjeg džuzua Kur'ana.

Nema podataka o prepisu, ali je cijeli kodeks ispisan istom rukom, a na drugom djelu je ispisan bilješka da ga je prepisao 'Alī b. Yūsuf polovinom mjeseca safera 1200/oko 20. 12. 1785.

Povez kožni, originalni, prilično oštećen, zajednički za dva djela. Fol. 1b-58a (15 x 9,5 cm), 11 redaka (9,5 x 6 cm). Papir požutio, jako oštećen, mjestimično nedostaje dio teksta. *Nash*, vokaliziran. Ima kustode. Tinta crna. Tekst uokviren debelim zlatnim izbljedjelim i tankim crnim linijama. Zlatne tačke također većinom izbljedjele. Naslovna vijnjeta izrađena u više boja.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

16

R 56-1

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura iz Kur'ana. Ovakvi izbori sura su obično služili kao hamajlije. Različitog su sadržaja, ali najčešće počinju surom *al-An'ām*, pa su po tome i dobili naziv. U ovom izboru su još i sure *Yā-sīn*, *ad-Duhān*, *al-Aḥqāf*, *Muḥammad*, *ar-Raḥmān*, *al-Wāqī'a*, *al-Mulk*, *an-Naba'* i nekoliko kratkih sura iz posljednjeg džuzua Kur'ana.

Bez podataka o prepisu.

Na l. 1a bilješka o vlasniku: Kül (Gül/Đul) Mustafa-aga, sa oznakom godine 1243/1828.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini i na krajevima korica i preklopca, zajednički za više djela. Fol. 1b-40b (17 x 12 cm), 11 redaka (11,5 x 7 cm). Papir tamnobijel, oštećen, bez folijaci-

je. Na pojedinim listovima tekst zamrljan, mjestimično nečitak. *Nashb*, čitak, vokaliziran. Tinta crna, u naslovima sura crvena. Tekst uokviren sa po dvije tanke crvene linije.

Na kraju, na fol. 41a-42a, ispisana Božija lijepa imena (هذا اسماء حسنى), na fol. 42a-43a ispisana imena Božijeg Poslanika (هذا اسماء النبي), na fol. 43b-44a opis Božijeg Poslanika (هذا حلية النبي).

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

17

R 75

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura i ajeta iz Kur'ana koji obično služe kao hamajlije. U ovoj hamajliji je sura *Yā-sīn* i *an-Naba'*, a zatim ispisivani najčešće početni ajeti iz sura, svaki sa besmelom.

Nakon toga ispisano više dova sa komentarom na turskom jeziku.

Prepisao izvjesni Ismā'īl, bez drugih podataka, sa bilješkom da je hamajliju pisao da bude sjećanje i da ostane kao dova za učača i za pisara (fol. 124a):

بو حمائل يازدم يادكار اولمق ايچون اوقيان ده يازنده بر دعا قلمق ايچون كتبها اسماعيل

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, sa utisnutim geometrijskim ukrasima, jako oštećen. Fol. 130 (9 x 6,5 cm), 6 redaka (5,5 x 3,5 cm). Papir tanak, jako oštećen i izjedan od insekata. Na mnogim listovima nedostaje dio teksta. *Nashb*, jednostavan. Tinta crna. Tekst uokviren izbljedjelom tankom crvenom linijom. Na fol. 121-124 tekst ispisan u kružnici.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

18

R 73

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura iz Kur'ana. Ovakvi izbori sura su obično služili kao hamajlije. Različitog su sadržaja, ali najčešće počinju surom *al-An'ām*, pa su po tome i dobili naziv.

Ovdje su još ispisana Božija lijepa imena, imena Božijeg Poslanika, te dove i neki hadisi na turskom jeziku.

Bez podataka o prepisu.

Na prvom zaštitnom listu ime vlasnika: Munla Šālih Čokadārevik (Čohadarević).

Na unutarnjoj strani zadnje korice podaci o kasnijem vlasniku ispisani latinicom: vlasnik Zilić Rašid iz Zenice, ovu sam knjigu nabavio u Stocu u Hercegovini 1965. godine.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na koricama i preklopcu. Rukopis je u polurasutom stanju. Na nekoliko mjesta nedostaje izvjestan broj listova. Fol. 57 (15 x 10 cm), 9 redaka (9 x 5 cm). Papir požutio, oštećen od vlage. *Nasb*, vokaliziran. Tinta crna. Tekst na prve dvije stranice uokviren debelim zlatnim i plavim linijama, sa naslovnim vinjetama sa zlatnom podlogom, a redovi odvojeni zlatnim i crnim linijama. Tekst na ostalim listovima uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama. Tačke iscrtane u vidu zlatnih kružnica.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

19

R 74

أنعام
AN'ĀM

Izbor sura iz Kur'ana. Ovakvi izbori sura su obično služili kao hamajlije. Različitog su sadržaja, ali najčešće počinju surom *al-An'ām*, pa su po tome i dobili naziv. U ovom izboru su sure *al-Faḥ*, *ar-Raḥmān*, *al-Wāqī'a*, *al-Mulk*, *an-Naba'*, tri posljednje sure iz Kur'ana i *al-Fātiḥa*.

Nakon ovog izbora sura ima nekoliko dova sa komentarom na turskom jeziku, ali sa dosta izgubljenih listova.

Na kraju nedostaje izvjestan broj listova, pa nema podataka o prepisu.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, sa rozetama na sredini i rubovima korica i na preklopcu, oštećen, pa su listovi u polurasutom stanju. Mjestimično nedostaje izvjestan broj listova. Fol. 48 (13,5 x 9,5 cm), 9 redaka (9 x 6,5 cm). Papir požutio, jako oštećen i mjestimično

izjeden. *Nash*. Tinta crna. Naslovi pojedinih dova pisani crvenom tintom izbledjeli i nečitki.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

KOMENTAR KUR'ANA
COMMENTARY ON THE QUR'ĀN
TAFSĪR AL-QUR'ĀN AL-KARĪM

20

R 83-12

حاشية على تفسير سورة الواقعة
ḤĀŠIYA 'ALĀ TAFSĪR SŪRA AL-WĀQI'A

Fragment glose na komentar sure *al-Wāqī'a* koji počinje od 58. ajeta. Nema podataka o autoru ove glose, ali se radi o glosi na komentar Kur'ana od Ibn 'Abbāsa, jednog od ashaba (umro 68/687.), čije se ime navodi na više mjesta u tekstu.

Naslov naveden prema sadržaju.

Početak ovdje (fol. 90a):

وقوله افرايتم ما تمنون يعني منى الرجل وهو المنى الذي يكون منه الولد قال ابن عباس
يخرج من ذكر الرجل ثلاثة مياه يعني ثلاثة اصناف من منى ...

Kraj (fol. 93b):

... ليس أعظم والأكبر من الله شيء وهكذا آخر ما رأيناه من تفسير سورة الواقعة تمت تمام

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 90a-93b (20,5 x 14 cm), 25 redaka (16,5 x 9 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Ta'liq*. Tinta crna. Tekst sure *al-Wāqī'a* nadvučen crnim linijama. Tekst mjestimično zamrljan i teško čitljiv. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

TRADICIJA (HADIS)
TRADITION (HADITH)
AL-ḤADĪṬ

21

R 85

مبارق الأزهار في شرح مشارق الأنوار

MABĀRIQ AL-AZHĀR FĪ ŠARḤ MAŠĀRIQ AL-ANWĀR

Komentar zbirke vjerodostojnih hadisa koje je pod naslovom *Mašāriq al-anwār an-nabawiyya min šihāḥ al-abbār al-muštafawiyya* sakupio Raḍiyuddīn Abu al-Faḍā'il al-Ḥasan b. Muḥammad aš-Šaḡānī (577/1181.-650/1252.) Ovaj komentar je na arapskom jeziku napisao 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz Ibn al-Malak, poznat kao Ibn Firište (umro 797/1396.).

H. H. II, 1689; GAL S I, 613, S II, 315; Ahlwardt II, 1323-1324; O. M. I, 219; Dobrača I, 523-538; Kenderova, 119-126; Fajić XI, 6759-6768.

Bez naslova. Naslov djela naveden u bilješci o prepisu (fol. 223b).

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله على هديّة الهداية والاسلام وعطيّة الدراية والاعلام ... وبعد يقول الضعيف العزيز
عبد اللطيف بن عبد العزيز المعروف بابن الملك ...

Kraj (fol. 223b):

... هذا يدل على أنّه كان قارنا تقدم الكلام وهو أصحّ الروايات الواردة فيه في أوّل الباب
التاسع ويبقى الخطّ في القرطاس دهرا الحمد لله على التمام ولرسوله أفضل السلام وكاتبه رميم
في التراب

Prepisao Mūsā b. Ḥamza b. Aḥmad 925/1519. godine (bilješka na fol. 223b):

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المباركة المسماة مبارق الازهار في شرح
مشارق الانوار كتبه العبد الضعيف النحيف المحتاج إلى رحمة الله تع قليل العمل كثير الأمل
موسى بن حمزه بن أحمد غفر الله له ولهما ولجميع المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات

الأحياء منهم والأموات وصلى الله على محمد وآله آمين يا رب العالمين في التاريخ النبوي ع م من هجرته سنة خمس وعشرين وتسعمائة

Bivši vlasnik aš-šayḥ Aḥmad b. Muḥammad, koji je došao u posjed rukopisa posljednjeg dana mjeseca zul-ka'de 1036/12. 8. 1627. godine, sa pečatom (bilješka na drugom zaštitnom listu na početku):

تملكه الفقير الحقير الشيخ أحمد بن محمد في سلخ شهر ذي القعدة سنة ١٠٣٦

Povez kožni, sa preklopcem, sa rozetama na sredini, oštećen i pri vrhu izjeden od glodara. Fol. 223 (26 x 17,5 cm), 29 redaka (21,5 x 14 cm). Papir žućkast, po rubovima oštećen i mjestimično lijepljen. *Nash*. Tinta crna. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenim linijama. Oznake poglavlja, istaknute riječi, te pozivanje na prenosioce hadisa pisani crvenom tintom. Ima originalnu folijaciju. Na marginama mjestimično kratke zabilješke vezane za tekst.

Poklon gđe Alme Taller iz Sjedinjenih Američkih Država.

22

R 55-1

جامع المحامد المحمّديّة في مناقب الحضرة الأحمديّة

ĠĀMI' AL-MAḤĀMID AL-MUḤAMMADIYYA FĪ MANĀQIB
AL-ḤADRAT AL-AḤMADIYYA

Prerada (talḥīs) djela الدر المنظم في مولد النبي المعظم koje je napisao Abū 'Abdullāh al-Laḥmī as-Sabtī (umro 633/1256.). Autor ove prerade je 'Abdulkarīm b. 'Alī al-'Āṣī koji je djelo završio 12. šabana 980/27. 12. 1572. godine, kako je navedeno na kraju djela.

GAL SI, 626.

Naslov prerade naveden u uvodu i na kraju djela.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله حقّ حمده والصلوة على من لا نبيّ من بعده وعلى آله وأصحابه المتأدّبين بأدابه وبعد لما كان كتاب الدر المنظم في مولد النبي المعظم ... لمولانا الفاضل المحدّث أبي عبد الله اللخمي السبتي ... وسمّيته بجامع المحامد المحمّديّة في مناقب الحضرة الأحمديّة ... مشتملا على أربعين فصلا ...

Kraj (fol. 80a-80b):

تمّ تلخيص كتاب الدر المنظم في مولد النبي المعظم صلى الله عليه وسلم وشرف وكرم للفاضل المحدّث أبي عبد الله اللخمي السبتي رحمه الله تعالى المسمّى بجامع المحامد المحمّديّة

في يد ملخصه الفقير إلى الله سبحانه الراجي من جنابه الأقدس إحسانه وغفرانه عبد الكريم بن علي العاصي والغريق في بحار المعاصي في اليوم الثاني عشر من شهر شعبان ختم بالرحمة والغفران من شهر سنة ثمانين وتسعما ثم من هجرة أفضل المرسلين وأكمل النبيين محمد المصطفى عليه من الصلوات أسعدها ومن التحيات أمجدها م

Djelo je autograf autora prerade, kako je navedeno na kraju.

Na prvom zaštitnom listu bilješka o vlasniku 'Abdullāh Rašid b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 1-80 (20 x 13 cm), 37 redaka (17,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Papir požutio, mjestimično oštećen vlagom, restauriran. *Nasta'īq*, sitan. Tinta crna, u naslovima odsjeka crvena. Na marginama mjestimično marginalije.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

23

R 77

مجالس الأبرار ومسالك الأخيار

MAĠĀLIS AL-ABRĀR WA MASĀLIK AL-AḤYĀR

Djelo koje je na arapskom jeziku napisao Aḥmad b. Muḥammad ar-Rūmī al-Aqḥiṣārī (umro 1041/1631.), a predstavlja komentar zbirke stotinu hadisa *Maṣābīḥ as-sunna* čiji je autor Abū Muḥammad Ḥusayn b. Ma'sūd al-Baḡawī (umro 516/1122.). Djelo je podijeljeno na poglavlja (maḡālis), a svako poglavlje obrađuje po jedan hadis.

GAL S II, 661; Ḥ. Ḥ. II, 1590; Ahlwardt VII, 8845; O. M. I, 26; A. M. I, 157; Kaḥḥāla I, 252; Fajīc III, 2255-2257; Lavić XIV, 8153-8155.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي رفع أقدار العلماء بمقدار معرفة كتابه المحكم ثم هدى المحدثين بمصابيح السنة... هذا المكتوب بالقلم شرح لبعض صحاح الحديث المعظم... شيخ أحمد الرومي الأخصاري

...

Posljednje ovdje čitljivo je 94. poglavlje, a tekst pri kraju je većinom nečitljiv zbog nagorenog papira.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, jako oštećen. Obje korice izrezane do polovine. Fol. 222 (21 x 15 cm), 21 redak (16,5 x 10,5 cm). Papir požutio, jako oštećen vatrom. Tekst nagorio i na nekoliko listova na početku i na kraju skoro potpuno nečitak. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena. Tekst hadisa nadvučen crvenim linijama.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

24

R 66-2

مجموعة أحاديث
MAĠMŪ'A AḤĀDĪT

Djelo iz oblasti hadisa (islamske tradicije) u kojem je nepoznati autor sabrao na arapskom jeziku razne podatke o poslanicima.

Ovdje naslov (fol. 48a):

كتاب مجموع فيه أخبار الصالحين ومناقبهم وحكاياتهم وقصصهم وأحاديث نبوية ومسايل اليهود مع بن عباس وفصل في تواريخ الأنبياء عليهم الصلاة والسلام

Početak poslije besmele (fol. 48b):

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله محمد وعلى آله وصحبه أجمعين عن سفيان الثوري رضي الله عنه أنه خرج وكان عديله شيبان الراعي وهو من كبار أهل المعرفة فكان سفيان يبكي من أول الليل إلى آخره ...

Kraj (fol. 79a):

تمت التواريخ الشريفة و تم الكتاب جميعه بعون الملك الوهاب والصلاة والسلام على خير العباد محمد وآله وصحبه وسلم م

Nema podataka o prepisu, ali se na osnovu podataka o prepisu iz prvog djela u ovom kodeksu može pretpostaviti da je i ovo djelo prepisao isti prepisivač, 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī (?) aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī, vjerovatno iste, 822/1419. godine. (Bilješka je bez diakritičkih znakova, pa se ne može sa sigurnošću pročitati puno ime prepisivača).

Povez kartonski, tvrdi, na hrbatu pojačan kožom, nov, zajednički za dva djela. Fol. 48a-79a (17 x 12 cm), 15 redaka (13 x 9,5 cm). Papir tamnobijel, čvrst i debeo. Ima kustode. *Nasb*. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

رسالة في الحديث
RISĀLA FĪ AL-ḤADĪT

Kratka rasprava nepoznatog autora na arapskom jeziku iz područja hadisa.

Dobrača I, 590-1, II, 1255-8; Lavič X, 6079-2.

Bez naslova.

Početak (fol. 9a):

قال النبي عليه السلام أربعة جواهر بني آدم يزيلها أربعة أشياء أما الجواهر فالعقل والدين والحياء والعمل الصالح الضعف يزيل العقل والذنا يزيل الدين ...

Kraj (fol. 9b):

... قدرة العبادات للمعاوضات والمحبة للقربات أعددت لعبادي الصالحين ما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على قلب بشر لما أرادوني في أعطيهم ما لا عين رأت ولا أذن سمعت آخر ما وجد من هذه الرسالة تم

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcom, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 9a-9b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

ISLAMSKO PRAVO (FIKH)
ISLAMIC LAW
AL-FIQH

26

R 81

مختصر القدوري
MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Djelo iz oblasti islamskog prava (fikh). Napisao na arapskom jeziku Abū al-Ḥusayn Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ġa‘far b. Ḥamdān al-Baġdādī al-Qudūrī (362/972.-428/1037.). Djelo je bilo veoma popularno i dugo vremena je služilo kao priručnik i udžbenik za predmet fikh u medresama u cijelom Osmanskom carstvu. Poznato je i pod skraćenim naslovima *al-Kitāb* i *al-Qudūrī*.

GAL GI, 175, SI, 295; Ḥ. Ḥ. II, 1631; Ahlwardt IV, 4451; A. M. I, 74; Flügel III, 179; Köprülü II, 104, III, 108-110; Kaḥḥāla I, 242; Bratislava, 52; Dobrača II, 926-944; Nametak - Trako I, 85, II, 58-60; Popara IX, 5317-5368; Lavić X, 5822-5825, XIV, 7830-7835.

Ovdje naslov:

قدوري

Početak poslije besmele (fol. 1b):

كتاب الطهارة قال الله تعالى يا أيها الذين آمنوا إذا قمتم إلى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وأيديكم إلى المرافق وامسحوا برؤوسكم وأرجلكم إلى الكعبين ففرض الطهارة غسل الأعضاء الثلاثة ومسح الرأس والمرفقان والكعبان ...

Kraj (fol. 122a):

... ومن كان له شيء من المسئلة الثانية مضروب في وقف تركة الثاني فإذا صححت مسئلة المناصفة وأردت معروفة ما يصيب كل واحد من حبات الدرهم قسمت ما صححت منه المسئلة على ثمانية وأربعين فما خرج أخذت له من سهام كل وارث حبة تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب

Prepisao Muştafâ, softa 1170/1756-57. (bilješka na kraju, fol. 122a):

كتبه سوحته مصطفى في تاريخ سبعين ومائة والف غفر الله له ولوالديه

Povez kožni, oštećen, korice odvojene od rukopisa. Fol. 122 (21 x 14 cm), 17 redaka (15,5 x 7,5 cm). Papir požutio, deblji, kvalitetan, po rubovima oštećen. *Nasḥ*, djelimično vokaliziran. Tinta crna, u naslovima poglavlja i odsjeka crvena. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Pojedine riječi interlinearno objašnjene na turskom jeziku, a mjestimično na marginama. Ima kustode.

Otkupljeno od Mule Mehmedbašić iz Pljevalja.

27

R 83-20

كتاب الأشربة من الجوهرة النيرة

KITĀB AL-AŞRIBA MIN AL-ĠAWHARA AN-NAYYIRA

Poglavlje o zabranjenim pićima iz komentara na djelo *Muhtaşar al-Qudūrī* iz oblasti fikha koje je napisao Abū al-Ḥusayn Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ġaʿfar b. Ḥamdān al-Baġdādī al-Qudūrī (362/972.-428/1037.). Ovaj komentar pod naslovom *al-Ġawhara annayyira* napisao je Abū Bakr b. ʿAlī al-Ḥaddād al-ʿAbbādī (umro oko 800/1397-98.), a predstavlja skraćenu preradu komentara na *Muhtaşar al-Qudūrī* što ga je pod naslovom *as-Sirāġ al-wahhāġ* napisao isti komentator.

GAL G I, 174, S I, 296; Ḥ.H. II, 1631; Ahlwardt IV, 4453; Koprülü I, 590; Kabḥāla I, 441; Dobrača II, 963; Popara IX, 5266-2.

Ovdje naslov:

كتاب الأشربة

Početak (fol. 116b):

كتاب الأشربة جمع شراب قال رحمه الله الأشربة المحرمة أربعة الخمر وهو عصير العنب يعني النبی منه إذا أغلا واشتد والقذف بالزبد من دون أن يطيح قوله والعصير إذا طيح حتى ذهب أقل من ثلثيه ويسمى الطلا ...

Kraj (fol. 118a-118b):

... فإنه حرام فلا حدّ عليه بل يعزّر بما دون حدّ والله أعلم بالصواب ، الجوهرة النيرة

للحدادي وهى شرح للقدوري

Bez podataka o prepisu.

Na fol. 118b-119b kratki izvodi iz djela *'Ibādāt-i badaniyya*, jedan hadis preuzet iz komentara na djelo *al-Muğnī fī uṣūl al-fiqh* koji je prenio Omer-efendi, vaiz Ajasofije i tri fetve, od kojih je jedna preuzeta od Abū as-Su'ūda, zatim dva prazna lista, te na fol. 122b izvod iz djela *al-Hidāya*.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 116b-122b (20,5 x 14 cm), 23 retka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio. *Ta'liq*. Tinta crna, u riječi قوله crvena. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

28

R 38-2

المقدمة الغزويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Djelo o obredoslovlju po hanefijskom mezhebu. Napisao na arapskom jeziku Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Sa'īd al-Ġaznawī al-Kāšānī (umro 593/1197.).

GAL G I, 378, S I, 649; H. H. II, 1802; Ablwardt II, 1883-1884; Kaḥḥāla I, 296; Dobrača I, 152-3, II, 988-1000; Bratislava 133; Nametak - Trako I, 76, II, 714; Popara IX, 5373-5384.

Ovdje naslov:

كتاب غزوي

Početak poslije besmele (64b):

الحمد لله الذي عمّ البلاد بنعمته وإرفاده وخصّ العباد بهدائته وإرشاده ... أمّا بعد فإنّي لما رأيت قصور الناس في طلب العلم ... أن أجمع لهم مختصراً نافعاً في العبادات حجه صغير وعلمه كبير ...

Kraj (fol. 128a):

... ونسأل الله تع أن يختم لنا بالخير والسعادة والشهادة بفضلته وجوده وكرمه إنه ذو الفضل والإحسان والكرم والإمتنان صلى الله على سيّدنا محمّد خاتم النبيّين والمرسلين والحمد لله ربّ العالمين تمت مقدمة الغزوي

Prepis iz 1112/1700. godine (bilješka na fol. 128a).

Povez kožni, originalni, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za dva djela, jako oštećen. Fol. 3b-62b (20 x 14 cm), 17 redaka (14,5 x 7 cm). Papir požutio, deblji. *Nash*. Tinta crna, u oznakama po-

glavlja crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama. Ima kustode. Između fol. 112 i 113 nedostaje dio teksta.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

29

R 38-1

منية المصلي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUŞALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Priručnik o islamskoj molitvi (namazu). Napisao na arapskom jeziku Sadīduddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Kāšgārī (umro 705/1305.). Djelo je služilo kao priručnik i bilo veoma popularno.

GAL G I, 383, S I, 659; H. H. II, 1886; Ablwardt III, 3542; Köprülü III, 60-2; Dobrača II, 913-2, 1147-1183; Nametak - Trako I, 60-63, II, 728; Popara IX, 5452-5485; Lavić X, 5819-3, XIV, 7852-7858.

Ovdje naslov:

كتاب المنية (!) المصلي

Početak (fol. 3b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسوله محمد خاتم النبيين والصلوة والسلام على جميع الأنبياء والمرسلين اعلموا وفقكم الله تعالى وإيانا أن أنواع العلوم كثيرة وأهم الأنواع بالتحصيل مسائل الصلوة فلما رأيت المقتبس في تحصيلها ... وسميته بمنية المصلي وغنية المبتدي ...

Kraj (fol. 62b):

... أنت علام الغيوب كشاف الكروب ستار العيوب غفار الذنوب قد انتهى منية المصلي ورغبة (!) المبتدي

Prepisao Muşafā b. Ibrāhīm 21. džumada I 960/5. 5. 1553. (bilješka na fol. 62b).

Na fol. 1b ispisan sadržaj djela.

Povez kožni, originalni, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za dva djela, jako oštećen. Fol. 3b-62b (20 x 14 cm), 17 redaka (15,5 x 9 cm). Papir požutio, deblji. *Nasb*. Tinta crna, u istaknutim riječima crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama. Ima kustode. Na fol. 1b ispisan sadržaj djela.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Poznato djelo o islamskom pravu (fikh) koje je na arapskom jeziku napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī (umro 956/1549.). U djelu su zastupljene sve grane islamskog prava, a podijeljeno je na glave (kitāb) koje se dalje dijele na poglavlja (bāb) i odsjeke (faṣl). Djelo je napisao 923/1517. godine, a bilo je veoma popularno i dugo vremena služilo kao udžbenik i priručnik iz oblasti fikha širom Osmanskog carstva, o čemu svjedoče i brojni primjerci rukopisa sačuvani u rukopisnim zbirkama.

GAL G II, 432, S II 642; Ḥ. Ḥ. II, 1814; Ahlwardt IV, 4613; Karatay AYK, 4089-4108; Dobrača II, 1329-1383; Köprülü I, 653, III, 112; Kabḥāla I, 55; Nametak - Trako I, 86-89, II, 770-771; Popara IX, 5563-5600; Lavić X, 5874-5883.

Bez naslova.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذي وفقنا للفقّه في الدين الذي هو حبله المتين وفضله المبين وميراث الانبياء والمرسلين ... وبعد فيقول العبد المفتقر إلى رحمة ربه الغني إبراهيم بن محمد بن إبراهيم الحلبي قد سألتني بعض طالبى الاستفادة أن أجمع له كتاباً يشتمل على مسائل القدوري والمختار والكنز والوقاية بعبارة سهلة غير مغلقة ...

Kraj (fol. 134a):

...ثم إنّي زدت مسائل كثيرة من الهداية و من مجمع البحرين ولم أزد شيئاً من غيرهما حتى يسهل الطلب على من اشتبه عليه صحّة شيء مما ليس في الكتب الأربعة والله حسبي ونعم الوكيل

Prepisao ‘Abdullāh b. Maḥmūd al-Wisūqī (Visočanin) 23. šabana 1143/1731. (bilješka na kraju, fol. 134a):

قد وقع الفراغ من إتمام هذه النسخة الشريفة في اليوم الثالث والعشرين من شعبان المعظم سنة ثلاث وأربعين ومائة وألف على يد أضعف عباد الله عبد الله بن محمود الويسوقى

Bivši vlasnik ‘Umar b. Muḥarram al-Wisūqī (Visočanin, bilješka na zaštitnom listu na početku), bez datuma, sa nečitkim pečatom.

Povez kožni sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica i preklopca, oštećen i popravljan, a preklopac je gotovo otkinut od korice, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 134 (20 x 12,5 cm, na

početku 20 x 11 cm), 25 redaka (13 x 6,5). Ima originalnu folijaciju. Na pet listova bez folijacije na početku ispisan sadržaj djela sa oznakom folija i poglavlja, a zatim šest praznih listova prije početka teksta. Papir bijel, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima glava, poglavlja i odsjeka crvena. Na marginama mnogo marginalija koje se odnose na tekst. Na kraju osam listova sa ispisanim izvodima iz nekih šerijatsko-pravnih djela i naknadno dopisano nekoliko fetvi sarajevskih muftija Ahmeda i hadži Muhameda.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

31

R 42

ملجاً القضاة عند تعارض البيّنات

MALĠA' AL-QUḌĀT 'INDA TA'ĀRUḌ AL-BAYYINĀT

Kratko djelo o postupku šerijatskih sudova u slučaju kontradiktornih dokaza. Napisao Abū Muḥammad Ġānim b. Muḥammad al-Baġdādī (umro 1030/1621.). Djelo je poznato i pod nazivom *ترجيح البيّنات*.

GAL G II, 375, S II, 502; Ahlwardt IV, 4838; H. H. I, 398; A. M. I, 812; Kaḥḥāla II, 602; Köprülü III, 62-1; Dobrača II, 923-3; Popara IX, 5672-21, Lavić X, 5889, XIV, 8051-2, 8079-5.

Ovdje naslov (fol. 1a):

هذا رساله تعارض البيّنات

Početak (fol. 1b):

سبحان من لا حجة أقوى من كلامه ومن لا معارض له في أحكامه والسّلام على من أيّد بالآيات العظام وعلى آله وأصحابه الخيرة الكرام وبعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغنيّ الهادي أبو محمّد غانم بن محمّد البغدادي هذه رسالة في تعارض البيّنات جمعتها لبعض إخواني من القضاة ... وقد سمّيته ملجاً القضاة عند تعارض البيّنات ...

Kraj (fol. 65a):

... وإن لم يجد لها رواية عن أصحابنا واتفق فيه المتأخرون على شيء يعمل بها وإن اختلفوا

في مجتهد ويفتى بما هو صواب عنده والله أعلم

Prepisao Muṣṭafā al-Mulḥī, bez datuma (bilješka na kraju, fol. 65a).

Bez poveza. Fol. 65 (20 x 12 cm), 19 redaka (15 x 6 cm). Papir žučkast, tanak, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena. Tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama. Na za-

štitnom listu na početku ispisan sadržaj djela po poglavljima i oznakom folija za svako poglavlje.

Poklon od prof. dr. Srđana Jankovića iz Sarajeva.

32

R 2-3

ترجيح بينات
TARĠĪḤ BAYYINĀT

Kratka rasprava na arapskom jeziku u vidu tabele o postupku šerijat-skog suda o jačem dokazu. Prema Dobrači (*Dobrača II, 1740, str. 786*), autor rasprave pod ovim naslovom je vjerovatno šejhul-islam Yaḥyā b. Zakariyyā b. Bayrām (umro 1053/1643.). Međutim, na osnovu bilješke na kraju rasprave da je prenesena iz djela عمدة الفتاوى, koja se nalazi i u ovom i u još jednom rukopisu, Dobrača navodi (*Dobrača II, 1710, str. 764*) da je to sabrao Raḥmatullāh, muftija u vrijeme šejhul-islama Hu-sejn-efendije (umro 1043/1633.). Za kratkih nekoliko rasprava sličnog sadržaja navodi se da su od nepoznatog autora (vid. *Popara IX, 5667, 5672-10*).

Dobrača II, 1710, str. 764, 1740, str. 786; Popara IX, 5672-24.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 17b):

بَيِّنَةُ الصَّحَّةِ أَوْلَىٰ مِنْ بَيِّنَةِ الْمَرَضِ بَيِّنَةُ الْمَوْتِ أَوْلَىٰ مِنْ بَيِّنَةِ الْحَيَاةِ

Kraj (fol. 18a):

... وَ بَيِّنَةُ الْإِفَاقَةِ أَوْلَىٰ مِنْ بَيِّنَةِ الْجُنُونِ هَذِهِ الْمَسَائِلُ نَقَلْتُ مِنْ عَمْدَةِ الْفَتَاوَىٰ مِنْ مَجْلَدِهِ

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutom rozetom na sredini korica, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 17b-18a (23 x 15,5 cm), 21 redak (17,5 x 8 cm). Listovi mjestimično nagorjeli. Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama. Tekst uokviren tankim crvenim linijama.

Na fol. 18b-20a razna pravna pitanja i odgovori, sa navodom djela odakle su preuzeti. Kao autori pravnih rješenja se navode i Mustafa, muftija u Sarajevu, Ali, muftija u Mostaru, te Abdurrahman, muftija u Nišu.

Na fol. 20b-24a u formi tabele ispisan sadržaj zbirke zakonskih propisa o zemljišnim odnosima i nasljeđivanju, sa navodom tematike svakog propisa i oznakom folija na kojem počinje, pod naslovom: *Maḥḥūm-i qānūn bar waḡhi iḥtiṣār*.

Na fol. 24b-25b u formi tabele ispisan sadržaj zbirke zakonskih propisa, sa navodom tematike svakog propisa i oznakom folija na kojem počinje, pod naslovom: *Hādā fihrist qānūnnāme-i ḡadīd*.

Na fol. 26a-27a ispisani savjeti raznih osoba, pod naslovom *Pand*.

Iz stare zbirke OIS br. 849.

33

R 10-1

أحكام الأراضي من الفرائد في حلّ المسائل والقواعد
AḤKĀM AL-ARĀḌĪ MIN AL-FARĀ'ID FĪ HALL
AL-MASĀ'IL WA AL-QAWĀ'ID

Poglavlje o erazi miriji i načinu korištenja i nasljeđivanja, preuzeto iz djela القواعد والمسائل والفرائد koje predstavlja komentar poznatog an-Nasafijevog djela iz fikha *Kanz ad-daḡā'iq* (vid. *GAL G II*, 196, *S II*, 265; *Ahlwardt IV*, 4575; *Köprülü I*, 640). Autor komentara je Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde ar-Rūmī (umro oko 1069/1658).

H. H. II, 1515-1516; *Kaḡḡāla III*, 866; *Popara IX*, 5523; *Lavić X*, 5893-1.

Početak (fol. 13b):

فصل في مبحث الأراضي أمّا خراجيّة أو عشريّة والخراجيّة أمّا موظفة أو مقاسمة لا يقال لهما أرض مملكيّة أو أرض ميريّة ...

Kraj (fol. 22a):

... رجل فوّض مزرعته إلى رجل بلا إذن صاحب الأرض فمات وله إبن وبعد أن مات أجازّه صاحب الأرض التّفويض إيّاها في حيوته فالمزارعة تنتقل إلى إبنه فإنّ تفويضه في حيوته بلا إذن بطل مموته كما قال الشّيخ الإسلام والله سبحانه وتعالى أعلم نقل من الفرائد

Prepisano u mjesecu saferu 1199/14.12. 1784.-11.1. 1785. (bilješka na fol. 22a).

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom. Fol. 13b-22a (20,5 x 14,5 cm), 23 retka (15,5 x 7,5 cm). Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu i prvoj riječi *faṣl* crvena. Početna riječ svakog stava nadvučena crveno. Na marginama dosta

marginalija na arapskom i turskom jeziku, sa navodom odakle su citirane, većinom pisanih drugom rukom.

Na fol. 1a-13a izvodi iz pravnih djela na arapskom i turskom jeziku i brojne fetve, među kojima su neke fetve muftije hadži Muhameda iz Sarajeva.

Na fol. 22b-26a ponovo izvodi iz pravnih djela na arapskom i turskom jeziku i fetve muftija iz Sarajeva, Mostara i Blagaja.

Na unutrašnjoj strani prve korice hronogram smrti bivšeg (sābiqan) sarajevskog muftije Muhamed-efendije koji je spjevao pjesnik Vehbi u pet distiha. Na kraju je i brojem stavljena godina smrti 1195/1781.

Iz stare zbirke OIS br. 950.

34

R 1-8

أحكام الأراضي من الفرائد في حلّ المسائل والقواعد
AḤKĀM AL-ARĀḌĪ MIN AL-FARĀ'ID FĪ HALL
AL-MASĀ'IL WA AL-QAWĀ'ID

Poglavlje o erazi miriji i načinu korištenja i nasljeđivanja, preuzeto iz djela القواعد والمسائل والفرائد koje predstavlja komentar poznatog an-Nasafijevog djela iz fikha *Kanz ad-daqa'iq* (vid. *GAL G II*, 196, *S II*, 265; *Ahlwardt IV*, 4575; *Köprülü I*, 640). Autor komentara je Muştafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde ar-Rūmī (umro oko 1069/1658).

H. H. II, 1515-1516; *Kaḥḥāla III*, 866; *Popara IX*, 5523; *Lavić X*, 5893-1.

Ovdje naslov:

أحكام الأراضي من الفرائد

Početak (fol. 144b):

فصل في مبحث الأراضي أمّا خراجيّة أو عشريّة والخراجيّة أمّا موظفة أو مقاسمة لا يقال لهما أرض مملكيّة أو أرض عشريّة ...

Kraj (fol. 153b):

... رجل فوّض مزرعته إلى رجل بلا إذن صاحب الأرض فمات وله ابن وبعد أن مات أجازه صاحب الأرض التفويض إيّاها في حيوته فالمزارعة تنتقل إلى ابنه فإنّ تفويضه في حيوته بلا إذن بطل بموته كما قال الشيخ الإسلام واللّه سبحانه وتعالى أعلم

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa utisnutom rozetom na sredini korica, zajednički za više djela. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 144b-

153b (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14 x 7 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu i riječi *faṣl* crvena. Početna riječ svakog stava nadvučena crveno.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

رسالة في الفرائض

RISĀLA FĪ AL-FARĀ' ID

Rasprava iz oblasti nasljednog prava na arapskom jeziku, od nepoznatog autora. U nekim izvorima se rasprava sličnog sadržaja, pod naslovom *Ġawāhir al-farā'id*, pripisuje Ibn Kemal-paši. I ovdje je na kraju navedena bilješka da se za raspravu kaže da je djelo Ibn Kemala. Međutim, u popisu njegovih djela (vid. Atsız, „Kemalpaşa-oğlu'nun eserleri“, *Şarkiyat Mecmuası*, VI, 71-112, VII, 83-135) nema ni rasprave pod naslovom *Ġawāhir al-farā'id* niti neke druge rasprave koja počinje kao u ovom rukopisu.

Vid. Atsız, Kemalpaşa-oğlu'nun eserleri, GAL G II, 450, S II, 670.

Bez naslova. Naslov naveden prema sadržaju.

Početak poslije besmele (fol. 93b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه محمد وآله وصحبه أجمعين وبعد قال
علمائنا أن الإنسان إذا مات وترك مالا صافيا ...

Kraj (fol. 96a):

... وإذا اجتمع فيه قرابتان أو تفرقتا في شخصين يرثان ورث بها تمت الرسالة المتعلقة بعلم
الفرائض بعون الله سبحانه وتعالى م

Na kraju ispisana bilješka koja glasi:

قيل أنّها من تأليفات الفاضل الكامل المولى الشهير بابن كمال الوزير نور الله تعالى مرقدّه
وفي وسط الجنان أرقده آمين

Na fol. 96a-99a ispisivani kratki izvodi iz raznih djela, kratke izreke i stihovi, hadisi, kratki izvodi iz raznih tefsirskih djela, nekoliko fetvi Abū as-Su'ūda.

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač 'Abdulkarīm b. 'Alī al-'Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 93b-99a (20 x 13 cm), 27-30 redaka (17,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Nakon fol. 96 ubačeni pogrešno uvezani fol. 87-90. Papir požutio, mjestimično oštećen i restauriran. *Nasta‘īq*, sitan. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

DOGMATIKA (AKAID)
 DOGMATICS
 AL-'AQĀ'ID

36

R 66-1

شرح أسماء الله تعالى الحسنى
 ŠARḤ ASMĀ' ALLĀH TA'ĀLĀ AL-ḤUSNĀ

Komentar Božijih lijepih imena. Autor komentara Muḥyiddīn Abū al-'Abbās Aḥmad b. 'Alī al-Būnī (umro 622/1225.).

GAL S I, 910; Ḥ. Ḥ. II, 1033; Kabhāla I, 213; az-Ziriklī I, 174.

Na fol. 1a naslov:

كتاب شرح أسماء الله تعالى الحسنى للشيخ الإمام العلامة أبي العباس البوني

Početak poslije besmele (fol. 1b):

قال الشيخ الإمام العالم العابد الزاهد أبو العباس البوني قال نريد نبين ما قد فتح الله لنا من ترتيب الدعوات في تخصيص الأوقات... لما رأيت الأمر على ذلك وقد فتح الله في هذا المشكل... قوله تعالى ولله الأسماء الحسنى فأدعوه بها فدل أنه لا يسأل تعالى أحد بأفضل ما سأله بالأسماء الحسنى... قال إن لله تسعة وتسعين إسما...

Kraj (fol. 47a):

... واستقاموا على فعل الخيرات وذهب الوبا عنهم والغلا بإذن الله تعالى تمّ و كمل والحمد

لله وحده وحسبنا الله ونعم الوكيل وصلى الله على محمد وآله وصحبه و سلم تسليمًا كثيرًا

Prepisao za sebe 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī (?) aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī 10. redžeba 822/2. 8. 1419. (Bilješka o prepisu na fol. 47a, bez dijakritičkih znakova, pa se ne može sa sigurnošću pročitati puno ime prepisivača).

كتب لنفسه أقلّ عبید الله علي بن سليمان داود... الشافعي مذهباً غفر الله له ولوالديه...

بتاريخ عشر شهر رجب الفرد سنة اثني وعشرين وثمانمائة والحمد لله وحده

Povez kartonski, tvrdi, na hrbatu pojačan kožom, nov, zajednički za dva djela. Fol. 1b-47a (17 x 12 cm), 13 redaka (12,5 x 9,5 cm). Papir tamnobijel, čvrst i debeo. Ima kustode. *Nash*. Tinta crna, u naslovima poglavlja i odsjeka crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

37

R 55-5

رسالة التوجيه في تشبيه الصلاة

RISĀLA AT-TAWĠĪH FĪ TAŠBĪH AT-TAṢLIYA

Kratka rasprava o poređenju stepena donošenja salavata na poslanika Muhammeda i njegovu porodicu sa donošenjem salavata na poslanika Ibrahima i njegovu porodicu. Raspravu je na arapskom jeziku napisao Ġalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawwānī aṣ-Ṣiddīqī (830/1427.-907/1501., ili 908/1502. ili 918/1512. ili 928/1532.)

GAL G II, 217, S II, 307; Ahlwardt II, 2291; az-Ziriklī VI,32-33; Kaḥḥāla III, 126; Köprülü III, 704-35; Popara XIII, 7601-16.

Bez naslova. Naslov naveden prema *GAL S II, 307*, dok je na kraju rasprave naveden naslov: رسالة تشبيه الصلوة .

Početak poslije besmele (fol. 101a):

وله الحمد وعلى نبية الصلوة والسلام وعلى آله وصحبه الكرام سمعت السيد الأجل الأكمل قدوة الأصفياء وأسوة الأولياء...عبد الرحمن الحسيني البستي ... قال أكثر أقال العلماء في توجيه التشبيه الذي يتضمّنه قولنا اللهم صل على محمد وعلى آل محمد ...

Kraj (fol. 101a):

... ليعلم كون الصلوة على النبي ع م وآله أفضل من الصلوة على إبراهيم ع م وآله إذ هذا المعنى لا يعلم من هذه العبارة إلا بهذا الوجه كما لا يخفى على من له أدنى فطنة والله تعالى الموفق تمت رسالة تشبيه الصلوة للفاضل العلامة مولانا جلال الملة والدین الدواني قدس سره

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač 'Abdulkarīm b. 'Alī al-'Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku 'Abdullāh Rašīd b. al-ḥāgg Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākīr i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 101a (20 x 13 cm), 25 redaka (12,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Papir

požutio. *Nasta liq*, sitan. Tinta crna, u besmeli crvena. Na margini ispisane marginalne bilješke vezane za tekst.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

38

R 55-7

رسالة في تحقيق توقيفية أسماء الله تعالى
RISĀLA FĪ TAḤQĪQ TAWQĪFIYYA
ASMĀ' ALLĀH TA'ĀLĀ

Kratka rasprava o lijepim Božijim imenima kojima se po šerijatskim propisima dozvoljeno obraćati Bogu. Raspravu je na arapskom jeziku napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša - Kemāl-paša zāde (umro 940/1533.)

GAL G II, 451, S II, 670; Köprülü II, 1580-62, III, 332-6; Popara XIII, 7601-11.

Naslov naveden prema *GAL G II, 451*.

Ovdje naslov:

رسالة في أن أسماء الله تعالى توقيفية لمولانا كمال پاشا زاده قدس سره

Početak poslije besmele (fol. 102a):

الحمد لله الذي له الأسماء الحسنى والصلوة على محمد ذي المقصد الأسنى وبعد فهذه رسالة مرتبة في بيان أن أسماء الله تعالى توقيفية أي يتوقف إطلاقه عليه تع على الإذن من الشارع فيه أو قياسية لا يتوقف على الإذن فيه بل إذا دل العقل على اتصافه تع بصفة وجودية أو سلبية جاز أن يطلق عليه اسم يدل على اتصافه بها ...

Kraj (fol. 103a):

... ولا يذهب عليك أن ما نقله في القرآن مبناه على عدم الفرق بين الإطلاق الذي محل الخلاف والذي خارج عنه ومما ورد به التوقيف في الخبر اسم الديان والمراد من اصحابها أمّا حفظها لأنه إمّا يحصل بتكرار مجموعها وتعدادها مراداً وأمّا ضبطها حصراً وتعداداً وعلماً دائماً وقياماً بحقوقها تمت الرسالة التوقيفية لمولانا العلامة والفاضل الفهامة كمال پاشا زاده جعل الله رحمته زاده آمين

Nakon rasprave, na fol. 103a ispisan kratki tekst od 17 redaka pod naslovom:

من كلماته قدس سره العزيز لجواز استيجار القرآن العظيم

Na kraju teksta naveden naslov i ime autora (vid. *GAL G II, 449, S II, 688*):

تمت رسالة جواز استیجار القرآن للفاضل العلامة والکامل الفهامة کمال پاشا زاده خصه الله

تع بالحسنی وزیاده آمین

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Mehmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 102a-103a (20 x 13 cm), 35 redaka (17,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Papir požutio. *Nasta‘īq*, sitan. Tinta crna, u naslovu, besmeli i riječi *bayt* crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

MOLITVE (DOVE)

PRAYERS

AL-AD'İYA

39

R 56-4

حزب البحر

HIZB AL-BAḤR

Dova koja se uči u nevolji, veoma popularna kod nekih derviških redova. Sastavio Šayḥ Nūruddīn Abū al-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh b. 'Abdulḡabbār aš-Šādilī (593/1196.-656/1258.)

GAL G I, 449, S I, 804-805; Köprülü II, 119-5, 359-3, III, 712-6, 713-9; Dobrača I, 365-4, 775-2, 785-2.

Ovdje naslov:

هذا دعاء حزب البحر

Početak poslije besmele (fol. 86b):

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئلك يا الله يا الله يا الله يا الله يا على يا عظيم يا حليم يا عليم انت ربّي وعلمك

حسبي...

Kraj (fol. 88b):

... بسم الله الذي لا يضرّ مع اسمه شئ في الأرض ولا في السماء وهو السميع العليم لا حول ولا قوّة إلا بالله العليّ العظيم وصلى الله على سيّدنا محمّد وعلى آله وصحبه أجمعين والحمد لله ربّ العالمين تمام م

Prepisao 'Abdullāh 'Aynī, sa oznakom godine 1267/1851. (bilješka na fol. 88b):

حرّره عبد الله عيني سنة ١٢٦٧

Bilješka o vlasniku navedena na početku kodeksa: Kül (Gül/Ḍul) Mustafa-aga, sa oznakom godine 1243/1828. (fol. 1a).

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini i krajevima korica i preklopca, zajednički za više djela. Fol. 86b-88b (17 x 12

cm), 11 redaka (11,5 x 7 cm). Papir tamnobijel, oštećen, bez folijacije. *Nasḥ*, čitak, vokaliziran. Tinta crna, u naslovu crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

40

R 83-13

شرح دعاء حزب البحر
ŠARḤ DU‘Ā’ ḤIZB AL-BAḤR

Komentar dove *Ḥizb al-baḥr* koja je veoma popularna kod nekih derviških redova, a koju je na arapskom jeziku sastavio Šayḥ Nūruddīn Abū al-Ḥasan ‘Alī b. ‘Abdullāh b. ‘Abdulḡabbār aš-Šādīlī (593/1196.-656/1258.). Nije nam poznat autor ovog komentara.

Fajīc III, 2120-3.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 93b):

إعلم أنه روى عن أكابر العلماء وأعيان الفضلاء أن الدعاء المشهور بحزب البحر من الأدعية اللطيفة والأحراز الشريفة وفيه الإسم الأعظم ... فإنه هو الدعاء الذي نقل الشيخ الفاضل والمرشد الكامل أبو الحسن الشاذلي ...

Kraj (fol. 96a):

... فإذا تمت الدعوة يجعل هذا الماء في قارورة فيتوجّه إلى المطلوب فيغسل وجهه بذلك الماء لا ينشفه فيحصل مراده ان شاء الله تع تمت بعون الله

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 93b-96a (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 9 cm). Papir požutio. *Ta’liq*. Tinta crna. Tekst dove nadvučen crnim linijama. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

41

R 52-2

دلائل الخيرات وشوارق الأنوار في ذكر الصلوة على النبي المختار
DALĀ’IL AL-ḤAYRĀT WA ŠAWĀRIQ AL-ANWĀR
FĪ ḌIKR AŞ-ŠALĀT ‘ALĀ AN-NABIYY AL-MUḤTĀR

Zbirka dova koje je sabrao Abū ‘Abdullāh Muḡammad b. Sulaymān al-Ġazūlī (umro 860/1465.).

GAL G II, 253; S II, 359; Ahlwardt III, 3919-3920; Flügel III, 1706; Köprülü III, 33; Dobrača I, 758-765; Nametak - Trako I, 158, II, 735-737; Fajić XI, 7004-7029, 7043-2, 7061-2; Lavić XV, 8795-2.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 54b):

وصلّى الله على سيّدنا ونبيّنا ومولانا محمّد ... قال الشّيخ الإمام الوليّ الكبير ... سيّد أبو عبد الله محمّد بن سليمان الجزولي ... الحمد لله الذي هدانا للإيمان والإسلام ... وسمّيته بكتاب دلائل الخيرات وشوارق الأنوار في ذكر الصلوة على النبيّ المختار ...

Kraj (fol. 122b):

...اللهمّ بنور وجهك الذي ملاء أركان عرشك أن تزرع في قلبي معرفتك حتّى أعرفك حقّ معرفتك كما ينبغي أن تعرف به وصلّى الله على سيّدنا محمّد خاتم النبيّين وإمام المرسلين وعلى آله وصحبه وسلّم تسليمًا والحمد لله ربّ العالمين

Prepisao Ismā'īl aḍ-Ḍihnī b. Muḥammad-efendī as-Sarā'ī (Sarajlija) 1216/1801. godine (bilješka na kraju, fol. 122b):

كتبه الفقير إسماعيل الذهنى ابن محمّد افندى السرائى غفر الله ذنوبهما أمين لسنة ستّ عشر ومائتين وألف من هجرة من له العزّ والشرف

Povez kožni, sa preklopcem otkinutim od poveza, vrlo lijep, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za dva djela. Fol. 54b-122b (16,5 x 11 cm), 13 redaka (11 x 6,5 cm). Bez folijacije. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasb*, vrlo lijep. Tinta crna, u riječi اللهمّ i nekim drugim istaknutim riječima crvena. Unvan ukrašen floralnim motivima svijetloplave i svijetlocrvene boje na zlatnoj podlozi, bez upisanog naslova. Na fol. 63b-64a crteži dva harema u Mekki i Medini. Tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim i crvenim linijama. Tačke ispisane u vidu kružnica zlatne boje. Na kraju dva prazna lista.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

دلائل الخيرات وشوارق الأنوار في ذكر الصلوة على النبيّ المختار

DALĀ'IL AL-ḤAYRĀT WA ŠAWĀRIQ AL-ANWĀR
FĪ ḌIKR AŞ-ŞALĀT 'ALĀ AN-NABIYY AL-MUḤTĀR

Zbirka dova koje je na arapskom jeziku sabrao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sulaymān al-Ġazūlī (umro 870/1465.)

GAL G II, 253, S II, 359; Ahlwardt III, 3919-3920; Flügel III, 1706; Köprülü III, 33; Dobrača I, 758-765; Nametak - Trako I, 158, II, 735-737; Fajić XI, 7004-7029, 7043-2, 7061-2; Lavić XV, 8795-2.

Ovdje naslov (fol. 1b):

هذا دلائل الخيرات

Ime autora navedeno u tekstu ispisanom na margini pored početka (fol. 1b):

قال الشيخ الإمام العالم العلامة القطب الرباني الفقيه أبو عبد الله الجامع سيدي محمد بن سليمان الجزولي رحمه الله تعالى نفعا نسخه

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي هدانا للإيمان والإسلام ... وبعد هذا فالغرض في تأليف هذا الكتاب ذكر الصلوة على النبي ... وسميته بكتاب دلائل الخيرات وشوارق الأنوار في ذكر الصلوة على النبي المختار ...

Kraj (fol. 85b):

... اللهم بنور وجهك الذي ملاء أركان عرشك أن تزرع في قلبي معرفتك حتى أعرفك حق معرفتك كما ينبغي أن تعرف به وصلى الله على سيدنا محمد خاتم النبيين وإمام المرسلين وعلى آله وصحبه وسلم تسليما والحمد لله رب العالمين وهو حسينا ونعم الوكيل

Prepisao aš-Šayḥ Ḥāfiẓ Muḥammad Rāšid as-Sa'dī 1258/1842. (bilješka na kraju, fol. 85b):

قد وقع كتابة هذه الدلائل العظام من الدلائل الكرام (م) من خلق الله تعالى وأحوجهم إلى كرمه الجليل عن يد أضعف الأنام الشيخ حافظ محمد راشد السعدى غفر الله له ولأستاده آمين سنة ١٢٥٨

Bivši vlasnici: hadži Hasan ef. Spaho, Habiba-hanuma Spaho i Fatima b. 'Abdullah Fočak iz 1959. godine, kako se vidi iz bilješke na prvom zaštitnom listu ispisanе mastiljavom olovkom arebicom:

ؤاى كتاب دؤبيح نا هديؤؤ دؤ حابيبه حاتمه سپاؤؤ آ پريپا دا ؤيه نه نؤم سوه قرؤ حاجى حسن اؤ سپاچى

ؤ سارايه وؤؤ را ٢٣ في ١٩٥٩

وأنا فقيرة فاطمه بنت عبد الله فؤچاق غفر الله لي ولهم ورضى الله عني وعنهم

Povez kožni, sa preklopcem, ukrašen zlatnim ornamentima, a rukopis se čuva u oštećenoj kožnoj futroli sa floralnim ukrasima i vrpcom boje zlata za vađenje rukopisa iz futrole. Fol. 88 (17 x 11 cm), 13 redaka (10,5 x 6 cm). Papir žučkast, tanak i kvalitetan, mjestimično restauriran po rubovima listova. *Nash*, vrlo lijep, kaligrafski, vokaliziran. Cijeli

kodeks je urađen sa umjetničkim pretenzijama i bogato ukrašen. Tinta crna, u naslovima bijela. Unvan i naslovi hizbova posebno ukrašeni zlatom i izvedeni u više boja, tačke izvedene u zlatu, raznih oblika cvijeta, rozete i sl. Tekst uokviren debelim zlatnim i tankim crnim i crvenim linijama. Na fol. 9b-13a ispisana *Asmā' an-nabī*, svako odvojeno zlatnom kružnicom, na fol. 14b-15b ispisana *Asmā' al-ḥusnā*, također svako odvojeno zlatnom kružnicom, a na fol. 16b-17a u debelom zlatnom okviru u bojama sa puno zlata predstavljene slike Mekke i Medine.

Na kraju, fol. 86a-88b, istim kaligrafskim rukopisom ispisana dova koja se uči nakon završetka učenja *Dalā'il al-ḥayrāt-a*, sa naslovom:

وهذا الدعاء يقرأ بعد قراءة دلائل الخيرات وهو هذا

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

43

R 52-1

الحزب الأعظم والورد الأفخم

AL-ḤIZB AL-A'ẒAM WA AL-WIRD AL-AFḤAM

Zbirka dova koje je sabrao 'Alī b. sultān Muḥammad al-Qārī (umro 1014/1605.).

GAL G II, 396, S II, 540; Ahlwardt III, 3783; Kaḥḥāla II, 446; Bratislava 193; Dobrača I, 770; Nametak - Trako I, 159; Fajić XI, 7023-2; Popara XIII, 7700-4.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي دعانا للإيمان وهدانا بالقرآن ... أما بعد فيقول العبد الداعي الرَّاجي إلى مغفرة ربه الباري علي بن سلطان محمد القاري ... وسميته الحزب الأعظم والورد الأفخم ...

Kraj (fol. 54a):

... والسلام عليه ورحمة الله وبركاته سبحانه ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين

والحمد لله رب العالمين

Bez podataka o prepisu, ali je cijeli kodeks prepisan istom rukom, a u kolofonu na kraju drugog djela u kodeksu stoji bilješka da ga je prepisao Ismā'il ad-Dihni b. Muḥammad-efendi as-Sarā'ī (Sarajlija) 1216/1801.

Povez kožni, sa preklopcem otkinutim od poveza, vrlo lijep, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički

za dva djela. Fol. 1b-54a (16,5 x 11 cm), 13 redaka (11 x 6,5 cm). Bez folijacije. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasḥ*, vrlo lijep. Tinta crna, u riječi اللّهم crvena. Unvan ukrašen floralnim motivima plave, crvene i zlatne boje, bez upisanog naslova. Tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim i crvenim linijama. Tačke ispisane u vidu kružnica zlatne boje.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

44

R 33

مجموعة الأدعية

MAĠMŪ'A AL-AD'YA

Zbirka raznih dova na arapskom jeziku.

Na početku manjkavo. Ovdje počinje (fol. 7a):

... اللهم أنت الملك الحقّ الذي لا إله إلا أنت أنت ربّي وأنا عبدك علمت سوء وظلمت نفسي

...

Kraj posljednje dove (fol. 156b):

... يا ملك يوم الدين إياك نعبد وإياك نستعين لا إله إلا الله خير خلاص محمد رسول الله

حضر إلياس

Bez podataka o prepisu.

Na posljednjem listu na kraju, otkinutom od poveza, bilješka o vladniku (fol. 158b): 'Abdullāh b. Šāliḥ, poznat kao Šaḥmānī, sa oznakom godine 64. (vjerovatno 1064/1654. ili 1164/1751. jer je rukopis prilično star).

دخل هذه المجموعة في يد عبد الله ابن صالح المشهور بشحمانى سنة ٦٤

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, oštećen. Fol. 158 (14,5 x 10 cm), 13 redaka (11 x 7 cm). Papir žut, star i jako oštećen, pa mjestimično nedostaje i tekst. *Nasḥ*, vokaliziran. Tinta crna, u naslovima dova crvena. Na početku šest listova sa dovama na turskom jeziku, ispisanih drugim rukopisom, bez početka. Listovi 87-94 uvezani naopako. Na fol. 109b-113a i 134a-156b dove i komentari na turskom jeziku. Između fol. 150 i 151, te 153 i 154 nedostaje nepoznat dio teksta.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

أوراد السَّيِّدِ يَحْيَى
AWRĀD AS-SAYYID YAḤYĀ

Izbor dova namijenjenih dervišima koje je sakupio Sayyid Yaḥyā aš-Širwānī, o kojem nemamo podataka.

Popara XIII, 7702-5, Lavić XIV, 8278-6.

Na početku naslov:

أوراد السَّيِّدِ يَحْيَى

Početak poslije besmele (fol. 72b):

اللَّهُمَّ يَا رَبَّ يَا سَتَّارَ يَا عَزِيزَ يَا غَفَّارَ يَا جَلِيلَ يَا جَبَّارَ يَا مَقْلَبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارَ يَا مَدْبِرَ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ خَلَصْنَا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَالنَّارِ ...

Kraj (fol. 85b-86a):

...قل افرأيتم ما تدعون من دون الله إن أرادني الله بضر هل هن كاشفات ضره او أرادني
برحمة هل هن ممسكات رحمته قل حسبى الله عليه يتوكل المتوكلون

Prepisao ‘Alī Ḥilmī, učenik Muḥammad Rāsima 1168/1754-55.
(bilješka na kraju, fol. 86a):

كتبه الفقير الحقير علي حلمي من تلاميذنا محمد راسم سنة ثمان وستين ومائة وألف من
هجرة من له السعادة والشرف

Povez kožni, sa preklopcem, ukrašen zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca i okvirom u obliku zlatne pletenice, zajednički za dva djela. Fol. 72b-86a (17,5 x 11 cm), 11 redaka (12,5 x 7 cm). Papir bijel i roskast, tanak, kvalitetan. *Nasḥ*, vrlo lijep, kaligrafski, vokaliziran. Cijeli kodeks je urađen sa umjetničkim pretenzijama i bogato ukrašen. Tinta crna, u naslovima dova bijela. Tekst uokviren debelim zlatnim i tankim crnim i crvenim linijama, a naslovi dova ispisani bijelom tintom u zlatnim unvanima ukrašenim raznobojnim floralnim motivima. Tačke krupne, izvedene u zlatu. Završni kolofon sa podacima o prepisu bogato ukrašen floralnim motivima na zlatnoj podlozi.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

الأوراد البهائية
AL-AWRĀD AL-BAHĀ'ĪYYA

Zbirka izabranih kur'anskih i hadiskih dova koje se koriste u raznim prilikama. Dove je na arapskom jeziku sastavio šejh nakšibendijskog reda Bahā'uddīn Muḥammad b. Aḥmad az-Zuhūrī al-Fārūqī an-Naqšibandī (728/1328.-791/1389.), a bile su veoma popularne u sufijskim krugovima.

GAL G II, 205, S II, 282; H. H. I, 200; A. M. II, 173; Kaḥḥāla III, 71; Dobrača I, 754. Popara XIII, 7596.

Ovdje naslov ispisan naknadno mastiljavom olovkom, na margini pored naslovne vinjete (str. 101):

أوراد شيخ محمد بهائي

Početak poslije besmele (str. 101):

اللهم أنت الملك الحي الحق المبين الذي لا إله إلا أنت أنت ربّي خلقتني وأنا عبدك وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت أعوذ بك من شرّ ما صنعت ...

Na kraju teksta zbirka nazvana *al-Hizb al-munğī* (str. 145).

Kraj (str. 145):

... يا غياث المستغيثين اغثنا بحق كهيعص وبحق حم عسق وبحق آياك نعبد وآياك نستعين برحمتك يا أرحم الراحمين تمّ الحزب المنجي وله تأثيرات سريعة

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim zlatnim rozetama sa floralnim motivima na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za više djela. Str. 101-145 (16 x 11 cm), 15 redaka (9,5 x 6 cm). Paginacija izvršena naknadno mastiljavom olovkom. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nash*, vokaliziran. Tinta crna, u riječi اللهم i nekim drugim istaknutim riječima crvena. Na naslovnoj strani unvan ukrašen plavom, tirkiznom, crvenom i zlatnom bojom, bez upisanog naslova. Cijeli tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a zatim sve ponovno uokvireno debelom zlatnom i tankim crnim, plavim i crvenim linijama. Tačke iscertane u vidu zlatnih kružnica i cvjetova sa plavim, crvenim i bijelim tačkicama.

Na kraju (str. 146-161) dopisana jedna dova pod naslovom دعاء اسماء u kojoj se uz tekst na arapskom jeziku daje objašnjenje na turskom u koju svrhu se uči, a počinje:

بو دعاء اوقويه بو مائده نك اوزرينه اوفوره اللهم اني اسئلك بقاء الفردانية ...

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

الأوراد البهائية

AL-AWRĀD AL-BAHĀ'IYYA

Zbirka izabраних kur'anskih i hadiskih dova koje se koriste u raznim prilikama. Dove je na arapskom jeziku sastavio šejh nakšibendijskog reda Bahā'uddīn Muḥammad b. Aḥmad az-Zuhūrī al-Fārūqī an-Naqšibandī (728/1328.-791/1389.), a bile su veoma popularne u sufijskim krugovima.

GAL G II, 205, S II, 282; H. H. I, 200; A. M. II, 173; Kaḥḥāla III, 71; Dobrača I, 754. Popara XIII, 7596.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol: 157a):

اللهم أنت الملك الحي الحق المبين الذي لا إله إلا أنت ربّي وأنا عبدك وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت أعوذ بك من شر ما صنعت ...

Kraj (fol. 162a):

... صلوة لا غابة لها ولا انتهاء ولا امد لها ولا انقضاء صلوتك التي صليت بها عليه صلوة دائمة وعلى آله وصحبه واسرته مثل ذلك سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik Garčević Muhamed Fahri iz Banjaluke čiji je pečat utisnut na nekoliko mjesta u rukopisu. Na fol. 2a arapskim slovima ispisano ime vlasnika i datum: 20. majis (1)931., a na fol. 163b (predzadnji list kodeksa) ispisano latinicom: Banjaluka: 10. Aprila 1933 M. Garčević, sa potpisom vlasnika latiničnim i arapskim slovima i pečatom Garčević Muhamed Fahri.

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela. Fol. 157a-162a (18 x 13,5 cm), bez folijacije, 17 reda-

ka (12,5 x 8 cm). Papir bijel, srednje debljine. *Nasḥ*. Tinta crna. Na fol. 164a-164b popis knjiga iz biblioteke nepoznatog vlasnika sa ispisanu 23 naslova.

Iz stare zbirke OIS br. 3790.

48

R 72-2

مجموعة الأدعية
MAGMŪ'A AL-AD'YA

Zbirka dova na arapskom jeziku koje se uče u raznim prilikama, uz komentar nekih dova na turskom jeziku, mjestimično sa naslovima, kao:

- هذا شرح دعاء ايمان (fol. 58a);
- اول شريف دعا بودر (fol. 60a);
- اول دعا بودر (fol. 66b);
- دعاء يس (fol. 73b);
- دعاء صلوات (fol. 77a);
- دعاء اسماء حسنى (fol. 84a);
- دعاء جميل (fol. 89b).

Prepisao 'Alī b. Yūsuf polovinom mjeseca safera 1200/oko 20. 12. 1785. (bilješka na fol. 92b):

حرّره الحقير الفقير المعترف بالعجز والتقصير على ابن يوسف غفر الله له ولوالدي وأحسن إليهما وإليه سنة ١٢٠٠ نصف صفر

Povez kožni, originalni, prilično oštećen, zajednički za dva djela. Fol. 58a-92b (15 x 9,5 cm), 11 redaka (9,5 x 6 cm). Papir požutio, oštećen. *Nasḥ*, vokaliziran. Ima kustode. Tinta crna. Tekst uokviren debelim zlatnim izbljedjelim i tankim crnim linijama. Tekst na fol. 83a-84b ispisan u formi polukružnica na vrhu i na dnu i kružnice u sredini stranice, na izbljedjeloj zlatnoj podlozi. Zlatne tačke također većinom izbljedjele. Na fol. 93a-101b naknadno dopisane dove sa komentarom na turskom jeziku.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

مجموعة الأدعية
MAĞMŪ'A AL-AD'YA

Nekoliko dova na arapskom jeziku koje se uče u raznim prilikama, sa objašnjenjem na turskom jeziku u koju svrhu se pojedina dova uči.

Bez podataka o prepisu.

Bilješka o vlasniku navedena na početku kodeksa, fol. 1a: Kŭl (Gŭl/Đul) Mustafa-aga, sa oznakom godine 1243/1828.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini i na krajevima korica i preklopca, zajednički. Fol. 45a-47b (17 x 12 cm), 11 redaka (11,5 x 7 cm). Papir tamnobijel, oštećen, bez folijacije. *Nasb*, čitak, u tekstu na arapskom jeziku vokaliziran. Tinta crna, u naslovima dova crvena. Naslovi i tekst uokvireni sa po dvije tanke crvene linije. Pojedina objašnjenja na turskom jeziku ispisana na marginama.

Na fol. 47b-48a dopisana jedna pjesma na turskom jeziku od devet stihova, sa naslovom نظم , na fol. 48a po dva bejta na turskom i na arapskom jeziku, a na fol. 49a dvije pjesme na turskom jeziku, od sedam i devet stihova, također sa naslovom نظم .

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

NAUKA O MORALU (AHLAK)
MORALS
AL-AHLĀQ

50

R 19-14

رسالة شيخ حسن أفندي الأوزجوي في شرب القهوة والدخان
RISĀLA ŠAYH ḤASAN-EFENDĪ AL-UŽIČAWĪ
FĪ ŠURB AL-QAHWA WA AD-DUḤĀN

Rasprava na arapskom jeziku o štetnosti konzumiranja kahve i duhana. Autor rasprave Šayḥ Ḥasan-efendī al-Užičawī (umro 1078/1668.), sin poznatog šejha halvetijskog reda Muslihudina Užičanina kojeg je poslije smrti naslijedio na mjestu šejha tekije u Užicu.

Vid.: Osman Lavić, „Ulemanska i šejhovska porodica Muslihudina Užičanina iz XVII vijeka“, *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke* XXV-XXVI, Sarajevo 2007., str. 111-128.

Ovdje naslov:

هذا رساله شيخ حسن أفندي الأوزيجه وي قدس سره العزيز

Početak poslije besmele (fol. 62b):

ربنا اغفر لنا ولإخواننا الذين سبقونا بالإيمان ... أما بعد فلما رأيت أكثر أهل زماننا اتبعوا

الهُوى والبدع... وابتلوا بشرب القهوة والدخان الأفرنجي ...

Kraj (fol. 65b):

... كما قال الله ألم أحسب الناس أن يتركوا أن يقولوا آمنا وهم لا يفتنون ولقد فتنا الذين

من قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين تمت تمام

Nakon toga dopisan stih na perzijskom jeziku:

هر که بر کاتب دعایی خیر کند روح او بر عرش اعلا سیر کند

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 62b-65b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta liq.* Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

MISTICIZAM ('TESAVVUF)

ISLAMIC MYSTICISM

TAŞAWWUF

51

R 19-6

منازل السَّائِرِينَ

MANĀZIL AS-SĀ'IRĪN

Kratka rasprava na arapskom jeziku o sedam stadija mistika (sufija). Na početku rasprave se poziva na aš-Šayḥ 'Abdullāh b. Muḥammad b. 'Alī al-Harawī al-Anṣārī al-Ḥanbalī-ja (umro 481/1088.) koji je autor rasprave pod naslovom *Manāzil as-sā'irīn ilā al-ḥaqq al-mubīn*. Na osnovu podataka iz dostupnih kataloga, nismo mogli utvrditi da li je ovo dio navedene rasprave ili neka druga kratka rasprava u kojoj se poziva na ovog autora.

GAL, G I, 433; H. H. II, 1828; Flügel III, 1891; Ahlwardt III, 282; Nametak - Trako I, 235.

Bez naslova.

Početak (fol. 12a):

قال عارف الحقيقة وسالك الطريقة الشيخ عبد الله الانصاري الهروي رحمة الله عليه
المنازل سبعة أولها للتائبين وهم ألف والثاني للأبرار وهم مائة والثالث للأبدال وهم ستون والرابع
للأولياء وهم أربعون والخامس للأوتاد وهم سبعة والسادس للنقباء وهم ثلاثة والسابع للغوث
وهم واحد وكلّ منهم في استقام في منزله وصل إلى منزل الآخر...

Kraj (fol. 12b):

... وانفصال نصيب الحقّ على نصيب آدم والوصول بنور الغيب إلى الله تعالى تمت تمام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 12a-12b (20,5 x 14,5 cm), 11 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta liq.* Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

52

R 19-5

حلية الأبدال وما يظهر عنها من المعارف والأحوال
 ḤILYA AL-ABDĀL WA MĀ YAẒHARU ‘ANHĀ
 MIN AL-MA‘ĀRIF WA AL-AḤWĀL

Rasprava na arapskom jeziku iz područja islamskog misticizma. Autor Muḥyiddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. ‘Alī b. Muḥammad al-Ḥātīmī aṭ-Ṭā’ī - Ibn ‘Arabī, poznat kao aš-Šayḥ al-Akbar (560/1165.-638/1240.), a raspravu je napisao 599/1203. godine u Taifu.

H. H. I, 688; GAL, G I, 444, S I, 796; Ahlwardt III, 2931; Köprülü I, 53-8; Kaḥḥāla III, 531; Bratislava, 215; Dobrača I, 715-16; Popara XIII, 7589-3.

Ovdje naslov:

هذا رساله حلية الأبدال وما يظهر عنها من المعارف والأحوال

Početak poslije besmele (fol. 9b):

الحمد لله على ما ألهم وأن علمنا ما لم نكن نعلم وكان فضل الله علينا عظيماً... أما بعد فهذه كراسة ينتفع بها في طريق الآخرة سميتها بحلية الأبدال وما يظهر عنها من المعارف والأحوال ...

Kraj (fol. 12a):

...بيت الخلافة قسّمت اركانه ساداتنا فيه من الأبدال ما بين صمت واعتزال دايم والجوع

والسهر التريه العال تمّ

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 9b-12a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta liq.* Tinta crna, u naslovu crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

53

R 19-1

رسالة في الطّرق (بيان أقرب الطّرق إلى الله)
 RISĀLA FĪ AT-ṬURUQ
 (BAYĀN AQRAB AT-ṬURUQ ILĀ ALLĀH)

Traktat na arapskom jeziku iz područja islamskog misticizma o „najkraćem putu koji vodi Bogu“. Autor Nağmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. ‘Umar b. Muḥammad al-Kubrā al-Hīwaqī (umro 618/1221.), u rukopisu naveden kao Sayyid aš-šuhadā’ Nağmuddīn al-Kubrā.

GAL G I, 440, S I, 787; H. H. I, 876; Kaḥḥāla I, 218; Dobrača I, 119-2; Popara - Fajić VII, 4515-2; Popara XIII, 7805-3.

Ovdje naslov:

رساله سيّد الشهداء نجم الدّين الكبرى قدّس الله سرّه

Početak poslije besmele (fol. 1b):

قال الشيخ الإمام الاجل الزاهد العابد البارع الوارع الفاضل الكامل سلطان الطريقة والحقيقه سيّد الشهداء نجم الدّين الكبرى قدّس الله سرّه العزيز الطّرق إلى الله بعدد أنفاس الخلاق وطريقنا الذي نشرع في شرحه أقرب الطّرق إلى الله وأوضحها وأرشدنا وذلك لأنّ الطّرق مع كثرة عددها محصورة في ثلاثة أنواع ...

Kraj (fol. 3a):

... وهو يترك فرضا من فريض الله او سننا من سنّة النبيّ عليه السّلام فاعلم أنّه كذّاب في

دعواه وليس فعله كرامات بل سحر تمّت تمام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 1b-3a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta’liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

54

R 19-2

رسالة في التّصوّف
 RISĀLA FĪ AT-TAṢAWWUF

Kratka rasprava na arapskom jeziku iz područja islamskog misticizma. Na koricama kodeksa kao autor tri rasprave naveden Nağmuddīn Abū

al-Ġannāb Aḥmad b. ‘Umar al-Kubrā al-Ḥiwaqī (umro 618/1221.), a ova rasprava označena samo kao (رسالة الثاني (!)). Nismo mogli utvrditi o kojoj raspravi ili dijelu rasprave se radi, a u dostupnoj literaturi među djelima ovog autora nismo našli raspravu koja bi odgovarala ovom sa-držaju (vid.: *GAL G I, 440, S I, 786-787*).

Bez naslova. Naslov naveden prema sadržaju.

Početak (fol. 3a):

قال النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيُّ النَّاسِ شَرٌّ قَالَ الْعَالَمُ إِذَا فَسَدَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْعُلَمَاءُ أَمْنَاءُ الرَّسْلِ مَا لَمْ يَخَالطُوا السُّلْطَانَ وَلَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا فَإِذَا خَالطُوا السُّلْطَانَ وَدَخَلُوا فِي الدُّنْيَا فَقَدْ خَانُوا الرَّسْلَ فَاعْتَزَلُوهُمْ وَاحذَرُوهُمْ ...

Kraj (fol. 3b):

... قال عليه السلام ذكر الله تعالى وتلاوة القرآن فإذا انكشف صداء وما يتجلى فيه الروح فيظهر فيه مشاهدات الأنوار ومكاشفات الغيب وتجليات الربوبية على حسب المقامات والحالات تمت تمام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 3a-3b (20,5 x 14,5 cm), 18 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta‘īq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

رسالة في التصوف

RISĀLA FĪ AT-TAṢAWWUF

Kratka rasprava na arapskom jeziku iz područja islamskog misti-cizma, podijeljena u tri odsjeka (faṣl). Na koricama kodeksa kao autor tri rasprave naveden Naġmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. ‘Umar al-Kubrā al-Ḥiwaqī (umro 618/1221.), a ova rasprava označena kao رسالة الثالث (!). U raspravi se na više mjesta citiraju Kur’an i hadis. Nismo mogli utvrditi o kojoj raspravi se radi, a u dostupnoj literaturi među djelima ovog autora nismo našli raspravu koja bi odgovarala ovom sa-držaju (vid.: *GAL G I, 440, S I, 786-787*).

Bez naslova. Naslov naveden prema sadržaju.

Početak poslije besmele (fol. 3b):

الحمد لله الذي لا يزيد في ملكه طاعة المطيعين ولا ينقص من ملكه معصية العصاة والصلوة والسلام على محمد سيّد المرسلين وعلى آله وأصحابه وأهل الطاعة أجمعين فإنّ هذه الإختيارات مشتملة على ثلاثة فصول الفصل الأوّل في الشريعة مع شرايف الشوقيّات الفصل الثّاني في الطريقة مع لطائف الدّوقيّات الفصل الثّالث في الحقيقة مع أسرار المشاهدات ...

Kraj (fol. 8b):

... فلا بدّ من اشتغال اسم اللّطيف بيا لطيف الله لطيف بعباده حتّى يحصل الكمال والجمال بلا فناء ولا زوال بعون ذي الجلال والكمال يا متعال تمّ

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 3b-8b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

56

R 83-16

رسالة في التّصوّف

RISĀLA FĪ AT-TAṢAWWUF

Rasprava iz područja islamskog misticizma koju je na arapskom jeziku napisao nepoznati autor, a govori o putu spoznaje Istine. Sastoji se od tri odsjeka (faṣl). U raspravi se na više mjesta citiraju Kur'an i hadis. Nismo mogli utvrditi o kojoj raspravi se radi. U drugom rukopisu istog sadržaja (vid. ovdje br. 55) kao autor je naveden Nağmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. 'Umar al-Kubrā al-Ḥiwaqī (umro 618/1221.), ali među njegovim djelima nema rasprave ovakvog sadržaja (vid.: *GAL G I, 440, S I, 786-787*).

Bez naslova. Naslov naveden prema sadržaju.

Početak poslije besmele (fol. 100b):

الحمد لله الذي لا يزيد في ملكه طاعة المطيعين ولا ينقص من ملكه معصية العصاة والصلوة والسلام على محمد سيّد المرسلين وعلى آله وأصحابه أجمعين فإنّ هذه الإختيارات مشتملة على

ثلاثة فصول الفصل الأول في الشريعة مع شرايف الشوقيات الفصل الثاني في الطريقة مع لطايف
الدوقيات الفصل الثالث في الحقيقة مع أسرار المشاهدات ...

Kraj (fol. 104a):

... فالنفس كصبي جاهل والقلب كشاب عاقل والروح واسراره كشيخ عارف كامل والله
الموفق والمرشد تمام شد بعون خدا م

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 100b-104a (20,5 x 14 cm), 23 retka (16,5 x 9 cm). Papir požutio. *Ta'liq* i *nash*. Tinta crna. Citati ajeta iz Kur'ana nadvučeni crvenim linijama. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

57

R 19-8

الرّسالة الغوثية

AR-RISĀLA AL-ĠAWṬIYYA

Kratka rasprava na arapskom jeziku iz oblasti islamskog mi-
sticizma. Autor Muḥyiddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī b.
Muḥammad al-Ḥātimī aṭ-Ṭā'ī - Ibn 'Arabī, poznat kao aš-Šayḥ al-
Akbar (560/1165.-638/1240.).

*GAL G I, 446; H. H. I, 879; Ahlwardt III, 3903; Flügel III, 1993-33; Brati-
slava 217-220; Kaḥḥāla III, 531; Popara XIII, 7571-3; 7578-1; 7580-9; 7593-2.*

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 14a):

الحمد لمن جعل عباده من العلماء المخلصين ورثة الأنبياء والمرسلين والصلوة على محمد
المبعوث لإصلاح الضالين والمضلين وعلى آله وأصحابه المجدين لأجراء الشرع المتين المبين وبعد أيها
الناس اعلموا أنّ الشيخ الأعظم المقتر الأكرم قطب العارفين والموحدين محمد بن عليّ العربيّ
الطائي الخاتميّ الأندلسيّ ... أما بعد قال الغوث الأعظم المستوحش عن غير الله ...

Završetak (fol. 16a):

...قال يا غوث المعراج هو العروخ عن كلّ سوائ كمال المعراج ما زاغ البصر وما طغى يا غوث
لا معراج لمن لا صلوة له عندي يا غوث محروم عن الصلوة هو المحروم عن المعراج عندي لكلّ
زمان واحد تقتدر به وهذا زمان انت لا شك واحد تمّت الرسالة الغوثية للشيخ الاكبر قدس سره

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u
devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1.

1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopцем, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 14a-16a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

58

R 19-9

الرَّسَالَةُ الْأَحَدِيَّةُ

AR-RISĀLA AL-AḤADIYYA

Rasprava na arapskom jeziku iz oblasti islamskog misticizma. Prema Brockelmannu (*GAL S I*, 798), autor rasprave pod ovim naslovom je Muḥyiddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad al-Ḥātīmī aṭ-Ṭā'ī - Ibn 'Arabī, poznat kao aš-Šayḥ al-Akbar (560/1165.-638/1240.), dok se u *H. H. I*, 843 kao autor rasprave pod istim naslovom i sa istim početkom navodi al-Bulyānī. Pod ovim imenom su poznata tri autora, a samo jedan od njih je sufija, 'Abdullāh b. Ma'sūd b. Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad b. 'Umar al-Ḥusaynī al-Bulyānī, Awḥaduddīn (umro 686/1288.)

GAL S I, 798; *H. H. I*, 843; *Kaḥḥāla II*, 297.

Bez naslova. Naslov naveden na kraju rasprave.

Početak poslije besmele (fol. 16b):

الحمد لله الذي لم يكن قبل وحدانيّة قبل الأ والقبل هو ولم يكن بعد وحدانيّة بعد الأ
والبعد هو هو كان ولا بعد معه ولا قبل معه ولا فوق ولا تحت ولا قرب ولا بعد ولا كيف ولا
أين ولا حين ...

Kraj (fol. 21a):

... وهذه صفة من يكون وجوده الوصول لا صفة لواصل والواصل والوصل ولا صفة العاشق
والعشق بل صفة المعشوق لأنّ التّفاوت بين هذه الأشياء يكون في نظر من ليس لي نظر بعد
فإذا لا تفاوت بينهما بل بجميع سواء عنده تمتّ الرّسالة الأحديّة من علم اللدنيّ والله الموفق
والمرشد

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 16b-21a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna. Na fol. 20b iscr-tana kružnica sa ispisanim tekstom.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

59

R 19-7

رسالة الدعوة إلى طريق العلم

RISĀLA AD-DA'WA ILĀ ṬARĪQ AL-'ILM

Kratka rasprava nepoznatog autora na arapskom jeziku iz područja islamskog misticizma. Na početku ispisana napomena na turskom jeziku da je poslata kao pismo Šayḥ al-akbar Faḥruddīn Rāzī-ju, a u napomeni naveden naslov:

شيخ أكبر قدس سره العزيز فخر (!) رازی به ارسال ایلدوی مکتوبدر هذه رسالة الدعوة إلى

طريق العلم

Početak poslije besmele (fol. 12b):

فإننا نحمد الله الذي لا إله إلا هو ونصلي على نبيه وحببيه صلى الله عليه وسلم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا أحب أحدكم أخاه فليعلم إياه وأنا أحبك و يقول الله تعالى وتواصوا بالحق ...

Kraj (fol. 14a):

...وكنت أردت أن أذكر الخلوة وشرطها وما يتجلى فيها على الترتيب شيئاً بعد شيئٍ لكن منع من ذلك الوقت وأعني بالوقت علماء السوء الذين أنكروا ما جهلوا وقيدهم التعصب وحب الظهور والرياسة عن الاذعان للحق والتسليم له ان لم يكن للإيمان به وهذا تمام الرسالة والحمد لله وحده وصلوة على من لا نبي بعده محمد خير خلقه وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً إلى يوم الدين تمت

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 12b-14a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

60

R 54

الوصايا القدسيّة
AL-WAṢĀYĀ AL-QUDSIYYA

Zbirka savjeta i uputa protkanih sufijskim učenjem koje je autor napisao na arapskom jeziku za svoje prijatelje i djecu. Autor djela je Zaynuddīn Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ḥawafī al-Ḥorasānī (757/1356.-838/1435.), a djelo je napisano 825/1422. godine u Jerusalemu. Na marginama ispisan prijevod na turski jezik, sa navodima na više mjesta da je preuzet od Ḥāḡī Ḥalīfe:

من ترجمة الشيخ حاجي خليفه.

GAL G II, 206; H. H. II, 2012; Ablwardt II, 3023; Fajić III, 2285-2; Kabḥāla III 641; Popara XIII, 7600-1.

Bez naslova.

Početak (fol. 1b):

قال شيخنا وشيخ الإسلام والمسلمين حجة الله في العالمين الشيخ الإمام علم الأعلام بقیة السلف الكرام إمام أئمة العلماء ناسك أئمة الزعماء ... أما بعد حمدا لله تعالى والصلوة والسلام على رسوله محمد وآله فهذه وصية لأصحابي وأولادي الذين تابوا إلى الله وقصدوا سلوك طريق أولياء الله...

Na kraju nepotpuno. Ovdje krajnji tekst (fol. 69b):

... وأحفظ بيتي الشبلي قدس الله سره وعلو سمتك بالفناء ان كنت طالب الوصل واللقاء واعلم أنك ما دمت ...

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa utisnutim zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica, malo oštećen. Fol. 69 (17 x 12 cm), 13 redaka (11 x 4,5 cm). Bez folijacije. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasta‘īq*, vokaliziran. Tinta crna. Tekst prijevoda na turski ispisan sitnim ta‘likom na marginama dijagonalno u raznim smjerovima.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

61

R 83-18

رسالة في بيان رجال الغيب
RISĀLA FI BAYĀN RIĠĀL AL-ĠAYB

Traktat posvećen razradi pojma savršenog čovjeka u sufizmu. Traktat je na arapskom jeziku, vjerovatno za potrebe predavanja, napisao

‘Alā’uddīn ‘Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Dobrača II, 896-12; Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 82-83 i 132-133.

Ovdje naslov:

هذه الرسالة في بيان رجال الغيب للشيخ علي المشهور بتوربه شيخي رحمه الله

Početak poslije besmele (fol. 110b):

الحمد لله الذي يدبر العالم كيف يشاء ويضل من يشاء ويهدي من يشاء والصلوة على سيد الأنبياء وعلى آله الأصفياء وأصحابه الأتقياء أما بعد إن القطب شخص إنساني عليه مدار جميع أهل العالم الروحاني والجسماني وهو الحليفة على العالم بأسره أزلاً وأبداً ولا يكون إلا أحداً وهو خاتم الأنبياء ...

Kraj (fol. 111a):

... والله الهادي لمن يشاء كيف يشاء لمن الملك اليوم لله الواحد القهار لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير أفاضنا الله وإياكم من اسرارهم آمين يا مجيب تمت تمام تم

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 110b-111a (20,5 x 14 cm), 21 redak (16 x 8,5 cm). Papir požutio. *Ta'liq*. Tinta crna, u naslovu i istaknutim riječima crvena. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

FILOZOFIJA I LOGIKA
PHILOSOPHY AND LOGIC
AL-FALSAFA WA AL-MANTIḤQ

62

R 55-9

رسالة في علم النفس
RISĀLA FĪ 'ILM AN-NAFS

Rasprava o duši koju je na arapskom jeziku napisao Abū 'Alī Ḥusayn b. 'Abdullāh - Ibn Sīnā (370/980.- 428/1036.). Raspravu je podijelio na tri odsjeka (*fāṣl*) i završetak (*ḥātima*).

H. H. I, 896, GAL G I, 455, S I, 818.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 134b):

الحمد لله الذي لا يخيب من بابه أمل ولا يحرم عن جنبه عاقل ولا يحجب العارفين عن ورود مشاهدة أنوار جلاله مانع وحائل ولم يمنع للمشتاقين إلى لقائه عن الصعود من خضيب الفراق إلى أوج الوصال ناقص أو كامل ... أما بعد فهذه رسالة حررتها في علم النفس وجعلتها ثلاثة فصول ... ثم ألحقت بها خاتمة ...

Kraj (fol. 136a):

... و إذ قد وصلنا هذا المقام وكشفنا هذه الأستار التي عميت عنها أبصار أكثر الناس وغفلوا عن أنفسهم وأحوالهم على الحقيقة فلنكتف بهذا القدر من استبصار الطالبين المسترشدين جعلنا الله وإياكم من المهتدين إنه هو البر الرحيم وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه أجمعين

Na kraju rasprave navedeno ime autora:

هذه الرسالة من مصنفات الشيخ المحقق والبحر المدقق أبي علي بن سينا قدس سره الأسنى

منه

Na fol. 136b-158b ispisivani kratki izvodi iz tefsira i drugih raznih djela, fetve, stihovi, uzorak jedne ahdname sa objašnjenjem na turskom jeziku, dvije ilahije po četiri stiha na turskom jeziku, jedna dova, stihovi

Hassān b. Tābita i dr. Od fol. 141a do kraja kodeksa tekst ispisivan kasnije, drugom rukom.

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je tekstove do fol. 141a prepisao ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički. Fol. 134b-158b (20 x 13 cm), različit broj redaka i format teksta. Ima originalnu folijaciju. Papir požutio, mjestimično oštećen vlagom, restauriran. *Nasta‘īq*, sitan. U dijelu kodeksa pisanom drugom rukom različite vrste pisma. Tinta crna, u naslovima i pojedinim riječima crvena. Na marginama mjestimično marginalije.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

63

R 55-8

رسالة في بيان العقل
RISĀLA FĪ BAYĀN AL-‘AQL

Kratka rasprava iz logike koju je na arapskom jeziku napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša - Kemāl-paša zāde (umro 940/1533.)

Ahlwardt IV, 5363; TŪYATOK 34/IV, 98; Popara XIII, 7601-12.

Ovdje naslov:

رسالة العقل للفاضل العلامة والكمال الفهامة كمال پاشا زاده جعل الله رحمته زاده

Početak poslije besmele (fol. 103b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان وعلمه البيان وفضله على سائر الحيوان بإدراك بدائع المعاني والبيان والعقل والصلوة على سيد البشر محمد المبعوث إلى الأسود والأحمر ... وبعد فهذه رسالة في بيان أن العقل الذي شرف الإنسان به ...

Kraj (fol. 105b):

... قد ينطق على سبيل الإتفاق بمصرع من الشعر والجاهل بالخط قد يكتب حرفا واحدا على سبيل الإحكام والإتقان بالإتفاق والنذرة الحمد لله الذي جعلنا من العقلاء والصلوة على محمد سيد الأنبياء وعلى آله الأتقياء وأصحابه الأصفياء تم

Na fol. 107a-134a ispisani raznovrsni kraći tekstovi, većinom fette, kratki izvodi iz hadiskih i drugih djela različite tematike, ponegdje

sa navodom odakle je izvod uzet, nekoliko izvoda iz djela *Ḥayāt al-ḥayawān* (fol. 108a-112a), više kratkih izvoda iz djela *Ṣaḥīḥ al-Buḥārī* i komentara na to djelo (fol. 112b-120b), hronogrami rođenja i smrti (fol. 123b), kratki izvodi iz hadisa i tefsira, fetve Abū as-Su‘ūda (fol. 130b-131b), izvod iz djela *Durr al-maknūn* (fol. 134a), itd.

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 103b-134a (20 x 13 cm), različit broj redaka (17,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Papir požutio. *Nasta‘īq*, sitan. Na marginama ima dosta marginalnih bilježaka. Tinta crna, u naslovu rasprave i nekim istaknutim riječima crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

64

R 26-2

ترجمة الرسالة الولديّة في المنطق

TARĠAMA AR-RISĀLA AL-WALADIYYA FĪ AL-MANṬIQQ

Prijevod na arapski jezik traktata *ar-Risāla al-waladiyya* iz logike. Autor traktata na perzijskom je ‘Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-šarīf al-Ġurġānī (740/1339.-816/1413.). Kao prevodilac na arapski prema nekim izvorima je njegov sin Muḥammad b. ‘Alī al-Ġurġānī, umro 838/1434. (vid. *H. H. I*, 893; *Bratislava*, 238; *TÜYATOK 07/III*, 2346; *Fajic V*, 3263-3), a prema drugima ‘Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ‘Arabšāh al-Isfarā’īnī, umro 951/1544. (vid. *Köprülü III*, 334-3; *Jabić VIII*, 5063-9)

H. H. I, 893; *Bratislava*, 238; *Köprülü III*, 334-3; *TÜYATOK 07/III*, 2346; *Fajic V*, 3263-3, 3328-4; *Jabić VIII*, 5063-9.

Bez naslova.

Početak (fol. 51b):

الحمد لله الذي لا يتمّ منطق الفصيح دون شكره وحمده ... وبعد فإنّ الرّسالة الشّريفة التي ألفها في المنطق لأجل ولده الأكرم السيّد المحقّق ... أبو البركات على المدعوّ بسيد الشّريف شرفه الله بجماله اللطيف رسالة مشتملة على قواعد نفيسة وفوائد جليّة إلاّ أنّها لما وقعت بالعبارة الفارسيّة وكان ضبط العربيّة لفصاحتها أسهل وحفظها لشرفها أحسن فعربتها لأجل ولد اللاعزّ

Kraj (fol. 57b):

... أمّا لا حجر أو لا شجر لكنه ليس لا شجر أو لكنه ليس لا حجر أو لكن هذا آخر الكلام في هذه الرّسالة الشّريفة

Prepisao Aḥmad 1120/1708. godine (bilješka na fol. 57b):

١١٢٠ سنة الف ومائة وعشرين تمّت كاتبه أحمد الفقير إلى رحمة الله تعالى

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za dva djela, jako oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 51b-57b (21,5 x 16 cm), 19 redaka (14 x 9 cm). *Nasta'liq*. Tinta crna, u riječi فصل crvena. Pojedine riječi ili rečenice nadvučene crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS nepoznatog broja.

شرح الفوائد الفناريّة

ŠARḤ AL-FAWĀ'ID AL-FANĀRIYYA

Komentar na djelo *al-Fawā'id al-Fanāriyya* čiji je autor Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī al-Ḥanafī (751/1350. - 834/1431.), a koje predstavlja komentar poznatog djela *Īsāgūḡī* iz oblasti logike. Autor osnovnog djela *Īsāgūḡī* je Aṭīruddīn al-Abḥarī (um. 663/1264.). Autor ove glose je Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥiḍr (umro 950/1543.).

H. Ḥ. I, 207; GAL S I, 842; Köprülü I, 911-2; TÜYATOK 07/I, 553-558; Nametak - Trako I, 268, II, 835-837.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

حمدا لك اللهم على ما منحت به على من معارف الافاضل و شكرا لك على ما مننت لك...
أمّا بعد فلما كانت الفوائد الفناريّة مشتملة على ما لا يخ (!) عن الغموض... علقت عليها ما يكشف الاغلاق ويزيل الغموض ...

Kraj (fol. 49b):

...والعمدة هو البرهان فقط بلا شك لأنه يفيد اليقين بلا ريب بخلاف الآخرين ولهذا جعل

المصنف العمدة في البرهان جعله الله تعالى إلى دار السرور والرزاقية شرابا طورا

Prepisao Aḥmad b. Maḥmūd u petak, 1. ramazana 1122/24. 10. 1710. godine (bilješka na fol. 49b):

تمت الدقيقة على شرح الفناريّة عن يد أضعف العباد وأحقر الطلاب وأحوجهم إلى رحمة ربّ العالمين بعون الله الملك الوهاب للمؤمنين سبيل الصواب أحمد بن محمود غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه يا ربّ العالمين تمّ تمّ تمّ وقد وقع الفراغ من هذه النسخة المغلقة في أوّل

يوم من رمضان هي (!) يوم الجمعة في وقت ضحوة الكبرى تاريخه سنة ١١٢٢

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za dva djela, jako oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 1b-49b (21,5 x 16 cm), 13 redaka (12,5 x 6,5 cm). Između listova na mnogo mjesta ubačeni dodatni listovi različitog formata sa dopunama teksta, a na većini listova ispisane brojne marginalije vezane za tekst glose. *Nasta'liq*. Tinta crna, u riječi قوله crvena. Tekst osnovnog djela mjestimično nadvučen crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS nepoznatog broja.

66

R 23

توضيح تهذيب المنطق والكلام

TAWDĪḤ TAHDĪB AL-MANṬIḤ WA AL-KALĀM

Komentar djela *Tahdīb al-mānṭiḤ wa al-kalām* iz logike i apologetike čiji je autor Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftazānī (umro 791/1389.). Autor komentara je Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī, poznat kao Šejh Jujo (1061/1651.-1119/1707.). Komentar je završen 4. redžeba 1118/12. 10. 1706. (bilješka na kraju, fol. 242b).

Ljubović, Logička djela..., str. 51-53; Ždralović, Prepisivači... II, str. 89, br. 499; Šabanović, Književnost..., str. 403.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله هداي لتبيين قواعد الميزان وعقائد الإسلام ووفقني لتوضيح تهذيب المنطق والكلام

... وبعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغنيّ الباري مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري ...

غير أنّ تهذيب المنطق والكلام الذي صنّفه ... سعد الدين التفتازاني ... سمّيته توضيح تهذيب

المنطق والكلام ...

Kraj (fol. 242b):

...اللهم زين ظواهرنا بخدمتك وبواطننا بمعرفتك وقلوبنا بمحبتك واسرارنا بمشاهدتك وارواحنا بمعابنتك برحمتك يا أرحم الراحمين الحمد لله رب العالمين قد اتفق إمام شرح تهذيب المنطق والكلام بالعبد الفقير إلى المولى الغني العزيز الملك العالم من ليلة يوم الإثنين الرابع من شهر الله الحرام رجب الواقع في سنة ثمان عشرة ومائة وألف من الهجرة له العز والشرف رب اغفر مصنفه وشارحه وكتابه وقارئه وناظره أمين يا رب العالمين

Na fol. 1a bilješka o uvakufljenju ovog djela iz 1119/1707. godine u kojoj stoji da je djelo autograf:

هذه النسخة الشريفة بخط المصنف التحرير صاحب التقرير والتحرير المولى العلامة مصطفى أفندي ابن يوسف أفندي المفتي الموستاري ... وقفت مع ساير مصنفاته لروحه الشريف في البلدة المسماة موهستار ... سنة تسع عشر ومائة وألف من هجرة من له الشرف

Na fol. 243a bilješka koju je ispisao Šejh Jujin učenik Ibrāhīm b. Ismā'īl (Opijač) da je ovo posljednje djelo koje je autor napisao i da je umro u ponedjeljak 16. rebia II 1119., sa dva hronograma Šejh Jujine smrti koje je Opijač spjevao na arapskom jeziku, prvi od tri, a drugi od jednog distiha.

Na početku tri zaštitna lista. Na prvom zaštitnom listu nekoliko fe-tvi Mustafe, muftije u Mostaru (Šejh Juje) i bilješka da je rukopis njegovo vlasništvo, sa njegovim pečatom. Na drugom i trećem zaštitnom listu sadržaj komentara sa oznakom folija na kojima počinje pojedino poglavlje.

Povez kartonski, sa preklopcem, na rubu preklopcu pojačan kožom. Povez oštećen vatrom, hrbat izgorio, tako da je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 242 (20 x 13,5), 23 retka (14,5 x 7,5). Papir žućkast, tanak, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenim linijama. Na marginama mnogo autorovih bilježaka. Na pojedinim listovima na marginama oznaka da je rukopis vakuf (وقف).

Iz stare zbirke OIS br. 4668.

POLITIKA
POLITICS
AN-NIẒĀM

67

R 18-1

منهاج النظام في دين الاسلام
MINHĀĠ AN-NIẒĀM FĪ DĪN AL-ISLĀM

Autor ovog djela iz oblasti politike je Muḥammad al-muftī wa al-qāḍī al-Bosnawī al-Prōzōrī (Muhamed Prozorac, muftija i kadija). Djelo je napisano 1216/1801-02. godine i predano šejhul-islam Hadži Omeru Hulusiju i sultanu Selimu III (vl. 1789.-1807.).

Omer Mušić: Minhāġu-n-niẓām fī dīni-l-islām od Muhameda Prozorca, PO F V/1954-55, str. 181-198.

Na fol. 1b naslov:

هذا كتاب منهاج النظام في الاسلام

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي هدانا لما يحب ويرضاه وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله ... وبعد فإن الفقير إلى الله الباري محمد المفتي والقاضي البوسنوي الپروزوري ... ورتبته على مقدمة وثلاثة أبواب و خاتمة ... وسميته منهاج النظام في دين الإسلام ...

Kraj (fol. 87a):

...فختمت الكلام على هذا القدر حين أعطيته لشيخ الإسلام مولانا وسيدنا الحاج عمر الخلوصي في تاريخ ذلك هو الكتاب وحين أعطيته للسلطان ابن السلطان من آل عثمان الغازي سليم خان ... والحمد لله رب العالمين م م م

Prepisao nepoznati prepisivač 4. redžeba 1226/25. 7. 1811. godine.

حرر ٤ ب سنة ١٢٢٦

Bivši vlasnik Garčević Muhamed Fahri iz Banjaluke, čiji je pečat utisnut na nekoliko mjesta u rukopisu. Na fol. 2a arapskim slovima ispisano ime vlasnika i datum: 20. majis (1)931., a na fol. 163b (pred-

zadnji list kodeksa) ispisano latinicom: Banjaluka: 10. Aprila 1933 M. Garčević, sa potpisom vlasnika latiničnim i arapskim slovima i pečatom Garčević Muhamed Fahri.

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela. Fol. 1b-87a (18 x 13,5 cm), bez folijacije, 21 redak (15 x 7,5 cm). Folije 53a-58b prazne. Na rukopisu su naknadno olovkom označene stranice od 1-172 (105-115 prazne). Papir bijel, srednje debljine. *Nasta'liq*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Pojedine riječi nadvučene crnim linijama.

Na fol. 87b pismo Muhameda, muftije iz Prusca (Akhisara), upućeno Ibrahimu iz Oboraca, bivšem muftiji u Akhisaru, na arapskom jeziku, bez datuma.

Fol. 88a-90a prazne.

Iz stare zbirke OIS br. 3790.

GRAMATIKA
GRAMATICS
AN-NAḤW

68

R 83-22

التنبيه على غلط الجاهل والتبیه

AT-TANBĪH 'ALĀ ĠALAT AL-ĠĀHIL WA AN-NABĪH

Traktat o uobičajenom pogrešnom izgovoru nekih arapskih riječi. Napisao na arapskom jeziku Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša (umro 940/1533.). U pojedinim rukopisima se susreće i naslov: *at-Tanbīh 'alā ġalaṭ al-ġāhil wa an-nabīh*.

GAL G II, 452; H. H. I, 488; Ahlwardt VI, 6777; Bratislava, 340; Köprülü II, 329-32; Kaḥḥāla I, 184; Dobrača I, 397-4; Jahić VIII, 4828-4; Popara XVI, 8901-1.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 154b):

الحمد لله الذي جعلنا من زمرة من علم ولم يجعلنا من الذين يحرفون الكلم ... وبعد فإن
أول ما يجب أن يعلم وأولى ما يبذل فيه الهمم إقامة اللسان ... وسميتها التنبيه على غلط
الجاهل والتبیه ...

Kraj (fol. 162b):

... ومنها النكات هي بكسر التّون جمع نكتة وإذا ضمت التّون خذفت الألف وكثير من

النّاس يضمّون التّون ويثبتون الألف

Prepisao Aḥmad b. 'Iwaḍ mjeseca rebia I 1002/25.11.-24.12. 1593. godine (bilješka na kraju, fol. 162b):

تمت الرسالة للمولى ابن كمال عن يد عبد الضّعيف التّحيف المحتاج إلى رحمة الله اللطيف
أحمد بن عوض غفر الله (له) ولوالديه وأحسن إليهما وإليه في شهر ربيع الأول لسنة إثني
وألف

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 154b-162b (20,5 x 14 cm), 23 retka (16,5 x 7,5 cm). Papir požutio. *Nasta liq*, sitan. Tinta crna, u istaknutim riječima crvena, a pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Na fol. 163a-163b kratak tekst na turskom jeziku o duši i njenim stepenima.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

69

R 68

حلّ أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

HALL ASRĀR AL-AḤYĀR 'ALĀ I'RĀB IZHĀR AL-ASRĀR

Komentar djela *Izhār al-asrār* o arapskoj gramatici koje je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bargiwī (929/1521.-981/1573.). Autor ovog komentara na arapskom jeziku je Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde (umro 1168/1755.).

GAL G II, 441, S II, 656; Ahlwardt VI, 6785-2; Kaḥḥāla I, 602; Jabić VI, 4151-4164.

Bez naslova. Naslov naveden u uvodu.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي رفع داء الجهل عنا بإنزال قرآن عربي وبين الهدى علينا و نصب أطباء العلماء بيننا بمحض لطفه وإحسانه وكرمه... أما بعد فيقول الرّاجي من ربّه الحسنى والزيادة حسين بن أحمد الشّهير بزيني زاده غفر ذنوبهما وستر عيوبهما ما كان كتاب إظهار الأسرار للشّيخ محمّد البركوي ... سألتني بعض الإخوان وأخصّ الخلان أن أكتب عليه إعرابا ... وسمّيته بحلّ أسرار الأخيار (!) على إعراب إظهار الأسرار ...

Kraj (fol. 142b):

... وأحفظه فإنّ من مزالقي اللادام هذا آخر ما أوردناه من الإعراب على إظهار الأسرار بعون الملك المستعان ... اللهم اجعله خالصًا لوجهك الكريم وسببًا للنجاة يوم لا ينفع مال ولا بنون ... والحمد لله ربّ العالمين

Prepisao za sebe Aḥmad b. al-ḥāḡḡ Raḡab al-Mostārī 1194/1780. (bilješka na kraju, fol. 142b):

قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب عن يد أفقر الفقراء الى الله عزّ شانه أحمد بن الحاج

رجب المستاري عفى عنهما الباري سنة ١١٩٤

Bilješka da je prepisivač i vlasnik rukopisa ispisana na fol. 1a:

صاحبه راقمه أحمد ابن الحاج رجب الموستاري عفى عنهما الباري

Na unutarnjoj strani zadnje korice bilješka o kasnijem vlasniku ispisana latinicom: vlasnik: Zilić Rašid iz Zenice, nabavljena u Stocu, godine: (bez oznake godine)

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu i preklopcu pojačan kožom. Fol. 142 (24 x 14,5 cm), 23 retka (16 x 8 cm). Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasta liq*, sitan. Ima kustode. Tinta crna i crvena. Naslovna vinjeta označena zlatnim linijama, bez upisanog naslova. Tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a po rubu listova ponovo okvir tankom crvenom linijom. Mjestimično marginalije. Na kraju osam praznih listova. Desetak listova pri kraju ima tragova vlage, ali tekst nije oštećen.

Otkupljeno od Mensura Zilića iz Zenice.

70

R 55-6

رسالة في نسبة الجمع
RISĀLA FĪ NISBA AL-ĠAM‘

Kratka rasprava o tvorbi prisvojnog pridjeva od oblika množine u arapskom jeziku. Napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, poznat kao Ibn Kamāl-paša (umro 944/1533.).

GAL G II, 452, S II, 671; Ahlwardt VI, 6862-1; Köprülü II, 1580-42; Kaḫḫāla I, 184; Dobrača II, 1316-2; Popara XVI, 8901-6.

Ovdje naslov:

رسالة في نسبة الجمع لمولانا العلامة كمال پاشا زاده

Početak poslije besmele (fol. 101b):

الحمد لوليه والصلوة على نبيه و بعد فهذه رسالة في نسبة الجمع أعلم أن الجمع لا ينسب إليه إلا إذا لم يكن له واحد أصلاً كالأعرابيّ أولاً يكون له واحد من لفظه كالركابيّ أو يكون علما

...

Kraj (fol. 102a):

... وإن أراد أنه لا ينسب إليه إذا كان علما فلا وجه لتخصيص الوزن المذكور به فإلحکم في وزن الأنصار أيضا كذلك تمت رسالة نسبة الجمع لمولانا العلامة والفاضل الفهامة كمال پاشا زاده قدس سره

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 101b-102a (20 x 13 cm), 35 redaka (18,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Papir požutio. *Nasta‘īq*, sitan. Tinta crna, u naslovu i besmeli crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

LEKSIKOGRAFIJA
 LEXICOGRAPHY
 AL-LUGĀT

71

R 47

لغت منتها

LUGĀT-I MUNTAHĀ

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog autora, nepotpun. Bez uvo-
 da.

Popara - Fajić VII, 4537-2, 4549-4554.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

باب الالف مع الفعيل المفتوحة آذان أن آل محمّد آل ابراهيم آل عمران آلهة آل الشيء آل
 آك آلام آل ...

Kraj (fol. 19a):

...يوم الحساب يوم العرض يوم الحسرة يوم الندامة يومهم الذي يوعدون يهودى يهود

يهود م م م

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, oštećen. Fol. 19 (20,5 x 14,5 cm), 7 redaka (17,5 x 10 cm). Papir požutio, oštećen, pojedini listovi rasuti. Nedostaje veći broj listova. *Nash.* Tinta crna, u oznakama slova crvena.

Uz tekst dodato pet pojedinačnih listova različitog formata iz nekog tursko-bosanskog rječnika i još 14 neuvezanih listova fragmenta nekog drugog tursko-bosanskog rječnika, jako oštećenih, pa mjestimično nedostaje i teksta. Na posljednjem listu prepis dva dokumenta čiji je tekst jako oštećen, sa datumom iz 1154/1741. godine.

Poklon od Akademije nauka i umjetnosti BiH.

LIJEP A KNJIŽEVNOST
BELLES-LETTRES
AL-ADAB

72

R 11-3

ترجمة سورة من الزبور
TARĜAMA SŪRA MIN AZ-ZABŪR

Prepjev sa sirjanskog jezika na arapski jezik jedne psalme iz Zebura za koju se u kratkom uvodu kaže da je slična kur'anskoj suri *ar-Rahmān*, da je na arapskom u 47 stihova prepjevao 'Abdullāh b. 'Abbās al-Qurašī (3/619.-68/687.).

TŪYATOK 07/II, 1162; Kaḥḥāla II, 249.

Bez naslova.

Početak uvoda nakon besmele (fol. 53b):

إسناد هذه المناجات سورة من الزبور ... و كان هذه السورة سرىانية فنظمها بالعربية عبد الله بن عباس رضه وهذه السورة في مثل سورة الرحمن ...

Početni stih nakon besmele (fol. 54a):

أنا الموجود فاطلبنى تجديني وإن تطلب سواني لا تجديني

Krajnji stih (fol. 58a):

على الله اتكالي وهو حسبي وقال الله فاطلبنى تجديني
إلهي يا إلهي يا إلهي

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen. Fol. 53b-58b (21 x 13 cm), 11 redaka (16 x 8,5 cm). Papir žućkast, tanak, na pojedinim listovima oštećen vlagom pa je tekst zamrljan i mjestimično nečitljiv. *Nasb*, krupan, vokaliziran, u uvodu *ta'liq*, sitan. Tinta crna.

Na fol. 59a-60a uzorci za pisanje pisama i dokumenata, te druge razne bilješke pisane drugom rukom.

Iz stare zbirke OIS br. 951.

قصيدة في مدح رسول الله
QAṢĪDA FĪ MADḤ RASŪL ALLĀH

Kasida koju je u 77 distiha na arapskom jeziku u pohvalu poslanika Muhammeda napisao Abū al-‘Abbās ‘Abdullāh b. Muḥammad an-Nāšī’ī (umro 293/906.).

GAL S. I, 188.

Naslov donesen prema sadržaju. Ovdje naslov:

القصيدة

U uvodu ispred kaside navedeni kratki izvodi iz hadisa i raznih djela o ličnosti i životu poslanika Muhammeda. Ime autora i ocjena vrijednosti ove kaside navedeni na kraju uvoda:

... واعلم أنه من أحسن ما جاء في نسب رسول الله صلى الله عليه وسلم ما نظمه أبو العباس

عبد الله بن محمد الناشي في قصيدة مدح بها رسول الله صلى الله عليه وسلم

Početak kaside (fol. 81b):

مدحت رسول الله أبغي بمدحه وفور حظوظي من كريم المواهب

Kraj (fol. 82a):

عليه سلام الله في كل شارق ألاح لنا ضوءاً وفي كل غارب

Nakon kaside ispisani razni kratki izvodi iz hadiskih i drugih djela, sa mjestimičnim navodima odakle su uzeti, kao što su: *ad-Durr al-munazzam fī mawlid an-nabī al-mu‘azzam* (fol. 83b); *Iḥyā’ ‘ulūm ad-dīn* Imam Gazali-ja (fol. 84b); *aṣ-Ṣaḥīḥayn* (fol. 85a); *at-Tuḥfa* (fol. 85b), izvod iz hadisa sa naslovom: *Ḥadīṭ inṣiqāq al-qamar* (fol. 86ab), izvod iz djela *Mašāriq al-anwār* (fol. 86b); *Laṭā’if* Samarkandi-ja (fol. 91b); *Tanbīh al-ġāfilīn* (fol. 91b); *Ṣiḥāḥ* Buhari-ja (fol. 92b); nekoliko primjera teksta ovjere vakufname na arapskom jeziku (fol. 92b) i drugi kraći izvodi.

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āsī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku ‘Abdullāh Rašīd b. al-ḥāġġ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākir i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 80b-93a (20 x 13 cm), različit broj redaka (17,5 x 9,5 cm), sa originalnom folijacijom. Nedostaju fol. 87-90 (pogrešno uvezani nakon fol. 96). Papir požutio, mjestimično oštećen i restauriran. *Nasta'liq*, sitan, u tekstu kaside vokaliziran. Tinta crna, u naslovu crvena. Na marginama mjestimično naknadno dopisana kratka objašnjenja pojedinih riječi arebi-com ili latinicom.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

القصيدة الرائية

AL-QAṢĪDA AR-RĀ'ĪYYA

Kasida na „r“ koju je na arapskom jeziku spjevao sufija i šejh Abū Madyan Šu'ayb b. al-Ḥasan al-Mağribī al-Anṣārī al-Andalusī at-Tilimsānī (umro 589/1193.) čije je ime navedeno na kraju kaside.

GAL S I, 784; *Kaḥḥāla I*, 815; *Dobrača I* 769-8; *Fajīc XI*, 6985-3; *Popara XVI*, 9097.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (str. 198):

فَأَسْمَا وَهُوَ حَصْنٌ حَصِينٌ مِنَ الضَّرِّ	بَدَأْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِ السَّطْرِ
مُحَمَّدَ الْمَبْعُوثَ بِالْفَتْحِ وَالتَّصْرِ	وَصَلَّيْتُ فِي الثَّانِي عَلَى خَيْرِ مَرْسَلٍ

Kraj (str. 221):

وَصَلَّ عَلَى جَبْرِيلَ فِي كُلِّ لَفْظَةٍ	وَصَلَّ عَلَى آلِ النَّبِيِّ وَصَحْبِهِ
وَأَتْبَاعِهِ يَا مَالِكَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ	

تمت تمام م

هذه القصيدة المباركة المنسوبة إلى الشيخ أبي مدين شعيب قدس الله سره ...

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim zlatnim rozetama sa floralnim motivima na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za više djela. Str. 198-221 (16 x 11 cm), 12 redaka (8,5 x 6 cm). Paginacija izvršena naknadno mastiljavom olovkom. Papir žučkast, tanak i kvalitetan. *Nash*, vokaliziran. Tinta crna. Cijeli tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a zatim sve ponovno uokvireno debelom zlatnom i tankim crnim, plavim i crvenim linijama.

Na kraju kodeksa na tri lista naknadno ispisane razne bilješke o rođenju djece s kraja 19. i početka 20. stoljeća, sa oznakom hidžretske i gregorijanske godine.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

75

R 53-4

قصيدة البردة

QAŞIDA AL-BURDA

Hvalospjev u slavu poslanika Muhammeda koji je spjevao Šarafuddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. Sa‘īd al-Būširī (608/1211.-694/1294.).

GAL G I, 264, S I, 467; Ḥ. H. II, 1331; Ahlwardt VII, 7786; Kaḥḥāla III, 317; Bratislava 380-381; Dobrača I, 435-2; Trako - Gazić 9-21; Nametak IV, 2635-2643; Popara - Fajić VII, 4660-2; Nametak - Trako I, 390-391; Popara IX, 5751-4.

Naslov isписan naknadno, mastiljavom olovkom:

قصيده بردہ

Početak poslije besmele (str. 180):

أمن تذکر جیران بذی سلم مزجت دمعا جرى من مقلّة بدم

Kraj (str. 190):

ما رنحت عذابات البان ریح صبا واطرب العیس حادي العیس بالنغم
والآل والصحب ثمّ التّابعین لهم لأهل التّقی والنقی والحلم والکرم
فاغفر لقارئها واغفر لسامعها لقد سألتک یا ذا لوجود (!) والکرم

Na kraju dodate dvije dove na arapskom jeziku (str. 190-195).

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim zlatnim rozetama sa floralnim motivima na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za više djela. Str. 180-195 (16 x 11 cm), 16 redaka (9,5 x 5,5 cm). Paginacija izvršena naknadno mastiljavom olovkom. Papir žučkast, tanak i kvalitetan. *Nash*, vokaliziran. Tinta crna. Cijeli tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a zatim sve ponovno uokvireno debelom zlatnom i tankim crnim, plavim i crvenim linijama. Polustihovi kaside odvojeni debljom zlatnom i dvjema tankim crnim linijama.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

شرح القصيدة الدميائية
 ŠARḤ AL-QAṢĪDA AD-DIMYĀṬIYYA

Komentar *al-Qaṣīda ad-dimyāṭiyya* o Božijim imenima i molitvi pomoću njih. Autor kaside je Šamsuddīn Muḥammad ad-Dimyāṭī (umro 921/1515.), a autor ovog komentara je Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. ʿĪsā al-Burnusī, poznat pod imenom Zarrūq al-Fāsī (846/1442.-899/1493.).

GAL G II, 253; Ahlwardt III, 372-373; Trako - Gazić, 51-52; Fajić XI, 6994.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (str. 163):

قال الشيخ الإمام العالم العلامة وصاحب المواهب السنية والفتوحات الربانية سيد أحمد بن أحمد بن محمد بن عيسى البرنسي يعرف بزروق الفاسي... الحمد لله رب العالمين التواب الهادي إلى الحق والصواب ... فهذا أنا أذكر شيئاً من خواص نظم الشيخ الولي الصوفي شمس الدين الشهير بالدميائي ... وهذه أوله بدأت بسم الله والحمد أولاً على نعم لم يحص فيما تنزلاً ...

Kraj (str. 179):

... يجاب في الوقت تريد فيما يختاره والكلام يطول شرحه وفوائده لا تحصر والله أعلم بالصواب وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه أجمعين والحمد لله رب العالمين الفاتحة تمت الكتاب بعون الله الملك ... (nečitko)

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim zlatnim rozetama sa floralnim motivima na sredini i rubovima korica i preklopca, zajednički za više djela. Str. 163-179 (16 x 11 cm), 15 redaka (9 x 5,5 cm). Komentar pisan dijagonalno na marginama teksta (13,5 x 8 cm). Paginacija izvršena naknadno mastiljavom olovkom. Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nash*, u tekstu kaside vokaliziran. Tinta crna i crvena. Na naslovnoj strani unvan ukrašen tirkiznom, svijetloplavom, zlatnom, crvenom i tamnoplavom bojom, bez upisanog naslova. Cijeli tekst uokviren debelom zlatnom i tankim crnim linijama, a zatim sve ponovno uokvireno debelom zlatnom i tankim crnim, plavim i crvenim linijama u čijim je okvirima ispisan komentar. Stihovi kaside odijeljeni raznobojnim cr-

težima sa floralnim motivima. Tačke iscrtane u vidu zlatnih kružnica i cvjetova sa plavim, crvenim i bijelim tačkicama.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

77

R 50-7

زبدة الأمثال

ZUBDA AL-AMTĀL

Zbirka izreka i poslovice na arapskom jeziku koje je sakupio Muṣṭafā b. Ibrāhīm iz Galipolja (umro 1024/1615.). U uvodu su navedena djela koja su autoru poslužila kao izvori pri izradi ove zbirke. Zbirka je podijeljena u 20 poglavlja (bāb), a u uvodu je predstavljen sadržaj svakog poglavlja. Djelo je posvećeno sultanu Muratu III (vl. 982/1574.-1003/1595.).

GAL G II, 423, S II, 631; Flügel I, 339; Dobrača I, 585-2; Fajić III, 2249; Nametak IV, 2673; Lavić XIV, 8151-1; Popara XVI, 9111.

Ovdje naknadno dopisan naslov:

هذا زبدة الأمثال

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي زين عباده بالألفاظ والأقوال وفضلهم بما علمه من بدائع الحكم ولطائف الأمثال ... أمّا بعد فيقول أفقر عباد الله الكريم مصطفى بن إبراهيم عفا عنهما الغفور الرحيم من بلدة دار الغزاة والمجاهدين ومدار الأولياء العارفين كليبولي المحميّة صين عن البليّة ... أردت أن أجمع مجموعة باعتبار المعنى ... وسميتها زبدة الأمثال ...

Kraj (fol. 66b):

... تمّ جمع زبدة الأمثال وترتيبه وتعليقه بعون الله الملك المتعال

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi rebia II 1120/30. 6.-9. 7. 1708. godine (bilješka na kraju, fol. 66b):

قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة بعون الله وحسن توفيقه في أواسط ربيع الآخر من شهور سنة عشرين ومائة وألف حامدا لله ومصليا على رسوله

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Bez folijacije. Fol. III 1b-66b (19,5 x 12,5 cm), 17 redaka (12,5 x 6,5 cm). Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

DIPLOME
DIPLOMAS
AL-IĠĀZĀT

78

R 62

الإجازة
AL-IĠĀZA

Diploma koju je šejh Asim sin Muhameda Džafić, Bosanac (Šayḥ ‘Āšim b. Muḥammad Ġāfiġ al-Bosnawī) izdao hafizu Hamdi sinu Husajna Berberovića, Bosancu, Sarajliji (Ḥāfiẓ Ḥamdī b. Ḥusayn Barbarovik al-Bosnawī as-Saraylī) za učenje Kur’ana na sedam načina. Idžazet-nama je napisana na arapskom jeziku i izdata 9. safera 1329/9. 2. 1911. godine.

Na fol. 1a umjesto naslova ispisano:

هذه اجازة شيخنا الشيخ عاصم بن محمد جافيج لى فى القراءات السبع من طريق الشاطبييه
وانا الفقير حافظ حمدي بن حسين بربرويک البوسنوي السرايلى عفى الله عنه م م م م م م م
Početak poslije besmele (fol. 1b):

حمدا لمن اصطفى حمله رواية كتابه فطريق بدورهم حرزيه وأمدهم باتصال سندهم بأخذ
روايته عن نبيّه ... أمّا بعد فيقول فقير رحمة ربّه الغنيّ عاصم بن محمد جافيج البوسنوي ثم
المدني لما كان القرآن أفضل الكتب السماوية ... أعني بذلك ولدي الفاضل راجي عفو مولينا القوي
الشيخ حافظ حمدي افندي بن حسين البوسنوي الشهير بربرويچ في بوسنه سراى بلده ...
Kraj (fol. 19a):

...وقد أجزته بالقراءة والإقراء في أيّ مكان حل وأيّ قطر جل بما يجوز لي وعني رواية وتلاوة
من طريق السبعة وأنا الفقير إلى الله الواحد الغنيّ عاصم بن محمد جافيج البوسنوي ثمّ المدني
عفى الله عنه آمين

Na vrhu fol. 1b i 6a i kraju idžazet-name utisnut pečat sa tekstom:
‘Āšim b. Muḥammad Ġāfiġ, 1323/1905.

Na kraju idžazet-name potpisi svjedoka: Tuzlić Šakir, sin Muhameda, iz Sarajeva, Bosanac i Hafiz Muhamed, sin Jusufa, Okić, iz Jajca, član predsjedništva ulema-medžlisa.

شهد بذلك بوسنوي سرايلي طوزليك شاکر بن محمّد
شهد بذلك حافظ محمّد بن يوسف اوقیچ اليايچه وي من أعضاء مجلس علماء ریاسة
العلمیة

sa pečatom: Muḥammad Tawfīq.

Povez platneni, tvrdi, plastificiran, tamnocrven, sa utisnutim motivom čaplje i cvjetova na vodi u zlatnoj boji na obje korice. Fol. 19 (21 x 12 cm), 15 redaka (16,5 x 7,5 cm). Bez folijacije. Papir žuto-bež, tanak, kvalitetan. *Tulut*, čitak i lijep. Tinta crna i crvena. Ima kustode. Na početku i na kraju po jedan zaštitni list.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

79

R 65

الإجازة AL-IGĀZA

Diploma koju je Šāliḥ Ḥilmī b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Yūsuf b. Aḥmad b. Yūsuf Ālāybeg-zāde al-Mostārī izdao Mostarcu Ali Riza Karabegu (Mostārī ‘Alī Riḍā b. Muṣṭafā b. Aḥmad b. Ibrāhīm Qarabeg-zāde) da može držati predavanja iz svih nauka. Diploma je napisana na arapskom jeziku.

Na omotnom listu na početku umjesto naslova ispisano:

موستاري علي رضا بن مصطفى بن أحمد بن إبراهيم قره بك زاده

Na str. 1, u naslovnoj vinjeti upisan naslov:

الإجازة

Početak poslije besmele (str. 1):

الحمد لله الذي أنبت دوحة العلم في صدور العلماء وجعل ثمارها أحكام الشريعة الغراء
والصلاة والسلام ... وبعد فيقول الفقير إلى عفو ربه القدير غبار أقدام الفضلاء وعتار مسالك
الصلحاء صالح حلمي بن إبراهيم بن محمد بن إبراهيم بن يوسف بن أحمد بن يوسف آلاي بك
زاده الموستاري ... ونال منها التّصيب الأوفى أعنى به موستاري علي رضا بن مصطفى بن أحمد بن
إبراهيم قره بك زاده ... فأجزت له بأن يروى ما يسوغ لي وعني روايته من جميع العلوم نظرية
وعملية عقلية ونقلية حديثا وتفسيرا أصولا وفروعا ...

Kraj (str. 25):

... على دوام عبوديته في أفضل عبادته بدوام الحضور بالله نفسا نفسا كي تصل إلى لقاء الله عزّ وعلا وهو أعلى المقاصد وأسنى المآرب رزقنا ووقفنا كون آخر كلامنا لا إله إلا الله محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم تسليمًا كثيرًا

Idžazet-namu je ispisao Ḥusayn Ḥusnī Riḏwān (bilješka na str. 25):

كتبه طالب العفو والغفران من الله الملك الحنان لما صدر عنه من الزلات والعصيان حسين حسني رضوان حف من المنان بالرضوان

Na str. 26 bilješka da je idžazet-nama izdata u redžebu 1330/16. 6.-15. 7. 1912. koju je crnom tintom ispisao Šālih b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ālāybeg-zāde al-Mostārī:

هذه اجازتي له في العلوم النقلية والعقلية والكتاب والسنة وانا الفقير إلى الله الغني صالح بن ابراهيم بن محمد الايكزاده الموستارى عفى عنهم آمين
حرر في رجب سنة ثلاثين وثلاث مائة والف

Na kraju ovjera ulema-medžlisa, izdata na traženje vlasnika, datirana 1. šabana (1)333., odnosno 14. hazirana (1)915., sa pečatom Predsjedništva ulema-medžlisa za Bosnu i Hercegovinu.

Bez poveza. Str. 25 (20,5 x 15 cm), 13 redaka (12,5 x 8 cm). Papir bijel, čvrst, nov. Ima originalnu paginaciju. *Nasb*. Tinta ljubičasta. Naslovna vinjeta ukrašena raznobojnim geometrijskim oblicima, sa upisanim naslovom. Tekst uokviren sa dvije ljubičaste linije.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

الإجازة AL-IĠĀZA

Diploma koju je Ibrāhīm Adham b. ‘Omar al-Islāmbūlī izdao hafizu Ahmedu, sinu Saliha, Bosancu (Ḥāfiẓ Aḥmad b. Šālih al-Bosnawī) da može držati predavanja. Diploma je napisana na arapskom jeziku.

Ovdje naslov, upisan u naslovnoj vinjeti:

إجازتنامه

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي علّمنا ما لم نعلم وأسعدنا بتعليم العلوم وأكرم ... وبعد فيقول العبد الفقير إلى أطفاف ربّه القدير إبراهيم أدهم بن عمر الإسلامبولي ... فمن حضر عندي واستفاد عني الفاضل الزكيّ والكامل التقيّ أعني به حافظ أحمد بن صالح البوسنوي ...

Kraj (fol. 6a):

...وأرجو من هذا الفاضل أن لا ينساني في مظان الإجابة عن دعائه الخالص ربّنا لا تزع قلوبنا

... سبحان ربّك ربّ العزّة عمّا يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله ربّ العالمين

Idžazet-nama je izdata u prvoj dekadi džumaza II 1331/8.-17. 4. 1913., a ispisao je al-Ḥāḡḡ Ibrāhīm Adham b. ‘Omar al-Istānbūlī (bilješka na kraju, fol. 6a):

تمّقه العبد الذليل الفقير إلى أطفاف ربّه الغنيّ القدير الحاج إبراهيم أدهم بن عمر الإستانبولي عفى عنهما الحليم الهادي في أوائل شهر جمادى الأخرى المنخرط في سلك شهور سنة احدى وثلثين وثلثمائة بعد الألف من هجرة من له العزّ والحمد والشرف

Na kraju bilješke pečat sa imenom i godinom: Ibrāhīm Adham 1322/1904.

Na prvoj korici natpis:

بوسنه لي حافظ أحمد افندي

Povez kartonski, tvrdi, oivičen zlatnim linijama, sa unutrašnje strane obložen papirom purpurnocrvene boje, odvojen od rukopisa. Fol. 6 (22 x 214,5 cm), 15 redaka (14 x 8 cm). Papir zelenkast, tanak. *Nash*, čitak i lijep, u bilješci o izdavanju diplome *ta'liq*, pisan drugim perom, bez većine dijakritičkih znakova. Tinta crna, u imenu onoga kome se izdaje diploma crvena. Tekst uokviren debelim zlatnim i tankim crnim i crvenim linijama, a na prve dvije strane sve ponovo uokvireno tankim zlatnim, crnim i crvenim linijama sa stiliziranim floralnim motivom zlatne boje između dva okvira. Tačke ispisane u vidu zlatnih kružnica. Naslovna vinjeta ukrašena raznobojnim floralnim motivima, sa upisanim naslovom.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

TURSKI RUKOPISI
TURKISH MANUSCRIPTS
المخطوطات التّركيَّة

NAUKA O KUR'ANU
 QUR'AN READINGS
 'ILM AL-QIRĀ'AT WA AT-TAĠWĪD

81

R 67

تجوید
 TAĠWĪD

Djelo o pravilnom učenju Kur'ana koje je na turskom jeziku napisao Muştafâ b. al-Ĥāġi 'Alī o kome nemamo podataka. Na početku djela se govori o organima koji sudjeluju u pravilnom izgovoru glasova, zatim o fonetici glasova i pravilima izgovora, te pravilnom učenju Kur'ana.

Nametak - Trako I, 424.

Ovdje naslov:

هذا تجويد مصطفى بن حاجي (على) خادم القرآن

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي أنزل القرآن بالتجويد وأمر عباده قراءة القرآن بالتجويد ... أما بعد إنَّ التجويد لازم القرآن وفي السَّعي إلى تحصيله رضاء الرَّحمن ... فيقول العبد الحقير الفقير المحتاج إلى رحمة ربِّه المَنَّان مصطفى ابن الحاجي علي خادم القرآن بشروع بيان مخارج الحروف والصفات والإنسان وغيره من اللازمة في قواعد القرآن ... آدم اوغلانك اكرتريك دشلري اوتوز ايكي والتى قسم ...

Kraj (fol. 30b):

... يعني هر حرفك حَقْنى تلفظ اتمكه قادر اولان صكره ادايه قادر اولور وإلا حال

مشكلدر

Prepisao za svoje potrebe al-Ĥāġġ Meḥmed-oġlu/Muḥammad-oġlu (Hadžimehmedović/Hadžimuhamedović) Meḥmed/Muḥammad iz Zvornika (Izvornikli), nastanjen u džematu Beksoje (?), nazvanom Ćifte ajak u mjesecu muharremu 1223/28. 2.-28. 3. 1808. (bilješka o prepisu na kraju, fol. 30b):

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب تحريراً في ماه محرم سنة ١٢٢٣
تجويد صاحبه ومالكة وكتابه الحاج محمد اوغلى محمد ايزورنقلى الساكن في بكصويه
جماعته التي سميت بجفته اياق

Povez kožni, mehki, odvojen od rukopisa. Fol. 30 (16 x 11,5 cm), 11 redaka (11 x 7 cm). Papir bijel, deblji. *Nash*, vokaliziran. Ima kustode. Tinta crna, u naslovu tamnocrvena.

Otkupljeno od Mensura Zilića iz Zenice.

82

R 83-7

فضائل القرآن وبيان آياته

FAḌĀ'IL AL-QUR'ĀN WA BAYĀN ĀYĀTIHI

Stihovi na turskom jeziku koji govore o vrlinama u Kur'anu i o objašnjenju broja ajeta u nauci o Kur'anu. Autor ovih stihova na turskom jeziku posvećenih Kur'anu je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.). Pseudonim autora – Ḥarīmī naveden je u stihovima na nekoliko mjesta.

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 95 i 137.

Na početku ispisan naslov (fol. 56a):

قرآن حکیمک و فرقان کریمک فضیلت و ثواب بیاننده در علوم قرآنده کتاب اتقانه مذکور
اولان عدد آیات بیاننده در إمام سیوطی رحمه الله أهل تفسیردن نقل اتمشدر

Kako je navedeno u ovom naslovu, ovo su teme koje se navode u djelu *Itqān* čiji je autor Imam Suyūṭī. Riječ je o djelu *al-Itqān fī 'ulūm al-Qur'ān* koje je o nauci o Kur'anu na arapskom jeziku napisao 'Abdurrahmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī (umro 911/1505.)

Djelo je podijeljeno na 26 dužih ili kraćih pjesama, svaka sa naslovom teme o kojoj govori, najčešće naslovljeno kao *Faḍl sūra...* ili *Faḍl āya...*, a završna pjesma od četiri distiha nosi naslov *Hātima*.

Početak (fol. 56a):

سیوطی نقل ایدر اتقان ایچنده إمام کامل اول اعیان ایچنده
التي بيك آيتدر بي اختلاف التي بيكده اولمدى جارى خلاف

Kraj (fol. 67b):

سیوطی حضرتي تصنيف ایدپدر انوگله عالمي تشریف ایدپدر
ایده روحنه حقدن فیض رحمت حدایه اول آخر حمد ومنت

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 56a-67b (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 8 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasb*, sitan. Tinta crna, u naslovima tema crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

TRADICIJA (HADIS)
TRADITION (HADITH)
AL-ḤADĪṬ

83

R 83-2

أحاديث أربعين
AḤĀDĪṬ-I ARBA'ĪN

Izbor četrdeset hadisa, od kojih je svaki prepjevan u dva distiha na turskom jeziku. Prema I. Kasumoviću, autor ovog izbora i prepjeva na turski je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 91 i 135.

Bez naslova.

Na početku ima uvod od 15 distiha na turskom jeziku u kojima se ističu motivi za pravljenje ovog izbora, a zatim vrijednosti sakupljanja hadisa.

Početni stih uvoda (fol. 24b):

الهي جملة اشيا سكا حامد سنك برلكثه ذرات شاهد

Početak prepjeva hadisa (fol. 25a):

الحديث الأول

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم بسم الله الرحمن الرحيم مفتاح كل كلام
بيورمشدر حبرده نور ارواح حق اسمي هر كتابه اولدى مفتاح

Kraj (fol. 28a):

حق اجابت فيضنه قلدى سبب امين اولدى حاتم كنج طب
الحمد لله على الإتمام وأفضل الصلوة على خير الكرام وعلى آله وصحبه العظام
تمت الجمع والتنظم بعون الله ومته آمين م

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 24b-28a (20,5 x 14 cm), 19 redaka (16 x 8,5 cm). Papir požutio. *Nasḥ*, u tekstu hadisa krupniji i vokaliziran, a u stihovima sitan. Tinta crna, u naslovima hadisa crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

84

R 83-6

أَحَادِيثُ أَرْبَعِينَ AḤĀDĪṬ-I ARBA'ĪN

Izbor četrdeset hadisa, od kojih je svaki prepjevan u dva distiha na turskom jeziku. Prema I. Kasumoviću, autor ovog izbora i prepjeva na turski je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Ṣayḥ at-turba (umro 1007/1598.). Ovaj izbor se razlikuje od izbora hadisa koji je ispisan ranije u istom kodeksu.

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 94-95 i 136.

Bez naslova.

Početak uvoda na turskom jeziku od 17 distiha, poslije besmele (fol. 52b):

الهى سگًا بي حد حمد ومنت كتاب منزلگدر بحر رحمت

Nakon uvoda slijedi dio u kojem se ističu vrijednosti sabiranja hadisa u 11 distiha, pod naslovom:

فضيلت جمع أحاديث أربعين

Slijedeći dio koji govori o povodu sabiranja četrdeset hadisa o vrijednostima Kur'ana ima 51 distih, a nosi naslov:

سبب جمع حديث أربعين در فضل قرآن مبین

Prepjev hadisa na turski jezik počinje na fol. 54a, pod naslovom:

نظم أحاديث أربعين الحديث الأول

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم بسم الله الرحمن الرحيم مفتاح كل كتاب

هر كتابك اسم حق مفتاحيدر كوكب دري كبي مصباحيدر

Svaki hadis je označen brojem od 1 do 40 i preveden u dva distiha na turski jezik.

Kraj (fol. 56a):

٤٠ من جمع القرآن كانت له عند الله دعوة مستجابة
اوكره نوپ قرآنی هر كس ايلسه جمعيتى مستجاب اولمش حضور حقه وار بر دعوتى
دعوتن دنياده قلسون ديبيان محشر ده هم جمع تعليم وتلاوت مؤمنه فضل اهم

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 52a-56a (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasb*, u tekstu na arapskom jeziku mjestimično vokaliziran. Tinta crna, u naslovima i brojevima hadisa crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

ISLAMSKO PRAVO (FIKH)
ISLAMIC LAW
AL-FIQH

85

R 59

مناسك الحجّ
MANĀSIK AL-ḤAĠĠ

Traktat o obredima hadža koji je na turskom jeziku napisao Šayḥ Sinānuddīn Yūsuf b. Ya'qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, šejh harema u Mekki. Traktat je dovršio 991/1583. godine. U uvodu je istaknuto da je autor na arapskom jeziku napisao dva djela sa istom tematikom, pod naslovima *Iḥyā' al-ḥaġġ* i *Qurra al-'uyūn*, a da je ovo djelo napisano na turskom jeziku da bi se onima koji ne znaju arapski jezik olakšalo obavljanje obreda hadža. Traktat je podijeljen je na 20 poglavlja (bāb).

H. H. II, 1832; Dobrača II, 1540-1543; Nametak - Trako I, 426.

Ovdje naslov:

هذا مناسك الحجّ

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل البيت الحرام قياما للنّاس وهدى للعالمين ... أمّا بعد وقتاكه الله تعالى بو ضعيف ومقصر قولنه محضا فضل احساندن بيت شريفيك زيارت اتمسين روزى قلوب بعد حجة الاسلام نجه دخى حج اتمك ميسر اولدى ... لسان عرب اوزره احياء الحجّ وقرة العيون آدلو ايكي مناسك كتب ... بو رساله بر قاچ باب اوزرنده ترجمه اولندى ...

Kraj (fol. 93b):

... حج فرض اولوب غافل اولنر بونك كى مرتبه دن كندوكز محروم ايدوب عذاب اليمه

كرفتار اولميه سز العصمة لله تعالى م

Prepisao Ḥāfiẓ Aḥmad b. Ḥasan 1198/1784. (bilješka na kraju, fol. 93b):

كتبه الفقير حافظ أحمد بن حسن سنة ١١٩٨

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, oštećen. Fol. 93 (16 x 11 cm), 15 redaka (10,5 x 5,5 cm). Papir bijel, čvrst, mjestimično oštećen vlagom pa je tekst na pojedinim stranicama zamrljan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu djela i naslovima poglavlja crvena. Tekst citata na arapskom jeziku nadvučen crvenim linijama i vokaliziran. Ima kustode. Tekst na prve dvije stranice uokviren debelim zlatnim i tankim crnim linijama. Naslovna vinjeta zlatne boje, a naslov ispisan ispod vinjete. Na prvoj stranici teksta krupne zlatne tačke. Na početku jedan, a na kraju četiri prazna lista.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

86

R 56-3

مناسك الحج
MANĀSIK AL-ḤAĠĠ

Traktat o obredima hadža koji je na turskom jeziku napisao Šayḥ Sinānuddīn Yūsuf b. Ya'qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, šejh harema u Mekki. Traktat je dovršio 991/1583. godine

H. H. II, 1832; Dobrača II, 1540-1543; Nametak - Trako I, 426.

Ovdje naslov:

هذا رساله مناسك الحج

Početak poslije besmele (fol. 49b):

الحمد لله الذي جعل البيت الحرام قياما للناس وهدى للعالمين ... أمّا بعد حق سبحانه وتعالى بو ضعيف ومقصر قولنه محضا فضل احساندن دخى بيت شريفك زيارت اتمسين حجة الاسلام دخى حج اتمك ميسر ايده فروضات وواجبات وسنن ومستحبات وسائر مسائل لوازمات خصوصاته تتبّع ومناسك كتابلرندن زبده سن اخذا اولندى ...

Kraj (fol. 83b):

... اوينه كيرديكى زمان ايكي ركعت نماز قلمق مستحيدر بعده كندويه حج ويارت حبيب الله ميسر اولديغچون حمد وثنا ايده وهر حالده معاصيدن صقنه حمداً لله

Prepisao Aḥmad al-Muḥtārī b. 'Abdullāh an-Nazarī Burek 10. redžeba 1243/1828. (bilješka na fol. 83b):

قد تيسر الإتمام بعون الملك العلام في عشرة رجب اشريفة (!) لسنة ثلث وأربعين وماتين والى حرره الفقير أحمد المختارى ابن عبد الله النظرى بورك عفى عنه ولوالديّ (!) وللمؤمنين أجمعين برحمتك يا أرحم الراحمين تمّت تمام

Bilješka o vlasniku navedena na početku kodeksa, fol. 1a: Kül (Gül/Đul) Mustafa-aga, sa oznakom godine 1243/1828.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetana ma sredini i na krajevima korica i preklopca, zajednički. Fol. 49b-83b (17 x 12 cm), 11 redaka (11,5 x 7 cm). Papir tamnobijel, oštećen, bez folijacije. *Nasb*, čitak, u tekstu na arapskom jeziku vokaliziran. Tinta crna, u naslovima dova crvena. Naslovi i tekst uokvireni sa po dvije tanke crvene linije. Pojedina objašnjenja na turskom jeziku ispisana na marginama.

Na kraju, fol. 83b-86a, jedna dova na arapskom jeziku, pod naslovom:

هذا الحفظ الشافي .

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

87

R 50-4

سؤال بلغرادي منيري أفندي وأجوبه هدائي أفندي
SU'ĀL-I BALIĠRĀDĪ MUNĪRĪ EFENDĪ WA AĠWIBA
HUDĀ'Ī EFENDĪ

Pitanja iz oblasti obredoslovlja koja je postavljao Ibrāhīm efendī al-Munīrī al-Baliġrādī (rodod Bošnjak, umro u Beogradu oko 1026/1617.) i odgovori koje je na ta pitanja davao Maḥmūd b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Ūskūdārī al-Ḥanafī, poznat pod pseudonimom Hudā'ī, nazvan Quṭb al-'ārifin (rođen u Sivasu, umro u Ūskūdaru 1038/1628-29.). Kako se navodi na početku, odgovori su davani prema djelu *Risāla-i Muḥammad-efendi Birgīlī*. Upoređujući sadržaj navedenog djela, nismo mogli utvrditi da li je ovo dio spomenute rasprave ili se samo javljaju ista pitanja kao u toj raspravi. Poznato je da su ova dva autora vodili prepisku o raznim pitanjima.

Vid. O. M. II, 25-26; Kaḥḥāla III, 824, IV, 44; Šabanović, Književnost..., str. 193-201; Fajić III, 2254-10.

Naslov naveden prema sadržaju.

Početak (str. 48):

من رساله محمد افندي برکلي من عينها بلغرادي منيري افندي قطب العارفين اسكداري
محمود افندي حضرتلرينه ايتدوكلري هوليه واول داخى بيوردوغى اجوبه در سؤال آدم خلوتده
اولدقده نيه ائك آرتق مشغول اولمق كركدر جواب سلوات فريضة ئي ومسنون اولان اوچ نوافل
فمازدن بر حوش ادا ايتدكده ...

Kraj (str. 52):

... دين واهل دينه نافه اولجك فتوى ويرمك ومسلمانلروڭ مشكللرين حل اتمك غايت امر

محموددر بويله نيت حقيقتده اولدقده جايزدر تمام شد

Na kraju (str. 53) ispisan kronogram smrti Maḥmūd efendi Ūskūdārī-ja od nepoznatog autora na turskom jeziku u dva distiha i sa oznakom godine 1038/1628-29.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Str. 48-52 (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Ima originalnu paginaciju. Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, u riječima *su'āl* i *ḡawāb* crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

88

R 50-2

مقدّمة الصلوة منظومه

MUQADDIMA AŞ-ŞALĀT MANZŪMA

Kratko djelo iz islamskog obredoslovlja koje je u stihovima na turskom jeziku napisao al-Ḥakīm Muḥammad efendi, čije je ime navedeno u naslovu i u sadržaju na početku kodeksa.

Ovdje naslov:

هذا مقدّمة الصلوة منظومه تأليف الحكيم محمّد

Početak poslije besmele (str. 27):

اول اسم الله ايله در ابتدا پس دخى حمد وثنا بي انتها

اول كريمه كم بزه ويردى وجود بيزه بلدردى عبادات و سجود

Kraj (str. 35):

اوقيانى يازانى دڭلاينى رحمتڭله يارلغا غل ياغنى

رحمة الله تعالى ناظمه ولكاتبه وقاريه ولوالديه

ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الأحياء منهم والأموات آمين

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Str. 27-35

(19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Ima originalnu paginaciju. Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

89

R 46

عِبَادَاتُ بَدَنِيَّةٍ

‘IBĀDĀT-I BADANIYYA

Priručnik o islamskom vjerovanju i obredoslovlju na turskom jeziku. Napisao Ishāq b. ‘Abdullāh. Priručnik je podijeljen na 63 poglavlja (faṣl), čiji je sadržaj naveden u predgovoru. Do sada se u literaturi ovaj priručnik navodio kao djelo nepoznatog autora, a u ovom rukopisu se prvi put spominje njegovo ime. Ne može se sa sigurnošću utvrditi vrijeme nastanka djela, iako je ovdje (fol. 228-229) kao vrijeme završetka djela, ili nekog njegovog prepisa o čemu su podaci preuzeti u ovaj prepis, navedena druga dekada mjeseca zulkade 1037/13-22. 7. 1628. godine:

قد وقع الفراغ من تأليف هذا الكتاب وتحريره المسمى بالعبادات البدنيّة ... في اواسط شهر ذى القعدة في يوم يكسبه في تاريخ الهجرة النبويّة سنة سبع وثلاثين والف ... من يد مؤلف الضعيف النحيف ... اسحاق ابن عبد الله ...

Međutim, u nekim drugim rukopisima istog djela kao godina nastanka navodi se 1015/1606. (vid. *Dobrača II*, 1547; *Popara IX*, 5677) ili 982/1574. (vid. *Lavić X*, 5985), a u jednom rukopisu se navodi da je prepisan iz primjerka koji je prepisan 1021/1612. (vid. *Popara IX*, 5678).

Karatay TYK, I, 255-258; *Wiesbaden XIII/3*, 46; *Dobrača II*, 1547-1554; *Boškovič*, 49; *Popara IX*, 5675-5680; *Lavić X*, 5985-5986, *XIV*, 7964-7965.

Ovdje naslov:

هذا كتاب المسائل الفقهية المسمى بعبادة (!) البدنيّة

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين بكلّ نعمائه وآلائه على الدوام والصّلوة والسّلام على خير خلقه محمّد سيد الأنام وعلى آله وصحبه مؤيّدًا لإسلام أمّا بعد أي مؤمن قرءاش بكلّ كه الله تعالينك نعمتلرندن وایمانندن وعبادتندن اولو نعمتی یوقدر ... وبو كتابه عبادات بدنيّة ديو آد ويردك ...

Kraj (fol. 228a):

... لا بد ولازم اولان علم فريضةء تحصيل ايدوب الفاظ كفردن دخى اجتناب ايده سن تاكه
 تار جحيمدن نجات بولوب جئات نعيمه مستحق ونائل اوله سين الحمد لله على التمام ...
 Prepisao Husayn b. 'Otmān 27. džumada II 1186/25. 9. 1772. godine (bilješka na fol. 229b).

Povez kartonski sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 229 (21 x 14 cm), 13 redaka (15 x 8,5 cm). Papir žućkast, tanak, kvalitetan, po rubovima oštećen vlagom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu crvena. Pojedine riječi i rečenice nadvučene crvenim ili crnim linijama. Tekst na prve dvije stranice uokviren dvjema, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom.

Na zaštitnom listu na početku bilješke o bivšim vlasnicima: 'Ali b. Muhammad, sa pečatom, bez datuma i Ibrahim b. 'Abdullah, sa pečatom i datumom 16. muharrem 1250/25. 5. 1834.

Otkupljeno od prof. dr. Fehima Nametka iz Sarajeva.

90

R 36

کتاب شرایط اسلام
 KITĀB ŠARĀYIṬ-I ISLĀM

Priručnik o islamskim obavezama (farz) i propisima za obavljanje molitve (namaz) na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Nametak - Trako I, 434; Popara IX, 5643-2; Lavić X, 5990-3, XIV, 7919-3, 8039-4.

Ovdje naslov:

هذا کتاب شرایط اسلام

Početak poslije besmele (fol. 2b):

أولا فرائض اسلام بیان اولنور دین اسلامك فرضلری اوتوز اوچدر بشیسی شرائط اسلام درکه
 أولکسی کلمهء شهادتدر ... ایکنجیسی بش وقت نمازی قلمقدر ...

Na kraju nedostaje izvjestan broj listova pa je djelo nepotpuno i bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen. Fol. 35 (16 x 11 cm), 9 redaka (12 x 6,5 cm). Papir požutio, deblji, grub. *Nash*, krupan i čitak, vokaliziran. Tinta crna, u naslovu i istaknutim riječima crvena.

Na fol. 1b-2a jedna kratka dova na arapskom jeziku..
Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

91

R 11-4

قانون نامه آل عثمان علی صورت خط همايون أبو الفتح
سلطان محمد خان غازي أنار الله تعالى برهانه

QĀNŪNNĀME-I ĀLI 'OTMĀN 'ALĀ ŞŪRAT-I HAṬṬI
HUMĀYŪN ABŪ AL-FATH SULTĀN MEḤMED HĀN
ĠĀZĪ ANĀRA ALLĀH TA'ĀLĀ BURHĀNAHU

Zbornik zakonskih propisa iz vremena sultana Mehmeda II (vl. 1451-1481.). Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 60b):

بو قانون نامه همايون انام وروم قانونيدر ونيم دخى قانونيدر ...أما بعد بو أوراق قواعد
سلطاني وصحف قوانين حاقاني جامع اولان ...

Kraj (fol. 67a):

... شمديكيحالده تحرير ومقيددر ارباب اقتضا ايتدكده اكا كوره تحرير ايده لر وبالله
التوفيق وهو نعم الرفيق تم ذى القعدة سنة ٦٤

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik al-ḥāḡḡ Aḥmad b. Ismā'īl efendi (bilješka na fol. 68a).

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen. Fol. 60b-67a (21 x 13 cm), 19 redaka (14,5 x 7 cm). Papir žučkast, tanak, na pojedinim listovima jako oštećen vlagom pa je tekst mjestimično nečitak. *Dīwānī*. Tinta crna, u naslovu i počecima poglavlja (bāb) crvena.

Na fol. 68a-80b uzorci za pisanje službenih pisama i razne bilješke i zapisi pisani različitim vrstama pisma.

Iz stare zbirke OIS br. 951.

92

R 1-3

قانون نامه لواء بوسنه

QĀNŪNNĀME-I LIVĀ-I BOSNA

Zbirka zakonskih propisa iz građanskog i kaznenog prava koji se odnose na Bosnu i Hercegovinu. Po naređenju sultana Sulejmana (vl.

1520.-1566.) sastavio je zaim Bašarat b. ‘Abdussalām, a pisao Muštafā b. Aḥmad, pisar (kātib) sultanske defterhane u trećoj dekadi džumada I 973/14-23. 12. 1565. godine.

Flügel III, 1804; Lavić XIV, 8046; Hamid Hadžibegić, „Bosanska kanun-nama iz 1565. godine“, GZM NS III, 1948, str. 201-222; Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

Početak (fol. 60b):

الحمد لله الذي جعل بساط الأرض لتمكّن أهالي القراء والبلاد ... أما بعد فهذه دفتر جديد
مفصل اللّواء بوسنه حماها الله عن الآفات والبأساء قد كتب بأمر والى عباد الله ...

Kraj (fol. 82a):

... انجق جرمه لرین الدورب قیو ویرمیه لر حصار ارلریله ورکاه معلایه کوندره سز شویله
بله لر علامت شریفه اعتماد قله سز

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca rebia I 1099/5.1.-3.2. 1688.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 60b-82a (19,5 x 12,5 cm), 25 redaka (15 x 7 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta liq*, sitan. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Na prva dva lista vodene mrlje, ali tekst nije oštećen.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

معروضات أبو السَّعود
MA'RŪDĀT ABŪ AS-SU'ŪD

Zbirka pravnih decizija šejhul-islama Abū as-Su'ūda (umro 982/1574.) na turskom jeziku. Odnose se na razna pravna pitanja iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.), a raspoređene su po tematici.

GAL G II, 439; Dobrača II, 1727-1; Popara IX, 5672-4; Lavić X, 5893-3, XIV, 8052-3, 8060-2, 8079-8.

Početak (fol.1b):

... والحمد لله رب العالمين... وبعد سعادتلو وسيادتلو وفضيلتو ومروتلو سلطانم حضرتلرنه ...

Kraj (fol. 40b):

...اول مرعي ي قديم ي يرلر تقسيم ايتدرمكه قاداولو رمي الجواب اولماز كتبه مصطفى

المفتى بمدينه بوسنه سراي

Prepisao Muḥammad 7. muharrema 1242/11. 8. 1826. godine (bilješka na fol. 40b):

كتبه محمد في ٧ م سنة ١٢٤٢

Povez kožni, zajednički za dva djela, oštećen vatrom. Fol. 1b-40b (19,5 x 14,5 cm), 17 redaka (15 x 7 cm). Papir žućkast, tanak. Rubovi listova oštećeni vatrom. *Nash*. Tinta crna, u naslovu, podnaslovima i riječima *mas'ala* i *al-ḡawāb* crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 946.

94

R 6-2

معروضات أبو السعود
MA'RŪDĀT ABŪ AS-SU'ŪD

Zbirka pravnih decizija šejhul-islama Abū as-Su'ūda (umro 982/1574.) na turskom jeziku. Odnose se na razna pravna pitanja iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.), a raspoređene su po tematici.

Dobrača II, 1727-1; Popara IX, 5672-4; Lavić X, 5893-3, XIV, 8052-3, 8060-2, 8079-8.

Ovdje naslov:

هذا معروضات أبو السعود عليه رحمة الودود

Početak (fol. 28b):

الحمد لله رب العالمين ... ائماً بعد سعادتلو فضيلتلو مرحوم أبو السعود افندی حضرتلری جنت مکان و فردوس اشیان السلطان ابن السلطان سليمان خان حضرتلری نظام دین و دولت زانتظام ... کتاب الصلوة بعض مسلمان قرالرنده اصلا مسجد اوليوب اهالى قريه دخی جماعتی ترك ايلسه لر... الجواب اولور ...

Kraj (fol. 35a):

...بر مدرس بر سنه تمام خدمت ايدوپ وظيفه (وظيفه) سنی المدين فوت اولسه سابق ساقط اولور زیر اصله در اجرت دکلدرد معلوم اوله کتبه أبو السعود عليه رحمة الودود

Prepisao vlasnik rukopisa Mula Aḥmad b. 'Alī Hoḡa 12. muharrema 1250/21. 5. 1834. (bilješka na fol. 35a):

سنه ١٢٥٠ من م ١٢ کاتب وصاحب هذا ملا احمد بن علی حوجه ...

Na fol. 35a potpis i pečat drugog vlasnika: Ḥayruddīn, (1) 284/1867.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za dva djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 28b-35a (22 x 14,5 cm), 25 redaka (16 x 8 cm). Papir žućkast, tanak. Listovi oštećeni vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu, podnaslovima i riječima *ma's'ala* i *al-ğawāb* crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Imena autora pravnih decizija nadvučena crveno. Na marginama dopisane pravne decizije u vidu pitanja i odgovora. Na kraju dva prazna lista sa okvirima iscrtanim tankim crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 945.

95

R 1-6

معروضات أبو السعود

MA'RŪḌĀT ABŪ AS-SU'ŪD

Zbirka pravnih decizija šejhul-islama Abū as-Su'ūda (umro 982/1574.) na turskom jeziku. Odnose se na razna pravna pitanja iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.), a raspoređene su po tematici.

Dobrača II, 1727-1; Popara IX, 5672-4; Lavić X, 5893-3, XIV, 8052-3, 8060-2, 8079-8; Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

Početak (fol.120b):

الحمد لله رب العالمين ... اّمّا بعد سعادتلو مروتلو سلطانم حضرتلرنه ... مرحوم شيخ الاسلام
معتبر الانام علامهء زمان افضل الموجود حضرت شيخنا أبو السعود ... كتاب الصلوة بعض
مسلمان قريه لرنده ...

Kraj (fol. 128a):

...الجواب بو خصوصه حضرت إمام أبي يوسف قولى ايله عمل اولنه ديو فرمان اولندى ربيع
الاول سنة سبع وخمسين وتسعمائه تمام شد

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 120b-128a (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14 x 7 cm). Papir bijel, debeo,

kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu, temama i riječima *mas'ala* i *al-ğawāb* crvena.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

96

R 1-1

قانون نامه لر
QĀNŪNNĀMELER

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

Na početku naslov:

حالا مشهور ومعتبر اولان قوانین که بعض مسائل شرعیہ ایلہ سلطان سلیمان خان زمانندہ
وشیخ الإسلام أبو السعود أفندی عصرندہ اولان قانون نامه در کہ ذکر و بیان اولنور

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب حاقان روى زمين
وخليفه رسول رب العالمين مؤيد مقايد الدين المتين ظل الله الظليل... سلطان بن السلطان
سلطان سليمان خان بن السلطان سليم خان لا زالت سلسلة سلطنته مسلسلته الى يوم يبعثون ...
... مسئله بحسب الشرع الشريف أرض خراجيه وأرض عشريه نه در بيان بيوريله الجواب ...

Kraj (fol. 109a):

... ابقا ايدوب رزاعت اولنانلردن ثمن حاصل رزاعت التشر اقچه الدون سز ديو طقوز يوز

يتمش بش سنه سنده فرمان عالی صادر اولمشدر

Na dva lista na početku kodeksa, sa oznakom fol. 154b-155b, ispisan sadržaj zbirke zakonskih propisa, sa navodom tematike svakog propisa i oznakom folija na kojem počinje.

Na prvom zaštitnom listu kodeksa oznaka da je kodeks pripadao Muzaferijinoj biblioteci:

قانون نامه من كتب المظفری

Na prvom listu na početku kodeksa (sa oznakom fol. 154) bilješka o bivšem vlasniku: Sayfullāh b. Begimām-zāde (Begimamović) Ḥāfiẓ Muḥammad Šabrī-efendī iz godine 1268/1851-52., sa nečitkim pečatom ispod bilješke.

صاحب الكتاب سيف الله ابن بك إمام ذاد (!) حافظ محمد صبرى افند (!) سنه ١٣٦٨

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Fol. 1b-109a (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7,5 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima pojedinih zakona i riječima *mas'ala*, *al-ğawāb* i *qānūn* crvena. Na marginama sitno ispisane brojne fetve i kanuni.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

97

R 14

قانون نامه جديد

QĀNŪNNĀME-I ĞADĪD

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ğadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

U rukopisu naslov:

هذا كتاب قانون نامه جديد

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب خاقان روى
زمين وخليفه رسول رب العالمين مؤيد مقاييد الدين المتين ظل الله الظليل على كافة الامم ...
السُّلطان بن السُّلطان سلطان سليمان خان ابن السُّلطان سليم خان لا زالت سلسلة سلطنته الى
يوم يبعثون ...

Kraj (fol. 102a):

... حتى بر مدرّس بر سنه خدمت ايلسه سنه باشنده صله سي ويرلمدين فوت اولسه ساقط

اولور بر حبه آله مز زير اصله در اجرت دكلدر كتبه ابو السعود أفندى عليه رحمة الودود

Prepisao Muḥammad As'ad b. Muḥammad Amīn, poznat kao Ḥarīrī-zāde al-Uskudārī 14. rebia II 1195/9. 4. 1781. godine (bilješka na fol. 102b).

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب سوّده أضعف العباد العاجز الفقير إلى كرم ربه القدير
محمد أسعد ابن محمد أمين الشهير بحريرى زاده الاسكدارى غفر الله ذنوبهما وستر عيوبهما
في اليوم الرابع عشر من شهر ربيع الآخر سنة خمس وتسعين ومائة والف من هجرة من له العز
والشرف

Povez kožni, sa ukrasnim rozetama na sredini, oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 102 (21 x 14 cm), 15 redaka (12,5 x 6,5 cm). Papir žućkast, tanak, oštećen vlagom i vatrom. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna, u istaknutim riječima crvena. Na naslovnoj strani ukrasna vinjeta sa floralnim motivima plave, crvene i bijele boje na zlatnoj podlozi. Na prve dvije stranice tekst uokviren debelim zlatnim, a na ostalim stranicama tankim crvenim linijama. Na početku tri lista sa ispisanim sadržajem, a na kraju jedan prazan list.

Iz stare zbirke OIS br. 954.

98

R 5-2

قانون نامهء صحیحہ

QĀNŪNNĀME-I ŞAHĪĤA

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i şahīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

Bez naslova.

Početak (fol. 9b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب حاقان روى زمين...
السلطان بن السلطان سلطان سليمان حان ابن السلطان سليم حان لا زالة (زالت) سلسلة
سلطنته الى يوم يبعثون ... مسئله بحسب الشرع الشريف أرض خراجيه وأرض عشريه نه در ...
الجواب امام بر مملكتي فتح ايدوب أراضي سنى غامينه قسمت اتسه ...

Kraj (fol. 88a):

... من بعد شرع شريفه وقانون وأمر همايون مخالف تعلل وعناد ايتدرميه سن علامت شريفه
اعتماد قيله سن تحريرا في أوائل محرم الحرام سنه أربع وثمانين وألف بمقام ادرنه المحروسه م
Prepisao Yaḥyā b. Muḥammad Aqḥiṣārī, nastanjen i rođen u Gornjem Vakufu, 1210/1795-96. (bilješka na fol. 89b):

قد وقع الفراغ من هذه النسخة المنيفة وأنا الفقير يحيى بن محمد أخصاصي ساكنا ومولدا
بقصبة وقف بالا غفر الله لهما ولمسلمين ولمسلمات في سنه ابعشر (!) وماتين وألف بعد هجرة
من نزل في حقه وما أرسلناك إلا رحمة للعالمين تمت م م م

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 9b-89a (21,5 x 14 cm), 19 redaka (15,5 x 7 cm). Papir žućkast, deblji. Listovi oštećeni vatrom. *Riq'ā*. Tinta crna, u naslovu, podnaslovima i riječima *mas'ala* i *al-ğawāb* crvena. Počeci pojedinih zakonskih propisa ili pravnih decizija nadvučeni crveno. Na marginama mjestimično objašnjenja i izvori.

Iz stare zbirke OIS br. 944.

99

R 6-1

قانون نامه جدیدہ

QĀNŪNNĀME-I ĠADĪDA

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

U rukopisu naslov:

هذا قان (!) نامه جدید معتبر در

Početak (fol. 9b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب خاقان روى زمین... السلطان بن السلطان السلطان سليمان خان بن سليم خان لا زالت سلسلة مسلسلة الى يوم يعثون ... مسئله بحسب الشرع الشريف أرض عشرية وأرض خراجية ندر ... الجواب امام بر مملکتی فتح ایدوپ اراضیلرینی غامینه قسمت ایلسه ...

Kraj (fol. 28b):

... وقانون منیفمه امر همایوممه مخالف کمسنه ده بر نسنه طلب ایتمیه سز وبر ایش ایتردییه سز شویله بیله سز علامت شریفمه اعتماد قیله سز

Prepisao Aḥmad b. 'Alī u mjesecu muharremu 1250/10. 5. - 8. 6. 1834. (bilješka na fol. 28b):

تحریرا فی شهر محرّم الحرام سنه خمسين و مائتين وألف كتبه أحمد بن علي غفر الله له ولوالديه وأحسن اليهما واليه م

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za dva djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 1b-28b (22

x 14,5 cm), 25 redaka (16 x 8 cm). Papir žučkast, tanak. Listovi oštećeni vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu, podnaslovima i riječima *maš'ala*, *al-ğawāb* i *qānūn* crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Počeci pojedinih zakonskih propisa ili pravnih decizija, te imena autora tih pravnih decizija nadvučeni crveno. Na pojedinim stranicama ispisane marginalije koje se odnose na izvore pravnih decizija.

Iz stare zbirke OIS br. 945.

100

R 4

قانون نامهء صحيحه
QĀNŪNNĀME-I ŠAĤĪĤA

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

U rukopisu naslov:

قانون نامهء صحيحه در

مرحوم سلطان سليمان خان زمان سعادتلو ينه مرحوم شيخ الإسلام أبو السعود أفندي حضرتلری عصرنده اولان قانون نامه لر در شرع شريفه موافقتی مقرر اولوب حالا معتبر قوانین ومسائل شرعيه در که ذکر اولنور

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب خاقان روى زمين وخليفه رسول رب العالمين ... السلطان ابن السلطان السلطان سليمان حان ابن السلطان سليم خان لا زالت سلسلة سلطنته مسلسلة الى يوم يبعثون ... مسئله بحسب الشرع الشريف أرض عشريه وأرض خراجيه ندر ... الجواب امام بر مملكتى فتح ايدوپ اراضيليرينى غامينه قسمت ايلسه...

Kraj (fol. 60b):

... من بعد شرع شريفه وقانون منيفه وأمر همايونمه مخالف تغلل وعناد ايتدرميه سن شويله بله سن علامت شريفمه اعتماد قله سن تحريرا في شهرمحرم الحرام سنة أربع وثمانين وألف بمقام ادرنه المحروسه

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik Jašar Ali Kapetanbegović iz Ključa, sa dva različita pečata (bilješka na fol. 1a):

هذ (!) الفتاوى كتاب صاحب ومالك يشار علي كلوج قپودانبكرزاده عفا عنهم

Bez poveza. Fol. 60 (21 x 15 cm), 21 redak (15 x 8 cm). Papir žućkast, tanak, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu, podnaslovima i pojedinim istaknutim riječima crvena. Počeci pojedinih zakonskih propisa ili pravnih decizija nadvučeni crveno.

Iz stare zbirke OIS br. 943.

101

R 8

قانون نامه صحیحہ

QĀNŪNNĀME-I ŠAHĪĤA

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šahīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

U rukopisu naslov:

قانون نامه صحیحہ در

مرحوم سلطان سلیمان خان زمان سعادت لرینہ مرحوم شیخ الإسلام أبو السَّعود افندی حضرتلری عصرندہ اولان قانون نامه لر در شرع شریفہ موافقتی مقرر اولوب حالا معتبر قوانین ومسائل شرعیہ در کہ ذکر اولنور

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب خاقان روى زمين وخليفه رسول رب العالمين ... السلطان ابن السلطان سليمان خان ابن السلطان سليم خان لا زالت سلسلة سلطنته مسلسلة الى يوم يبعثون ...

Kraj (fol. 75a):

... من بعد شرع شريفه وقانون منيفه وأمر همايونمه مخالف تغلل وعناد ايندرميه سن شويله بله سن علامت شريفه اعتماد قله سن تحريرا في شهرمحرم الحرام سنة أربع وثمانين وألف بمقام ادرنه المحروسه تمام شد

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, jako oštećen i izgrižen od glodara. Nedostaje dio i poveza i listova, pa je ru-

kopis u polurasutom stanju. Fol. 75 (20 x 12,5 cm), 21 redak (15 x 7 cm). Papir žućkast, tanak, jako oštećen vlagom. Rubovi listova oštećeni vatrom. *Nasta liq*. Na listovima brojne mrlje od vlage, pa je tekst mjestimično nečitak. Tinta crna. Počeci poglavlja i riječi *maš'ala* i *al-ğawāb* nadvučeni crveno. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Na dva lista na početku ispisan sadržaj djela sa oznakom poglavlja. Naknadno su označene folije na kojima počinje svako poglavlje. Folijacija je i u rukopisu i u sadržaju izvršena pogrešno, pa se pojedini brojevi ponavljaju. Na kraju četiri prazna lista.

Iz stare zbirke OIS br. 947.

102

R 2-4

قانون نامه صحیحہ
QĀNŪNNĀME-I ŞAĤĪĤA

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Dobrača, II, 1774-2; Popara IX, 5418-3.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي له ملك السموات والأرض وهو على كل شيء قدير جناب حاقان روى زمين
وخليفه رسول رب العالمين ... السلطان بن السلطان سلطان سليمان حان ابن سلطان سليم حان
لا زالت (زالت) سلسلة سلطنته الى يوم يبعثون ...

Kraj (fol. 74a):

... اسم ورسمليله يازوب عرض ايدوب خصوص مزبور ايچون بر دخى امرم وارملو ايلميه

سن شويله بله سن علامت شريفه اعتماد قيله سن

Na marginama ispisane brojne fetve raznih muftija (Muḥammad Bahā'ī, Aḥmad, Abū as-Su'ūd, Yaḥyā efendi, As'ad efendi i drugi) koje se odnose na pitanja korištenja zemljišnog posjeda, ponegdje sa navodom odakle je fetva citirana. Pojedini dokumenti datirani.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutom rozetom na sredini korica, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasu-

tom stanju. Ovaj dio kodeksa ima zasebnu folijaciju. Fol. 1b-74a (23 x 15,5 cm), 21 red (17,5 x 8 cm). Listovi mjestimično nagorjeli. Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vatrom. Na fol. 23b-24a tekst jako oštećen vatrom i mjestimično potpuno nečitak. *Nasta liq*. Tinta crna, u podnaslovima i riječima *mas'ala* i *al-ğawāb* crvena. Oznake za izvode iz fetvi nadvučene crvenim linijama. Tekst uokviren tankim crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 849.

103

R 7-2

قانون نامهء جدید سلطان در که ذکر اولنور

QĀNŪNNĀME-I ĞADĪD SULTĀN

DIR KI ĐIKR OLUNUR

Zbirka zakona iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.). Zbirka se javlja u različitim varijantama, tako da je tekst pojedinih prepisa različit.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak poslije besmele (fol. 42b iz prethodnog djela):

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين ... كتاب الصلوة بعض مسلمانلر قريه لرنده اصلا مسجد اولميوب اهالي سي جماعتيله نماز قلماسه لر حكم شرع شريف مزبورلره مسجد ياپدورپ نماز قلمقدن اهمال ايدنلرى تعذير لازم اولرمي الجواب اولور ...

Kraj (fol. 35b):

... وقف دفترينه ميدانيدر ميچك متولى ديلديكنه تفويض وايچار ايله يه ديو بيك رجب شهر

ايله امر وارد اولمشدر تمت القانون الجديد والسلام

Prepisao Muḥammad b. 'Alī b. al-ḥāḡḡ 'Abdullāh b. Aḥmad efendi b. al-ḥāḡḡ Ḥasan b. al-ḥāḡḡ 'Oṭmān Quḡawiče (Kukavica) 4. džumada I 1242/4. 12. 1826. godine (bilješka na fol. 35b):

وقع الإتمام هذه النسخة المرغوبة في اليوم الرابع من شهر جمادى الاولى سنة إثني وأربعين ومائتين وألف وأنا أفقر الورى وأضعف عباد الله سبحانه وتعالى محمد ابن على ابن الحاج عبد الله ابن أحمد افندى ابن الحاج حسن ابن الحاج عثمان قوقويچه غفر الله له ولهم أجمعين آمين

Povez kožni, zajednički za dva djela, oštećen vatrom. Drugo djelo ima zasebnu folijaciju. Fol. II 1-35b (19,5 x 14,5 cm), 17 redaka (15 x

7,5 cm). Ovaj dio teksta ima zasebnu folijaciju. Papir žućkast, tanak. Rubovi listova oštećeni vatrom. *Nasb*. Tinta crna, u naslovima zakona i riječima *maš'ala* i *al-ğawāb* crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Na početku, prije samog teksta, na fol. 41a-42b ispisan sadržaj ove zbirke zakonskih propisa, a na posljednjem listu u kodeksu dopisano još nekoliko fetvi.

Iz stare zbirke OIS br. 946.

104

R 1-7

قانون نامهء سلطان سليمان خان

QĀNŪNNĀME-I SULTĀN SULAYMĀN ḤĀN

Zbornik zakona o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (vl. 1520.-1566.) i Ahmeda I (vl. 1603.-1617.), sa pravnim decizijama više šejhul-islama, te odredbama i fetvama koje se nalaze u zbornicima zakona poznatim kao *Qānūnnāme-i ġadīda* i *Qānūnnāme-i šaḥīḥa*.

Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 128b):

بعض کمسنه لر یرلرین بر ضرورت سببیله بعض کمسنه لره رهن قیوب بر مقدار اقچه
قرض الوب صکڠه اول یر صاحبی الدوغی قرض اقچه یی ینه ویروب کندوسنک یرین آلمق
استدکده اول کمسنه لر یری صاحبیلنه ویرمیوب ...

Kraj (fol. 143a):

... نتکیم بحر الروم فتواسنده بیورر خدائی بیتن آغاچک بیعی ارضنه متصرف اولانک التنده
در تصرف ایدن عشرین ویردیمشلردر ذکر فی المعما یه رحمة الله والله أعلم وأحكم بالصواب
Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 128b-143a (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14,5 x 7 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu, odsjecima i dijelovima teksta koji počinju riječima *su'āl* i *al-ğawāb* crvena.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

قانون نامه اراضی
QĀNŪNNĀME-I ARĀḌĪ

Zakonski propisi koji se odnose na korištenje i nasljeđivanje zemljišnih posjeda. Na marginama ispisane brojne fetve raznih muftija (Muḥammad Bahā'ī, Aḥmad, Abū as-Su'ūd, Yaḥyā efendi, As'ad efendi i drugi) koje se odnose na pitanja korištenja zemljišnog posjeda, sa navodom odakle je fetva citirana. U raznim rukopisima počeci se malo razlikuju.

Dobrača II, 1691-2; Nametak - Trako I, 470; Popara IX, 5672-6, XVI, 8965-3; Lavić X, 6154-2.

U rukopisu naslov:

بيک اون یدی سنه سی ذی القعدسک اون برنجی کونی عرض اولنمش اراضی یه متعلق
قانون نامه درکه ذکر اولنور

Početak (fol. 1b):

متوفانک محلول اولان یری انجق اوغلنه ویریلوره متوفا ذمینک یری مسلم اوغلنه انتقال
ایلمز متوفانک محلول اولان یرلری قزینه یوق ایسه للاب ار قزنداشنه یوق ایسه اول محلده
ساکن...

Kraj (fol. 73b):

... کندیلردن بعض کمسنه لر شهادت ایلسر عادلر اولیجق مقبوله اولورمی الجواب
وقفه مقاطعه ویررکلدیلمر ایسه ینه ویررلراوزرلرینه دفترده مقید اولمق مانع اولماز ابو السعود
المرحوم

Bez podataka o prepisu.

Na zaštitnom listu na početku bilješka sa datumom 4. redžeba 1161/30. 6. 1748., a na zaštitnom listu na kraju bilješka sa datumom 8. šabana 1162/24. 7. 1749., obje pisane rukom drugih pisara.

Na zaštitnim listovima razne bilješke i stihovi. Na jednom pečatu upisano: 'Abduhu Muštafā, a ispod toga bilješka o vlasniku: 'Oṭmān Nūri b. Muštafā, sa pečatom.

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 73 (20 x 14,5 cm), 20 redaka (14 x 6,5 cm). Papir žućkast, srednje debljine, na rubovima oštećen

vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena. Iznad naslova vinjeta ukrašena floralnim motivima tamno crvene, zelene i roza boje na zlatnoj podlozi. Tekst na prve dvije stranice uokviren debelim zlatnim i tankim crnim linijama, a na ostalim stranicama tankim crvenim linijama. Na marginama brojne fetve raznih muftija, sa navodom imena ili djela odakle su uzete.

Iz stare zbirke OIS br. 942.

106

R 12

قانون نامهء جدید ہ

QĀNŪNNĀME-I ĠADĪDE

Zakonik iz oblasti nasljednog prava koji je sastavio sekretar suda (mehkeme) u Sarajevu prema bilješkama sarajevskog mule 'Alī ef. Laḥūmī-ja.

Vid. Branislav Đurđev, „Sarajevski kodekskanun-nama“, POFVI-VII/1956-57, str. 147-158.

Bez naslova.

Početak (fol. 1b):

اولا فوت اولان کمنسنه نك اوغلی وار ایسه طاپو اولماز ملك كبی انتقال ایدر یوغیسه طاپویه
مستحق اولور قزی وار ایسه طاپو ایله ...

Kraj (fol. 25b):

... وناظر وجایی وقلعه لری بشلو آغاسی وعزبان آغاشی وامام وحتیب

Prepisano u mjesecu redžebu 1162/17.6.-16.7.1749.

Bez poveza, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 25 (21,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9 cm). Papir žućkast, deblji, oštećen, pa mjestimično nedostaje dio teksta. Na pojedinim listovima marginalije. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Na fol. 26a-27b bilješke, među njima o vjenčanjima u kojima se spominje kasaba Zenica i sela Dubravica i Brusnica, pisane drugom rukom.

Iz stare zbirke OIS br. 952.

107

R 1-4

قانون نامه جدید ه
QĀNŪNNĀME-I ĞADĪDE

Zakonik iz oblasti nasljednog prava koji je sastavio sekretar suda (mehkeme) u Sarajevu prema bilješkama 'Alī ef. Laḥūmī-ja, sarajevskog mule, kako je navedeno iznad naslova.

Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

U rukopisu naslov:

بوسنه سرای ملاسی لھومی علی افندی جریدهء لطیفه سنه کتابت محکمه دن بری ظفریاب
اولوپ سلک تحریر کتوردیکی
قانون نامه جدیدہ معمول بها بلا زیادہ ولا نقصان

Početak (fol. 85b):

اولا فوت اولان کمنسنة نك اوغلی وار ایسه اوغلنه طاپو اولمز ملك كبی انتقال ایدراوغلی
یوغيسه طاپويه مستحق اولور قزی وار ایسه قزینه ویریلور ...

Kraj (fol. 89b):

... صکره بیت المالیه تسلیم اولنه مال غائب و مال مفقود دیو بیت المالیه مقاطعه یه
ویریلان ترکه اولندر هر اوندن چقوب کیدن کشینک مالی دکلدر ویاچود مالی امانت کیدن
دکلدر تمام شد م

Na nekoliko mjesta u tekstu navode se dokumenti iz godina: 1012/1603-04., 1018/1609. i 1019/1610.

Na kraju tri pitanja sa odgovorima iz oblasti nasljeđivanja sa navodom djela na koje se poziva u odgovorima.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 85b-89b (19,5 x 12,5 cm), 21 redak (16 x 10 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

108

R 10-2

مفردات قانون
MUFRADĀT-I QĀNŪN

Zbirka zakona koji se odnose na način korištenja i nasljeđivanja zemljišnih posjeda.

Dobrača II, 1923.

Naslov prema rukopisu.

Početak (fol. 26b):

ومتوفانك يرلری مرحمة اوغللرینه طپوسز عنایت اولنمشدرصاحب ارضه مراجعة اتمز لر
وتمسك لازم دكلدر مجانا ضبط ايدر لر ...

Kraj (fol. 63a):

... کسمجی قریه سی طپراغندندر دیو عشردن خلاص اولمز هر کیم اولور ایسه اولسون

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, sa preklopцем, na hrbatu pojačan kožom. Fol. 26b-63a (20,5 x 14,5 cm), 23 retka (15,5 x 7,5 cm). Papir žućkast, tanak i kvalitetan. *Nasta liq.* Tinta crna, u istaknutim riječima crvena ili nadvučena crveno. Na marginama dosta marginalija na arapskom i turskom jeziku, sa navodom odakle su citirane, većinom pisanih drugom rukom, te fetve muftija iz Blagaja, Sarajeva, Mostara, Zvornika, Travrnika, Tašlidže (Pljevlja), Banjaluke.

Na fol. 63b-64a zakon o tome kome se može a kome ne može izdati tapija.

Na fol. 64b-66a ponovo ispisane fetve muftija iz raznih mjesta (Sarajeva, Mostara, Blagaja, Banjaluke, Travrnika, Zvornika, Tašlidže i izvodi iz pravnih djela sa navodom odakle su uzeti.

Na fol. 66b-67a prepis dva fermana o dodjeli zemljišta, u selu Stup u sarajevskoj nahiji iz prve trećine redžeba 1199/10-19. 5. 1785. i u kasabi Travrnika iz zadnje trećine redžeba 1192/15-24. 8. 1778. godine.

Na fol. 77b i na unutarnjoj strani zadnje korice ispisani stihovi, među njima neki sa oznakom autora: Ġāfilī, 'Āšiq 'Omar i Qā'imī.

Iz stare zbirke OIS br. 950.

قوانین
QAWĀNĪN

Nepotpuna zbirka zakona koji se odnose na način korištenja i nasljeđivanja zemljišnih posjeda.

Na početku nedostaje dio teksta. Ovdje počinje (fol. 1a):

... ضبط ایدرم دیو نزاع ایدرسه دیلدوکی کمسنیه ویرر تصرف ایتدراغلان وقز احوالی بیان اولندی متوفانک اوغلی وقزی یوغیسه حق طیو بابایر اولان از قرانداشی وار ایسه رسم طیو ایله تکلیف اولنور ...

Kraj (fol. 51b):

...أباً عن جدّ سلفلری اعتباراتنه ایتکلری اسلوبنی قبول ایدوپ انک اوزرنه متمم اولمشلردر عشر مالکانه دیدکلری یو یوقدر سنه ۱۱۹۸تمت تمام فرغت واتممت من هذه الكتابة الله أعلم بالصواب

Na fol. 52b-57a kratki izvodi iz raznih pravnih djela na arapskom i turskom jeziku i pravne decizije raznih autora.

Na fol 57b-59b izvod iz zakona o nasljeđivanju tapije na posjed i njegovo uživanje prema osmanskome zakonu.

Bez podataka o prepisu.

Bez poveza. Na početku nedostaje nepoznat broj listova. Fol. 60 (20,5 x 15), 17 redaka (15 x 8 cm). Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna. Na marginama mjestimično marginalije, neke pisane drugom rukom.

Iz stare zbirke OIS br. 949.

مفهوم قانون بر وجه احتصار
MAFHŪM-I QĀNŪN BAR WAĖHI İHTİŞĀR

Izvod iz zakona o zemljišnim odnosima i nasljeđivanju.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 1b):

خراج ایکی نوعدر موظف ومقاسمه رومده رعایا اللرنده اراضی احوالی بیان ایدراهم ارض میری عشریه می خراجیه میدر تفصیلا بیان روم ایلده ودیوت وامانتدن قلانی شرعی دکلدیر میری ارض قریه لر اطرافنده در ...

Kraj (fol. 7b):

... رعایا عشری تسلیمده شاهده محتاجدر صغیر برین وصی نفقه ایچون تفویضه قادر اولدوغیدر احتلافیدر احتیاط کرکدر

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 1b-7b (21,5 x 14 cm), 10-16 redaka (16 x 7 cm). Papir žućkast, deblji. *Riq'a*. Tinta crna, u naslovu crvena. Na marginama mjestimično objašnjenja koja se odnose na tekst zakona.

Iz stare zbirke OIS br. 944.

111

R 11-2

قوانین QAWĀNĪN

Zbornik zakonskih propisa o zemljišnom posjedu.

Bez naslova.

Početak (fol. 21b):

... رسم چفت وبناک مجرد لواحق ایله ... (tekst oštećen vlagom, zamrljan i nečitljiv)

Kraj (fol. 45b):

... آغاچک بیعی ارض متصرف اولانک اخره در تصرف ایدن عشرین ویرردیمشدر ذکر فی العمادیه

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen. Fol. 21b-45b (21 x 13 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Papir žućkast, tanak, na pojedinim listovima jako oštećen vlagom pa je tekst mjestimično nečitak. *Dīwānī*. Tinta crna, u istaknutim riječima, te riječima *ma'sala* i *al-ğawāb* crvena.

Na fol. 46a-53a uzorci za pisanje pisama i dokumenata, te druge razne bilješke pisane drugom rukom.

Iz stare zbirke OIS br. 951.

قانون نامهء جدید الیوم یعمل به

QĀNŪNNĀME-I ĠADĪD AL-YAWM YU‘MALU BIHI

Zakonik koji se uglavnom bavi uređenjem lenskih dobara i njihovim prihodima.

Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 90b):

بر یرده قپان حاصل یازسه موزوناتدن شول نسنه لر که قدیمدن قپانده وزن اولنه کلمش اولسه آخر یرلری وزن اولنمقدن منع اولنور ...

Kraj (fol. 120a):

... دو نم بغلنان باغی صاحبی حالی قوسه صاحب ارض اول کمسنه دن دونم آچه سن الور باغ کرک حاصل ویرشون کرک ویرمسون

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Drugi dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju. Fol. II 90b-120a (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14,5 x 7 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna, u naslovu i istaknutim riječima crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama

Iz stare zbirke OIS br. 675.

قانون نامه

QĀNŪNNĀME

Zakonik koji se uglavnom bavi uređenjem lenskih dobara i njihovim prihodima.

Bez naslova. Naslov naveden prema početku.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

قانون نامهء همايونده مسطور اولان بر یرده قپان حاصل یازسه موزوناتدن شول نسنه لر که قدیمدن قپانده وزن اولنه کلمش اولسه آخر یرلری وزن اولنمقدن منع اولنور ...

Nedostaje nepoznat broj listova na kraju. Ovdje se završava tekstom (fol. 30b):

... بر قريه خلقى ييلاق بزم مقاطه لى ييلاقمز در ديو اقامت بينه ايدوب قريهء اخري خلقى

شرکتمز واردر

Bez podataka o prepisu.

Na fol. 1a ispisane dvije fetve koje je pisao Muḥammad Bahā'ī, od kojih jedna sa oznakom godine 1152/1739.

Bez poveza. Fol. 30 (21 x 16 cm), 25 redaka (15,5 x 8,5 cm). Papir tamnobijel, oštećen vlagom i vatrom. Na pojedinim mjestima tekst teško čitljiv zbog vlage. *Nasta'liq*. Tinta crna, u istaknutim riječima crvena.

Iz stare zbirke OIS br. 953.

114

R 1-2

قوانين QAWĀNĪN

Zbornik zakonskih propisa koji se odnosi na kazneno i građansko pravo, a dijeli se na tri poglavlja (bāb) koja se zatim dijele na odsjeke (faṣl).

Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, POF VI-VII/1956-57, str. 147-158.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الملك الحق الذي يأمر بالعدل والاحسان ... وبعد اين قوانين جهان بانى وقوانين

عرفيهء عثمانى ... ابواب ثلثه مشتمل هر باب دخى بر نيجه فصل اوزره منقسم ...

Kraj (fol. 59a):

... بو حكم شريفم اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قيله سز تحريرا فى اوائل شوال

المعظم من شهور سنة ثلث وسبعين وتسعمائة بمقام ادرنه

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Ovaj dio kodeksa ima zasebnu folijaciju koja počinje od broja 1 (ovaj dio će biti označen kao II). Fol. II 1-59 (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14 x 7 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima pojedinih dokumenata i poglavlja crvena.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

قانون و ترتیبات معادن

QĀNŪN WA TARTĪBĀT-I MA'ĀDIN

Rudarski zakonik koji sadrži odredbe o rudarskim majdanima.

Fehim Spaho, „Turski rudarski zakoni“, *GZM XXV/1913, 1, str. 133-149, 2, str. 151-194*; *Branislav Đurđev*, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, *POF VI-VII/1956-57, str. 147-158*.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak uvoda koji predstavlja ferman iz 943/1536. godine na osnovu kojega je sastavljen zakonik sa četiri rudarska zakona (fol. 110b):

مفاخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام ...

Početak teksta zakonika (fol. 113a):

بر موجب امر عالیشان وفرمان شریف سلطانی اولدرکه قره طوه...

Kraj (fol. 129b):

... چاست و پیشکش ویره لر قانون قدیمدر قانون ساس و عادت ناش بودر که ذکر اولندی

تحریرا

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Ovaj dio kodeksa ima zasebnu folijaciju koja počinje od broja 110 (ovaj dio će biti označen kao III). Fol. III 110b-129b (19,5 x 12,5 cm), 23 retka (14,5 x 7cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna u naslovu i riječi *qānūn* crvena.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

سالاریه خصوصنده اولان فتوالر صورتلریدر

SALARIYA HÜŞÜŞUNDA OLAN FATWALAR
ŞŪRATLARIDIR

Zbirka pravnih decizija više šejhul-islama o salariji i drugim raznim davanjima vezanim za odnose između spahija i raje po odredbama sultanskih naredbi (emr-i šerif) i zakona (kanun).

Branislav Đurđev, „Sarajevski kodeks kanun-nama“, *POF VI-VII/1956-57, str. 147-158*.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 131b):

زيدك چفتلكندن قدېمدن كلان سپاهيلر اوننجى ومد عشر آلى كلمش ايكن حالا اولان
سپاهى البته بن سكرنجى ومد آلورم ويه سكرنجى ومدى شرعا آلمغه قادر اولورمى ...
Kraj (fol. 181a):

... بو صورتده جلاى وطن ايدنلرك پرلرين صاحب ارض طاپو ايله ويرمكه قادر اولورمى
الجواب اخذ تفويضة مأمورد ر كته مير محمد عفى عنه

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, zajednički za više djela, sa utisnutom rozetom na sredini korica. Treći dio kodeksa koji ima zasebnu folijaciju koja počinje od broja 110. Fol. III 131b-181a (19,5 x 12,5 cm), 15 redaka (11,5 x 6 cm). Papir bijel, debeo, kvalitetan. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovu i odredbama crvena. Imena šejhul-islama i riječ *al-ğawāb* nadvučeni crveno. Na kraju kodeksa sedam praznih listova.

Iz stare zbirke OIS br. 675.

117

R 2-2

مفهوم فرائض

MAFHŪM-I FARĀ'ID

Kratka rasprava na turskom jeziku o diobi nasljedstva. Prema Dobrači (*Dobrača II, 1799-3*), autor ove rasprave je vjerovatno izvjesnik Šāliḥ-efendī, o kome nema drugih podataka.

Dobrača II, 1799-3.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 15a):

ترکهء ميتة حقوق أربعهء مرتبه تعلق ايدر تجهيز وتكفين قضاء ديون تنفيذ وصايا قسمت
بين الورثة ...

Kraj (fol. 17a):

... احدهما آخر ايله مساوى اوله قاعده مز بودرکه احد اعداد اصل مسئله يه ضرب اولنور
تداخل نيه ديرلر جواب احدهما آخرى افنا ايده

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutom rozetom na sredini korica, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasu-

tom stanju. Fol. 15a-17a (23 x 15,5 cm), 21 red (17,5 x 8 cm). Listovi mjestimično nagorjeli. Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama.

118

R 15

فتاوى أحمدية

FATĀWĀ-I AḤMADIYYA

Zbornik šerijatskopравnih rješenja – fetvi koje je napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī (umro 1190/1776.). Zbornik je služio kao priručnik za potrebe muftija i kadija u Bosni i Hercegovini.

Dobrača II, 1774-1; Nametak - Trako I, 453; Lavić X, 6162, XIV, 8017.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على محمد خاتم النبيين ... كتاب الطهارة زيدك قيوسته قوزى دوشوپ غرق وهلاك اولدقدنصكره منتفح اولميوپ هنوز دخى داغلمدين اخراج اولنسه...

Kraj (fol. 193b):

...صاحب ارض رسمى ويرلمسه حالا صاحب ارض اول دكرمنى اوچاغنى اثر بنا موجود ايكن

آخره تفويضة قادر اولور مى الجواب اولماز رسمنى آلور م م م

Prepisao Muṣṭafā b. Šāliḥ-efendī Nā'imī-zāde al-Mostārī u mjesecu muharremu 1179/20.6.-19.7. 1765. godine (bilješka na fol. 193b).

غفر الله لمن دعى لجامعه المرحوم ولراقمه الفقير المحتاج إلى رحمة القدير مصطفى بن

صالح افندى نائمی زاده الموستاری في محرم سنة ١١٧٩

Na zaštitnom listu na početku, fol. 11b, bilješka o drugom vlasniku: Rušdī-zāde Muḥammad b. Sulaymān Rušdī, sa oznakom godine 1236/1820-21., a na fol. 14a bilješka o istom vlasniku: Muḥammad b. Sulaymān Rušdī.

Na fol. 1a zasebne folijacije zbornika, bilješka o vlasniku: Ibrahim, kadija u kadiluku Cernica, na službi u Mostaru, sa pečatom.

Povez kožni, sa preklopcem, sa rozetama na sredini, oštećen, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 14 + 193 (21 x 14 cm), 25 redaka (16 x 8,5 cm). Papir bijel, tanak, oštećen vatrom. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna,

u naslovima poglavlja i riječima *ma's'ala* i *al-ğawāb* crvena. Oznake za djela iz kojih je pojedina fetva preuzeta nadvučene crvenim linijama. Na početku 14 zaštitnih listova, a na kraju dva lista sa fetvama preuzetim iz raznih zbirki, te fetvama muftija iz Sarajeva, Zvornika, Travnik, Mostara. Na dva zaštitna lista, fol. 14b-15b ispisan sadržaj zbornika, dok sam zbornik ima zasebnu folijaciju 1-193. Na marginama mjestično ispisane fetve iz drugih zbirki.

Iz stare zbirke OIS br. 956.

119

R 84

فتاوی FATĀWĀ

Zbirka fetvi na turskom jeziku u kojoj se u većini odgovora na pitanja navodi izvor iz kojeg je preuzeto pravno mišljenje. Prema Dobrači (*Dobrača II, 1739*) autor ove zbirke je izvjesni As'ad-efendi, jer je na rukopisu u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, koji ima isti početak kao ovaj rukopis, prepisivač na prerezu listova naveo naslov: فتاوی اسعد أفندی. Ne može se utvrditi koji je muftija sa ovim imenom autor ove zbirke fetvi.

Dobrača II, 1739.

Naslov naveden prema sadržaju.

Početak poslije besmele (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين كتاب الطهارة
صاحب عذر اولان ز مبتلا اولديغي عذر دن غيرى حدث ايچون ابدست الدقدنصره عذر
مزبورك قانى سيلان ايدر ايكن ابدستى منتقض اولورمى الجواب اولور كتاب الصلوة ...

Kraj (fol. 236a):

...ايكى دوغه براقچه اوسط يردن اوچ دوغه براقچه ادنى يردن بش دوغه بر اقچه چفت

رسملر يره حكم ايدوپ اليوييره سز ديو فرمان على صادر شد تمت تمام سنه ١٢٥٢

Pretpostavljamo da je 1252/1836. godina, koja se navodi na kraju djela, godina prepisa ove zbirke.

Sadržaj zbirke, sa naslovima 102 poglavlja (najčešće označena kao *bāb* ili *kitāb*) i oznakom listova na kojima poglavlja počinju, naveden na dva lista na početku rukopisa.

Bivši vlasnik al-Ḥāgī Muḥammad Amīn efendī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopcem, na hrbatu i preklopcju pojačan kožom. Fol. 236 (22 x 16,5 cm), 21 redak (17,5 x 8,5 cm). Papir bijel, tanak, gladak. *Nasta'liq*. Tinta crna, u naslovima poglavlja i riječima *mas'ala*, *al-ğawāb*, *olur* i *olmaz* crvena. Ima originalnu folijaciju. Na mnogim listovima fetve pisane i na marginama.

Poklon gđe Alme Taller iz Sjedinjenih Američkih Država.

120

R 83-14

وصيتنامه مولانا خسرو

WAŠIYYATNĀMA-I MAWLĀNĀ ḤUSRAW

Oporuka kojom izvjesni Ḥusraw određuje šta će ko učiti poslije njegove smrti i koliko akči će se za te svrhe plaćati.

Vid. Nametak IV, 2652-4.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak poslije besmele (fol. 96a):

الحمد لله الذي انعم علينا وهدانا للاسلام ... أمّا بعد جونكم حكم الهى ارشوب روحم قبض
اولا اول حين ده اون دورت كشيّه يكرمشر اقچه ويره لر ...

Kraj (fol. 97a):

... وقبره قربنده بر صغر قربان ايده لر فقرايه اولشدره لر تمت الوصية الخسروية

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 96a-97a (20,5 x 14 cm), 25 redaka (16,5 x 9 cm). Papir požutio. *Ta'liq*. Tinta crna. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

DOGMATIKA (AKAID)
 DOGMATICS
 AL-'AQĀ'ID

121

R 40

وصيتنامهء برکوی

WAŞIYYAT-NĀMA-I BARGIŪ

Djelo o islamskom vjerovanju i obredoslovlju koje je na turskom jeziku napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bargiŵī (umro 981/1573.). Poznato je i pod naslovima: *Risāla-i Bargiŵī*, *ʿIlm-i ḥāl-i Bargiŵī*, *Waşīyyat-nāma* ili samo *Bargiŵī*.

H. H. I, 850; *Karatay TYK I*, 82; *Flügel III*, 1687-2; *Fajic III*, 2374-2428, *XI*, 7041-2; *Nametak - Trako I*, 479-485; *Popara IX*, 5732-3, *XVI*, 9353-6; *Lavić X*, 5915-5950.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله الذي هدانا للاسلام وجعلنا من امة محمد عليه الصلوة والسلام ... أما بعد فهذه وصية الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير محمد بن پير على ... كتبها بالتركية ...

Kraj (fol. 39b):

... حیض دکلدن برن قانی کبیدر نمازن قله اوروجن دوته اریله یاته غسل لازم دکلدن

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom. Fol. 39 (19 x 13 cm), 13 redaka (12,5 x 8 cm). Papir bijel, debeo, noviji. *Nasb*, jednostavan, u dijelu teksta vokaliziran. Tinta crna i crvena. Ima kustode.

Poklon od Alije Kirlića iz Sarajeva.

شرح وصيتنامهء برکوی

ŠARĤ-I WAŠIYYATNĀMA-I BARGIWĪ

Komentar djela o islamskoj dogmatici i obredoslovlju koje je na turskom jeziku napisao Muḥammad b. Pīr ‘Alī Bargiwī (umro 981/1573.). Autor ovog komentara na turskom jeziku je Šayḥ ‘Alī aš-Šadrī al-Qonawī (umro 1114/1702.).

H. H. I, 850; Dobrača I, 696-6; Boškov, 25-26; Fajić III, 1984-2; Nametak - Trako I, 487-493, II, 992-995; Popara IX, 5765-5766; Lavić X, 5951-5980; TŪYATOK 07/II, 1154.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

حمد وثناى بي نهايه ومدح وشكر بي غايه اول حداوند كامل الاحسان وشامل الانعام خلاق
جهان ... أمّا بعد مرحوم ومغفور له افضل علما ... محمّد البرکوی ... بو افقر عباد قليل البضاعه
اولان شيخ على الصّدرى القنوى ... تركى لسان له شرحه ...

Kraj (fol. 44a):

...تمّ تصنيفه بعون الله تعالى نوک یردمی ایله بو کتابک تصنیفی تمام اولدی

Prepisano posljednjeg dana mjeseca šabana 1139/21. 3. 1727. godine (bilješka na kraju, fol. 44a).

Povez kartonski, sa preklopcem, jako oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 44 (22 x 16,5 cm), 26 redaka (18 x 11 cm). Papir žut, dosta oštećen. *Nash*. Tinta crna. Tekst originalnog djela nadvučen crnim linijama. Na marginama ima dosta marginalnih bilježaka koje se odnose na tekst.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

عقائد خليل أفندی في بيان صفات الإيمان وخصائص أهل السنّة والجماعة

‘AQĀ’ID-I ḤALĪL EFENDĪ FĪ BAYĀN ŞIFĀT AL-ĪMĀN WA
HAŞĀ’IŞ AHL AS-SUNNA WA AL-ĠAMĀ’A

Rasprava iz područja islamske dogmatike (akaid) koju je na turskom jeziku napisao izvjesni Ḥalīl efendi, o kome nemamo podataka, a čije ime je navedeno u naslovu rasprave.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak poslije besmele (str. 54):

اللّٰه تَعَالٰى نَكْ وَاَرْلَغْنَه شَبَهَه سَز اِنَانْدَم اللّٰه تَعَالٰى بَرْدَر وَاَرْلَغٰى ذَاتَنْدَنْدَر قَدِيْم دَر اَوَّلٰى اٰخَرٰى
يُوْقَدْر...

Kraj (str. 60):

... اللّٰهْم مَرَادٰى اَوْزْرَه وِيِيْغَمْبِرْلَرَه وِيِيْغَمْبِرْلَر قَتَنْدَنْ كَلَه نَك جَمْلَه سَنَه اِنَانْدَك يِيْغَمْبِرْلَرَك
مَرَادٰى اَوْزْرَه صَلَوَاتِ اللّٰه تَعَالٰى وَسَلَامَه عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلٰى سَايَرِ جَمِيْعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ وَالْحَمْدُ
لِلّٰه رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini koricica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Str. 53-60 (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Bez paginacije. Papir žućkast, kvalitetan. *Nash*. Tinta crna, u naslovu i pojedinim istaknutim riječima crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

124

R 61

خدا رَبِّم

HODĀ RABBUM

Priručnik iz islamske vjeronauke u stihovima, napisan na turskom jeziku. Autorstvo ovog priručnika pripisuje se raznim autorima, u zavisnosti od verzije ovog djela u pojedinim rukopisima. Kao autori priručnika u katalogima rukopisa navode se: Şun'î ili Ða'fî, odnosno Ða'îfî, te İbrâhîm Hâqqî Arzarûmî (umro 1195/1780).

Dobrača I, 155-2, II, 1621-5; Trako - Gazić, 500; Nametak IV, 2636-7; Nametak - Trako I, 496-497; Popara - Fajić VII, 4605-3; Popara IX, 5658-3, XVI, 9136-3; Fajić XI, 6558-2.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

مَحْمَدْر (!) رَسُوْلُ اللّٰه	حدا (!) رَبِّم نَبِيْم حَقًّا
كُتَابُهُم دَر كَلَامِ اللّٰه	هَمْ اِسْلَامِ دِيْنِدَر دِيْنِم

Kraj (fol. 5a):

دليله اقرار تصديق ايلدى غيبي
 سنك حفظوا امانده امانت اولسه بالله
 تمت بالخير وبه
 سنة ١٢٦٢

Prepisao Yūsuf b. Sulaymān iz Prozora u gradu Sarajevu, u medresi Benbaša u utorak, 22. džumaza I, bez oznake godine. Vjerovatno je to 1262/1846., godina koja je navedena na kraju teksta.

Bilješka o prepisivaču na fol. 5b:

كتبه الحقيير پروزورلى يوسف بن سليمان في شهر سراى بنباشا مدرسه سنده جماز (!) اولينك
 يكرمي ايكنجى كوننده في يوم سه شنبه

Povez papirni, mehki. Fol. 5 (17,5 x 12 cm), 13 redaka (11 x 7,5 cm). Papir bijel, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, na kraju svakog polustiha stiliziran floralni motiv iscrtan crvenom tintom. Na početku dva, a na kraju jedan zaštitni list.

Na fol. 5b kratka dova na arapskom jeziku pod naslovom:

هذا دعاء تشديد نگاه بودر(!)

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

MOLITVE (DOVE)
PRAYERS
AL-AD'İYA

125

R 18-3

شرح أورداد پير بهائی
ŞARḤ AWRĀD-I PĪR BAHĀ'Ī

Komentar zbirke izabranih dova (virdova) koje je za razne prilike na arapskom jeziku sastavio Bahā'uddīn Pīr Muḥammad b. Muḥammad an-Naqšibandī, osnivač nakšibendijskog derviškog reda (728/1328.-791/1389.). Komentar je na turskom jeziku napisao Şayḥ Ḥasan b. 'Alī, o kome nemamo podataka, a govori o upotrebi ovih i nekih drugih dova u liječenju i gatanju.

Popara XIII, 7700-1.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 130a):

الحمد لله العلى الأعلى والصلوة والسلام على خير الخلق محمد المصطفى وآله المجتبي شيخ
حسن بن علي ايدر بو اورداد پير بهائی ديرلر كه هر كيمكه بو اورادي اوقسه يديوز بيك ملك
كلوپ حاضر اوله لر...

Kraj (fol. 155a):

انی کوردمکه بر کمسه بنی اویانوردی اویانوب کوردمکه حضر ع م باشم یاننده طورر بگا

ایتدی یا سلیمان نه تعجب ایدرسین اسم

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik Garčević Muhamed Fahri iz Banjaluke čiji je pečat utisnut na nekoliko mjesta u rukopisu. Na fol. 2a arapskim slovima ispisano ime vlasnika i datum: 20. majis (1)931., a na fol. 163b (predzadnji list kodeksa) ispisano latinicom: Banjaluka: 10. Aprila 1933 M. Garčević, sa potpisom vlasnika latiničnim i arapskim slovima i pečatom Garčević Muhamed Fahri.

Povez kartonski, sa preklopcom, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela. Fol. 130a-155a (18 x 13,5 cm), bez folijacije, 21 redak (12,5 x 8,5 cm). Papir bijel, srednje debljine. *Nasb*. Tinta crna. U tekstu mjestimično iscrtane tabele za gatanje. Na pojedinim listovima ima marginalnih bilježaka. Nakon fol. 155 dva lista istrgnuta, a fol. 156 prazna.

Iz stare zbirke OIS br. 3790.

126

R 37

دعاء

DU'Ā'

Dova na turskom jeziku za koju je u naslovu navedeno da se uči za bolesnika.

Ovdje naslov:

هذا دعاء حسته اوزرينه وافيه بودر مناجاتدر

Početak poslije besmele (fol. 1b):

بارك الله فيكم احسن الله اليكم الهى مبارك جبل عرفاته جمع اولان التى كزيوز بيك
حجاج مسلمين حرمتيجون ...

Kraj (fol. 6a):

... اهل ايمان روحيجون الله رضا سيجون حق جلّ وعلى الفاتحه تمام

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, ručno šiveni. Fol. 6 (15 x 10 cm), 11 redaka (12 x 8 cm). Papir bijel, debeo, oštećen. *Nasb*, krupan i čitak, vokaliziran. Tinta crna, u naslovu i tačkama crvena.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

MISTICIZAM (TESAVVUF)

ISLAMIC MYSTICISM

TAŞAWWUF

127

R 19-21

ترجمة الرسالة للشيخ محي الدين بن العربي

TARĠAMA AR-RISĀLA LI AŞ-ŞAYḤ MUḤYIDDĪN AL-‘ARABĪ

Prijevod na turski jezik rasprave iz oblasti islamskog misticizma koju je na arapskom jeziku napisao Muḥyiddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. ‘Alī b. Muḥammad al-Ḥātīmī aṭ-Ṭā’ī - Ibn ‘Arabī, poznat kao aš-Şayḥ al-Akbar (560/1165.-638/1240.). Prevodilac rasprave na turski jezik nije poznat.

GAL G I, 446, S I, 798.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 150a):

حمد ايلمكلك اول اللهه ثابتدر كه آنك برلكي اوللغندن اول يوقدر ...

Kraj (fol. 160a):

... روح بدنك عيني اولدوغى نه كيفيتله در وقنغى وجهدن غيرى اولماسى نه كيفيتله در بيلدر. تمت الرسالة لغوث الأعظم وقطب العالم الشيخ محي الدين العربي قدس الله سره العزيز م

Prepisao Muḥammad b. Muşţafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, nakon 1. redžeba 1038/24. 2. 1629. godine, kada je prepisano prethodno djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 150a-160a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta‘īq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

ترجمة اللّمعات

TARĠAMA AL-LAMA'ĀT

Prijevod i komentar na turskom jeziku perzijskog djela *al-Lama'āt* iz područja tesavvufa. Autor osnovnog djela na perzijskom jeziku je Faḥruddīn Ibrāhīm b. Šahriyār al-Hamadānī al-'Irāqī (umro oko 690/1291.). Prevodilac na turski jezik je nepoznat. Rasprava je podijeljena na 28 dijelova nazvanih *lama'a* (bljesak).

Dobrača II, 1687-2.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 119a):

هو الملهم بالصّواب وإليه المرجع والمآب ربّ اشرح لي صدري ويسّر لي أمري ... شكر بي حد
اول اللّٰهه كه جمالى تجليليله كندو وجودين حبيبي محمّد مصطفى ...

Kraj (fol. 150a):

...لمعلر اوراقين ايتدم ترجمه سورمدم هيچ يادسوزين حرحمه بيل ضاد ولام ودال ايچنده
در هم رجب آبي وهم دردنده در مصطفى روحينه بزدن چوق سلام داخى اصحابه إلى يوم
القيام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, 1. redžeba 1038/24. 2. 1629. godine (bilj. na kraju, fol. 150):

إتمام التّحرير في غرّه رجب متن شهر سنة ثمان وثلثين وألف

Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 119a-150a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

أسرار نامه

ASRĀR-NĀMA

Mističko-sufijska rasprava na turskom jeziku. Autor 'Abdullāh al-Ilāhī as-Samāwī (umro 896/1491.)

Flügel III, 492; Karatay TYK, 51; Kabḥāla II, 231; Popara IX, 5749-2.

Bez naslova.

Početak (fol. 87b):

حمد وسپاس اول عالم غيب الغيوبه كم سرّ خفاده اولان كمالات و قدرتن حقيقت محمدية
مناسبتله وسببيله ... بعده بن ضعيف دخى كوردم كه خلق عالم ... بو أسرارنامهء صورته
كتوروب يازدم تا عاملده طالب حق اولانه يادكار اوله...

Kraj (fol. 101b):

... بو صفتلر كندويه عادت هيليه تواضع ومسكنت وخلق ومحبت ورحم وشفعت و حلم
ولطف وكرم وغيرت حق هر كيم بو صفتلرى كندويه عادت ايلمك دلسه انسان كامل ايله
مصاحبت ايلسون غيريله جاره يوقدر والله أعلم

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u
devetnaestom djelu u ovom kodeksu, posljednjeg dana mjeseca džuma-
da I 1038/25. 1. 1629. godine (bilj. na kraju, fol. 101b):

في سلخ جمادى الأول سنة ١٠٣٨

Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za
više djela. Fol. 87b-101b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm).
Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta liq.* Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

130

R 83-1

کتاب مشاهدي مولد أحمدی

KITĀB-I MAŠĀHID-I MAWLID-I AḤMADĪ

Sufijski intonirana poema posvećena rođenju i životu poslanika
Muhammeda koju je na turskom jeziku napisao 'Alā'uddīn 'Alī-dede b.
Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 90 i 135.

Ovdje naslov:

کتاب مشاهدي مولد أحمدی صلی الله علیه و سلم

Početak poslije besmele (fol. 1b):

ذکر بسم الله الرحمن رحيم جمله مقصوده قپو قلدى حکيم

Kraj (fol. 20b):

حق رضاسى ائمتنه اجمعين دايم امين ديبه لم اى مؤمين

Na kraju ispisan podatak da je djelo napisano u turbetu sultana Sulejmana u blizini tvrđave Sigetvar (fol. 20b):

الحمد لله أولاً وآخراً والصلوة على خير الورى باطناً وظاهراً تم المولود الشريف والمشهد
المنيف في المشهد سلطان سليمان بقرب قلعه سكتوار رحمه الله بعين عنايته إلى يوم القرار
بحرمة سيد المختار وآله الأخيار وأصحابه الأبرار م م م

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 1b-20b (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 8 cm). Papir požutio, mjestimično oštećen i lijepljen. *Nasb*, sitan. Tinta crna, u naslovu djela i naslovima prizora (mašhad) crvena. Na nekoliko mjesta naveden pseudonim pjesnika – Harīmī. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom, pri čemu je ispušten broj 17.

Nakon teksta uvezana dva lista (fol. 21a-22b) na kojima su fragmenti prepisa pisama, hudžeta i dr. ispisan na tankom papiru, drugom rukom i drugom vrstom pisma, bez početka i kraja.

Na fol. 23a na vrhu bilješka o vlasniku: Abdulkarīm b. Husayn, bez datuma, a zatim ispisan sadržaj kodeksa koji je ovdje nazvan مجموعہ لطيفه :

كتاب مشاهدی مولدی احمدی - حديث أربعين - كنجينه لوائح - ديكر حديث أربعين -
إمام سيوطينك فضائل قرانى - ديوان حريمى - حكايت حضرت على - طريقت مشايخ - رساله
آداب طريقت - رساله ديكر - رساله رجال الغيب - رساله الهدى - فتاوى - شرح فارسى - شرح
شروط الصلوة - كتاب التشبيه - تم تمام

Iz stare zbirke OIS br. 609.

كنجينه لوائح

GANGĪNA-I LAWĀ'IH

Poema koja sadrži četrdeset pjesama na turskom jeziku tematski vezanih za oblast tesavvufa. Poema je strukturirana kao izbor mudrih izreka na arapskom jeziku sa prepjevom na turski i pjesama vezanih za svaku od tema, kao što su, naprimjer: *at-tawhīd*, *al-maḥabba*, *al-ʿaql*, *al-ʿilm*, *at-taṣawwuf*, *at-tawakkul*, *at-taqwā*, *ar-rūḥ*, itd. Autor ove poeme, kao i izbora mudrih izreka i njihovog prepjeva na turski u tri ili više

distiha je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 93-94 i 136.

Bez naslova.

Početni stih uvoda u 12 distiha, poslije besmele (fol. 35a):

خدایه اول آخر حمد ومنتت احد اولدر انگدر وصف وحدت

Nakon uvoda je povod pisanja poeme (سبب کنجهه لوائح) u 14 distiha, a u posljednjem stihu je naveden pseudonim autora – Ḥarīmī. Pseudonim pjesnika naveden je na nekoliko mjesta u posljednjim stihovima pojedinih pjesama.

Pojedine pjesme u naslovu imaju riječi *lā'ihā* ili *šī'r*.

Na fol. 44a-46b kasida od 138 distiha pod naslovom:

قصیدهء لوائح روحانی در وصف روح وحقایق ومعارف نفس ناطقة

Pseudonim autora – Ḥarīmī, naveden u pretposljednem stihu.

Na fol. 50a-52a šest pjesama koje imaju zajednički naslov:

شروط ثمانیه در تصفیهء قلب وقالب در نزد اهل تحقّق

U podnaslovu se kaže da je to u svojoj raspravi spomenuo Šayḥ Akbar, tj. Ibn 'Arabī. U tekstu se u stihovima na turskom jeziku obrađuje osam uslova za očišćenje srca i postizanje spoznaje. Svaki uslov ima poseban naslov i temu koju obrađuje.

Na kraju četiri završna stiha pod naslovom:

حاتمهء لوائح بقصیدهء هیکل انسانی

Krajnji stih (fol. 52a):

كلك قدرت احسن ترکیبيله رسم ایلدي جملهء اطوار کونه اني مظهر ایلدي

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 35a-52a (20,5 x 14 cm), 23-26 redaka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasb*, u tekstu na arapskom jeziku krupniji i mjestimično vokaliziran, a u stihovima sitniji. Tinta crna, u naslovima crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

قصيدهء لوائح نصايح
QAŞĪDA-I LAWĀ'İH-I NAŞĀYİH

Kasida koju je na turskom jeziku spjevao 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.). Kasida broji 100 distiha, a u njoj pjesnik iznosi svoje filozofsko-sufijske stavove o svijetu. Pseudonim autora – Ḥarīmī naveden je u posljednjem stihu.

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 95-96 i 137.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 67b):

بو جهان مذرع کبیدر آخرت بیدر کبی حالی ناسک صوررسک کان سیم زر کبی
Kraj (fol. 69b):

محرم اولان ای حریمی اهل عشقک بزمند هر دمى کبریت احمر هر سوزی جوهر کبی
Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 67b-69b (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasb*, sitan. Tinta crna, u naslovu crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

قصيدهء عنصر أعظم
QAŞĪDA-I 'UNŞUR-I A'ZAM

Kasida koju je na turskom jeziku spjevao 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.). Kasida broji 162 distiha, a posvećena je duši koju pjesnik, kao Ibn Sina u svojoj pjesmi o duši, naziva 'unşur-i a'zam (najviši element). Pseudonim autora – Ḥarīmī naveden je u stihovima na nekoliko mjesta, a u pretposljednem stihu je navedeno da je kasida nastala u Sigetu.

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 96 i 137.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak (fol. 69b):

حامل عرش حداسی چشمه در اسرار صو حی هوئله صدا ایلر کلوپ کفتاره صو

Kraj (fol. 73a):

هر یکادن عسکری سنی کبی صف بغلدی حمد لله ارایه الدی سکتوار بهار

ای حریمی بزم احبابه صبا قلسون سلام فیض رحمتله شها اسد قچه اسحار بهار

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 69b-73a (20,5 x 14 cm), 26 redaka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasb*, sitan. Tinta crna, u naslovu crvena. Na fol. 72b dio teksta zamrljan i teško čitljiv. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

134

R 83-19

سلسله نامه مشایخ

SILSILA-NĀMA-I MAŠĀYIḤ

Genealogija šejhova halvetijskog reda čiji niz počinje od Božijeg Poslanika, a ovdje se završava sa šejhom Muslihuddinom Užičaninom. Može se pretpostaviti da je ovu genealogiju bilježio 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.), jer je ovdje ispisana nakon njegovog traktata رسالة في بيان رجال الغيب, a u rukopisu u Gazi Husrev-begovoj biblioteci je također nakon istog traktata ispisana genealogija u kojoj je posljednji član Nuruddīn-zāde Filibawī, učitelj Ali-dede Bošnjaka.

Dobrača II, 896-13.

Ovdje naslov:

سلسله نامه مشایخ رحمة الله عليهم أجمعين

Početak poslije besmele (fol. 111b):

حمد بی حد وثناء بی عدّ اول فرد واحد حضرتنه اولسونکه تعالی و تقدّس عالمی عدمدن

وجوده کنوردی واول نشان شریف برله مکرم ومعزز قلديکم... وهزار صلوات وتحیات بر مرقد

منور... وخضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم إمام المسلمین علي کرم الله وجهه ...

Kraj (fol. 112a):

... ومرشد الانام اوژيچه وي شيخ مصلح الدين افندی يه ايرشردی والسلام على من اتبع

الهدى

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 111b-112a (20,5 x 14 cm), 22 retka (16 x 8,5 cm). Papir požutio. *Ta'liq*. Tinta crna, u naslovu crvena. Pojedine riječi i imena nadvučeni crvenim linijama. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Na fol. 112a-113b ispisan izvod iz komentara sure *al-Kahf* od Nağm ad-Dāya, na čijem kraju je ispisan:

من تفسير نجم الداية في سورة الكهف

Na fol. 112b-116b ispisan nekoliko fetvi više muftija, a na jednoj je potpisan sarajevski muftija Muhamed b. Sulejman:

تمقه محمد بن سليمان المفتى بسرأى عفى عنهما

Iz stare zbirke OIS br. 609.

135

R 19-19

رسالة في الحكمة

RISĀLA FĪ AL-ḤIKMA

Rasprava u vidu raznih pitanja o putu čovjeka ka Bogu, o božanskom Svjetlu, o božanskoj tajni, o Istini itd. Svako pitanje (*su'āl*) počinje riječima: *Hikmet nedir ki...*, a kasnije riječima: *Ne hikmet dir...* U tekstu se na više mjesta navode citati iz Kur'ana, te stihovi sa oznakom *šir', maṭnawī, bayt*. Na osnovu dostupnih izvora i literature nismo mogli utvrditi autora ove rasprave. Moglo bi se pretpostaviti da je to Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī (umro 1044/1634.), čije je ime navedeno kao ime prepisivača (fol. 119a), pa bi se u tom slučaju moglo raditi i o autografu. U izvorima i literaturi se među djelima ovog autora spominju dva djela: فضائل الرغائب والحكم الإلهية في الكمالات الإنسانية, ali se ni u jednom ne navodi početak djela, kako bismo ga mogli eventualno identifikovati i vidjeti da li se možda radi o prijevodu s arapskog (vid. *H. H. I, 674; Kabhāla III, 717*).

Početak poslije besmele (fol. 101b):

الحمد لله الذي فضل الإنسان على سائر الموجودات وأعطاه مفاتيح خزائن الأرض والسموات واختصه بمقام الخلافة بين الآباء العلويّات والأمّهات السفليّات وصلى الله على سيّدنا محمّد صاحب الأسماء و التّعوت والصفّات أمّا بعد أيّها الناظر إلى هذه الأوراق كحل بنور الحقيقة بصيرتك وأنف عمّا سور الحقّ سريرتك تطلّع على أسرار الخفيّة والمعارف الدّوقية التي لا يمكنك الكشف عنها... سؤال حكمت ندر كه انسانك حقيقتنى بلمك ايله تفصيلا جميع عالمى تفصيلاً بلمك لازم كله نتكم بيورلمشدر ...

Kraj (fol. 119a):

... وصلى الله على سيّدنا محمّد صاحب الهداية بيت اى برادر دست وادار از سخن خود خدا پيدا كند علم لدن

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī (bilješka o prepisu na fol. 119a) prije 1. redžeba 1038/24. 2. 1629. godine, kada je prepisao dvadeseto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača:

حرّر هذه الرسالة الفقير إلى الله الغني محمّد بن مصطفى الأماسي إلتماساً من اهل الحقّ واليقين ما ستر من الحقايق ويكشف ما احتجب من الأسرار والدقايق إبتغاءً لوجه الله الكريم تمّت تمام

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 101b-119a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'īq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

136

R 50-1

نجاة الغريق في الجمع والتفريق

NAĠĀT AL-ĠARĪQ FĪ AL-ĠAM' WA AT-TAFRĪQ

Traktat u stihovima sufijsko-moralističkog sadržaja koji je na turskom jeziku napisao Maḥmūd b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Üsküdārī al-Ḥanafī, poznat pod pseudonimom Hudā'ī (rođen u Sivasu, umro u Üsküdaru 1038/1628-29.).

H. H. II, 1928; O. M. I, 185-186; Flügel I, 700; Rieu CTM, 234; Kaḥḥāla III, 824; Köprülü III, 102-3; Trako - Gazić, 231; Popara XIII, 7739-2.

Ovdje naslov:

رسالة في الجمع والتفريق سمّيتها نجات (!) الغريق

Početak poslije besmele (str. 1):

خدایه حمد ومنتّ اولّ اخ که اولدر ظاهر وباطنده ظاهر
ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل استرمی نوره

Krajnji stih (str. 25) sa navedenim pseudonimom pjesnika:

میسر ایله توفیق وهداییی ایره مطلوبنه تا کیم هداییی

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Str. 1-25 (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Ima originalnu paginaciju. Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena. Na zaštitnom listu na početku ispisan sadržaj traktata sa oznakom stranice svakog poglavlja.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

137

R 50-3

رسالة في آداب الطريقة
RISĀLA FĪ ĀDĀB AT-ṬARĪQA

Kratka rasprava iz oblasti tesavvufa koju je na turskom jeziku napisao Maḥmūd b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Üsküdarī al-Ḥanafī, poznat pod pseudonimom Hudā'ī (rođen u Sivasu, umro u Üsküdaru 1038/1628-29.).

Flügel I, 700; O. M. I, 185-186; Kaḥḥāla III, 824; Wiesbaden XIII/4, 143; Popara XIII, 7739-1.

Ovdje naslov:

هذه رسالة في آداب الطريقة لمحمود افندی قطب العارفين قدّس سرّه العزیز

Početak (str. 35):

الحمد لله الذي تجلّى بذاته لذاته فأظهر ما أظهر والصّلوة والسّلام على من بلّغ رسالته وأنذر
عشيرته الأقربين وبشّر من بشّر وعلى آله وأصحابه وأحبابه المتأدّبين بآداب من تأدّب بما زاغ
البصر وبعد ذلك طريق حقّه سالك اولمق استينلره معلوم اولا که اشبو طريق اشرف طرق ...

Kraj (str. 48):

...أول نه استرسه كوكلی بیجکدن وکیه جکدن وبنادن وبنه جکدن وورتن تحصیلنه سعی

ایلمکدر وفقیرلقدن قورقمقدر که اول الله تعالی نک تقدیرنه انجنمه در

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Str. 35-48 (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (13,5 x 7 cm). Ima originalnu paginaciju. Papir žućkast, kvalitetan. *Nasb*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

138

R 50-6

توکل نامه اسماعیل حقی

TAWAKKUL-NĀMA-I ISMĀ'ĪL ḤAQQĪ

Rasprava o važnosti i potrebi potpunog predavanja Bogu sa mističnog stajališta, koju je na turskom jeziku u 18 poglavlja napisao Ismā'īl Ḥaqqī Bursawī (umro 1137/1724.), kako je navedeno u naslovu. U tekstu se autor na nekoliko mjesta poziva na hadis i na mišljenja Kemal-paša-zadea i Šayḥ Muḥyiddīn 'Arabīja.

O. M. I, 29; Ankara ÜYEK, Üniversite A 111/IV, vid. web:

http://yazmalar.dtcf.ankara.edu.tr/word.php?sayfa=87&genel=ma&basitAra=1&karakterEslemesi=&siralama=eserAdi

Na praznom listu prije rasprave ispisan sadržaj sa naslovom i oznakom stranice za svako poglavlje:

فهرست توکلنامه حضرت حقی قدس سره العزیز

فی بیان التوکل ۱، فی بیان حقیقة القلب ومعانیه ۵، فی بیان أطوار القلب ۱۱، فی بیان قدرت القلب ۱۳، فی بیان حالات القلب ۱۶، قلب انسان کندی عالمنه توجیهی اهو اولدیغی ۱۹، فضائل جوع ورزائل شیع ۲۲، فی بیان تقلیل متام ۲۴، قابه حطور ایدن حواطر بیانی ۲۸، فی بیان معرفة النفس ۳۲، مبداء ومعادن بدن انسان ۳۳، موت انسانک ماهیتی ۳۷، موتک کیفیتی ۴۳، مسائل لطیفه حضرت شیخ اکبر ۴۹، فی بیان التوکلین ۵۸، فی بیان کلمة التوحید ۶۲، صورت فتوای مرحوم کمال پاشا در حق حضرت شیخ اکبر ۶۳، رساله فی حق الشرفاء ۶۴

Ovdje naslov:

رساله اسماعیل حقی قدس سره العزیز

Početak (str. 1):

کمال توکلین جمله یه اهم والزم اولدیغک بلدر ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشدرکه رزق امرنده درت نسنه ئی تأمل ایدوپ بر کمسنه عامل اوله اول کمسنه کندی رزقی خصوصنده قلبنه عارض اولان هموم وغمومندن جمله سندن فارغ وآزاده اولور ...

Svako novo poglavlje počinje riječima:

ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلدركه ...

Kraj (str. 65):

... أنهم من آل النبي عليه السلام وأهل بيته بالإجماع لأنَّ آله هم المؤمنون من بني هاشم

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini korica, zajednički za više djela. Kodeks je u polurasutom stanju. Ovo djelo ima zasebnu paginaciju. Str. II 1-65 (19,5 x 12,5 cm), 19 redaka (12 x 7 cm). Papir žućkast, kvalitetan. *Nasta liq.* Tinta crna, u pojedinim istaknutim riječima crvena. Na kraju dva lista ispisana kasnije, drugom rukom, i tri prazna lista.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

139

R 83-11

رسالهء أدبيّه

RISĀLA-I ADABIYYA

Kratka rasprava iz oblasti tesavvufa na turskom jeziku u kojoj se daju uputstva o ponašanju prema propisima tesavvufa. Raspravu je napisao Nasūḥ b. Ḥāḡī 'Alī na traženje jednog svog prijatelja, a podnio je na uvid izvjesnom šejhu Sinanu. Nemamo drugih podataka o autoru ove rasprave.

Nametak - Trako II, 1051; Popara XIII, 7772-1.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 87a):

الحمد لله الذي هدانا إلى الصراط المستقيم وجعلنا من زمرة السالكين...وبعدہ بلکل واکاه اولغل قچن بر طالب حق طریق تصوّفه شروع ایلیه ... بو احقر الوری واعوج (!) الدعاء (!) نصوح بن حاجي علي غفر الله له ولوالديه ولكافهء المسلمين... جمع اولوب رسالهء ادبيّه ديو تسميه اولندي طريقت قرداشلري مستفيد اولوب...

Kraj (fol. 89b):

... مسجده کيردوکده وچقدقده بونک توکن ايده لر و خالدن چقدقده ابريغن صول انه اله ومصافحه ايتدکده بر ال ايله اتميه اکی ليله دروندن ايده وبابکله دل سز اولوب يورومک يکدر
تمّت الرسالة الأدبية

Prepisao Murād b. (nečitko), sufija (bilješka na kraju rasprave, fol. 89b).

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 87a-89b (20,5 x 14 cm), 19 redaka (15 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Ta liq.* Tinta crna. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

140

R 83-17

رسالة الهدى لأولي الإهدا

RISĀLA AL-HUDĀ LI ULĪ AL-IHTIDĀ

Rasprava iz oblasti tesavvufa o uputi za one koji traže put bogobojaznosti i spoznaje. Na turskom jeziku napisao Yiğitbaşı Aḥmad Şamsuddīn Marmarawī (umro 910/1504.)

İslām Ansiklopedisi XV, 394; Ankara ÜYEK, Muzaffer Ozak I 578/XII; vid. web:

<http://yazmalardtef.ankara.edu.tr/word.php?sayfa=48&genel=d%C3%AEn&basitAra=1&karakterEslemesi=&siralama=eserAdi>

Ovdje naslov:

رسالة الهدى

Početak poslije besmele (fol. 104b):

حمد بيحد اول هادىء توفيق وثناء لا يعد اول مرشد بوادىء طريقه كه والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سيلنا بشارتسله ... اما بعده زماهمز اخواني واوامهمز خلاني طريقي حقه سائل ومشكلات تقوى وعرفاني سائل صورتنده كورونوب ... رسالة الهدى لأولي اهدا ايله تسميه اولندي اي طالب صادق معلوم اولاكه بني الاسلام على خمس بيورلمش دركه ذكر اولنور ...

Kraj (fol. 108a):

... اكر رساله ايله عمل ايليه سن بعنايت الله تعالى مهتدي اولوب واصل حق واهل عرفاندىن

اوله سن مقصوده اصلي اله كيره تمت تمام م م

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 104b-108a (20,5 x 14 cm), 23 retka (16 x 9 cm). Papir požutio. *Nash*, vrlo sitan. Tinta crna. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

MEDICINA I FARMACIJA
 MEDICINE AND PHARMACY
 AṬ-ṬİBB WA AŞ-ŞAYDALA

141

R 18-2

ما حضر
 MĀ ḤAḌAR

Traktat na turskom jeziku koji sadrži zapise i recepte za razne bolesti. Autor traktata je Abū Bakr Nuṣrat (umro 1210/1795-96).

O. M. III, 240; A. M. II, 494; Karatay TYK II, 3061; Köprülü III, 355-1; TÜYATOK 07/V, 3848; Nametak - Trako II, 1083; Jahić XII, 7220.

Bez naslova.

Početak (fol. 92b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان وسخر له ما سواه وجعله محمودوما (! مخدومًا) للكائنات
 وخادمًا لمولاه علمه ما أودع من الخواص في مفردات الوجود... أمّا بعد معلوم اوله كه بو مبتلاى
 شبكه كثرت يعنى ابا بكر نصرت مدت مديده على حسب الاقتضا السنه ثلثه اوزره موجود اولان
 كتب اطبا مطالعه ... ما حضر نام بو رساله...

Kraj (fol. 129a, ovdje 37a):

...بوندن نفس حفظ صحت وسيله اوله جق تليين يوقدر هر وقتده استعمال اولنور بر ذلك

يارم درم حاصلى بر درهمى قولنجه ويرمز تتمه نصرت افندى

Na fol. 90b-91b sadržaj djela po odjeljcima (fasl), sa oznakom folija u traktatu koji ovdje od drugog lista ima zasebnu folijaciju 1-37.

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik Garčević Muhamed Fahri iz Banjaluke čiji je pečat utisnut na nekoliko mjesta u rukopisu. Na fol. 2a arapskim slovima ispisano ime vlasnika i datum: 20. majis (1)931., a na fol. 163b (predzadnji list kodeksa) ispisano latinicom: Banjaluka: 10. Aprila 1933 M. Garčević, sa potpisom vlasnika latiničnim i arapskim slovima i pečatom Garčević Muhamed Fahri.

Povez kartonski, sa preklopcem, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela. Fol. 92b-129a (18 x 13,5 cm), bez folijacije, 21 redak (13,5 x 9 cm). Papir bijel, srednje debljine. *Nasb*. Tinta crna. U tekstu mjestimično iscrtane tabele za gatanje.

Iz stare zbirke OIS br. 3790.

ASTRONOMIJA, ASTROLOGIJA
 ASTRONOMY, ASTROLOGY
 'ILM AL-HAY' A, 'ILM AN-NUĠŪM

142

R 16-3

غَرَّة نَامَه
 ĠURRANĀMA

Tablica za ustanovljenje početka lunarnog mjeseca za hidžretsku 1100/1689. godinu.

Ovdje naslov:

غَرَّة نَامَه لَطِيف بِيك يُوُز سَنَه سِي چَوْرِيْدِر

Nakon toga je 12 mjesečevih tablica u kojima su pored hidžretskih naziva navedeni i turski i grčki nazivi mjeseci, te narodni nazivi na bosanskom (siječanj, veljača, ožujak itd.).

Bez podataka o prepisu, ali je rukopis isti kao u drugim djelima u kodeksu, pa se može pretpostaviti da je prepisivač Mahmud Brkić b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna iz 1235/1819. godine.

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopcem, sa rozetama na sredini, noviji, zajednički za više djela. Fol. 23b-29b (20,5 x 12,5 cm). Papir tamno-bijel, kvalitetan. *Ta'liq*, sitan. Tinta crna i crvena. Tekst pisan u okviru tabela sa polukružnicama u kojima su upisani nazivi mjeseci, a na vrhu svae tabele ispisan krupno naziv mjeseca po hidžretskom kalendaru.

Iz stare zbirke OIS br. 1964.

143

R 16-2

رُوُز نَامَه
 RŪZNĀMA

Vječiti kalendar, od nepoznatog sastavljača.
Jahid XII, 7357.

Ovdje naslov:

هذا كتاب ملهمه لا يعلم الغيب إلا الله

Početak nakon dvije besmele (fol. 31b):

الحمد لوليه والصلوة على نبيه وآله وأصحابه أما بلكل هر غره ده هر يلده بر روزنامه لايدر كه تاكه هر سنه ده مشهور غره لرین كوره نه كونه كلور وروم ايلرنیک اولكري نه كونه كلور...

Kraj (fol. 32a):

... هنوز حرفلرنیکدردمتوالیات یکشنبه اعتبار اولنور بشنجي حرف ترك ایدوپ التنجي

حرفه یکشنبه اعتبار اولنور

Bez podataka o prepisu, ali je rukopis isti kao u drugim djelima u kodeksu, pa se može sa sigurnošću reći da je prepisivač Mahmud Brkić b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna iz 1235/1819. godine.

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopem, sa rozetama na sredini, noviji, zajednički za više djela. Fol. 31b-32a (20,5 x 12,5 cm). Papir tamnobijel, kvalitetan. *Ta'liq*, sitan. Tinta crna i crvena. Tekst uokviren crvenim linijama, sa naslovnim vinjetom u kojoj je dva puta ispisana bismela.

Iz stare zbirke OIS br. 1964.

144

R 16-4

کتاب سلطان محمود

KITĀB-I SULTĀN MAḤMŪD

Djelo nepoznatog autora iz oblasti astrologije koje govori o propisi-ma koji se sa aspekta astrologije odnose na svaki dan u mjesecu, o tome šta u sebi nosi svaki dan i šta je dobro raditi u određenom danu.

Jahi' XII, 7403-1.

Bez naslova.

Početak (fol. 32b):

قال الله تعالى في يوم نحس مستمر وبر يرده داخى ياد قيلور في أيام نحسات آيتلري بيان اتمدوي كه كتاب مطول اولميه ديو مختصر قلدوق بوندن معلوم اوله بونلردن كه ذكر اولنور هر بر آيده يدي كون نحس... أما بعد هر آيك كوني اول غايت مبارك كوندن ...

Kraj (fol. 67a):

... بو آيده طوغان آي اوتوز كونه وارسه بو يل تندر سلك اوله ونعمت وافر اوله والله أعلم

بالصواب لا يعلم الغيب إلا الله

Prepisao Brqo-zāde (Brkić) Maḥmūd b. Ibrāhīm-aga b. Ḥasan-aga 15. džumada I 1235/29. 2. 1820. godine (bilješka na fol. 67a):

جمادى اولای اون بشنجى تمام اولمشدر تاریخ سنة خمس وثلثون ومأ تین والف ۱۲۳۵ کتبه

الفقییر الحقیر برقو زاده محمود ابن ابراهیم اغا ابن حسن اغا

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopcem, sa rozetama na sredini, noviji, zajednički za više djela. Fol. 32b-67a (20,5 x 12,5 cm), 25 redaka (15 x 7 cm, margine 17,5 x 10 cm). Papir tamnobijel, kvalitetan, mjestimično oštećen vatrom i vlagom. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna, u naslovu i početnim riječima svakog dana crvena. Tekst i margine uokvireni tankim crvenim linijama.

Na fol. 67b-69b talismani, dove, astronomske tablice i osam stihova na turskom jeziku sa naslovom na kraju (fol. 69b):

غره نامه شیخ بیازید

Iz stare zbirke OIS br. 1964.

TAJANSTVENE NAUKE
MISTERIOUS SCIENCES
AL-'ULŪM AS-SIRRIYYA

145

R 41

دُرّ مکنون

DURR-I MAKNŪN

Djelo koje govori o nekim tajanstvenim i neobičnim pojavama, događajima i sl. Na turskom jeziku napisao Aḥmad Bīgān Yazıgī-oğlu (umro 859/1455.) i podijelio ga na 18 poglavlja (bāb).

Ḥ. Ḥ. I, 732; Flügel II, 518; Karatay, TYK I, 1322; Wiesbaden XIII/1, 298-299, XIII/4, 333-335; TÜYATOK 07/I, 483-484; Nametak - Trako I, 544; Jabić XII, 7516-7522; Lavić XIV, 8226-2.

Ovdje naslov:

هذا كتاب دُرّ مکنون

Početak poslije besmele (fol. 1b):

قال الله تعالى إنّ في خلق السموات والارض آيات للمؤمنين ... أمّا بعد بكل كيم حق سبحانه وتعالى جلّ وعلا واحد در فرد در صمددر قادردر قدرتنده صاندر صنعتنده قدیمدر لم یزلددر ...

Kraj (fol. 109b):

... آ نك حرمتی ایچون اگا وعد كريم ایتدك اول وعدى یرینه كتوره سن بمنك وفضلك يا ربّ العالمين ويا خير الناصرين والحمد لله ربّ العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه الطيبين الطاهرين

Prepisano u drugoj dekadi redžeba 1185/20.-29.10. 1771. godine (bilješka na kraju, fol. 109b):

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب في اواسط رجب الحرام سنة ١١٨٥ سنة خمس وثمانين ومائة والف تمت تمام م

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 109 (21,5 x 14,5 cm), 15 redaka (17 x 9,5 cm). Poslije početne stranice nedostaje dio teksta (do fol. 9). Papir tamnobiljel, gladak, kvalitetan. *Nasta līq*. Tinta crna, u naslovu djela i naslovima poglavlja crvena. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Ima originalnu folijaciju. Na zaštitnom listu na početku ispisan sadržaj djela sa oznakom na kojoj foliji počinje svako od 18 poglavlja, a na drugom zaštitnom listu iscrtana kružnica u čijoj sredini je ispisano: دائره عدليه .

Bivši vlasnik Muhamed Mestvica iz Sarajeva iz 1267/1851. godine, čija su dva pečata u kojima je ispisano: محمد مستويچه ١٢٦٧ utisnuta na zaštitnom listu na početku.

Poklon od Emine Bise iz Sarajeva.

146

R 71

درّ مكنون

DURR-I MAKNŪN

Djelo koje govori o nekim tajanstvenim i neobičnim pojavama, događajima i sl. Na turskom jeziku napisao Aḥmad Bīḡān Yazīḡi-oḡlu (umro 859/1455.) i podijelio ga na 18 poglavlja (bāb).

H. H. I, 732; Flügel II, 518; Karataş, TYK I, 1322; Wiesbaden XIII/1, 298-299, XIII/4, 333-335; TÜYATOK 07/I, 483-484; Nametak - Trako I, 544; Jabić XII, 7516-7522; Lavić XIV, 8226-2.

Ovdje naslov:

هذا كتاب درّ مكنون

Početak (fol. 1b):

قال الله تعالى إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ... أَمَّا بَعْدُ بَلُوكَ (!) كَيْمَ حَقِّ سُبْحَانِهِ وَتَعَالَى جَلِّ جَلَالِهِ أَحَدٌ أَحَدٌ صَمْدٌ قَادِرٌ قَادِرٌ قَدْرَتُهُ صَانِعٌ صَانِعٌ قَدِيمٌ لَمْ يَزَلْ ... در

Na kraju kraju nedostaje izvjestan broj listova. Posljednje označeno poglavlje u rukopisu je četrnaesto, ovdje nepotpuno.

Bez podataka o prepisu.

Na l. 1a bilješka o vlasniku: Ibrāhīm b. Muḥammad Ismā'īl iz Tešnja, iz 1298/1881. godine, a na prvom zaštitnom listu podaci o kasnijem vlasniku ispisani latinicom:

vlasnik: Zilić Rašid iz Zenice, kupljeno u Zenici dana 6. 5. 1969. godine od Denjalić Mehmedalije, plaćeno 2000 dinara starih u trampu za druge knjige.

Od kartonskog poveza obloženog kožom sačuvala se samo prva korica, pa je rukopis u polurasutom stanju. Rukopis umotan u drugi kožni povez sa preklopcem, sa rozetama na sredini korica, dosta oštećen. Fol. 116 (19 x 10,5 cm), 17 redaka (13,5 x 7 cm). Ima originalnu folijaciju. Papir žučkast, po rubovima oštećen, mjestimično nedostaje dio teksta. *Nash*. Tinta crna, u naslovu i naslovima poglavlja crvena. Istaknute riječi i imena nadvučeni crveno. Tekst uokviren tankim crvenim linijama.

Poklon od Mensura Zilića iz Zenice.

147

R 83-15

تعبیرنامه

TA'BĪRNĀMA

Rasprava o tumačenju snova koju je na turskom jeziku napisao Qūrd Mehmed-efendi, Mehmed b. 'Umar (umro 996/1588.).

Flügel III, 2002-5; O. M. I, 145-146; Jabić XII, 7484-1.

Ovdje naslov:

هذا تعبیرنامه من تألیف قورد افندی قدس سره العزیز

Početak (fol. 97a):

حمد اول الله جميع مخلوقاتي خلق اتدوكدنصكره مخلوقاتي امر او زرنه اولسونلر ايچون كتب انزال ايدوب داخى پيغمبرلر كوندردى طريق مستقيمه إرشاد ايچون خصوصا كه اول محبوب آل محمد رسول الله إرسال اتدي. امتني إرشاد ايچون زيرا نفس إصلاح اولمايحق ...
Kraj (fol. 99a):

... بو مقدار ايله اكتفا اولندى زيرا بونلرى ضبط مشكلدر انجق همان طالب حق اولانلره تنبيه ايچون اولاتم بعون الله تعالى والصلوة والسلام على آيينا آدم و على جميع الأنبياء والأولياء والمرسلين خصوصاً حضرت حبيب خاتم الأنبياء وآله وصحبه أجمعين

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 97a-99a (20,5 x 14 cm), 19-24 redaka, format različit. U raspravi se nalazi i tekst ispisan u sedam kružnica Papir požutio. *Ta'liq*.

Tinta crna, u naslovu crvena. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

148

R 34

تعبیرنامه

TA'BĪRNĀMA

Djelo nepoznatog autora o tumačenju snova, na turskom jeziku. Sa-
stoji se od 53 poglavlja (bāb). Na nekim rukopisima sa veoma sličnim
tekstom kao autor se javlja izvjesni Šayḥ 'Alī, o kojem nemamo podata-
ka (vid. *Jahić XII*, 7473)

TÜYATOK 07/V, 2148; *Jahić XII*, 7473-7475, 7476-1, 7477-1, 7478-1.

U rukopisu naslov:(!) هذا دعاء تابرنام

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان إلا على الظالمين الصلوة والسلام على خير
خلقه محمد وآله أجمعين أما هر كشكيم دوش كورسه أنك تعبیرين بلمك كرك ايودوش ايسه
شاد اوله لر ويتلو ايسه صقنه لر أما بو دوش ديدكلري پقرق آلتی جزوندردر زيرا كيم پيغمبره
نبوة قرق ياشنده دكدي...أما بو كتابك بابلي الی اوچدر اولكي باب دوشك اصلين وبلك فصلين
بلدر وكرجك ...

Kraj (fol. 58b-59a):

...كيمكه دوشنده آية الكرسي اوقسه درلو بلالردن آمين اوله وصبرو ايسه شفا بوله وكير وقلان

قران اوقمق سعادتدر عمر اوزون اولمقدر ومرادنه ايرشمكدر ان شاء الله تعالى تمت تمام

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski sa preklopcem, na hrbatu i preklopcu pojačan ko-
žom. Fol. 59 (16 x 11 cm), 15 redaka (11 x 7,5 cm). Papir bijel, deblji.
Nash. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena. Tekst na prvoj stranici
uokviren tankom crvenom linijom. Između fol. 1b i 2a nedostaje izvje-
stan dio teksta (dio prvog, drugo i dio trećeg poglavlja). Ima kustode.
Na kraju jedan zaštitni list.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

HISTORIJA
HISTORY
AT-TĀRĪH

149

R 17

تبصرة الأشقيا
TABŞIRA AL-AŞQIYĀ

Djelo o događajima i vojnim akcijama po Bosni i Hercegovini u vrijeme Omer-paše Latasa (umro 1288/1871.), hvatanju i zatvaranju istaknutih ličnosti kao izdajnika i odmetnika. Sastoji se od uvoda (*muqaddima*), opisa 12 vojnih akcija (*muḥāraba*) i zaključka (*ḥātima*). Autor ‘Abdullāh ‘Abdī, za kojeg je u bilješci na zaštitnom listu u rukopisu navedeno da je bio lični sekretar Omer-paše Latasa.

Ankara ÜYEK, Mütferrik I/115/, *vid. web:*

<http://yazmalar.dtcf.ankara.edu.tr/word.php?sayfa=202&genel=&basitAra=1&karakterEslemesi=&siralama=eserAdi>

Bez naslova.

Početak (str. 2):

حمد ابدى الوقوع وشكر دائمى الشيوخ اول خالق الافراد والجموع جنابنه جديره چسباندر
که اسياش نوع بنى آدمى سياست ملوک... بو عبدى ... وبر رسالهء مختصره طرزنده تبصرة
الاشقيا ناميله

Kraj (str. 112):

...اشبو رساله يه بو محلده وضع ختم ختام وكشیده امضای انجام قلندی

Bez podataka o prepisu. Na zaštitnom listu na početku bilješka na bosanskom jeziku slijedećeg sadržaja:

Ovo je djelo pisao lični sekretar Omer-paše Latasa, pjesnik Abdi ef., a iznio ga je na javnost do godinu iza smrti Omer-pašine. (Prema izjavi Muhammed Enveri ef. Kadića zabilježio 3. VI. 1929. Derviš M. Korkut)

Rukopis Ševky ef. Imamovića, ličnog sekretara (کاتب خصوصی) Fadil-paše Šerifovića (Po izjavi M. E. Kadića, koji je lično znao spomenutog i sjeća mu se rukopisa zabilježio D. M. Korkut)

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom. Str. 112, paginirano (21,5 x 13,5 cm), 15 redaka (13 x 6,5 cm). Papir svijetloplav, jako tanak. *Ta'liq*. Tinta crna, u naslovima poglavlja crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama. Na početku četiri zaštitna lista bijele boje.

Iz stare zbirke OIS br. 3351.

150

R 28-1

تاریخ دیار بوسنه - ۱

TĀRĪḤ-I DIYĀR-I BOSNA - 1

Prvi svezak djela iz historije Bosne i Hercegovine koje je na turskom jeziku napisao Šālih Šidqī b. al-Ḥāḡḡ Ḥusayn b. Faḍlullāh, poznat pod imenom Muwaqqit (1825.-1888.). Ovaj dio obuhvata predgovor (str. 2-4), te dio historije u kojem su predstavljene „prilike u Bosni prije osvojenja“ (str. 4-46), zatim dio koji počinje od „prvog bega Bosne Is-hak-bega, 817/1414“ (str. 48), a završava hronogramom završetka izgradnje Sim-zade medrese 1189/1775. godine koji je u četiri distiha spjevao Mehmed Mejli (str. 592). Kako se iz sadržaja ovog rukopisa može vidjeti, tekst je dopunjavan u odnosu na autorov originalni rukopis.

Fajić V, 3604-3607; Šabanović, Književnost..., str. 592-599; Muvekkit, Povijest Bosne I.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (str. 2):

نسیم غیر شیم حمد و سپاس وکلدهء نوبستهء ثنا و شکر قیاس حضرت خدای بی همتا
دروب ساحهء کبریا پناه ... أمّا بعد سبب تحریر کتاب بودر که علم تاریخ زمان سالفه نک
احوالنی ناطق اولدیغی کبی ...

Na kraju ispisana dva hronograma o postavljanju Halil-paše na dužnost bosanskog valije 1189/1775. godine koje je spjevao stolački pjesnik Vehbi-efendi. Na prvom hronogramu naslov (str. 593):

بوسنه والیسی خلیل پاشا نک قدومنه دائر استولچلی وهبی افندینک تنظیم ایتدیکی

تارخدر

a na drugom samo stoji (str. 595):

ديكر تاريخ.

Prvi hronogram je spjevan u 33 distiha, a drugi u 42 distiha. Wahbī – pseudonim pjesnika, spominje se pri kraju oba hronograma.

Na početku, na osam nepaginiranih stranica ispisan sadržaj djela sa rednim brojem, oznakom stranice, oznakom godine postavljenja (po Hidžri) i imenima namjesnika (valija).

Prepisao Qāḍī-zāde ‘Abdulḥalīm Rāsīḥ b. Muḥammad Anwarī b. Šidqī (Abdulhalim Rasih, sin Muhameda Enverije Kadića), u Sarajevu, 1305/1887-88. godine (bilješka na str. 592):

تمت الجلد الأول من تاريخ بوسنه بتحرير قلم الفقير قاضي زاده عبد الحليم راسخ بن محمد

انورى افندى بن صدقى بك افندى في بلدة سراى بوسنه سنة ١٣٠٥

Na zaštitnom listu na početku bilješka na njemačkom jeziku da je rukopis otkupljen od Alije Kemure: Gekauft am 31. VIII. 1918 von Alija Kemura.

Povez kartonski, tvrdi, oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Str. 596 (27 x 17 cm), 22-27 redaka (21 x 9 cm). Papir žučkast, oštećen vatrom. *Nasta liq*. Tinta crna i plava. Tekst uokviren sa po dvije tanke vertikale i po jednom horizontalom, iscrtanim grafitnom olovkom. Ima originalnu paginaciju. Na marginama ima dosta marginalnih bilježaka. Prema rukopisu se može vidjeti da je dosta bilježaka u tekstu i na marginama, posebno bilježaka koje se odnose na korištene izvore i literaturu, dopisivao crnom i crvenom tintom ili grafitnom olovkom Sejfuddin Kemura.

Iz stare zbirke OIS br. 3459-I.

151

R 28-2

تاريخ ديار بوسنه - ٢

TĀRĪḤ-I DIYĀR-I BOSNA - 2

Drugi svezak djela iz historije Bosne i Hercegovine koje je na turskom jeziku napisao Šāliḥ Šidqī b. al-Ḥāḡḡ Ḥusayn b. Faḍlullāh, poznat pod imenom Muwaqqit (1825.-1888.). Ovaj dio obuhvata podatke o namjesnicima od 1189/1775. – Silahdar Mehmed-paša drugi put, do 1274/1858. – Kani Mehmed-paša.

Fajić V, 3604-3607; Šabanović, Književnost..., str. 592-599; Muvekkit, Povijest Bosne 1-2.

Bez naslova.

Na početku, na pet nepaginiranih stranica, ispisan sadržaj djela sa rednim brojem (koji se nastavlja na brojeve iz prvog sveska), oznakom stranice, oznakom godine postavljenja (po Hidžri) i imenima namješnika (valija). U sadržaju su ispisivane dopune rukopisom Sejfuddina Kemure.

Početak (str. 1):

دفعهء ثانی صدر اسبق سلحدار محمد پاشا سنه ۱۱۸۹ فی ۲۸ جمادی الآخره

Ovaj dio se završava podacima o djelovanju valije Kani Mehmed-paše, 1274/1858.-1275/1859. godine.

Prepisao Abdulhalim Rasih, sin Muhameda Enverije Kadića, u Sarajevu, 1306/1888-89. godine (bilješka na str. 592):

... تمت الجلد لثانی من تاریخ بوسنه بتحریر قلم ...

سرای بوسنه ۱۳۰۶

Podaci o prepisivaču koji su ovdje zamrljani i nečitki doneseni prema podacima iz prvog sveska ovog djela.

Na prvoj nepaginiranoj stranici bilješka da je vlasnik rukopisa bio Sejfuddin Kemura, sa datumom 23. safer 1333/10. 1. 1915. godine:

كيف اقول ملكي ولله ملك السماواة (!) والارض وانا الفقير كمورا زاده سيف الدين فهمي

بن علی بن ابراهیم بن صالح اغا بن مصطفی فی ۲۳ صفر سنه ۱۳۳۳

Na zaštitnom listu na početku bilješka na njemačkom jeziku da je rukopis otkupljen od Alije Kemure: Gekauft am 31. VIII. 1918 von Alija Kemura.

Povez kartonski, tvrdi, oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Str. 724 (27 x 17 cm), 22-25 redaka (21 x 9,5 cm). Papir žućkast, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna. Tekst uokviren sa po dvije tanke vertikalne i po jednom horizontalnom, iscrtanim grafitnom olovkom. Ima originalnu paginaciju. Na marginama ima dosta marginalnih bilježaka. Prema rukopisu se može vidjeti da je dosta bilježaka u tekstu i na marginama, posebno bilježaka koje se odnose na korištene izvore i literaturu, dopisivao crnom i crvenom tintom ili grafitnom olovkom Sejfuddin Kemura.

Iz stare zbirke OIS br. 3459-II.

تاریخ دیار بوسنه - ۳

TĀRĪḤ-I DIYĀR-I BOSNA - 3

Treći svezak djela iz historije Bosne i Hercegovine koje je na turskom jeziku napisao Šālih Šidqī b. al-Ḥāḡḡ Ḥusayn b. Faḍlullāh, poznat pod imenom Muwaqqit (1825.-1888.). Ovaj dio obuhvata podatke o namjesnicima od 1275/1858. – Kalkandelenli Akif Mehmed-paša, do borbi koje su se vodile sredinom 1294/1877. godine.

Fajić V, 3604-3607; Šabanović, Književnost..., str. 592-599; Muvekkit, Povijest Bosne 2.

Bez naslova.

Na početku, na dvije nepaginirane stranice, ispisan sadržaj djela sa rednim brojem (koji se nastavlja na brojeve iz drugog sveska), oznakom stranice, oznakom godine postavljenja (po Hidžri) i imenima namjesnika (valija).

Početak (str. 2):

قالقاندلنی عاکف محمد پاشا سنه ۱۲۷۵

Podaci o prepisivaču nasilno izbrisani, ali se sa sigurnošću može tvrditi da je i ovaj svezak prepisao Abdulhalim Rasih, sin Muhameda Enverije Kadića, u Sarajevu, 1306/1888-89. godine.

Na zaštitnom listu na početku bilješka na njemačkom jeziku da je rukopis otkupljen od Alije Kemure: Gekauft am 31. VIII. 1918 von Alija Kemura.

Povez kartonski, tvrdi, oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Str. 367 (27 x 17 cm), 22-26 redaka (21 x 9,5 cm). Papir žućkast, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna. Tekst uokviren sa po dvije tanke vertikalne i po jednom horizontalnom, iscrtanim grafitnom olovkom. Ima originalnu paginaciju. Stranice 364-367 paginirane i prostor za tekst uokviren, ali su ostale neispisane. Na marginama ima marginalnih bilježaka. Pojedine bilješke koje se odnose na korištene izvore i literaturu dopisivao Sejfuddin Kemura.

Iz stare zbirke OIS br. 3459-III.

تاریخ انوری - ۲

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 2

Drugi svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhammed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Djelo je u literaturi poznato kao *Hronika*, ima ukupno 28 svezaka sa skoro 11.000 stranica i sadrži podatke iz opće i kulturne historije Bosne i Hercegovine koje je Kadić oko 50 godina bilježio na osnovu istraživanja brojnih rukopisa, dokumenata i drugih izvora i literature, a u *Hroniku* je zapisao je i dosta pjesama, posebno hronograma, koje je sam spjevao.

Fajić V, 3609-3636.; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje tekstom vakufname Mustafa-paše Sokolovića iz druge dekade muharrema 963/26.11.-5.12.1555., a završava hronogramom sarajevskog pjesnika Eda'i Sinan Čelebije o postavljenju Baki efendije za rumelijskog kazaskera 1000/1593. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 1-385 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-2.

تاریخ انوری - ۳

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 3

Treći svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhammed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje godinom 1000/1593. i stihovima koje je Kadić prepisao iz *Divana* pjesnika Vahdetije iz Dobruna, a završava godinom 1055/1645. i citatom preuzetim iz djela *Ḥadīqa al-wuzarā'*.

Povez kartonski, plastificiran, nov, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 1-311+1-109 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-3.

155

R 29-4

تاریخ أنوري - ٤

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 4

Četvrti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje tekstom o Tekeli Mustafa-paši iz 1057/1647., a završava pjesmom anonimnog autora o stradanju Sarajeva 1109/1697. godine, ovdje pod naslovom *Turkī*.

Povez kartonski, plastificiran, nov, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u polurasutom stanju. Fol. 110-251+1-275 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia, mjestimično nagorio i nečitak. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-4.

156

R 29-5

تاریخ أنوري - ٥

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 5

Peti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog hudžeta iz 1110/1698. godine, a završava prepisom jedne ostavinske rasprave iz 1149/1736. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, jako oštećen vatrom. Fol. 1-234+1-131 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-5.

157

R 29-6

تاریخ أنوري - ٦

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 6

Šesti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhammed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog i'lama iz 1151/1738., a završava prepisom jednog berata iz 1169/1756. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, jako oštećen vatrom, bez zadnje korice. Fol. 132-393+1-207 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia, pri kraju rukopisa jako nagorio, pa su listovi djelimično izgorjeli i tekst je nečitljiv. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-6.

158

R 29-7

تاریخ أنوري - ٧

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 7

Sedmi svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhammed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje tekstom o Sopa Salan Kamil Ahmed-paši iz 1169/1756. godine, a završava hronogramom koji je spjevao Burekizade (Burek) Abdulah Nazari povodom smrti svoga oca hadži Ahmed-age, iz 1181/1767. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima oštećen vatrom. Fol. 210-351+1-231 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-7.

159

R 29-8

٨ – تاريخ أنوري

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 8

Osmi svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jedne bujuruldije iz 1182/1768. godine, a završava popisom osoba umrlih u Sarajevu 1186/1772. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima oštećen vatrom. Fol. 232-463+1-148 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-8.

160

R 29-9

٩ – تاريخ أنوري

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 9

Deveti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog dokumenta sa suda u Sarajevu iz 1187/1773. godine, a završava bilješkom o smjeni bosanskog valije Silahdar Mehmed-paše 1191/1777. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima oštećen vatrom. Fol. 149-327+2-228 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-9.

161

R 29-10

تاریخ أنوري - ١٠

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 10

Deseti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog fermans iz 1191/1777. godine, a završava stihovima sarajevskog pjesnika Mehmeda Mejlije iz 1195/1781. godine, koji je umro te iste godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima oštećen vatrom. Fol. 1-323+1-37 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-10.

162

R 29-16

تاریخ أنوري - ١٦

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 16

Šesnaesti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog fermana iz 1217/1802. godine, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1221/1806. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa je hrbat odvojen od korica. Fol. 1-409 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-16.

163

R 29-17

تاریخ أنوري - ۱۷

TĀRĪH-I ANWARĪ - 17

Sedamnaesti svezak djela pod naslovom *Tārīh-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jedne bujuruldije iz 1222/1807. godine, a završava popisom osoba umrlih u Sarajevu iz 1226/1811. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su zadnja korica poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-398 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-17.

تاريخ أنوري - ١٨
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 18

Osamnaesti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog dokumenta sa suda u Sarajevu iz 1227/1812. godine, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1230/1815. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su prva korica poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-401 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta līq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-18.

تاريخ أنوري - ١٩
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 19

Devetnaesti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jedne bujuruldije iz 1231/1816. godine, a završava popisom umrlih osoba iz 1238/1823. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su korice poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-400 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta līq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-19.

166

R 29-20

تاریخ أنوري - ۲۰
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 20

Dvadeseti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajic V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog arzuhala iz 1239/1823. godine, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1245/1829. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su zadnja korica poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-407 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-20.

167

R 29-21

تاریخ أنوري - ۲۱
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 21

Dvadeset prvi svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajic V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje prepisom jednog službenog pisma iz 1245/1830. godine, a završava popisom umrlih osoba iz 1250/1834. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su korice poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-410 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indi-

ga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-21.

168

R 29-22

تاريخ أنوري – ٢٢
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 22

Dvadeset drugi svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje raspodjelom sredstava iz salijane deftera iz 1251/1835. godine, a završava popisom umrlih osoba iz 1255/1839. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su zadnja korica poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 1-390 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-22.

169

R 29-23

تاريخ أنوري – ٢٣
TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 23

Dvadeset treći svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje biografijom Mehmed-paša Bošnjak-zade, preuzetom iz djela *Siğill-i Osmani*, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1260/1844. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom. Fol. 1-424 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format

teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-23.

170

R 29-24

تاریخ أنوري - ۲۴

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 24

Dvadeset četvrti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje raspodjelom sredstava taksita iz 1261/1845. godine, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1266/1850. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa je hrbat odvojen od poveza. Fol. 1-360+1-77 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-24.

171

R 29-25

تاریخ أنوري - ۲۵

TĀRĪḤ-I ANWARĪ - 25

Dvadeset peti svezak djela pod naslovom *Tārīḥ-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje opisom događaja iz 1266/1840. i 1267/1841. godine, u vrijeme Omer-paše Latasa, te prepisom djela *Tabṣira al-ašqiya'*

koje govori o tim događanjima, a završava popisom umrlih osoba iz 1280/1863. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom. Fol. 1-428 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-25.

172

R 29-26

تاریخ أنوري - ۲۶

TĀRĪH-I ANWARĪ - 26

Dvadeset šesti svezak djela pod naslovom *Tārīh-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kopija autografa ispod indiga.

Ovaj svezak započinje čestitkom nove hidžretske 1281/1864. godine koja je preuzeta iz *Divana* Fadil-paše Šerifovića, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1294/1877. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom. Fol. 1-405 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir bijel, većinom tanak, skoro providan i tamnobijel, deblji. *Nasta'liq*. Kopija ispod indiga ljubičasta i plava. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-26.

173

R 29-27

تاریخ أنوري - ۲۷

TĀRĪH-I ANWARĪ - 27

Dvadeset sedmi svezak djela pod naslovom *Tārīh-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajić V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kseroks kopija ovog sveska autografa.

Ovaj svezak započinje tekstem o Berlinskom kongresu i njegovim odredbama, a završava popisom umrlih osoba u Sarajevu iz 1320/1902. godine. Veći dio tekstova u ovom svesku ima prijevod na bosanski jezik.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom. Fol. 1-378 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir tamnobijel, deblji. *Nasta liq*. Cijeli svezak je kopiran sa autografa. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-27.

174

R 29-28

تاریخ أنوري - ۲۸
TĀRĪH-I ANWARĪ - 28

Dvadeset osmi svezak djela pod naslovom *Tārīh-i Anwarī* čiji je autor Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva (1855.-1931.).

Fajic V, 3609-3636; Kadićev Zbornik..., str. 438-477.

Rukopis je kseroks kopija ovog sveska autografa.

Ovaj svezak započinje prepisom dokumenta o postavljenju na službu iz 1321/1904. godine, a završava popisom umrlih u Sarajevu iz 1346/1927. godine.

Povez kartonski, plastificiran, nov, na rubovima i hrbatu jako oštećen vatrom, pa su korice poveza i hrbat odvojeni od rukopisa. Fol. 379-566 (33 x 19,5 cm), različiti broj redaka i format teksta. Papir tamnobijel, deblji. *Nasta liq*. Cijeli svezak je kopiran sa autografa.. Tekst kopiran na b stranici folia. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 4702-28.

POLITIKA
POLITICS
AN-NIẒĀM

175

R 16-1

ترجمة أصول الحكم في نظام العالم

TARĠAMA UŞŪL AL-ḤIKAM FĪ NIẒĀM AL-‘ĀLAM

Djelo o principima i pravilima o uređenju države koje je na turskom jeziku napisao Ḥasan Kāfi b. Turḥān b. Dāwūd b. Ya‘qūb az-Zībī al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī (Prusac, 951/1544.- 1024/1615. Autor je prvu verziju teksta napisao na arapskom jeziku, a zatim je tekst preveo na turski i posvetio ga sultanu Mehmedu III (vl.1595.-1603.).

Ḥ. Ḥ. I, 113-114; Bratislava, 437; Dobrača II, 1896-1898; Nametak - Trako I, 567; Hasan Kafija Prušćak, Izabrani spisi, str. 168-169.

U rukopisu naslov:

هذا كتاب نظام العالم وبه لطيف

Početak (fol. 1b):

حمد اول ناصر قهاره كه اُتدی منصور عسکری دینی ... أمّا بعد شول زمانکه پادشاه ظلّ الله وشهنشاه عالمپناه سلطان سلاطین روم وعرب وعجم ... سلطان غازي محمد خان ابن سلطان مراد خان ابن سلطان سليم خان ابن سلطان سليمان خان ... لسان ترکیله شرح وییان ایدوب ...

Kraj (fol. 22a):

...وحمایت ارباب حکم اولدقدہ ایچنده واقع اولان سهو وخطا ئی ذیل عفولریله مستور وکرم ولطفلریله معذور بیوره لر ان شاء الله تعالی

Prepisao Maḥmūd Brqik-zāde (Brkić) b. Ibrāhīm-aga b. Ḥasan-aga Ihlawnali (iz Livna) 1235/1819. godine (bilješka na fol. 22a):

راقم الحروف محمود برقیك زاده ابن ابراهيم اغا ابن حسن اغا اهلونه لی ... سنة خمس وثلثین وما تین والف

Povez kartonski, tvrdi, sa preklopcem, sa rozetama na sredini, noviji, zajednički za više djela. Fol. 1b-22a (20,5 x 12,5 cm), 25 redaka (15,5 x 7 cm, margine 17,5 x 10 cm). Papir tamnobijel, kvalitetan. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna. Tekst djela na arapskom jeziku nadvučen crvenim linijama. Tekst uokviren debelim crvenim i sa po dvije tanke crne linije. Margine uokvirene tankim crvenim linijama i na njima mjestimično ispisane marginalije.

Na fol. 22b *Sā'at-nāma*, tablica za sunčani sat, nedovršena.

Iz stare zbirke OIS br. 1964.

LIJEPA KNJIŽEVNOST
BELLES-LETTRES
AL-ADAB

176

R 60

شرح قصيدة برده
ŠARĤ-I QAŠĪDA-I BURDA

Komentar i prijevod *Qašīda al-burda* na turskom jeziku. Autor ovog komentara i prijevoda Aḥmad b. Muştafā, poznat kao La'ālī (umro 971/1563.). Osnovno djelo, hvalospjev poslaniku Muhammedu, spjevao je na arapskom jeziku Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būşīrī (umro 694/1294.).

H. H. II, 1333; Karatay TYK II, 2144-2146; O. M. II, 51; Wiesbaden XIII/1, 419; Trako - Gazić, 153; Nametak IV, 2793-2795; Popara XVI, 9102-3, 9167.

Bez naslova.

Početak poslije besmele (fol. 1b):

الحمد لمن جعل النظم لحسن الكلام والصلوة على محمد الأنام وعلى آله وأصحابه الكرام
وبعد اول سرور كاينات ومفخر موجودات عليه افضل الصلوات ... شيخ الإمام العالم الفاضل أبو
عبد الله البوصيري حضرتلرينك انشا ايتدوكي قصيدهء بردهء مباركهء مشرفهء ميمونه نك فضائل
كثيره سي ... بو فقير وحقير مذنب محتاج إلى رحمة الله المتعالى سيد أحمد بن مصطفى الشهير
بلالى بو قصيدهء مباركه ... لسان تركي ايله تعبير ايليوب ... شرح ايلدم ...

Kraj (fol. 31b):

ما رنحت عذبات البان ريح صبا وأطرب العيس حادي العيس بأنعم
صبا كيجه ايله كوندر برابر اولدغى زمانده شرق جانبندن ... اشجاري واعصافي واشيايي
وانسانی تليين ايدوب ... تمت القصيدة المباركة بعونه وحسن توفيقه والحمد لله وحده وصلى
الله على سيدنا محمد وآله وصحبه أجمعين

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad, poznat kao Bābī-zāde (Babić) u Sarajevu, učenik al-Wafā'ī-ja, a prepis je završio u drugoj dekadi rebia I 1189/12.-21. 5. 1775. (bilješka na kraju, fol. 31b):

كتبه الفقير الحقيير كثير التَّقْصِير أضعف العباد ابراهيم بن محمّد المعروف بابي زاده في سراي بوسنه من تلاميذ الوفاي عفى عنهما الأرحم قد وقع الفراغ من قصيدة الشريفة في يوم الثلاثاء وقت قريب الظهر من أوسط ربيع الأول سنة تسع وثمانين ومائه وألف

Povez kartonski, mehki, plastificiran, ispucao i oštećen. Fol. 31 (19,5 x 13,5), 15 redaka (15 x 9). Tekst *Qaṣīda al-burda* pisan po tri distiha na stranici, sa prijevodom i komentarom dijagonalno između stihova i na marginama. Papir žućkast, tanak. *Nasta'liq* (u uvodu) i *nash*, u tekstu originala krupniji i vokaliziran. Na marginama na fol. 5b-6a dijagonalno ispisana dova na arapskom jeziku, sa naslovom: دعاء عهدنامههَذَا. Na zaštitnom listu na početku i na fol. 1a bilješke i stihovi na turskom jeziku.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

177

R 83-10

مرثیه

MARTIYYA

Dvije pjesme tužbalice, spjevane u formi muhammesa, koje je povodom smrti svog sina Mustafe na turskom jeziku spjevao 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Ṣayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 96-97 i 138.

Prva tužbalica spjevana je u devet strofa po pet polustihova, a nosi naslov:

مرثیهء میوهء دل اوغلم مصطفا رحمه الله

Početak (fol. 73a):

اولمشکن روز شب یورمله دارم کلستان
Posljednji polustih (fol. 73b):

برجند عزم اتدی کندی حسرتا مرغ جنان

قیل توجه دائما مولا پر غفلتدن اویان

Pseudonim pjesnika – Ḥarīmī naveden u pretposljednem polustihu.

Druga tužbalica spjevana je u pet strofa po pet polustihova, a nosi naslov:

مرثیهء سرور دل اوغلم مصطفا رحمه الله

Početak (fol. 73b):

آشیانم قلدی تنها غیرى کارى نیلرم بلبلم یورم قیلدی کلغازى نیلرم

Posljednji polustih (fol. 73b):

کوس رحلت چالنور بونده قرارى نیلرم

I u ovoj tužbalici je pseudonim pjesnika – Ḥarīmī naveden u pretposljednem polustihu.

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 73a-73b (20,5 x 14 cm), 25 i 22 retka (16 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasḥ*, sitan. Tinta crna, u naslovima tužbalica crvena. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Na fol. 74a ispisana oporuka na turskom jeziku koju je svojim učenicima – muridima uputio šejh Nūruddīn-zāde, pod naslovom:

نصیحت الشیخ نورالدین زاد (ه) قدس سره

Dobrača II, str. 108.

Na fol. 74a-74b ispisan kratak tekst na arapskom jeziku pod naslovom:

بیان الخلوۃ وشرایطها وآدابها

Na fol. 74b-75a ispisan kratak tekst na turskom jeziku o dvanaest poznatih šejhova, a na kraju je kao autor naveden spomenuti Nūruddīn-zāde:

من کلام نورالدین زاده أفندي

Na fol. 75b-76a izvod iz nekog teksta na arapskom jeziku čiji je autor Ibn ‘Arabi:

من کلام العربي أعنى الشیخ الأكبر

Na fol. 76b kratki izvodi iz hadisa.

Na fol. 77a-83a izvodi iz hadisa u kojima se govori o vrijednosti učenja tri ajeta iz sure *al-Ḥašr* sa sufijjskog stanovišta. Nema podataka o autoru niti naslovu.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

ديوان شهري چلبی
DĪWĀN-I ŠAHRĪ ĆALABĪ

Divan pjesama čiji je autor osmanski pjesnik Šahrī 'Alī Ćalabī Malaṭyalī (umro 1071/1660.), a sadrži slijedeće pjesme: jednu rubaiju, nekoliko na 't-i šerifa, od kojih su neki u formi beharijje, terdži-i benda i terkib-i benda, pjesme posvećene velikom veziru Gurği Muhammedpaši, i dvije posvećene Sejjid Mustafa-begu, jedan arzuhal u stihu, jedan terkib-i bend, te gazele od slova *elif* do slova *yā*, zatim kit'e, tarihe o određenim događajima i ličnostima, od kojih neki imaju označene godine od 1048/1638. do 1057/1647., ponovo kit'e, arzuhale, gazele na perzijskom, rubaije i kit'e.

Millî Kütüphanesi VI, 264-267.

Ovdje naslov:

ديوان شهري چلبی رحمة الله عليه

Početak (fol. 1b):

رباعی

شهری سبب خلفت کی درآک اول اندیشهء دینای دیندن پاک اول

Kraj (fol. 49b):

قیاس ایتمک اوشوخ شیوه کارک خطی کلمشدر دخی آینه سنده عکس زلفین سیاهیدر

تم م

Nema podataka o prepisu, ali se na osnovu naslova može vidjeti da je prepisan poslije autorove smrti.

Bez poveza. Fol. 49 (19 x 11 cm), 17 ili 18 redaka (14 x 7,5 cm). Papir bijel, kvalitetan. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna, u naslovima pjesama i slovima crvena. Ime autora u pjesmama nadvučeno crvenom linijom. Ima kustode. Na početku jedan, a na kraju dva zaštitna lista.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

مولد

MAWLID

Životopis poslanika Muhammeda u stihovima na turskom jeziku, od nepoznatog autora. Na osnovu podataka iz dostupnih kataloga, nismo mogli utvrditi koji je ovo spjev o životu poslanika Muhammeda.

Bez naslova.

Početak (fol. 1b):

دلا ذکر ایله اول رب رحیمی دی بسم الله الرحمن الرحیمی

Kraj (fol. 18b):

اوقویانی دکلیانی یازنی رحمتکله یارلغه قل یاغنی
فاعلات فاعلات فاعلات بیك کناهی محو ایدر بر صلوت

Bez podataka o prepisu.

Bez poveza. Fol. 20 (21 x 13 cm), 19 redaka (14,5 x 7 cm). *Nash*, čitak i lijep. Tinta crna. Naslovna vinjeta u zlatnoj i crnoj boji ukrašena floralnim motivima, bez upisanog naslova. Tekst uokviren debelim zlatnim i tankim crnim linijama, a polustihovi odvojeni sa po dvije zlatne i crne linije.

Nakon prvog lista nedostaje dio teksta.

Iz stare zbirke OIS nepoznatog broja.

تحفة الإخوان

TUHFĀ AL-IḤWĀN

Izreke četvrtog halife Alije, s prijevodom i komentarom na turskom jeziku. Autor prijevoda i komentara 'Abdulhādī b. al-Ḥāğğ Bakr b. Muştafā b. Ḥamza al-Wārdārī, koji je djelo napisao 668/1269-70. (!?) godine (kako stoji u uvodu), dok je bio muderris u medresi Qāḍī Yaḥyā u kasabi Manastir (Bitolj).

Fajić V, 3443-6; Lavić XIV, 7941-14.

Bez naslova.

Početak (fol. 1b):

حمد بسیار وثنای بی شمار اول ذات بی نیاز و متکلم بی اوازه اولسونکیم ... أمّا بعد بو فقیر
حقیر داعی یعنی عبد الهادی ابن الحاج بکر ابن مصطفی بن حمزه الوارداری سنة ثمان وستین
وستمایه ده قصهء مناستیرده قاضی ... (oštećen tekst) ... مدرسه سنده خدمت تدریسده
اولدقلرنده... تحفة الإخوان ... (oštećen tekst) ... تسمیه ایلیوب...

Kraj (fol. 14b):

...کشی بو دعائی ورد زبان ایدنوب دائماً کنه و خطاسنه زحبط معاینه استغفار اتمدن حالی
اولمامق کرک ایتمش تمّ بعون الله الملك العلامّ والحمد لله ربّ العالمین

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, sa preklopcem, sa utisnutom rozetom na sredini ko-
rica, zajednički za više djela, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasu-
tom stanju. Fol. 1b-14b (23 x 15,5 cm), 21 red (17,5 x 8 cm). Listovi
mjestimično nagorjeli. Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vatrom.
Nash, u tekstu na arapskom jeziku vokaliziran. Tinta crna, u riječima
یعنی امدی i tekstu na arapskom jeziku crvena. Tekst uokviren tankim
crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 849.

181

R 83-3

الكلمات العلوّية

AL-KALIMĀT AL-'ALAWIYYA

Izbor od četrdeset izreka četvrtog halife Alije, sa prepjevom svake
izreke na turski jezik u dva distiha. Autor ovog izbora i prepjeva na
turski je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Ṣayḥ at-
turba (umro 1007/1598.).

*Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str.
91-92 i 135.*

Bez naslova.

Na početku ima uvod od 11 distiha. Pseudonim autora – Ḥarīmī,
naveden u posljednjem stihu uvoda.

Početni stih uvoda, poslije besmele (fol. 28a):

الهي فضلته يوق حدّ و غايت قولوڭي حمدوڭه ايله هدايت

Krajnji stih uvoda (fol. 28a):

كرم اهلنده در عذرک قبولي حریمینک بو در اصل اصولي

Kraj (fol. 31a):

رزقك اكسلمز غميله ذره سي كمنسك بركدسه قلمز بهره سي
تم الكلمات العلوية بعون الله

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 28a-31a (20,5 x 14 cm), 19-21 redaka (16,5 x 8,5 cm). Papir požutio. *Nasḥ*, u tekstu izreka krupniji i vokaliziran, a u stihovima sitan. Tinta crna, u naslovima hadisa crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

182

R 83-4

كلمات حكمت

KALIMĀT-I ḤIKMAT

Izbor četrdeset mudrih izreka na arapskom jeziku sa prepjevom svake izreke na turski u dva distiha. Autor ovog izbora i prepjeva na turski je 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba (umro 1007/1598.).

Ismet Kasumović, Ali Dede Bošnjak i njegova filozofijsko sufijska misao, str. 92-93 i 136.

Bez naslova.

Na početku ima uvod od 11 distiha.

Početni stih uvoda, poslije besmele (fol. 31b):

الهي حكمتوئي ايله رهبري ايدلم احمدئي هر دمده ازبر

Kraj (fol.35a):

قيل توكل ايره فضلي كرييله يسر عسريله نصري صبريله

Autorstvo ovog prepjeva može se potvrditi na osnovu stiha koji je ispisan na kraju prepjeva, na margini fol. 35a:

نظمده واريسه نولا قصوري حريمك بو دراصل اصولي

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 31b-35a (20,5 x 14 cm), 19 redaka (16 x 8,5 cm). Papir požutio, mjestimično lijepljen. *Nasḥ*, u tekstu mudrih izreka krupniji i mjestimično vokaliziran, a u stihovima sitniji. Tinta crna, u naslovima

hadisa crvena. Ima kustode. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

EPISTOLOGRAFIJA
EPISTOLOGRAPHY
SAKK WA INŠĀ

183

R 11-1

إنشا
INŠĀ

Zbirka uzoraka za pisanje pisama. Nekoliko uzoraka ima naslov: *Šūrat-i maktūb* ili *Naw'ī dīġer*.

Bez podataka o prepisu.

Bivši vlasnik al-ḥāġġ Aḥmad b. Ismā'īl efendi (bilješka na fol. 17a).

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, zajednički za više djela, jako oštećen. Fol. 4b-14b (21 x 13 cm), većinom 17 redaka (14 x 7,5 cm). Papir žućkast, tanak, na pojedinim listovima jako oštećen vlagom pa je tekst mjestimično nečitak. *Dīwānī*, pisan od različitih ruku. Tinta crna, u naslovima uzoraka pisama crvena.

Na fol. 1-4a, 10b-13a i 15a-20a uzorci pisama, razni stihovi, tablica množenja, razne bilješke i drugo na arapskom i turskom jeziku, pisani različitim vrstama pisma. Na dvije bilješke na fol. 17a stavljena oznaka godine 1136/1723-24. Na fol. 19a prepis jednog fermana iz zadnje trećine rebia I 1149/30.7.-8.8. 1736. godine.

Iz stare zbirke OIS br. 951.

184

R 24-2

منشآت يوسف كاني أفندي
MUNŠĀ'ĀT-I YŪSUF KĀNĪ EFENDĪ

Zbirka uzoraka pisama i raznih vrsta dokumenata (kaime, arzuhali, tezkere) čiji je sastavljač Yūsuf Kānī, kako je navedeno u naslovu na fol. 142b:

هذا كتاب منشآت يوسف كاني افندي المرحوم غفر الله ذنوبه

Sastavljač se na nekim mjestima poziva na zbirku pisama koje je sastavio Yūsuf Nābī (umro 1124/1712.).

Na kraju nepotpuno, pa nema podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za dva djela. Fol. 142b-176b (20 x 13 cm), 15 redaka (16 x 8,5 cm). *Riq'a*. Tinta crna, u pojedinim naslovima pisama i dokumenata crvena.

Bivši vlasnik Šakir, čija su dva pečata otisnuta na zaštitnom listu na kraju, sa tekstom:

بندهء خدا شاکر

Iz stare zbirke OIS br. 4683.

185

R 20

صكّ

ŞAKK

Zbirka dokumenata iz sudske prakse sa prepisima pojedinih konkretnih primjera i slučajeva: fermani, berati, arzuhali, ilami, mahzari, pisma, opunomoćenja, svjedočenja, hudždžeti. Najčešće se spominje kadiluk Novosel i tvrđava Ostrovica u Kliškom sandžaku, ali i neka druga mjesta: Sarajevo, Bihać, Banjaluka, Livno itd. Datumi izdavanja dokumenata ili njihovog prepisa su najčešće iz perioda od 1188/1774. do 1203/1788-89. godine, većinom hronološki poredanih.

Na zaštitnom listu na početku i na fol. 1a tekst oštećen vlagom i mjestimično nečitak. Prvi čitljiv dokument je prepis fermana izdatog sarajevskom kadiji (sa plaćom od 500 akči), iz 1188/1774. godine (fol. 1b-2b).

Početak, poslije besmele (fol. 1b):

أقضى قضاة المسلمين أولى ولاية الموحدين معدن الفضل واليقين ... مولانا سراي بوسنه

قاضيسي ...

Posljednji dokument je prepis jednog dokumenta o ostavini iz 1196/1782. godine.

Kraj (fol. 117b):

... تركه متوفاي مرقومك وجه آتي البيان ذكر اولنان قسام دفتريدر في ٢٠ ن سنه ١١٩٦

Na nekoliko mjesta u rukopisu navodi se u nekoliko verzija ime prepisivača većine dokumenata i vlasnika zbirke, iz kojih se može identifikovati njegovo puno ime i funkcija: Darvīš-zāde šayḥ ‘Oṭmān ibn Ibrāhīm, an-nā’ib bi qaḍā-i Novosel (na nekim mjestima piše: bi Ostrowiče), na nekim mjestima sa pečatom u čijem centru je upisano ime ‘Oṭmān.

Na fol. 116a tri bilješke sa datumom: odlazak sina Mula Ismaila u medresu u Sarajevo 17. redžeba 1198/6. 6. 1784. godine; odlazak sina Mula Ismaila na sultanski dvor da stiče nauku i znanje 1. zilhidže 1198/16. 10. 1784. godine; odlazak sina mujezina Ahmeda na sultanski dvor da stiče nauku i znanje i uči Kur’an 9. šabana 1203/5. 5. 1789. godine. Ispod svake bilješke je okrugli pečat u čijem centru se čita ime ‘Oṭmān.

Povez kožni, mehki. Fol. 117 (21 x 15 cm), različiti broj redaka (18 x 12 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. na Pisma različita: *nash*, *nasta’liq*, *riq’a*, *dīwānī*, pisana od različitih ruku. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 4214.

186

R 24-1

صكّ وإنشا

ŞAKK WA INŞĀ

Zbirka uzoraka ili prepisa raznih pisama, bilješke o datumu različitih događaja ili postavljenja na pojedine položaje, prepisi raznovrsnih dokumenata (fermani, bujuruldije, tezkere, tebrik-name, kaime, tapije, vekil-name, temessuki), te izvještaja upućenih pojedinim funkcionerima. Na većini dokumenata su označeni datumi iz godina 1212/1802. do 1234/1819.

Početak (fol. 1b):

... دولتلو عنایتلو مجادتلو مروّتلو وفي الهمم مقام پدرم والاشانم سلطانم حضرتلري ...

Kraj (fol. 142a):

... زياده واكتارايلىمق اولديغى بيانيله استفاد خاطر شريفلرينه نعم المدوبهه اتخاذ اولنمشدر

ان شاء الله تعالى

Ispod pojedinih dokumenata potpisi osoba koje su vršile različite dužnosti u Vidinu (fol. 12a, 19b, 45a, 48b, 63b, 64a, 94b, 95a, 95b, 99b, 101a, 113b).

Na fol. 122a tezkera sa datumom 23. džumada I (12)34/21. 3. 1819 i potpisom: Mustafa Derviš, valija ejaleta Bosna.

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za dva djela. Fol. 1a-142a (20 x 13 cm), različit broj redaka. *Riq'á*. Tinta crna, u pojedinim naslovima dokumenata crvena. Nedostaju fol. 71, 91, 103 i 108.

Iz stare zbirke OIS br. 4683.

MEDŽMUE
MADJMUAS
MAĞMŪ'ĀT

187

R 35

مجموعه
MAĞMŪ'Ā

Bilježnica raznovrsnog sadržaja, uglavnom na turskom jeziku, prvenstveno raznih zapisa, navoda koje se sure uče za određene potrebe i želje, a sadrži, između ostalog, izreke poslanika Muhammeda, hadise, jednu sa'atnamu, jednu ta'birnamu, datume osvojenja pojedinih zemalja i gradova i ubistva pojedinih ličnosti, fetve - pravne decizije, kratke izvode iz raznih djela, razne dove i ostale zapise, uglavnom proznog sadržaja.

Na osnovu nekoliko bilješki može se pretpostaviti da je medžmua nastala u Sarajevu u prvoj polovini 18. stoljeća.

Na fol. 52a-52b bilješke o rođenju ili smrti pojedinih članova porodice iz godina 1137-1157/1725-1744. U jednoj bilješci na fol. 52b se spominje mahala Peltek Husamudina, a u drugoj rijeka Moštanica (Mošćanica). Na fol. 77a bilješka o udaji kćerke umrlog Kaukči-zade hadži Ahmeda, iz 1155/1742.

Bivši vlasnik, a vjerovatno i sastavljač ove medžmue, Aḥmad b. Faḍlullāh, rođen 1092/1681. (bilješka na fol. 102a):

صاحب ومالك أحمد بن فضل الله و كان ولادته في سنة إثني وتسعين وألف غفر الله له

ولوالديه ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات

Povez kožni, originalni, sa utisnutim rozetama na sredini korica, ali je rukopis u rasutom stanju. Fol. 111 (19,5 x 12,5 cm), različit broj redaka i format teksta pisanog u raznim pravcima. Papir gladak, na rubo-

vima mjestimično oštećen. Različite vrste pisma. Tinta crna, u pojedinim riječima ili naslovima crvena. Mjestimično nedostaje izvjestan broj listova, a pojedini listovi ubačeni u kodeks iz nekih drugih rukopisa i nisu vezani za sadržaj.

Otkupljeno od Faize Vatrenjak iz Sarajeva.

188

R 27

مجموعه
MAĞMŪ'A

Zbornik raznovrsnog historijskog, kulturnohistorijskog i književnog sadržaja. Sadrži, između ostalog, prepise raznih dokumenata, među kojima su prepisi bujuruldija i ilama u kojima se spominju i neka mjesta u Bosni i Hercegovini. Neki prepisi imaju datume iz druge polovine 18. stoljeća.

Fol. 4b-8a: Nekoliko pjesama – tariha o raznim osobama, događajima i objektima:

- برای بهاریهء سلطان محمود – 23 distiha (fol. 4b);
 قصیده برای حکیم زاده علی پاشا – 26 distiha (fol. 4b-5a);
 عیدیه برای صدر اعظم مصطفی پاشا – 13 distiha (fol. 5a);
 تاریخ جلوس برای سلطان مصطفی خان – 13 distiha, sa oznakom godine (1)171/1757. (fol. 5a);
 تاریخ دیگر برای جلوس همایون – 5 distiha, sa oznakom godine (1)171/1757. (fol. 5b);
 تاریخ جامع همایون – 11 distiha, sa oznakom godine (1)171/1757. (fol. 5b);
 تاریخ سبیل برای سلطان مصطفی خان – 10 distiha, sa oznakom godine (1)177/1763. (fol. 5b);
 ریخ ولادت هبة الله سلطان تا – 27 distiha, sa oznakom godine (1)172/1758. (fol. 5b-6a);
 تاریخ ولادت شهزاده سلطان سلیم – 14 distiha, sa oznakom godine (1)175/1761. (fol. 6a);
 تاریخ ولادت شهزاده سلطان محمد خان – 15 distiha, sa oznakom godine (1)181/1767. (fol. 6a);
 تاریخ صدارت حضرت محمد پاشا – 12 distiha (fol. 6b);
 تاریخ فتوای درّی زاده أفندی – 6 distiha (fol. 6b);

تاریخ فتوای چلبی زاده أفندی - 21 distih, sa oznakom godine (1)172/1758. (fol. 6b);

تاریخ فتوای ولی الدین أفندی ثانی - 13 distiha, sa oznakom godine (1)180/1766. (fol. 6b-7a);

تاریخ فتوای میر زاده سید محمد سعید أفندی - 18 distiha, sa oznakom godine (1)183/1769. (fol. 7a);

تاریخ برای مشار إليه - 4 distiha, sa oznakom godine (1)183/1769. (fol. 7a);

تاریخ صدارت روم ایلی برای میرزا زاده - 10 distiha (fol. 7a);

برای صدارت روم ایلی ثالثا - 13 distiha, sa oznakom godine (1)182/1768. (fol. 7b);

تاریخ صدر أناطولی برای أسعد أفندی - 14 distiha, sa oznakom godine (1)82/1768. (fol. 7b);

تاریخ دولتخانه محمد صالح أفندی - 12 distiha, sa oznakom godine (1)170/1756. (fol. 7b);

تاریخ سعادتخانه میرزا زاده أفندی - 11 distiha, sa oznakom godine (1)176/1762. (fol. 7b-8a);

تاریخ برای صفه أسعد أفندی زاده شریف ملاً - 8 distiha, sa oznakom godine (1)180/1766. (fol. 8a);

تاریخ کتابخانه ولی أفندی - 7 distiha, sa oznakom godine (1)181/1767. (fol. 8a);

- dvije pjesme na turskom jeziku, bez naslova, jedna od 6, a druga od 3 distiha (fol. 8a):

شرقی - 6 distiha (fol. 8a);

Fol. 8b-13a – popis mjesta u kojima se noćivalo na putu od Sarajeva do Istanbula sa oznakom sati potrebnih za putovanje od jednog do drugog mjesta, pojedinačni stihovi, kratki izvodi iz raznih djela, ponovo prepisi dokumenata, citati i stihovi;

در ستایش والی و دین وزیر بینظیر محمد پاشا - 27 distiha (fol. 13b);

Fol. 14a-77a – prepisi i uzorci za pisanje raznih vrsta dokumenata – bujuruldija, kaima, mektub, ilam, mahzar, vakufnama, arz, hudžet, arzuhal i dr., od kojih na mnogima imaju upisana mjesta ili imena osoba, a pojedini su i datirani. Na nekim dokumentima se spominje Bosna, a na nekim su ispisana imena kadija ili valija (Salih, kadija u Blagaju, fol. 19a, Mehmed, valija Bosne, fol. 42b, 44b, 52a);

پسما زینل بگا از فوچه، 35 distiha (fol. 77b);

– elegija – مسبج در شکل ترجیع از گفته فوزی أفندی برای مرثیهء مستاری شیخ یوسف قدس سره
Fevzije Mostarca povodom smrti šejha Jusufa Mostarca, 42 distiha (fol. 78b);

Fol. 79a – kronogrami – tarihi: o gradnji dvora Kamili-efendije iz 1056/1646. i njegove nove medrese iz 1048/1638. godine, čiji je autor ‘Abdulḥabīb efendi, o gradnji Starog mosta u Mostaru sa oznakom godine 790/1388. (sic !), te o gradnji musafirhane Nuha Prozorca iz 1077/1666. i džamije Džafera Duvnjaka iz 1019/1610. godine, čiji je autor Şafāyī;

– قصیدهء ثابت أفندی در معراج حضرت سرور کائنات صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم
Sabita Užičanina, 110 distiha (fol. 79b-80b);

Fol. 81a – prepis mahzara koji je sastavio (Mustafa) Muhlisi-efendi 7. šabana 1150/30. 11. 1737. godine;

Fol. 81b – kasida koju je Muhlisi-efendi spjevao Hekim-oglu Ali paši, sa datumom 12. rebia I 1150/10. 7. 1737. godine, 27 distiha, naizmjerno na arapskom, perzijskom i turskom jeziku;

Fol. 82a-83a – kronogram Muhlisije povodom smrti Fatime, kćerke Hasana Čauša iz Gornjeg Vakufa, sa datumom rebia I 1145/22.8.-20.9. 1732. godine, spjevan u 10 distiha; jedna pjesma istog autora od pet distiha; nekoliko pojedinačnih stihova; jedna pjesma Muhlisije od 19 distiha;

Fol. 83b-100b – uzorci za pisanje dokumenata; nekoliko pripovijesti sa naslovom *Hikayet*; jedna pjesma Ragib-paše, 7 distiha i gazel istog autora, 5 distiha, kit’e, ponovo pripovijest, stihovi, pripovijesti, dvije gurre-name: Šejh Bajezida i Larendija za godine 1150/1737. i 1166/1753., pojedinačni stihovi i kratki izvodi iz raznih djela; prepis hattı šerifa koji došao Hekim-zade Ali-paši nakon boja pod Banjalukom (fol. 95b); prepisi dokumenata stihovi, kratki izvodi iz raznih djela

Fol. 101a-107b – dvije pjesme po 6 distiha sa naznakom da su iz Mešneviye, jedan virid Abū as-Su‘ūda, 5 distiha, više pjesama i pojedinačnih stihova bez oznake autora, gazel Ragib-paše, valije Kaira (fol. 103b), kronogram o rođenju sastavljačevog sina Ammara sa oznakom godine 1173/1759. (fol. 104b), pojedinačni stihovi, brojčana vrijednost arapskih slova, ramazanska hutba.

Bez podataka o prepisu, ali se na osnovu sadržaja može pretpostaviti da je rukopis nastao u drugoj polovini 18. stoljeća.

Povez kožni, jako oštećen vatrom, prva korica odvojena od poveza. Fol. 107 (28 x 16 cm), različiti broj redova i format teksta. Različite vrste pisma. Tinta crna. Listovi nagoreni, ali tekst nije oštećen.

Iz stare zbirke OIS br. 4322.

189

R 21

مجموعه

MAĞMŪ‘A

Zbornik raznovrsnog književnog, kulturološkog i historijskog sadržaja. Na osnovu sadržaja medžmue može se pretpostaviti da je nastala u Mostaru krajem 18. stoljeća.

Trako - Gazić, 505.

Ovaj zbornik sadrži, između ostalog, pjesme bošnjačkih pjesnika, među njima nekoliko pjesama mostarskih pjesnika: Ṭab‘ī – pjesma o Mostaru u 13 bejtova, Ḥuṣāmī – 8 bejtova, Mā‘ilī – gazel od 10 bejtova, Derviš-paša Bajezidagić – gazel pod naslovom: غزل درویش پاشا الموستاری اول (fol. 5a-5b); gazel ‘Adlī Čelebija i nazire pjesnika Ḥāḡḡ Darwīša, Mūyija, Yatīmija i Ṭanā’ija (fol. 40a-40b), kronogram gradnje Starog mosta u Mostaru 974/1566. godine u tri bejta (fol. 40b); gazel Ṭanā’ija o početku proljeća i perzijskoj Novoj godini i nazire Darwīša, ‘Ubaydija, samog Ṭanā’ija i ponovo Darwīša (fol. 41a-41b); šehrengiz pjesnika Derviša Žagrića o Mostaru sa kronogramom iz 1040/1630-31. i gazel Derviš-paše Bajezidagića (fol. 63a-66a), jedna pjesma u 27 bejtova pjesnika Ḍiyā’ija (fol. 67b), gazeli pjesnika Mā‘ilija, Ḥilmija, gazel Ḍiyā’ija u 30 bejtova, kronogram u 32 bejta koji je Mā‘ilī spjevao povodom smrti mostarskog kapetana Ahmed-age (Vučjakovića) koji je umro na putu na hadž 1124/1712. godine (fol. 85b-86a), tri kronograma o smrti Šejh Juje 1119/1707. koje je spjevao njegov učenik Ibrahim Opijač (fol. 86a), kronogram pjesnika Ḥilmija ispjevan u povodu dobrodošlice Mustafa-agi Krpo koji je u Mostaru kupio divnu kuću i tu se doselio 1115/1703-04. godine (fol. 86b), kronogram i gazeli pjesnika Ḥilmija, te kronogram Ḥulqija o dovršenju

hanikaha koji je podigao Ismail-efendija 1079/1668-69. (fol. 87a-87b), kasida Derviš-paše Bajezidagića u slavu Mostara i nazira Hadži Derviša Žagrića, kasida o mostarskom mostu pjesnika Mağāzija (fol. 88a-88b), tri pjesme o nastupima pehlivana na konopcu razapetom između dvije kule iznad Starog mosta u Mostaru čiji su autori pjesnici Ḥuṣāmī (Hu-sejn Čatrnja) i Ḥulqī (fol. 89a-90b).

Pored mostarskih pjesnika, u medžmui ima i pjesama drugih pjesnika, među njima i sarajevskih pjesnika Mehmeda Mejlije Guranije i Selmana, Mulla Ibrahima iz Ljubinja, te mnogih osmanskih i klasičnih perzijskih pjesnika, kao i prepisa dokumenata, uzoraka za sastavljanje različitih akata, izvoda iz raznih djela itd.

Bez podataka o prepisu.

Na osnovu nekoliko bilježaka o rođenjima ili smrtima u porodici sakupljača medžmue, može se pretpostaviti da je ona nastala u drugoj polovini 18. stoljeća (najkasnije bilješke su iz 1211/1797.)

Povez kožni, meki, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 91 (20,5 x 14 cm), različit broj redaka. Na pojedinim listovima stihovi pisani dijagonalno. Papir bijel, oštećen vatrom. *Nasta'liq*. Tinta crna, u pojedinim naslovima i podnaslovima crvena. Tekst uokviren tankim crvenim linijama, a stihovi odvojeni crvenim vertikalama.

Iz stare zbirke OIS br. 4287.

190

R 22

مجموعه

MAĞMŪ'A

Zbornik raznovrsnog književnog, kulturološkog i historijskog sadržaja. Na osnovu sadržaja medžmue može se pretpostaviti da je nastala u Mostaru krajem 18. stoljeća.

Trako - Gazić, 506.

Ovaj zbornik sadrži, između ostalog, pjesme bošnjačkih pjesnika, među njima i kronograme mostarskih pjesnika Mā'ilija iz 1147/1734-35. (fol. 1a), Ibrahima Opijača o smrti Šejh Juje iz 1119/1707. (fol. 23b-24a), Sulaymān-efendija o gradnji sahat-kule sa oznakom godine 1046/1636. (fol. 53a), Mā'ilija iz 1124/1712. (fol. 140b-141a), pjesmu

o mostarskom mostu pjesnika Mağāzija (fol.163a). U medžmui su ispisivani prepisi raznih dokumenata, izvodi iz različitih djela, rasprave, stihovi, dove, hadisi i bilješke različitog sadržaja.

Bez podataka o prepisu.

Na osnovu nekoliko bilježaka sakupljača medžmue, može se pretpostaviti da je ona nastala u drugoj polovini 18. stoljeća.

Bivši vlasnik mostarski muftija Ahmed-efendija, sa potpisom u obliku tugre (fol. 10a).

Kasniji vlasnik Muştafā b. Şālih an-Nā'imī, koji je medžmuu dobio u vlasništvo prilikom raspodjele ostavine poslije smrti mostarskog muftije Ahmed-efendija, sa pečatom (bilješka na unutarnoj strani prve korice).

Povez kožni, jako oštećen vatrom, pa je rukopis u rasutom stanju. Fol. 166 (21 x 13 cm), različiti broj redaka. Papir bijel, oštećen vatrom. Pismo različito i od različitih prepisivača. Tinta crna, u pojedinim riječima i nekim naslovima crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama. Medžmua nije sačuvana u cijelosti, ali se ne može ustanoviti gdje i koliko listova nedostaje. Na pojedinim listovima postoje kustode.

Iz stare zbirke OIS br. 4288.

191

R 80

مجموعه
MAĞMŪ'A

Medžmua – zbirka raznovrsnih tekstova na turskom jeziku. Ima stihova raznih pjesnika, među kojima se mogu pročitati imena: 'Alī Ḥilmī, Ğinānī, Niyāzī, Ḥayratī, Sulṭān Murād, Maqālī, Ṭālib, Rahīmī, Muḥibbī, Fuḍūlī, Bāqī, 'Ulwī i dr.

Na nekim pjesmama imaju naslovi koji govore o vrsti pjesme: *mufrad*, *rubā'ī*, *gazal*, *turkī*, *murabba'*, *ilāhī*.

Na nekoliko mjesta ispisane dove koje se uče u raznim prilikama, zatim Božija lijepa imena, *Hawāşş sūra ar-Raḥmān*, te popis brojčane vrijednosti arapskih slova (abğad) i nazivi mjeseci po hidžretskom kalendaru.

Bez podataka o prepisu.

Povez kožni, mehki, jako oštećen i izgrižen od insekata, odvojen od rukopisa i kraći od formata rukopisa. Rukopis u polurasutom stanju. Fol. 45 (18,5 x 12,5 cm), različiti broj redaka i različit format teksta. Tekst pisan u svim pravcima. Papir požutio, oštećen, mjestimično nedostaje dio teksta. *Nash, nasta'liq, diwānī*. Tinta crna.

Otkupljeno od Mule Mehmedbašić iz Pljevalja.

PERZIJSKI RUKOPISI
PERSIAN MANUSCRIPTS
المخطوطات الفارسيّة

DOGMATIKA (AKAID)
 DOGMATICS
 AL-'AQĀ'ID

192

R 19-12

الدَّرّ الفريد في معرفة مراتب التّوحيد

AD-DURR AL-FARĪD FĪ MA'RIFAT MARĀTIB AT-TAWHĪD

Rasprava iz područja islamske dogmatike koju je na perzijskom jeziku napisao Muḥammad b. 'Izzuddīn b. Yūsuf, zv. Muḥammad Šīrīn (um. 809/1406.). Rasprava je podijeljena na tri odsjeka (ašl) i završetak (wašl).

Trako, KPR, 15.

Početak poslije besmele (fol. 45b):

سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين...أما بعد چنین کوید راقم این مرقوم
 وناظم منشور منظوم أفقر عباد الله محمد بن عز الدين بن يوسف المشتهر بمحمد شیرین ... و
 نام اورا کتاب الدَّرّ الفريد في معرفة مراتب التّوحيد کردن وآن مشتملست سه اصل ویک وصل

...

Kraj (fol. 53b):

...از سر صدق بکو ربّ زدني علماً و هذا آخر المقال والحمد لله الكبير المتعال والصلوة
 والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين تمّت تمام.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 45b-53b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna. Na nekoliko mjesta iscrtane kružnice sa ispisanim tekstom.

Na fol. 53b-54a kraći tekst (14 redaka) na perzijskom jeziku u kojem se objašnjava mistično značenje pojedinih termina i pojmova iz te-savufske književnosti.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

193

R 19-13

كشف الأسرار
KAŠF AL-ASRĀR

Rasprava na perzijskom jeziku iz islamske dogmatike. Podijeljena je na pet odsjeka. Autor rasprave je Nūruddīn Ni‘matullāh al-Walī (730/1330.-832/1429.)

Trako, KPR, 16; Kabḥāla IV, 37.

Ovdje naslov:

رساله كشف الأسرار

Početak (fol. 54a):

الحمد لله الذي تجلّى ذاته بأحدية جمعه فأظهر آدم فتجلّى الجميع أسمائه وصفاته ...
أما بعد فهذه رسالة في بيان علم التوحيد وسميتها بكشف الأسرار وألفها (ألفتها) على خمسة أبواب ...

Kraj (fol. 60b-61a):

... شعر جملة عالم شاهد يك وحدتند در حقيقت شاهد معنى هم اوست هو الأول والآخر
والظاهر والباطن وهو بكل شيء عليم وإليه منه البداء وإليه يعود والحمد لله رب العالمين
تمت تمام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 54a-61a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta līq*. Tinta crna, u naslovu rasprave crvena. Na nekoliko mjesta iscrtane kružnice sa ispisanim tekstom.

Na fol. 61a-61b ispisana kratka rasprava nepoznatog autora o suštini božanstva, a na fol. 62a jedna kratka rasprava nepoznatog autora o bitnosti čovjeka.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

194

R 83-21

إعتقاد نامه

I‘TIQĀDNĀMA

Djelo u stihovima iz područja islamske dogmatike na perzijskom jeziku čiji je autor Nūruddīn ‘Abdurrahmān Ġāmī (817/1414.-898/1492.), sa integralnim prijevodom na turski jezik. Nije nam poznat prevodilac djela na turski jezik.

Karatay, FYK, 679-19; Trako, KPR, 11.

Bez naslova.

Početak (fol. 123b):

بعد حمد خدا ونعت رسول اللّٰهك حمدندن ورسولك نعتندن صكره حمد دل ايله
اوكمكدر...

Kraj (fol. 149b):

... حقك جمالي مشاهده سي ايله نهايت بولدي دخي تمام اولدي يعني كلامك ابتداسي
وانتهاسي الله ايله اولدي حقيقت حال دخي بويله در هو الأوّل والآخر فحواسنجه جميع امورده
ومبدئ ومعاده دخي والحمد لله على إمداده تمّت تمام

Bez podataka o prepisu.

Povez kartonski, na hrbatu pojačan kožom, oštećen, zajednički za više djela. Fol. 123b-149b (20,5 x 14 cm), 19 redaka (16,5 x 10 cm). Papir požutio. *Nash*. Tinta crna. Tekst stihova na perzijskom jeziku nadvučen crvenim linijama. Riječ اشارت pisana crvenom tintom. Cijeli tekst uokviren tankom crvenom linijom. Folijacija izvršena naknadno, grafitnom olovkom. Fol. 150-153 prazni.

Iz stare zbirke OIS br. 609.

195

R 19-17

رساله در وجود خدا

RISĀLA DAR WUĠŪD-I ḤODĀ

Rasprava o božanskom Svjetlu, o putu ka Bogu i predanosti Njemu, napisana na perzijskom i arapskom jeziku, sa objašnjenjima na turskom jeziku. Autor rasprave Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša - Kemāl-paša zāde (umro 940/1533.)

Köprülü II, 1580-71; Dobrača II, 1316-7.

Ovdje naslov:

تذکره کمال پاشا زاده رحمة الله عليه واسعة

Početak poslije besmele (fol. 84b):

هذه تذكرة فمن شاء اتخذ إلى ربه سبيلاً يا أخي أيّدك الله بروح القدس معلومك اولسون که واجب الوجود حق تعالینک وجود بر نور محضدر که الله نور السموات والأرض ووجود ممکن اول نورک ظلیدر نته کیم حق جلّ وعلی بیورر...

Kraj (fol. 87b):

...اگر حق تعالینک توفیقی موافقت ومرافقت اتمزه دنیا و آخرتده خذلان محضدر حدای تعالینک لطف وکرمندن مأمولدر که مقبول قوللری یوزی صوینه عنایت ورحمتنه مستحق اولان قوللردن ایلیووین آمین

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije posljednjeg dana mjeseca džumada I 1038/25. 1. 1629. godine kada je prepisao osamnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 84b-87b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta liq*. Tinta crna, u naslovu crvena. Citati iz Kur'ana nadvučeni crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

196

R 19-11

رساله في العقائد

RISĀLA FĪ AL-'AQĀ' ID

Kratka rasprava na perzijskom jeziku iz područja islamske dogmatike. Nije nam poznat autor ove rasprave.

Trako, KPR, 14.

Bez naslova.

Početak (fol. 44a):

اعیان که عبارت از حقایق موجوداتست صور علمیه است که موجود نیست مکر در علم شعر ما بیم همه ناقص واوراست کمال او باقی سرمدي وماراست...

Kraj (fol. 45b):

...مده بیش باد در غیر محل مکن سخن را بنیاد بادست نفس ولی خداوند جوّاد بنیاد حیات

را برین باد نهاد

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 44a-45b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

MISTICIZAM (TESAVVUF)
ISLAMIC MYSTICISM
TAŞAWWUF

197

R 19-15

رسالة نور

RISĀLA-I NŪR

Rasprava metafizičke sadržine, namijenjena misticima, o božanskom Svjetlu (nūr), koju je na perzijskom jeziku napisao Yaḥyā b. Ḥabaš Ibn Amīrak Šihābuddīn as-Suhrawardī (um. 587/1191.). Rasprava je poznata i pod naslovima *Risāla-i nūriyya* i *Partaw-nāma*.

Trako, KPR, 41; Ankara ÜYEK, İsmail Saib II 3023/C-IV, vid. web:

<http://yazmalar.tcf.ankara.edu.tr/word.php?sayfa=27&genel=tasavvuf&basitAra=1&karakterEslemesi=&siralama=eserAdi>

Početak poslije besmele (fol. 65b):

حمد بی حد و غایت و ثنای بی عدّ (و) نهایت حضرت مطلقه نور الانوارا که ... اما بعد شیخ
الواصلین مرشد المرشدين... شیخ شهاب الدین ...

Kraj (fol. 82b):

... شعر دانکه ملکست عالم اشباه ملکوتست عالم ارواح جبروتست صفات حیّ و علیم باز لا
هوتست ذات بحت قدیم بعون الله خلاق البرایا جمعنا من لآل للهدایا ولطف من نبی هاشمی
هداه الله فی باب البرایا کسرنا باب صندوق المعانی بمفتاح لاذهاب الخطایا

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine (bilješka na kraju, fol. 82b):

إتمام التّحریر فی الیوم الثّانی عشر من شهر جمادى الأوّل سنة ثمان وثلثین وألف

Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 65b-82b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir

bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna, u pojedinim riječima crvena. Pojedine riječi nadvučene crvenim linijama.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

198

R 19-16

ترجمة من رسالة فواتح الجمال وفواتح الجلال
TARĠAMA MIN RISĀLA FAWĀTIḤ AL-ĠAMĀL
WA FAWĀ'IḤ AL-ĠALĀL

Prijevod na perzijski jezik jedne kratke rasprave iz veće rasprave te-savvufsko-filozofske sadržine. Autor rasprave na arapskom jeziku je Nağmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. 'Umar b. Muḥammad al-Kubrā al-Ḥīwaqī (umro 618/1221.)

Nije nam poznat prevodilac rasprave na perzijski jezik.

GAL G I, 440, S I, 786; Ḥ. Ḥ. II, 1292-1293; Flügel III, 332-333; Trako, KPR, 29.

Početak (fol. 83a):

شیخ عارف محقق نجم الملة والدين قطب الإسلام والمسلمين ... أحمد بن عمر الخيوقی
قدس سره در مؤلفی از مؤلفات خود که آنرا فواتح الجمال وفواتح الجلال نام کرده است چنین
آورده است که ...

Kraj (fol. 84b):

... وشادکه از ان شاه شهان هر لحظه رسد رسوّم از راه نهان کوید دوسه روز باش بر جنس

صور تابازرم تمت از این چاه جهان

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije posljednjeg dana mjeseca džumada I 1038/25. 1. 1629. godine kada je prepisao osamnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 83a-84b (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

199

R 19-10

زبدة الطریق إلى الله
ZUBDA AṬ-ṬARĪQ ILĀ ALLĀH

Rasprava na perzijskom jeziku iz područja islamske mistike. Podijeljena je u 16 odsjeka (bāb).

Autor Darwiš 'Alī b. Yūsuf Karkarī. Djelo je napisano 805/1402-03., kako je navedeno u uvodu, na fol. 22a.

Trako, KPR, 35; H. H. Dayl I, 611.

Bez naslova. Naslov naveden u uvodu rasprave.

Početak poslije besmele (fol. 22a):

شکر و سپاس آن خدایراست که هستی ازوست و قیام هر موجودی بدوست و درود صلوات بر محمد ... این کلمات بندهء ضعیف درویش علی بن یوسف کرکری غفر الله ذنوبه ... این کلمات جمع شد در سنهء خمس و ثمانمائه و نام کرده شد بکتاب زبدة الطریق إلى الله و بنیاد این کتاب بر شانزده بابست ...

Kraj (fol. 44a):

... این زمان باری سخن کردم تمام کار باید چند کویم و السلام کاه کاهی دم خواهد که کند

فاش در جهان اسرار لیک محرمان چو بسیارند زین سبب نیست زهرهء گفتار تمت تمام

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī, čije je ime navedeno u devetnaestom djelu u ovom kodeksu, prije 12. džumada I 1038/7. 1. 1629. godine kada je prepisao petnaesto djelo u ovom kodeksu. Cijeli kodeks je pisan rukom istog prepisivača.

Povez kožni, originalni, sa preklopцем, dobro očuvan, zajednički za više djela. Fol. 22a-44a (20,5 x 14,5 cm), 19 redaka (16 x 9,5 cm). Papir bijel, srednje debljine i kvaliteta. *Nasta'liq*. Tinta crna.

Iz stare zbirke OIS br. 3862.

LIJEPA KNJIŽEVNOST
BELLES-LETTRES
AL-ADAB

200

R 44

بوستان
BŪSTĀN

Pjesničko djelo mističko-didaktičkog sadržaja koje je na perzijskom jeziku spjevao Šayḥ Musliḥuddīn b. ‘Abdullāh Sa’dī Šīrāzī (589/1193.-691/1292.).

H. H. I, 244; Flügel I, 533-539; Karatay, FYK, 530-4; 539-8, 550-553, 555-556, 563-578, 924-5; Trako, KPR, 348-356; Trako - Gazić, 393-401; Nametak - Trako I, 406; Nametak IV, 3105-3117.

Na fol. 2b u naslovnoj vinjeti ispisan naslov:

کتاب سعدی المعروف بوستان

Početak (fol. 2a):

حکیم سخن در زبان آفرین

بنام خداوند جان آفرین

Na kraju manjkavo.

Posljednji stih ovdje (fol. 99b):

بمقصورهء مسجدی در دوید

شنیدم که مستی ز تاب نبید

Bez podataka o prepisu.

Na fol. 1a ispisana dva hronograma pjesnika Luṭfija na turskom jeziku, svaki sa po četiri bejta, o gradnji mekteba i česme koje je dao sagrađiti sultan Abdulmedžid (vl. 1839.-1861.).

Povez kožni, originalni, sa preklopcem, sa utisnutim rozetama na sredini i u uglovima korica i preklopca. Fol. 99 (19,5 x 13 cm), 15 redaka (13,5 x 8 cm). Papir žućkast, tanak, mjestimično oštećen vlagom, ali tekst nije oštećen. *Ta’līq*, sitan i lijep. Tinta crna, u riječi حکایت crvena, plava ili zlatna. Stihovi ispisani u tri stupca, dva vodoravno a jedan dija-

gonalno pisanog teksta. Tekst uokviren tankim crnim i zlatnim linijama, a polustihovi odvojeni sa po dvije tanke crne i zlatne linije.

Poklon od Hatidže Ćar-Drnda iz Sarajeva.

201

R 55-4

نظم

NAẒM

Pjesma nepoznatog autora na perzijskom jeziku u formi *mutamman*, sa ukupno 40 distiha. Na osnovu posljednjeg polustiha bi se moglo pretpostaviti da je autor izvjesni pjesnik sa pseudonimom Kāmil.

Ovdje naslov:

این نظم که خوشرست زآب حیات تاریخ ولادت است و تاریخ وفات
ومن الله الإعانة والتوفيق

Početni stih (fol. 99b):

ای فلک بیداد و بی رحمی بدینان کرده ای اجل ملک جهانرا باز ویران کرده

Posljednji stih (fol. 100b):

سال آن کامد باقلیم وزدینی شد بکام جوی ای کامل زمر مصرع این زیبا کلام

Ispod pjesme je na turskom jeziku ispisana bilješka da svaki prvi polustih daje godinu rođenja Mīr 'Alī Šīr Nawā'ī-ja, 844. (1441.), a svaki drugi polustih godinu njegove smrti, 906. (1501.), te da je živio 62 godine. Broj 844. ispisan na nekoliko mjesta na margini sa desne strane, 906. na margini sa lijeve strane, a između polustihova ispisan broj 62.

Bez podataka o prepisu, ali se sa sigurnošću može reći da je prepisivač 'Abdulkarīm b. 'Alī al-'Āṣī, autor prvog djela u kodeksu koje predstavlja njegov autograf.

Na prvom zaštitnom listu u kodeksu bilješka o vlasniku 'Abdullāh Rašīd b. al-ḥāḡḡ Muṣṭafā, a na fol. 1a pečat sa imenom Meḥmed Šākīr i oznakom godine (1)234/1818-19.

Povez kartonski, tvrdi, nov, zajednički za više djela. Fol. 99b-100b (20 x 13 cm), 20 redaka (16,5 x 7cm), sa originalnom folijacijom. Papir požutio, mjestimično oštećen i restauriran. *Nasta'liq*, sitan. Tinta crna.

Otkupljeno od Mustafe Mujezinovića iz Sarajeva.

BOSANSKI RUKOPISI
BOSNIAN MANUSCRIPTS
المخطوطات البوسنيّة

LIJEP A KNJIŽEVNOST
BELLES-LETTRES
AL-ADAB

202

R 48-1

حكاية او إسماعيل عليه السلام
HIKĀYA O ISMĀ'ĪL 'ALAYH AS-SALĀM

Fragment pjesme na bosanskom jeziku o Ismailu a.s. koju je spjevao Muharem Dizdarević, poznat kao Muhamed Rušdi (Muḥammad Rušdī), iz Trebinja (umro 1905.).

Trako - Gazić, 487; Nametak IV, 3233-2; 3243-1; Nametak - Trako II, 1113; Hrestomatija, str. 261-271.

Bez naslova. Naslov naveden prema sadržaju.

Nedostaje prva polovina teksta pjesme. Ovdje počinje (fol. 1a):

اوتاچ اوزه اسماعيلا زا روقو پا اودوشه جه يه امر دوجوشه ...

Kraj (fol. 4b):

... قو پرواوپي نق صلوات دونوسي اي پنقه دووو اوچيني دا مو الله دراغي دوشو اوپروستي

قو رشديه يه دان الحم پوقلوني

Bez podataka o prepisu.

Bez poveza. Fol. 1a-4b (19,5 x 12 cm), 9 redaka (15,5 x 10 cm). Papir požutio, listovi iz sveske sa linijama. Pjesma je pisana u formi proznog teksta. *Nasḥ*, vokaliziran. Tinta crna.

Poklon od Akademije nauka i umjetnosti BiH.

203

R 48-2

إبراهيم هذا نصيحت
IBRĀHĪM HAḌĀ NAṢĪḤAT

Pjesma na bosanskom jeziku religiozno-didaktičkog sadržaja, poznata prema početku: „Ibrahime, brate moj...“.

Nametak IV, 3233-3; Nametak - Trako II, 1123.

Naslov naveden prema rukopisu.

Početak poslije besmele (fol. 5a):

ابراهيم براته موى غووورمتي دوبرو چوى دراغوم بوغو تيروبوى نموى پري مت رڙنو

حويو ...

Kraj (fol. 14a):

... تياقلوني يا منان ناشه غريهه يا حنان وازدا رچه (لا اله) الا الله درتله سرچوم اه چنه

Bez podataka o prepisu.

Bez poveza. Fol. 5a-14a (19,5 x 12 cm), 9 redaka (15,5 x 10 cm).
Papir požutio, listovi iz sveske sa linijama. Pjesma je pisana u formi proznog teksta. *Nasb*, vokaliziran. Tinta crna.

Poklon od Akademije nauka i umjetnosti BiH.

INDEKSI

INDEXES

الفهارس

INDEKS NASLOVA

(اسماء الكتب)

ا	تاريخ أنوري ٥- ١٥٦
آيات القرآن الكريم والأدعية ١٢	تاريخ أنوري ٦- ١٥٧
إبراهيم هذا نصيحت ٢٠٣	تاريخ أنوري ٧- ١٥٨
الإجازة ٧٨ - ٨٠	تاريخ أنوري ٨- ١٥٩
أحاديث أربعين ٨٣ - ٨٤	تاريخ أنوري ٩- ١٦٠
أحكام الأراضي من الفرائد في حلّ المسائل والقواعد ٣٣ - ٣٤	تاريخ أنوري ١٠- ١٦١
أسرار نامه ١٢٩	تاريخ أنوري ١٦- ١٦٢
إعتقاد نامه ١٩٤	تاريخ أنوري ١٧- ١٦٣
إنشا ١٨٣	تاريخ أنوري ١٨- ١٦٤
أنعام ١٤ - ١٩	تاريخ أنوري ١٩- ١٦٥
الأوراد البهائية ٤٦ - ٤٧	تاريخ أنوري ٢٠- ١٦٦
أوراد السيد يحيى ٤٥	تاريخ أنوري ٢١- ١٦٧
ب	تاريخ أنوري ٢٢- ١٦٨
بوستان ٢٠٠	تاريخ أنوري ٢٣- ١٦٩
بيان أقرب الطرق إلى الله - رسالة في الطرق	تاريخ أنوري ٢٤- ١٧٠
پ	تاريخ أنوري ٢٥- ١٧١
پرتو نامه - رساله نور	تاريخ أنوري ٢٦- ١٧٢
ت	تاريخ أنوري ٢٧- ١٧٣
تاريخ أنوري ٢- ١٥٣	تاريخ أنوري ٢٨- ١٧٤
تاريخ أنوري ٣- ١٥٤	تاريخ ديار بوسنه ١ ١٥٠
تاريخ أنوري ٤- ١٥٥	تاريخ ديار بوسنه ٢ ١٥١
	تاريخ ديار بوسنه ٣ ١٥٢
	تبصرة الأشقيا ١٤٩
	تجويد ٨١
	تحفة الإخوان ١٨٠

ترجمة أصول الحكم في نظام العالم ١٧٥

ترجمة الرسالة للشيخ محي الدين العربي

١٢٧

ترجمة من رسالة فواتح الجمال وفوائح الجلال

١٩٨

ترجمة الرسالة الولديّة في المنطق ٦٤

ترجمة سورة من الزبور ٧٢

ترجمة اللّمعات ١٢٨

ترجيح بينات ٣٢

تعبيرنامه ١٤٧ - ١٤٨

التّنبه على غلط الخامل (الجاهل) والنّبيه

٦٨

توضيح تهذيب المنطق والكلام ٦٦

توكّل نامه اسماعيل حقّي ١٣٨

ج

جامع المحامد المحمديّة في مناقب الحضرة

الأحمدية ٢٢

ح

الحزب الأعظم والورد الأفخم ٤٣

حزب البحر ٣٩

حكاية او اسماعيل عليه السلام ٢٠٢

حلّ أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

٦٩

حلية الأبدال وما يظهر عنها من المعارف

والأحوال ٥٢

خ

خاشية على تفسير سورة الواقعة ٢٠

خدا ربّم ١٢٤

د

الدّر الفريد في معرفة مراتب التّوحيد ١٩٢

درّ مکنون ١٤٥ - ١٤٦

دعاء ١٢٦

دلائل الخيرات وشوارق الأنوار في ذكر الصّلاة

على النّبّي المختار ٤١ - ٤٢

ديوان شهري چلبی ١٧٨

ر

رسالة في آداب الطّريقة ١٣٧

الرسالة الأحديّة ٥٨

رساله أدبيّه ١٣٩

رسالة في بيان رجال الغيب ٦١

رسالة في بيان العقل ٦٣

رسالة في تحقيق توقيفيّة أسماء الله تعالى ٣٨

رسالة في التّصوّف ٥٤ - ٥٥

رسالة التّوجيه في تشبيه التّصلية ٣٧

رسالة في الحديث ٢٥

رسالة في الحكمة ١٣٥

رسالة الدّعوة إلى طريق العلم ٥٩

رسالة شيخ حسن أفندي الأوزچوي في شرب

القهوة والدّخان ٥٠

رسالة في الطّرق (بيان أقرب الطّرق إلى الله)

٥٣

رساله في العقائد ١٩٦

رسالة في علم النّفس ٦٢

الرسالة الغوثية ٥٧

رسالة في الفرائض ٣٥

رسالة في نسبة الجمع ٧٠

رساله نور (رساله نوريه - پرتو نامه) ١٩٧

رساله در وجود خدا ١٩٥

رسالة الهدى لاولي الإهدتا ١٤٠ روزنامه ١٤٣	عقائد خليل أفندي في بيان صفات الإيمان وخصائص أهل السنّة والجماعة ١٢٣
ز	غ
زبدة الأمثال ٧٧ زبدة الطريق إلى الله ١٩٩	غره نامه ١٤٢
س	ف
سالاريه خصوصنده اولان فتوالر صورتلريد ١١٦ سلسله نامهء مشايخ ١٣٤ سؤال بلغرادي منيري أفندي وأجوبه هدايي أفندي ٨٧ سور القرآن الكريم ١٠ - ١١ سور القرآن الكريم والأدعية المختلفة ١٣	فتاوى ١١٩ فتاوى أحمديه ١١٨ فضائل القرآن وبيان آياته ٨٢
ش	ق
شرح أسماء الله تعالى الحسنى ٣٦ شرح دعاء حزب البحر ٤٠ شرح أورداد پير بهائي ١٢٥ شرح الفوائد الفناريّة ٦٥ شرح قصيدهء برده ١٧٦ شرح القصيدة الدّمياطيّة ٧٦ شرح وصيّتنامهء برکوي ١٢٢	قانون وترتيبات معادن ١١٥ قانون نامه ١١٣ قانون نامه آل عثمان على صورت حطّ همايون أبو الفتح سلطان محمد خان غازي أنارالله تعالى برهانه ٩١ قانون نامهء أراضى ١٠٥ قانون نامهء جديد ٩٧ قانون نامهء جديد سلطان در كه ذكر اولنور ١٠٣ قانون نامهء جديد اليوم يعمل به ١١٢ قانون نامهء جديد ٩٩، ١٠٦ - ١٠٧ قانونت نامهء سلطان سليمان خان ١٠٤ قانون نامهء صحيحه ٩٨، ١٠٠ - ١٠٢ قانون نامه لر ٩٦ قانون نامهء لواء بوسنه ٩٢ قصيدة البردة ٧٥ القصيدة الرائيّة ٧٤ قصيدهء عنصر أعظم ١٣٣ قصيدهء لوائح نصايح ١٣٢
ص	
صكّ ١٨٥ صكّ وإنشا ١٨٦	
ع	
عبادات بدنيّه ٨٩	

- قصيدة في مدح رسول الله ٧٣
قوانين ١٠٩، ١١١، ١١٤
- ك
- كتاب الأشربة من الجوهرة النيرة ٣٧
كتاب سلطان محمود ١٤٤
كتاب شرايط إسلام ٩٠
كتاب مشاهدي مولد أحمددي ١٣٠
كشف الأسرار ١٩٣
كلمات حكمت ١٨٢
الكلمات العلوية ١٨١
كنجينه لوائح ١٣١
- ل
- لغت منتها ٧١
- م
- ما حضر ١٤١
مبارق الأزهار في شرح مشارق الأنوار ٢١
مجالس الأبرار ومسالك الأخيار ٢٣
مجموعه ١٨٧ - ١٩١
مجموعة أحاديث ٢٤
مجموعة الأدعية ٤٤، ٤٨ - ٤٩
مختصر القدوري ٢٦
مرثيه ١٧٧
- المصحف الشريف ١ - ٩
معروضات أبو السَّعود ٩٣ ٩٥
مفردات قانون ١٠٨
مفهوم فرائض ١١٧
مفهوم قانون بر وجه إحتصار ١١٠
مقدِّمة الصلوة منظومه ٨٨
المقدِّمة الغزنوية ٢٨
ملتقى الأبحر ٣٠
ملجأ القضاة عند تعارض البيِّنات ٣١
منازل السَّائرين ٥١
مناسك الحج ٨٥ - ٨٦
منشآت يوسف كاني أفندي ١٨٤
منهاج النظام في دين الإسلام ٦٧
منية المصليِّ وغنية المبتدي ٢٩
مولد ١٧٩
- ن
- نجاه الغريق في الجمع والتَّفريق ١٣٦
نظم ٢٠١
- و
- الوصايا القدسيَّة ٦٠
وصيَّتنامهء بركوي ١٢١
وصيَّتنامهء مولانا خسرو ١٢٠

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCJI

A, ‘A, Ā

Aḥādīṭ-i arba‘īn 83-84
 Aḥkām al-arādī min al-Farā'id
 fi ḥall al-masā'il wa al-qawā'id
 33-34
 An'ām 14-19
 ‘Aqā'id-i Ḥalīl efendī fi bayān šifāt
 al-imān wa ḥašā'iš ahl as-sunna
 wa al-ḡamā'a 123
 Asrār-nāma 129
 al-Awrād al-bahā'iyya 46-47
 Awrād as-sayyid Yaḥyā 45
 Āyāt al-Qur'ān al-karīm wa al-
 ad'iya 12

B

Bayān aqrab aṭ-ṭuruq ilā Allāh, v.
 Risāla fi aṭ-ṭuruq
 Būstān 200

D

Dalā'il al-ḥayrāt wa šawāriq al-
 anwār fi ḍikr aš-šalāt 'alā an-
 nabiyy al-muḥtār 41-42
 Dīwān-i Šahrī Čalabī 178

Du'ā' 126
 ad-Durr al-farīd fi ma'rifat marātib
 at-tawḥīd 192
 Durr-i maknūn 145-146

F

Faḍa'il al-Qur'ān wa bayān āyātihi
 82
 Fatāwā 119
 Fatāwā-yi Aḥmadiyya 118

G, Ğ, Ġ

Ġāmi' al-maḥāmid al-
 muḥammadiyya fi manāqib al-
 ḥaḍrat al-aḥmadiyya 22
 Ganġina-i lawā'iḥ 131
 Ġurranāma 142

H, Ḥ, Ḥ

Ḥall asrār al-aḥyār 'alā i'rāb Izhār
 al-asrār 69
 Ḥāšiya 'alā tafsīr sūra al-Wāqī'a
 20
 Ḥikāya o Ismā'il 'alayh as-salām
 202

- Hilya al-abdāl wa mā yazharu
‘anhā fi al-ma‘ārif wa al-aḥwāl
52
al-Ḥizb al-a‘zam wa al-wird al-
afḥam 43
Ḥizb al-baḥr 39
Hodā rabbum 116
- I, ‘I**
- ‘Ibādāt-i badaniyya 89
Ibrāhīm ḥadā naṣīḥat 203
al-Iḡāza 78-80
Inšā 183
I‘tiqādnāma 194
- K**
- al-Kalimāt al-‘alawiyya 181
Kalimāt-i ḥikmat 182
Kašf al-asrār 193
Kitāb al-ašriba min al-Ġawhara
an-nayyira 27
Kitāb-i mašāhid-i mawlid-i
aḥmadī 130
Kitāb-i sulṭān Maḥmūd 144
Kitāb šarāyiṭ-i islām 90
- L**
- Luġat-i muntahā 71
- M**
- Mā ḥaḍar 141
Mabāriq al-azhār fi šarḥ Mašāriq
al-anwār 21
Maḥmūd-i farā‘id 117
Maḥmūd-i qānūn bar waġhi iḥtišār
110
Maġālis al-abrār wa masālik al-
aḥyār 23
Maġmū‘a 187-191
Maġmū‘a al-ad‘iya 44, 48-49
Maġmū‘a aḥādīṭ 24
Malġa’ al-quḍāt ‘inda ta‘āruḍ al-
bayyināt 31
Manāsik al-ḥaġġ 85-86
Manāzil as-sā‘irīn 51
Ma‘rūdāt Abū as-Su‘ūd 93-95
Martīyya 177
Mawlid 179
Minḥāġ an-nizām fi dīn al-islām
67
Mufradāt-i qānūn 108
Muḥtaṣar al-Qudūrī 26
Multaqā al-abḥur 30
Munša‘āt-i Yūsuf Kānī efendī
184
Munya al-muṣallī wa ġunya al-
mubtadī 29
al-Muqaddima al-ġaznawiyya 28
Muqaddima aš-ṣalat manzūma
88
al-Muṣḥaf aš-šarīf 1-9
- N**
- Naġat al-ġarīq fi al-ġam‘ wa at-
tafrīq 136
Nazm 201

P	R
Partaw-nāma, v. Risāla-i nūr	Risāla fī ādāb at-ṭarīqa 137
Q	Risāla-i adabiyya 139
Qānūnnāme-i āli ‘Oṭmān ‘alā ṣūrat-i ḥaṭṭi humāyūn Abū al- fatḥ sultān Meḥmed ḥān gāzī anāra Allāh ta‘ālā burhānahu 91	ar-Risāla al-aḥadiyya 58
Qānūn wa tartībāt-i ma‘ādin 115	Risāla fī al-‘aqā’id 196
Qānūnnāme 113	Risāla fī bayān al-‘aql 63
Qānūnnāme-i arāḍi 105	Risāla fī bayān riḡal al-ḡayb 61
Qānūnnāme-i ḡadīd 97	Risāla ad-da‘wa ilā ṭarīq al-‘ilm 59
Qānūnnāme-i ḡadīd al-yawm yu‘malu bihi 112	Risāla fī al-farā’id 35
Qānūnnāme-i ḡadīd sultān dir ki ḡikr olunur 103	ar-Risāla al-ḡawṭiyya 57
Qānūnnāme-i ḡadīda 99, 106-107	Risāla fī al-ḡadīṭ 25
Qānūnnāmeler 96	Risāla fī al-ḡikma 135
Qānūnnāme-i livā-i Bosna 92	Risāla al-hudā li ulī al-ihtidā 140
Qānūnnāme-i ṣaḡīḡa 98, 100-102	Risāla fī ‘ilm an-naḡs 62
Qānūnnāme-i sultān Sulaymān ḡān 104	Risāla fī nisba al-ḡam‘ 70
Qaṣīda al-burda 75	Risāla-i nūr (Risāla-i nūriyya - Partaw-nāma) 197
Qaṣīda-i lawā’ih-i naṣāyih 132	Risāla ṣaḡḡ Ḥasan efendī al-Uḡi- ṣawi fī ṣurb al-qahwa wa ad- duḡān 50
Qaṣīda fī madḡ rasūl Allāh 73	Risāla fī taḡḡiq tawḡīfiyya asmā’ Allāh ta‘ālā 38
al-Qaṣīda ar-rā’iyya 74	Risāla fī at-taṣawwuf 54-56
Qaṣīda-i ‘unṣur-i a‘ṣam 133	Risāla fī at-tawḡīḡ fī taṣbīḡ at- taṣliya 37
Qawānīn 109, 111, 114	Risāla fī at-ṭuruq (Bayān aḡrab at- ṭuruq ilā Allāh) 53
	Risāla dar wuḡūd-i ḡodā 195
	Rūznāma 143
	S, Ṣ
	Ṣakk 185
	Ṣakk wa inṣā 186

Salariya huşuşunda olan fatwalar şūratlarıdır 116	Tarğama sūra min az-Zabūr 72
Silsila-nāma-i maşāyih 134	Tarğama Uşul al-ḥikam fi nizām al-‘ālam 175
Su‘āl-i Baliğrādī Munīrī efendī wa aḡwiba Hudā‘ī efendī 87	Tarḡih bayyināt 32
Suwar al-Qur‘ān al-karīm 10-11	Tārīh-i Anwarī 2 153
Suwar al-Qur‘ān al-karīm wa ad‘iya 13	Tārīh-i Anwarī 3 154
	Tārīh-i Anwarī 4 155
	Tārīh-i Anwarī 5 156
	Tārīh-i Anwarī 6 157
	Tārīh-i Anwarī 7 158
	Tārīh-i Anwarī 8 159
	Tārīh-i Anwarī 9 160
	Tārīh-i Anwarī 10 161
	Tārīh-i Anwarī 16 162
	Tārīh-i Anwarī 17 163
	Tārīh-i Anwarī 18 164
	Tārīh-i Anwarī 19 165
	Tārīh-i Anwarī 20 166
	Tārīh-i Anwarī 21 167
	Tārīh-i Anwarī 22 168
	Tārīh-i Anwarī 23 169
	Tārīh-i Anwarī 24 170
	Tārīh-i Anwarī 25 171
	Tārīh-i Anwarī 26 172
	Tārīh-i Anwarī 27 173
	Tārīh-i Anwarī 28 174
	Tārīh-i diyār-i Bosna 1 150
	Tārīh-i diyār-i Bosna 2 151
	Tārīh-i diyār-i Bosna 3 152
	Tawakkul-nāma-i Ismā‘il Ḥaqqī 138
	Tawdīh Tahdīb al-mantiq wa al-kalām 66
	Tuḥfa al-iḥwān 171

Ş

Şarḥ asmā‘ Allāh ta‘ālā al-ḥusnā 36
Şarḥ Awrād-i Pīr Bahā‘ī 125
Şarḥ du‘ā‘ Ḥizb al-baḥr 40
Şarḥ al-Fawā‘id al-fanāriyya 65
Şarḥ-i Qaşıda-i burda 176
Şarḥ al-Qaşıda ad-dimyāṭiyya 76
Şarḥ-i Waşıyyatnāma-i Bargiwī 122

T, Ṭ

Ta‘bīrnāma 147-148
Tabşira al-aşkiyā 149
Taḡwid 81
at-Tanbīh ‘alā ḡalaṭ al-ḥāmil (al-ḡāhil) wa an-nabih 68
Tarğama al-Lama‘āt 128
Tarğama min risāla-i Fawātiḥ al-ḡamāl wa fawā‘ih al-ḡalāl 198
Tarğama ar-risāla li aş-şayḥ Muḥyiddīn al-‘Arabī 127
Tarğama ar-Risāla al-waladiyya fi al-mantiq 64

W	Z
al-Waṣāyā al-qudsiyya 60	Zubda al-amṭāl 77
Waṣiyyatnāma-i Bargiwī 121	Zubda aṭ-ṭarīq ilā Allāh 199
Waṣiyyatnāma-i mawlānā Husraw 120	

İNDEKS AUTORA

A, ‘A, ‘Ā

<p>al-‘Abbādī, v. Abū Bakr b. ‘Alī al-
Haddād al-‘Abbādī</p> <p>‘Abdī, v. ‘Abdullāh ‘Abdī</p> <p>‘Abdulḥabīb efendi 188</p> <p>‘Abdullhādī b. al-Ḥāğğ Bekir b.
Muştafā b. Ḥamza al-Wārdārī
180</p> <p>‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āşī 22</p> <p>‘Abdullāh b. ‘Abbās al-Quraşī 72</p> <p>‘Abdullāh ‘Abdī 149</p> <p>‘Abdullāh al-İlāhī as-Samāwī 129</p> <p>‘Abdullāhb. Mas‘ūd b. Muḥammad
b. ‘Alī b. Aḥmad b. ‘Umar al-
Ḥusayni al-Bulyānī,
Awḥaduddīn 58</p> <p>aş-Şayḥ ‘Abdullāh b. Muḥammad
b. ‘Alī al-Harawī al-Anşārī al-
Ḥanbalī 51</p> <p>‘Abdullaṭīf b. ‘Abdul‘azīz Ibn al-
Malak – Ibn Firişte 21</p> <p>‘Abdurrahmān b. Abū Bakr as-
Suyūṭī 82</p> <p>al-Abharī, v. Aṭīruddīn al-Abharī</p> <p>Abū al-‘Abbas ‘Abdullāh b.
Muḥammad an-Nāşī‘ī 73</p> <p>Abū ‘Abdullāh al-Laḥmi as-Sabtī
22</p> | <p>Abū ‘Abdullāh Muḥammad b.
Sulaymān al-Ġazūlī 41, 42</p> <p>Abū ‘Alī Ḥusayn b. ‘Abdullāh -
Ibn Sīnā 62</p> <p>Abū Bakr b. ‘Alī al-Ḥaddād al-
‘Abbādī 27</p> <p>Abū Bakr Nuşrat 141</p> <p>Abū al-Ḥusayn Aḥmad b.
Muḥammad b. Aḥmad b.
Ġa‘far b. Ḥamdān al-Bağdādī
al-Qudūrī 26, 27</p> <p>Abū Madyan Şu‘ayb b. al-Ḥasan al-
Mağribī al-Anşārī al-Andalusī
at-Tilimsānī 74</p> <p>Abū Muḥammad Ġānim b.
Muḥammad al-Bağdādī 31</p> <p>Abū Muḥammad Ḥusayn b.
Mas‘ūd al-Bağawī 23</p> <p>Abū as-Su‘ūd 93, 94, 95, 188</p> <p>‘Adlī Ćelebi 189</p> <p>‘Alā’uddīn ‘Alī-dede b. Muştafā
Ḥarīmī al-Bosnawī – Şayḥ at-
turba 61, 82, 83, 84, 130, 131,
132, 133, 134, 177, 181, 182</p> <p>Şayḥ ‘Alī 148</p> <p>‘Alī Ḥilmī 191</p> <p>‘Alī b. Muḥammad as-Sayyid aş-
şarīf al-Ġurġānī 64</p> <p>Şayḥ ‘Alī aş-Şadrī al-Qonawī 122</p> |
|---|---|

- ‘Alī b. sulṭān Muḥammad al-Qārī 43
- Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. ‘Īsā al-Burnusī – Zarrūq al-Fāsī 76
- Aḥmad Biḡān Yazıḡi-oḡlu 145, 146
- Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Sa‘īd al-Ġaznawī al-Kāšānī 28
- Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī 118
- Aḥmad b. Muḥammad ar-Rūmī al-Aqḡiṣārī 23
- Aḥmad b. Muṣṭafā – La‘ālī 176
- Aḥmad b. Sulayman Ibn Kamal-paša – Kemal-paša zade 35, 38, 63, 68, 70, 195
- al-Amāsī, v. Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī
- As‘ad-efendi 119
- al-‘Āšī, v. ‘Abdulkarīm b. ‘Alī al-‘Āšī
- Šayḡ ‘Āšim b. Muḥammad Ġāfiḡ al-Bosnawī 78
- Aṭīruddīn al-Abharī 65
- ‘Āšiq ‘Omar 97
- Aḥmad az-Zuhūrī al-Fārūqī an-Naqšibandī 46, 47
- Bahā’uddīn Pīr Muḥammad b. Muḥammad an-Naqšibandī 125
- Šejh Bajezid 188
- Bālī-zāde, v. Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde ar-Rūmī
- Bāqī 191
- Bargiwī, v. Muḥammad b. Pīr ‘Alī Bargiwī
- Bašārat b. ‘Abdussalām 92
- al-Bulyānī, v. ‘Abdullāh b. Mas‘ūd b. Muḥammad b. ‘Alī b. Aḥmad b. ‘Umar al-Ḥusayni al-Bulyānī, Awḡaduddīn
- al-Būnī, v. Muḡyiddīn Abū al-‘Abbās Aḥmad b. ‘Alī al-Būnī
- Bureki-zade (Burek) Abdulah Nazari 158
- al-Burnusī, v. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. ‘Īsā al-Burnusī – Zarrūq al-Fāsī
- al-Būširī, v. Šarafuddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. Sa‘īd al-Būširī

Č

Čatrnja Husejn, v. Ḥuṣāmī

D, Đ

- al-Baḡawī, v. Abū Muḥammad Ḥusayn b. Mas‘ūd al-Baḡawī
- al-Baḡdādī, v. Abū Muḥammad Ġānim b. Muḥammad al-Baḡdādī
- Bahā’uddīn Muḥammad b.
- Đa‘fi 124
- Đa‘īfi 124
- Darwiš 189

Hāgg Darwīš 189
 Darwīš ‘Alī b. Yūsuf Karkarī 199
 Derviš-paša Bajezidagić 189
 Derviš Žagrić 189
 ad-Dimyāṭī, v. Šamsuddīn
 Muḥammad ad-Dimyāṭī
 Dīyā’ī 189

E

Eda’i Sinan Čelebi, sarajevski pje-
 snik 153

F

Faḥruddīn Ibrāhīm b. Šahriyār al-
 Hamadānī al-‘Irāqī 128
 al-Fanārī, v. Šamsuddīn Muḥa-
 mmad b. Ḥamza al-Fanārī al-
 Ḥanafī
 Fezija Mostarac 188
 Fuḍūlī 191

G, Ğ, Ğ

Ġāfilī 108
 Ġalāluddīn Muḥammad b. As‘ad
 ad-Dawwānī aš-Šiddīqī 37
 Ġāmī, v. Nūriddīn ‘Abdurrahmān
 Ġāmī
 al-Ġazūlī, v. Abū ‘Abdullāh
 Muḥammad b. Sulaymān al-
 Ġazūlī
 Ġinānī 191
 Gurani, v. Mehmed Mejli Gurani
 al-Ġurġānī, v. ‘Alī b. Muḥammad

as-Sayyid aš-šarīf al-Ġurġānī
 al-Ġurġānī, v. Muḥammad b. ‘Alī
 al-Ġurġānī

H, Ḥ, Ḥ

al-Ḥaddād, v. Abū Bakr b. ‘Alī al-
 Ḥaddād al-‘Abbādī
 al-Ḥakīm Muḥammad efendi 88
 al-Ḥalabī, v. Ibrāhīm b.
 Muḥammad b. Ibrāhīm al-
 Ḥalabī
 Ḥalīl efendi 123
 al-Hamadānī, v. Faḥruddīn
 Ibrāhīm b. Šahriyār al-
 Hamadānī al-‘Irāqī
 al-Ḥanbalī, v. aš-Šayḥ ‘Abdullāh b.
 Muḥammad b. ‘Alī al-Harawī
 al-Anṣārī al-Ḥanbalī
 Ḥaqqī, v. Ibrāhīm Ḥaqqī
 Arzarūmī
 Ḥarīmī, v. ‘Alā’uddīn ‘Alī-dede b.
 Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī –
 Šayḥ at-turba
 Šayḥ Ḥasan b. ‘Alī 125
 Šayḥ Ḥasan efendī al-Uzičawī 50
 Ḥasan Kāfi b. Turḥān b. Dāwūd
 b. Ya‘qūb az-Zibī al-Aqḥiṣārī
 al-Bosnawī 175
 Ḥassān b. Ṭābit 62
 Ḥayratī 191
 Ḥilmī 189
 al-Ḥīwaqī, v. Nağmuddīn Abū
 al-Ġannāb Aḥmad b. ‘Umar
 b. Muḥammad al-Kubrā al-
 Ḥīwaqī

Hudā'i, v. Maḥmūd b. Faḍlullāh
b. Maḥmūd al-Üsküdārī al-
Ḥanafī – Hudā'i, Quṭb al-
'arifīn
Ḥulqī 189
Ḥuṣāmī (Husejn Čatrnja) 189
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde
69
Husejn Čatrnja, v. Ḥuṣāmī
Ḥusraw 120

I, 'I

Ibn 'Abbās 20
Ibn 'Arabī, v. Muḥyiddīn Abū
'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī
b. Muḥammad al-Ḥatimī aṭ-
Ṭā'i – Ibn 'Arabī, poznat kao
aš-Šayḥ al-Akbar
Ibn Firište, v. 'Abdullaṭif b.
'Abdul'azīz Ibn al-Malak – Ibn
Firište
Ibn Kamal-paša, v. Aḥmad b. Su-
layman Ibn Kamal-paša – Ke-
mal-paša zade
Ibn Sina, v. Abū 'Alī Ḥusayn b.
'Abdullāh - Ibn Sīnā
Mulla Ibrahim iz Ljubinja 189
Ibrāhīm Adham b. 'Omar al-
Islāmbūlī 80
Ibrāhīm efendī al-Munīrī al-
Baligrādī 87
Ibrāhīm Ḥaqqī Arzarūmī 124
Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm
al-Ḥalabī 30
Ibrahim Opijač 66, 189, 190

al-Ilāhī, v. 'Abdullāh al-Ilāhī as-
Samāwī
Imām Suyūṭī, v. 'Abdurrahmān b.
Abū Bakr as-Suyūṭī
al-'Irāqī, v. Faḥruddīn Ibrāhīm b.
Šahriyār al-Hamadānī al-'Irāqī
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b.
Muḥammad b. 'Arabšah al-
Isfarā'inī 64
Ishāq b. 'Abdullāh 89
al-Islāmbūlī, v. Ibrāhīm Adham b.
'Omar al-Islāmbūlī
Ismā'il Ḥaqqī Bursawī 138

K

Kadić, v. Muhamed Enveri Kadić
Kāfī, v. Ḥasan Kāfī b. Turḥān b.
Dāwūd b. Ya'qūb az-Zibī al-
Aqḥiṣārī al-Bosnawī
Kāmil 201
Kānī, v. Yūsuf Kānī
Karkarī, v. Darwīš 'Alī b. Yūsuf
Karkarī
al-Kāšānī, v. Aḥmad b. Muḥammad
b. Maḥmūd b. Sa'id al-Ġaznawī
al-Kāšānī
al-Kāšgārī, v. Sadīduddīn
Muḥammad b. Muḥammad b.
'Alī al-Kāšgārī
Kemal-paša zade, v. Aḥmad b. Su-
layman Ibn Kamal-paša – Ke-
mal-paša zade

L	
La'ālī, v. Aḥmad b. Muṣṭafā – La'ālī	b. 'Izzuddīn b. Yūsuf – Muḥammad Širīn
Larendi 188	Muharem Dizdarević, poznat kao Muḥammad Rušdī 202
Luṭfi 200	Muḥibbī 191
	Muhlisi-efendi 188
	Muḥyiddīn Abū al-'Abbās Aḥmad b. 'Alī al-Būnī 36
	Muḥyiddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad al-Ḥatimī aṭ-Ṭā'ī – Ibn 'Arabī, poznat kao aš-Šayḥ al-Akbar 52, 57, 58, 127
	al-Munirī al-Baliḡrādī, v. Ibrāhīm efendi al-Munirī al-Baliḡrādī sultān Murād 191
	Šayḥ Musliḥuddīn b. 'Abdullāh Sa'dī Širāzī 200
	Muṣṭafā b. al-Ḥāḡī 'Alī 81
	Muṣṭafā b. Ibrāhīm 77
	Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde ar-Rūmī 33, 34
	Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī – Šejh Jujo 66
	Muwaqqit, v. Šāliḥ Šidqī b. al-Ḥāḡḡ Ḥusayn b. Faḍlullāh – Muwaqqit
	Mūyī 189
M	
Mā'ili 189, 190	
Maḡāzī 189, 190	
Maḥmūd b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Üsküdārī al-Ḥanafī – Hudā'ī, Quṭb al-'ārifin 87, 136, 137	
Mā'ili 190, 190	
Maqālī 191	
Mehmed Mejli Gurani 150, 161, 189	
Meḥmed b. 'Umar, v. Qūrd Meḥmed-efendi, Meḥmed b. 'Umar	
Mejli, v. Mehmed Mejli Gurani	
Muhamed Enveri Kadić 153-174	
Muḥammad al-muftī wa al-qāḍī al-Bosnawī al-Prōzōrī 67	
Muḥammad b. 'Alī al-Ġurgānī 64	
Muḥammad b. 'Izzuddīn b. Yūsuf – Muḥammad Širīn 192	
Muḥammad b. Pīr 'Alī Bargiwī 69, 121, 122	
Muḥammad Rušdī, v. Muharem Dizdarević – Muḥammad Rušdī	
Muḥammad Širīn, v. Muḥammad	
	N
	Naḡm ad-Dāya 134
	Naḡmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. 'Umar b. Muḥammad al-Kubrā al-Ḥiwaqī 53, 54, 55, 56, 198

an-Naqšibandī, v. Bahā'uddīn Muḥammad b. Aḥmad az-Zuhūrī al-Fārūqī an-Naqšibandī an-Nasafī 33, 34
 Nasūḥ b. Ḥāgī 'Alī 139
 an-Nāšī'i, v. Abū al-'Abbas 'Abdullāh b. Muḥammad an-Nāšī'i Niyāzī 191
 Nūruddīn 'Abdurrahmān Ğāmī 194
 Šayḥ Nūruddīn Abū al-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh b. 'Abdulġabbār aš-Šādīlī 39, 40
 Nūruddīn Ni'matullāh al-Walī 193
 Nūruddīn-zāde 177

Q

Qā'imī 97
 al-Qārī, v. 'Alī b. sulṭān Muḥammad al-Qārī
 al-Qudūrī, v. Abū al-Ḥusayn Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ğa'far b. Ḥamdān al-Baġdādī al-Qudūrī
 Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥiḍr 65
 al-Qurašī, v. 'Abdullāh b. 'Abbās al-Qurašī
 Qūrd Meḥmed-efendi, Meḥmed b. 'Umar 147
 Quṭb al-'ārifin, v. Maḥmūd b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Üskūdārī al-Ḥanafī – Hudā'i, Quṭb al-'ārifin

R

Raḍiyuddīn Abu'l-Faḍā'il al-Ḥasan b. Muḥammad aš-Šaġānī 21
 Ragīb-paša 188
 Ragīb-paša, valija Kaira 188
 Raḥīmī 191
 Raḥmatullāh 32
 Rušdī, v. Muharem Dizdarević – Muḥammad Rušdī

S, Š

Sabit Užičanin 188
 as-Sabtī, v. Abū 'Abdullāh al-Laḥmi as-Sabtī
 Sa'dī Širāzī, v. Šayḥ Musliḥuddīn b. 'Abdullāh Sa'dī Širāzī
 Sadīduddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Kāšġārī 29
 Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftazānī 66
 Šafāyī 188
 aš-Šaġānī, v. Raḍiyuddīn Abu'l-Faḍā'il al-Ḥasan b. Muḥammad aš-Šaġānī
 Šāliḥ-efendi 117
 Šāliḥ Ḥilmī b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Yūsuf b. Aḥmad b. Yūsuf Ālāybeg-zāde al-Mostārī 79
 Šāliḥ Šidqī b. al-Ḥāġġ Ḥusayn b. Faḍlullāh – Muwaqqit 150, 151, 152

as-Samāwī v. ‘Abdullāh al-Ilāhī as-Samāwī
 Sayyid aš-šuhadā’ Nağmuddīn al-Kubrā v. Nağmuddīn Abū al-Ġannāb Aḥmad b. ‘Umar al-Kubrā al-Ḥiwaqī
 Selman 189
 Šayḥ Sinānuddīn Yūsuf b. Ya‘qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī 85, 86
 Sulaymān-efendi 190
 Sun‘ī 124
 as-Suyūṭī, v. ‘Abdurrahmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī

Š

aš-Šādilī, v. Šayḥ Nūruddīn Abū al-Ḥasan ‘Alī b. ‘Abdullāh b. ‘Abdulğabbār aš-Šādilī
 Šahrī ‘Alī Čalabī Malaṭyali 178
 Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, v. Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša
 Šamsuddīn Muḥammad ad-Dimyāṭī 76
 Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī al-Ḥanafī 65
 Šarafuddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. Sa‘īd al-Būširī 75, 176
 aš-Šayḥ al-Akbar, v. Muḥyiddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. ‘Alī b. Muḥammad al-Ḥatimī aṭ-Ṭā’ī – Ibn ‘Arabī, poznat kao aš-Šayḥ al-Akbar
 Šayḥ at-turba, v. ‘Alā’uddīn ‘Alī-

dede b. Mušṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Šayḥ at-turba
 Šayḥ Šihābuddīn 188
 Šejh Jujo, v. Mušṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī – Šejh Jujo
 aš-Širwānī, v. Sayyid Yaḥyā aš-Širwānī

T, Ṭ, Ṭ

Ṭab‘ī 189
 at-Taftazānī, v. Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftazānī
 Ṭalīb 191
 Ṭanā’ī 189
 at-Tilimsānī, v. Abū Madyan Šu‘ayb b. al-Ḥasan al-Mağribī al-Anṣārī al-Andalusī at-Tilimsānī

‘U

‘Ubaydī 189
 ‘Ulwī 191

V

Vahdeti 154
 Vehbi, pjesnik 33
 Vehbi-efendi, stolački pjesnik 150

W

Wahbī, v. Vehbi-efendi, stolački pjesnik

al-Wārdārī, v. ‘Abdulhādī b. al- Ḥāğğ Bekir b. Muşţafā b. Ḥamza al-Wārdārī	
Y	
Yaḥyā b. Ḥabaş Ibn Amīrak Şihābuddin as-Suhrawardī 197	
Sayyid Yaḥyā aš-Şirwānī 45	
Yaḥyā b. Zakariyyā b. Bayrām 32	
Yatīmī 189	
Yaziği-oğlu, v. Aḥmad Biğān Yaziği-oğlu	
Yiğitbaşı Aḥmad Şamsuddīn Marmarawī 140	
Yūsuf Kānī 184	
	Z
	Zarrūq al-Fāsī, v. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. ‘Īsā al-Burnusī – Zarrūq al-Fāsī
	Zaynī-zāde, v. Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde
	Zaynuddīn Abū Bakr b. Muḥa- mmad b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ḥawafī al-Ḥorasānī 60
	Zejnīl-beg iz Foče 188
	Ž
	Žagrić, v. Derviš Žagrić

INDEKS PREPISIVAČA

A, 'A

Abdulhalim Rasih, sin Muhameda Enverije Kadića, v. Qāḏī-zāde 'Abdulḥalīm Rāsiḥ b. Muḥammad Anwarī b. Šidqī 'Abdulkarīm b. 'Alī al-'Āsī 62
 'Abdullāh 'Aynī 39
 'Abdullāh b. Maḥmūd al-Wīsūqī (Visočanin) 30
 'Alī Ḥilmī, učenik Muḥammad Rāsima 14, 45
 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī / aṭ-Ṭībūhī (?) aṭ-Ṭayyibī aṭ-Ṭībī/ aš-Šāfi'ī 24, 36
 'Alī b. Yūsuf 15, 48
 Aḥmad 64
 Aḥmad b. 'Alī 99
 Mula Aḥmad b. 'Alī Ḥoḡa 94
 Aḥmad b. Faḏlullāh 187
 Ḥāfiẓ Aḥmad b. Ḥasan 85
 Aḥmad b. 'Iwaḏ 68
 Aḥmad b. Maḥmūd 65
 Aḥmad al-Muḥtārī b. 'Abdullāh an-Nazarī Burek 86
 Aḥmad b. al-ḥāgg Raḡab al-Mostārī 69
 Aḥmad Rifqī, poznat kao Šayḥ-

zāde (Šehović), učenik Muḥammad Sa'īda, poznatog kao Berber-zade (Berberović) 4

B

Babić, v. Ibrāhīm b. Muḥammad, poznat kao Bābī-zāde
 Bābī-zāde, v. Ibrāhīm b. Muḥammad, poznat kao Bābī-zāde
 Brkić, Mahmud b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna 142, 143, 144, 175
 Brqik-zāde Maḥmūd, v. Brkić, Mahmud b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna
 Brqo-zāde Maḥmūd b. Ibrāhīm-aga b. Ḥasan-aga, v. Brkić, Mahmud b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna
 Burek, v. Aḥmad al-Muḥtārī b. 'Abdullāh an-Nazarī Burek

D

Darwiš-zāde šayḥ 'Oṭmān ibn Ibrāhīm, an-nā'ib bi qaḏā-i Novosel 185

H, Ҳ	K
Hadžimehmedović, v. al-Ḥāḡḡ Meḥmed-oḡlu/Muḥammad-oḡlu Meḥmed/Muḥammad Izvornikli	Kadić, Abdulhalim Rasih, v. Qāḏī-zāde ‘Abdulḥalīm Rāsih b. Muḥammad Anwarī b. Šidqī
Hadžimuhamedović, v. al-Ḥāḡḡ Meḥmed-oḡlu/Muḥammad-oḡlu Meḥmed/Muḥammad Izvornikli	Kukavica, v. Muḥammad b. ‘Alī b. al-ḥāḡḡ ‘Abdullāh b. Aḥmad efendi b. al-ḥāḡḡ Ḥasan b. al-ḥāḡḡ ‘Oṭmān Quqawiče
al-Ḥāḡḡ Meḥmed-oḡlu/Muḥammad-oḡlu (Hadžimehmedović/Hadžimuhamedović) Meḥmed/Muḥammad Izvornikli 81	M
Ḥarīrī-zāde, v. Muḥammad As‘ad b. Muḥammad Amīn, poznat kao Ḥarīrī-zāde al-Uskudārī	Mahmud Brkić, v. Brkić, Mahmud b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna
Ḥusayn Ḥusnī Riḏwān 79	Maḥmūd Brqik-zāde b. Ibrāhīm-aga b. Ḥasan-aga Ihlawnali, v. Brkić, Mahmud b. Ibrahim-aga b. Hasan-aga iz Livna
Ḥusayn b. ‘Oṭmān 89	Muḥammad 93
I	Muḥammad b. ‘Alī b. al-ḥāḡḡ ‘Abdullāh b. Aḥmad efendi b. al-ḥāḡḡ Ḥasan b. al-ḥāḡḡ ‘Oṭmān Quqawiče (Kukavica) 103
al-Ḥāḡḡ Ibrāhīm Adham b. ‘Omar al-Istānbūlī 80	Muḥammad As‘ad b. Muḥammad Amīn, poznat kao Ḥarīrī-zāde al-Uskudārī 97
Ibrāhīm b. Muḥammad, poznat kao Bābī-zāde (Babić) u Sarajevu, učenik al-Wafā’i-ja 176	Muḥammad b. Muṣṭafā al-Amāsī 25, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 127, 128, 129, 135, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199
Imamović, v. Ševky ef. Imamović Ismā‘īl 17	aš-Šayḥ Ḥāfīz Muḥammad Rāšid as-Sa‘dī 42
Ismā‘īl aḏ-Dihnī b. Muḥammad-efendi as-Sarā’ī (Sarajlija) 41, 43	Muḥammad Šafiq al-Malāṭiyawī
	7

Murād b. (nečitko) 139
 Mūsā b. Ḥamza b. Aḥmad 21
 Muṣṭafā b. Aḥmad 92
 Muṣṭafā b. Ibrāhīm 29
 Muṣṭafā al-Mulḥī 31
 Muṣṭafā b. Šāliḥ-efendī Nā'imī-
 zāde al-Mostārī 118
 Muṣṭafā, softa 26

N

Nā'imī-zāde, v. Muṣṭafā b. Šāliḥ-
 efendī Nā'imī-zāde al-Mostārī
 an-Nazarī, v. Aḥmad al-Muḥtārī
 b. 'Abdullāh an-Nazarī Burek

Q

Qāḍī-zāde 'Abdulḥalīm Rāsīḥ b.
 Muḥammad Anwarī b. Šidqī
 (Abdulhalim Rasih, sin Mu-
 hameda Enverije Kadića) 150,
 151, 152
 Quqawiče, v. Muḥammad b. 'Alī
 b. al-ḥāgg 'Abdullāh b. Aḥmad
 efendi b. al-ḥāgg Ḥasan b. al-
 ḥāgg 'Oṭmān Quqawiče

R

Riḍwān b. Ferhād-ḥawāga,
 turbedār 1

S, Š

as-Sa'dī, v. aš-Šayḥ Ḥāfiẓ
 Muḥammad Rāšid as-Sa'dī

Šāliḥ b. 'Oṭmān 5
 Sejfuḍḍin Kemura 150, 151, 152

Š

Šayḥ-zāde, v. Aḥmad Rifqī, poznat
 kao Šayḥ-zāde
 Šehović, v. Aḥmad Rifqī, poznat
 kao Šayḥ-zāde
 Ševky ef. Imamović 149

Ṭ

aṭ-Ṭaybūhī, v. 'Alī b. Sulaymān b.
 Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī
 aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī
 aṭ-Ṭayyibī, v. 'Alī b. Sulaymān b.
 Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī
 aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī
 aṭ-Ṭībūhī, v. 'Alī b. Sulaymān b.
 Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī
 aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī

Y

Yaḥyā b. Muḥammad Aqḥišārī,
 nastanjen i rođen u Gornjem
 Vakufu 98
 Yūsuf b. Sulaymān iz Prozora u
 gradu Sarajevu, u medresi Be-
 nbaša 124

INDEKS VLASNIKA I VAKIFA

A, 'A	B
<p>'Abduhu Muşţafâ 105</p> <p>'Abdulkarîm b. H̱usayn 130</p> <p>'Abdullâh (neĉitko) ...kûdik-zâde 5</p> <p>'Abdullâh Raşîd b. al-ĥâġġ Muşţafâ 22, 35, 37, 38, 62, 63, 70, 73</p> <p>'Abdullâh b. Şâlih, poznat kao Şahmânî 44</p> <p>'Alî efendî Harmande-zâde 6</p> <p>'Alî b. Muĥammad 89</p> <p>'Alî b. Sulaymân b. Dâwûd aţ- Ṭaybûhî/aţ-Ṭibûhî (?) aţ- Ṭayyibî aş-Şâfi'î 36</p> <p>Mula Aĥmad b. 'Alî Hoġa 94</p> <p>Aĥmad b. Faġlullâh 187</p> <p>aş-şayĥ Aĥmad b. Muĥammad 21</p> <p>Aĥmad b. al-ĥâġġ Raġab al- Mostârî 69</p> <p>al-ĥâġġ Aĥmad b. Ismâ'il efendi 91, 183</p> <p>Ahmed-efendija, mostarski muf- tija 190</p> <p>Akademija nauka i umjetnosti BiH 71, 202, 203</p>	<p>Begimamović, v. Sayfullâh b. Begimâm-zâde H̱âfiz Muĥammad Şabrî-efendî Bise, Emina 145</p> <p style="text-align: center;">Ć</p> <p>Ćar-Drnda Hatidža 200</p> <p>Ćohadarević, v. Munla Şâlih Ćokadârevik</p> <p>Ćubrilović, Vasa 13</p> <p style="text-align: center;">D</p> <p>Darwiş-zâde šayĥ 'Otmân ibn Ibrâhîm, an-nâ'ib bi qaġdâ-i Novosel 185</p> <p>Denjalić, Mehmedalija 11, 146</p> <p style="text-align: center;">Đ</p> <p>Đul Mustafa-aga, v. Kül Mustafa- aga</p>

F	J
Fočak, Fatima b. ‘Abdullah 42	Janković, Srđan 31
G	K
Garčević Muhamed Fahri 47, 67, 125, 141	Kapetanbegović, Jašar Ali iz Ključa 100
Gül Mustafa-aga, v. Kül Mustafa-aga	Kemura, Alija 150, 151, 152 Kemura, Sejfuđdin 150 Kirlić, Alija 121 Kül (Gül/Đul) Mustafa-aga 16, 39, 49, 86
H, Ĥ, Ħ	M
Hadžimehmedović, v. al-Ĥäğğ Meĥmed-oğlu/Muĥammad-oğlu Meĥmed/Muĥammad Izvornikli	Meĥmed Šakir 22, 35, 37, 38, 62, 63, 70, 73, 201
Hadžimuhamedović, v. al-Ĥäğğ Meĥmed-oğlu/Muĥammad-oğlu Meĥmed/Muĥammad Izvornikli	Mehmedbašić, Mula 26, 191
al-Ĥäğğ Meĥmed-oğlu/Muĥammad-oğlu (Hadžimehmedović/Hadžimuhamedović) Meĥmed/Muĥammad iz Zvornika (Izvornikli) 81	al-Mostārī, v. Aĥmad b. al-ĥäğğ Raġab al-Mostārī
Ĥayruđdin 94	Mestvica, Muhamed 145
I	al-Ĥäğğ Muĥammad Amīn efendi 119
Ibrāhīm b. ‘Abdullāh 89	Muĥammad b. Šālīh 12
Ibrahim, kadija u kadiluku Cernica 118	Mujezinović, Mustafa 4, 10, 14, 16, 22, 24, 30, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 46, 49, 60, 62, 63, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 85, 86, 87, 88, 123, 124, 136, 137, 138, 176, 178, 201
Ibrāhīm b. Muĥammad Ismā‘īl 146	Mustafa, muftija u Mostaru (Šejh Jujo) 60
	Muštafā b. Šālīh an-Nā‘imī 190
	Muzaferi 96

<p style="text-align: center;">N</p> <p>an-Nā'imī, v. Muṣṭafā b. Šālih an-Nā'imī Nametak, Fehim 7, 89</p>	<p>aṭ-Ṭaybūhī, v. 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī aṭ-Ṭayyibī, v. 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī</p>
<p style="text-align: center;">'O</p> <p>'Oṭmān Nūrī b. Muṣṭafā 105</p>	<p>aṭ-Ṭībūhī, v. 'Alī b. Sulaymān b. Dāwūd aṭ-Ṭaybūhī/aṭ-Ṭībūhī aṭ-Ṭayyibī aš-Šāfi'ī</p>
<p style="text-align: center;">R</p> <p>Riḍwān b. Ferhād-ḥawāḡa, turbedār 1 Rušdī-zāde Muḥammad b. Sulaymān Rušdī 118</p>	<p style="text-align: center;">'U</p> <p>'Umar b. Muḥarrām al-Wīsūqī (Visočanin) 30</p> <p style="text-align: center;">V</p> <p>Vatrenjak, Faiza 1, 2, 3, 28, 29, 44, 90, 122, 126, 148, 187</p>
<p style="text-align: center;">S, Š</p> <p>Munla Šālih Čokadārevik (Čohadarević) 18 Sayfullāh b. Begimām-zāde (Begimamović) Ḥāfiẓ Muḥammad Šabrī-efendī 96 Spaho, hadži Hasan ef. 42 Spaho, Habiba-hanuma 42</p>	<p style="text-align: center;">W</p> <p>al-Wīsūqī, v. 'Umar b. Muḥarrām al-Wīsūqī</p> <p style="text-align: center;">Z</p>
<p style="text-align: center;">Š</p> <p>Šaḡmānī, v. 'Abdullāh b. Šālih 44 Šakir 184</p>	<p>Zilić, Mensur 5, 6, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 23, 48, 69, 81, 146 Zilić, Rašid 11, 18, 69, 146 Zimić, Amir 8 Zirojević, Olga 13</p>
<p style="text-align: center;">T, Ṭ</p> <p>Taller, Alma 21, 119</p>	

INDEKS GEOGRAFSKIH NAZIWA

A	D
Akhisar, v. Prusac	Dobrun 154 Dubravica, selo 106
B	F
Banjaluka 47, 67, 108, 125, 141, 185, 188 Beksoje (?), džemat 81 Benbaša, medresa 124 Beograd 13, 87 Bihać 185 Bitolj, v. Manastir Blagaj 33, 108, 188 Bosna 150, 188 Bosna, ejalet 186 Bosna i Hercegovina 79, 92, 118, 149, 150, 151, 152, 153, 188 Brusnica, selo 106	Foča 188
C	G
Cernica, kadiluk 118	Galipolje 77 Gornji Vakuf 98, 188
Č	H
Čifte ajak, džemat 81	Hercegovina 18
	I
	Istanbul 188
	J
	Jajce 78 Jerusalem 60

K	P
Kairo 188	Pljevlja (Tašlidža) 26, 108, 191
Kliški sandžak 185	Prozor 124
Ključ 100	Prusac (Akhisar) 67, 175
L	S
Livno 142, 143, 175, 185	Sarajevo 1-4, 7, 8, 10, 14, 16, 22, 24, 28-33, 35-39, 41-46, 49-50, 53, 60, 62-63, 70, 73-80, 85-90, 106-108, 118, 121-124, 126, 136-138, 145, 148, 150-174, 176, 178, 185, 187-188, 200-201
LJ	Siget 133
Ljubinje 189	Sigetvar, tvrđava 130
M	Sivas 87, 136, 137
Manastir (Bitolj) 180	Sjedinjene Američke Države 21, 119
Medina 14, 41, 42	Stolac 18, 69
Mekka 14, 41, 42, 85, 86	Stup, selo 108
Mostar 32, 33, 66, 108, 118, 188, 189, 190	T
Mošćanica, v. Moštanica	Tašlidža, v. Pljevlja
Moštanica (Mošćanica), rijeka 187	Tešanj 146
N	Travnik 108, 118
Niš 32	Trebinje 202
Novosel, kadiluk 185	U, Ü
O	Üsküdar 87, 136, 137
Oborci 67	Užice 50
Osmansko carstvo 26, 30	
Ostrovica, tvrđava 185	

V	Z
Vidin 186	Zenica 5, 6, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 23, 48, 69, 81, 106, 146 Zvornik 81, 108, 118

INDEKS OSTALIH IMENA

A, 'A	
Abdulah Nazari, v. Bureki-zade Abdulah Nazari sultan Abdulmedžid 200	Ibrāhīm Qarabeg-zāde Mostārī 79
'Abdurrahmān b. Abū Bakr as- Suyūṭī – Imam Suyūṭī 82	Ali Riza Karabeg, v. Karabeg, Ali Riza, Mostarac
Abdurrahman, muftija u Nišu 32	Ammar 188
Abū as-Su'ūd 27, 35, 63, 102, 105, 188	'Arabī, v. Šayḥ Muḥyiddīn 'Arabī As'ad efendi, muftija 102, 105
Aḥmad, muftija 102, 105	B
Ḥāfiẓ Aḥmad b. Šālih al-Bosnawī 80	Šejh Bajezid 179
sultan Ahmed I 96, 97, 98, 100, 101, 102, 104	Bajezidagić, v. Derviš-paša Bajezi- dagić
Ahmed, mujezin 185	Baki efendi, rumelijski kazasker 153
Ahmed, sarajevski muftija 30	Barbar-zāde, v. Muḥammad Sa'īd, poznat kao Barbar-zāde
hafiz Ahmed, sin Saliha, Bosanac 80	Berberović, v. hafiz Hamdi sin Husejna Berberovića
hadži Ahmed-aga, otac Abdulaha Bureka 158	Buhari 73
Ahmed-efendija, mostarski muf- tija 190	D
'Alī ef. Laḥūmī, sarajevski mula 106, 107	Derviš M. Korkut 149
Ali, muftija u Mostaru 32	DŽ
Alija, četvrti halifa 180, 182	Džafer Duvnjak 188
'Alī Riḍā b. Muštafā b. Aḥmad b.	

F	
Fadil-paša Šerifović 149, 172	Imam Gazali 73
Faḥruddīn Rāzī, v. Šayḥ al-akbar	Imam Suyūṭī, v. ‘Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī
Faḥruddīn Rāzī	Ishak-beg, prvi beg Bosne 150
Fatima, kći Hasana Čauša iz Gornjeg Vakufa 188	Mula Ismail 185
Filibawī, v. Nuruddīn-zāde	Ismail-efendija 189
Filibawī	J
G	
Gazali, v. Imam Gazali	šejh Jusuf Mostarac 188
Gurġi Muhammed-paša, veliki vezir 178	K
H, Ħ, Ħ	
Ḥāġī Ḥalifa 60	Kadić, v. Muhammed Enveri ef. Kadić
Halil-paša, bosanski valija 150	Kalkandelenli Akif Mehmed-paša, namjesnik 152
Ḥāfiẓ Ḥamdī b. Ḥusayn Barbarovik al-Bosnawī as-Saraylī 78	Kamili-efendija 188
hafiz Hamdi sin Husejna Berberovića 78	Kani Mehmed-paša, namjesnik 151
Hekim-oglu (Hekim-zade) Ali paša 188	Karabeg, Ali Riza, Mostarac 79
Husejn-efendija, šejhul-islam 32	Kaukčī-zade hadži Ahmed 187
I	
Ibn ‘Abbās 20	Kemal-paša-zade 138
Ibn ‘Arabī 131	Korkut, v. Derviš M. Korkut
Ibrāhīm Adham 80	Krpo, v. Mustafa-aga Krpo
Ibrāhīm b. Ismā‘īl (Opijač) 66	L
Ibrahim iz Oboraca, bivši muftija u Akhisaru 67	Laḥūmī, v. ‘Alī ef. Laḥūmī
M	
	Latas, v. Omer-paša Latas
	M
	Maḥmūd efendi Üsküdarī 87
	sultan Mehmed II 91
	sultan Mehmed III 175
	Mehmed, valija Bosne 188

- Mehmed-paša Bošnjak-zade 169
 Mīr 'Alī Šīr Nawā'ī 201
 Muhamed, muftija iz Prusca 67
 Hadži Muhamed, sarajevski muftija 30, 31
 hafiz Muhamed, sin Jusufa, Okić, iz Jajca 78
 Muhamed b. Sulejman, sarajevski muftija 134
 Muhamed-efendija, sarajevski muftija 31
 Muḥammad Bahā'ī, muftija 102, 105, 113
 Muḥammad Rāsīm 14, 45
 Muḥammad Sa'īd, poznat kao Berber-zade (Berberović) 4
 Muḥammad Tawfiq 78
 Muhammed Enveri ef. Kadić 149
 Muhammed, Božiji poslanik 37, 73, 75, 130, 176, 179, 187
 Šayḥ Muḥyiddīn 'Arabī 138
 sultan Murat III 77
 šejh Muslihuddin Užičanin 134
 Mustafa Derviš, valija ejaleta Bosna 186
 Mustafa, muftija u Mostaru (Šejh Jujo) 66
 Mustafa, muftija u Sarajevu 32
 Mustafa-aga Krpo 189
 Sejjid Mustafa-beg 178
 Mustafa-paša Sokolović 153
- N**
- Nābī, v. Yūsuf Nābī
 Nuh Prozorac 188
- šejh Nūruddīn-zāde 177
 Nuruddīn-zāde Filibawī, učitelj Ali-dede Bošnjaka 134
- O**
- Okić, v. hafiz Muhamed, sin Jusufa, Okić
 Omer-efendi, vaiz Ajasofije 27
 hadži Omer Hulusi, šejhul-islam 67
 Omer-paša Latas 149, 171
 Opijač, v. Ibrahim Opijač
- P**
- Peltek Husamudin 187
- R**
- Rāzī, v. Šayḥ al-akbar Faḥruddīn Rāzī
- S, Š**
- Salih, kadija u Blagaju 188
 Samarkandi 73
 Sultan Selim III 67
 Silahdar Mehmed-paša, namjesnik 151, 160
 šejh Sinan 139
 Sokolović, v. Mustafa-paša Sokolović
 Sopa Salan Kamil Ahmed-paša 158

sultan Sulejman Zakonodavac 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104 as-Suyūṭī, v. ‘Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī	U Užičanin, v. šejh Muslihuddin Užičanin
Š	V
Šayḥ Akbar, v. Ibn ‘Arabī Šayḥ al-akbar Faḥruddīn Rāzī 59 Šejh Jujo 66, 189, 190 Šerifović, v. Fadil-paša Šerifović	Vahdeti iz Dobruna 154 Vučjaković Ahmed-aga 189
T	W
Tekeli Mustafa-paša 155 Tuzlić Šakir, sin Muhameda, iz Sarajeva 78	al-Wafā’ī 176
	Y
	Yaḥyā efendi, muftija 102, 105 Yūsuf Nābī 184

KATALOŠKI INDEKS

1	R 30	30	R 51	59	R 19-7	88	R 50-2
2	R 31	31	R 42	60	R 54	89	R 46
3	R 32	32	R 2-3	61	R 83-18	90	R 36
4	R 49	33	R 10-1	62	R 55-9	91	R 11-4
5	R 69	34	R 1-8	63	R 55-8	92	R 1-3
6	R 76	35	R 55-3	64	R 26-2	93	R 7-1
7	R 45	36	R 66-1	65	R 26-1	94	R 6-2
8	R 43	37	R 55-5	66	R 23	95	R 1-6
9	R 70	38	R 55-7	67	R 18-1	96	R 1-1
10	R 53-1	39	R 56-4	68	R 83-22	97	R 14
11	R 78	40	R 83-13	69	R 68	98	R 5-2
12	R 79	41	R 52-2	70	R 55-6	99	R 6-1
13	R 82	42	R 57	71	R 47	100	R 4
14	R 58-1	43	R 52-1	72	R 11-3	101	R 8
15	R 72-1	44	R 33	73	R 55-2	102	R 2-4
16	R 56-1	45	R 58-2	74	R 53-5	103	R 7-2
17	R 75	46	R 53-2	75	R 53-4	104	R 1-7
18	R 73	47	R 18-4	76	R 53-3	105	R 3
19	R 74	48	R 72-2	77	R 50-7	106	R 12
20	R 83-12	49	R 56-2	78	R 62	107	R 1-4
21	R 85	50	R 19-14	79	R 65	108	R 10-2
22	R 55-1	51	R 19-6	80	R 64	109	R 9
23	R 77	52	R 19-5	81	R 67	110	R 5-1
24	R 66-2	53	R 19-1	82	R 83-7	111	R 11-2
25	R 19-4	54	R 19-2	83	R 83-2	112	R 1-5
26	R 81	55	R 19-3	84	R 83-6	113	R 13
27	R 83-20	56	R 83-16	85	R 59	114	R 1-2
28	R 38-2	57	R 19-8	86	R 56-3	115	R 1-9
29	R 38-1	58	R 19-9	87	R 50-4	116	R 1-10

117	R 2-2	139	R 83-11	161	R 29-10	183	R 11-1
118	R 15	140	R 83-17	162	R 29-16	184	R 24-2
119	R 84	141	R 18-2	163	R 29-17	185	R 20
120	R 83-14	142	R 16-3	164	R 29-18	186	R 24-1
121	R 40	143	R 16-2	165	R 29-19	187	R 35
122	R 39	144	R 16-4	166	R 29-20	188	R 27
123	R 50-5	145	R 41	167	R 29-21	189	R 21
124	R 61	146	R 71	168	R 29-22	190	R 22
125	R 18-3	147	R 83-15	169	R 29-23	191	R 80
126	R 37	148	R 34	170	R 29-24	192	R 19-12
127	R 19-21	149	R 17	171	R 29-25	193	R 19-13
128	R 19-20	150	R 28-1	172	R 29-26	194	R 83-21
129	R 19-18	151	R 28-2	173	R 29-27	195	R 19-17
130	R 83-1	152	R 28-3	174	R 29-28	196	R 19-11
131	R 83-5	153	R 29-2	175	R 16-1	197	R 19-15
132	R 83-8	154	R 29-3	176	R 60	198	R 19-16
133	R 83-9	155	R 29-4	177	R 83-10	199	R 19-10
134	R 83-19	156	R 29-5	178	R 63	200	R 44
135	R 19-19	157	R 29-6	179	R 25	201	R 55-4
136	R 50-1	158	R 29-7	180	R 2-1	202	R 48-1
137	R 50-3	159	R 29-8	181	R 83-3	203	R 48-2
138	R 50-6	160	R 29-9	182	R 83-4		

SIGNATURNI INDEKS

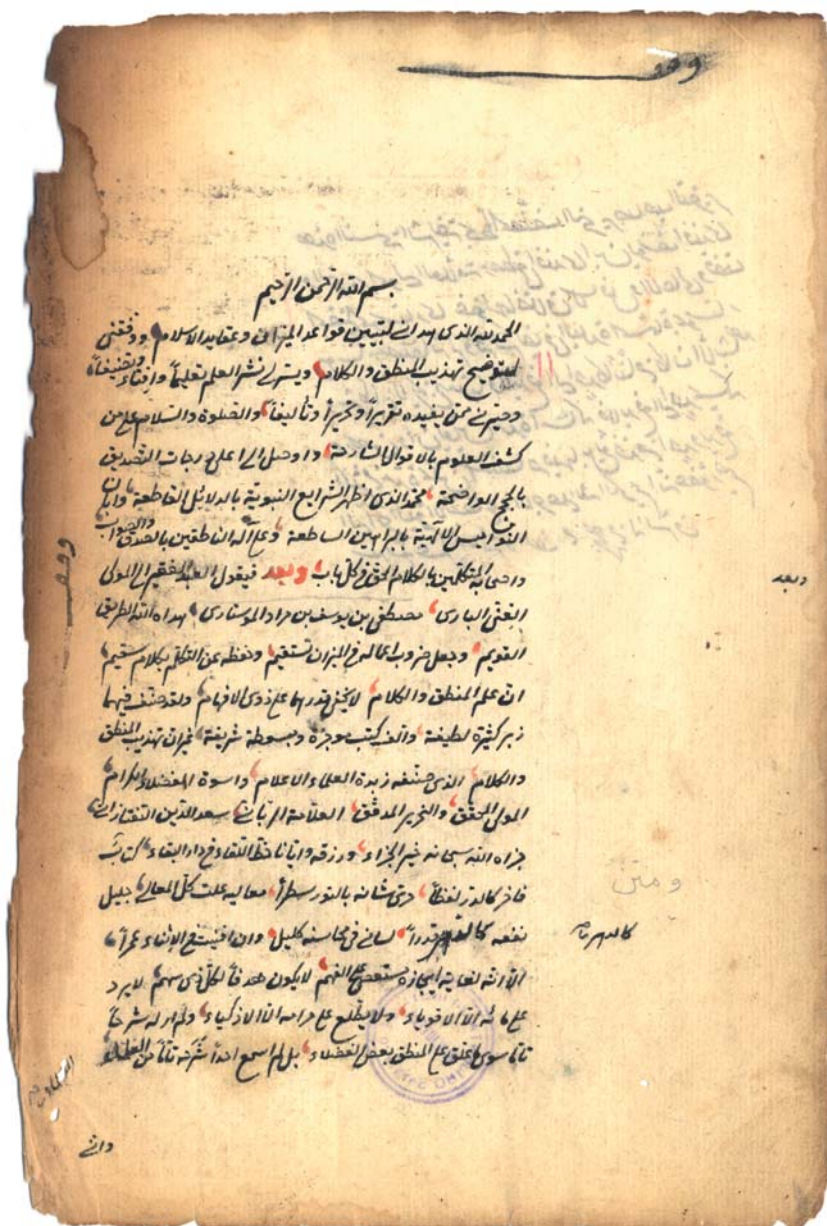
R 1-1	96	R 11-4	91	R 19-16	198	R 29-17	163
R 1-2	114	R 12	106	R 19-17	195	R 29-18	164
R 1-3	92	R 13	113	R 19-18	129	R 29-19	165
R 1-4	107	R 14	97	R 19-19	135	R 29-20	166
R 1-5	112	R 15	118	R 19-20	128	R 29-21	167
R 1-6	95	R 16-1	175	R 19-21	127	R 29-22	168
R 1-7	104	R 16-2	143	R 20	185	R 29-23	169
R 1-8	34	R 16-3	142	R 21	189	R 29-24	170
R 1-9	115	R 16-4	144	R 22	190	R 29-25	171
R 1-10	116	R 17	149	R 23	66	R 29-26	172
R 2-1	180	R 18-1	67	R 24-1	186	R 29-27	173
R 2-2	117	R 18-2	141	R 24-2	184	R 29-28	174
R 2-3	32	R 18-3	125	R 25	179	R 30	1
R 2-4	102	R 18-4	47	R 26-1	65	R 31	2
R 3	105	R 19-1	53	R 26-2	64	R 32	3
R 4	100	R 19-2	54	R 27	188	R 33	44
R 5-1	110	R 19-3	55	R 28-1	150	R 34	148
R 5-2	98	R 19-4	25	R 28-2	151	R 35	187
R 6-1	99	R 19-5	52	R 28-3	152	R 36	90
R 6-2	94	R 19-6	51	R 29-2	153	R 37	126
R 7-1	93	R 19-7	59	R 29-3	154	R 38-1	29
R 7-2	103	R 19-8	57	R 29-4	155	R 38-2	28
R 8	101	R 19-9	58	R 29-5	156	R 39	122
R 9	109	R 19-10	199	R 29-6	157	R 40	121
R 10-1	33	R 19-11	196	R 29-7	158	R 41	145
R 10-2	108	R 19-12	192	R 29-8	159	R 42	31
R 11-1	183	R 19-13	193	R 29-9	160	R 43	8
R 11-2	111	R 19-14	50	R 29-10	161	R 44	200
R 11-3	72	R 19-15	197	R 29-16	162	R 45	7

R 46	89	R 55-2	73	R 66-1	36	R 83-4	182
R 47	71	R 55-3	35	R 66-2	24	R 83-5	131
R 48-1	202	R 55-4	201	R 67	81	R 83-6	84
R 48-2	203	R 55-5	37	R 68	69	R 83-7	82
R 49	4	R 55-6	70	R 69	5	R 83-8	132
R 50-1	136	R 55-7	38	R 70	9	R 83-9	133
R 50-2	88	R 55-8	63	R 71	146	R 83-10	177
R 50-3	137	R 55-9	62	R 72-1	15	R 83-11	139
R 50-4	87	R 56-1	16	R 72-2	48	R 83-12	20
R 50-5	123	R 56-2	49	R 73	18	R 83-13	40
R 50-6	138	R 56-3	86	R 74	19	R 83-14	120
R 50-7	77	R 56-4	39	R 75	17	R 83-15	147
R 51	30	R 57	42	R 76	6	R 83-16	56
R 52-1	43	R 58-1	14	R 77	23	R 83-17	140
R 52-2	41	R 58-2	45	R 78	11	R 83-18	61
R 53-1	10	R 59	85	R 79	12	R 83-19	134
R 53-2	46	R 60	176	R 80	191	R 83-20	27
R 53-3	76	R 61	124	R 81	26	R 83-21	194
R 53-4	75	R 62	78	R 82	13	R 83-22	68
R 53-5	74	R 63	178	R 83-1	130	R 84	119
R 54	60	R 64	80	R 83-2	83	R 85	21
R 55-1	22	R 65	79	R 83-3	181		

PRILOZI

فاذا حمل نقتشه بجن بوزر الورد الاحمر والعمد الهندي
 والطنه بغالية ومسك مخلول زعفران وما ورد
 واحمل الصيفة وتكلم بالاسماء الثلاثة سبعة ايام تنو^{اليه}
 فان حاملها ادا اقبل علي موضع كثر خيرة وحسنت
 سراير اهله واستقاموا علي فعل الخيرات وذهب
 الوباء عنهم والغلاباذل الله تعالي تم وكل والحرس
 وحده وحسبنا لله ونعم اللول وصلى الله
عليه وسلم كلما كثيرا
 ورضي الله عن اصحاب رسول الله اجمعين كتبه لنفسه
 اقل عبيد الله عليه السلام داود الطوسي ملا الطبي
 شهره الشافعي مدهبا عرسه ولو الدير ولم ينظر فيه
 وجمع المسلسل امين سابع عشر من رجاله سلسلي
 وعشرون وما نام والحمد لله

Posljednja stranica najstarijeg rukopisa u zbirci, *Šarḥ Asmā' Allāh ta'ālā al-ḥusnā* Muḥyiddīn Abū al-'Abbās Aḥmad b. 'Alī al-Būnija, sa bilješkom o prepisu iz 822/1419. godine (R 66-1, fol. 47a)

Naslovna stranica autografa djela *Tawdīḥ Tahdīb al-mantiq* koje je Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šejh Jujo napisao kao komentar Taftazanijevo djela iz logike i apologetike (R 23)

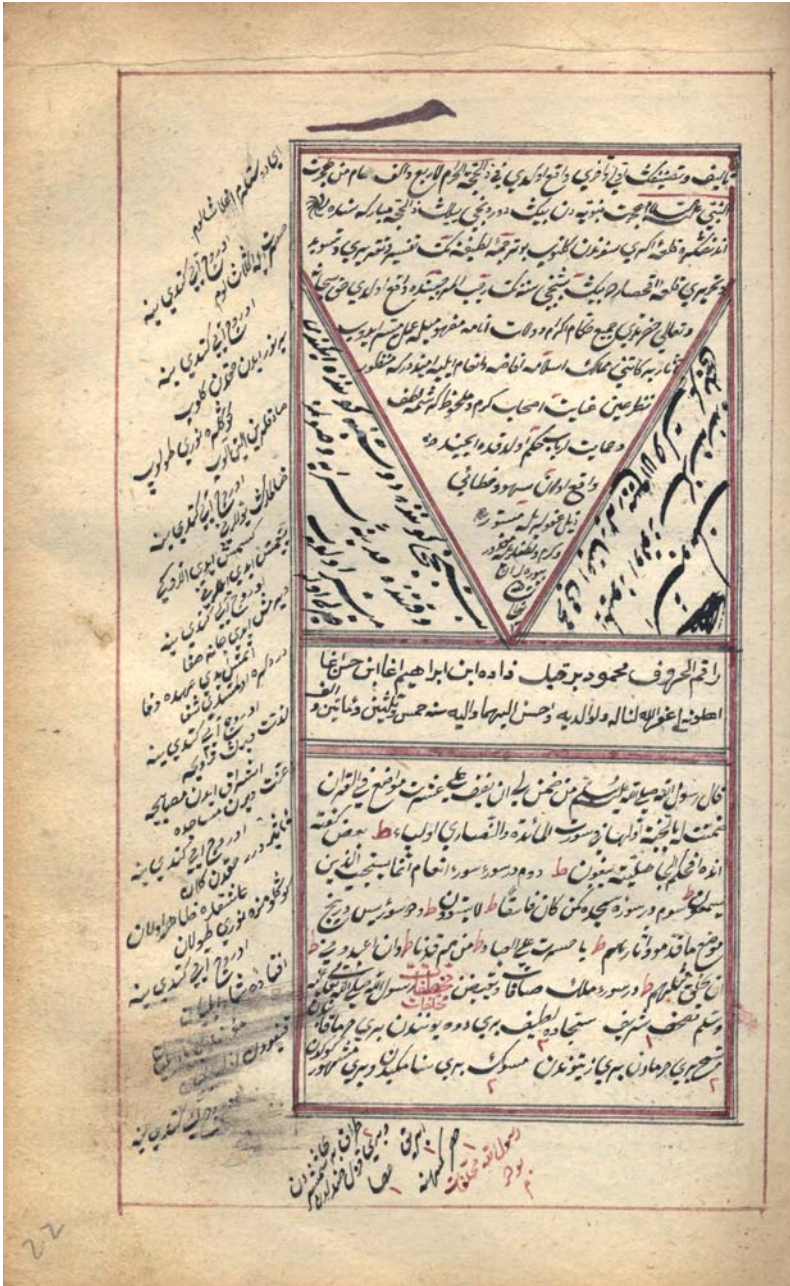
خير ام آزة وفى القلوع الخيرية تختلف بالافانقا والاعتبار فانها قد
 التابفة خير بنيل شرف وريالهد بالبنية دم واددم سيرة العدل والشدة
 واجتبا بالمعاصي وكذا ذلك على ما اشار اليه قوله دم يغفو الكذب وانما
 باجتنابا وكثرة انبؤا بنيل الدرجات في الآخرة فلا يدعى الاول خير بلثرة
 طاعة وقلة معصية ام الآخرة لا يمانه بالغيث طويلا ورجتمه انقضاه
 زمانه هبة آثار الروح وظهور المعجزات وبالترجم طريق السمع
 الزمان هذه اقاؤه قبل في احاديث وريالسا عه ما شمر بانها تقوم قريباً
 كقولهم ومانا والسا عه كما تبين واثار بالسبابة والوسطى قدنا المراد في
 دم انا والسا عه كما تبين الله دينة مشتمل بقيام الساعة لا يتوسط بينهما
 آزر كما لا يتوسط بين السبابة والوسطى اصبح اخرى وقيل المراد ان قرب
 ما بين دم وبين الساعة من مستقبل الزمان بالاضافة الى ما مضى كقرب
 ما بين الاصبغين او كفضل الوسطى على السبابة قال بعض الفضلاء قد
 دلت الآثار على ان مدة هذه الاقامة تزيد على الف سنة ولا تتبع الزيادة
 عليها خمسة سنة وفضل ذلك غاية التفصيل والله يهدي من يشاء الى صراط
 مستقيم رزقنا الله خير الآخرة والاولى ووفقنا للعمل بما يحب من امر الله خير خلقه
 ودينه ونتمم الكلام بما كان يواطى به بعض علماء الذين وهو التهم
 زين ظواهرنا بحد فلك بوطننا بجم فلك فلوبنا بجم فلك اسرارنا
 بما هدى فلك ارواحنا بما ينطق به جملنا ارحم الراحمين والحمد لله رب
 العالمين قد اتفقوا تمام شرح تهم ببلنطق والكلام بالبعد العقيم
 الى المولى العتيق العزيم الملك العلام ليلة يوم الاثنين الرابع من شهر الله
 الحرام الحبيب لواقع سنة ثمان عشرة ومانه والف حسب الله
 من اجرة من له العز والشرف وشاغم محققه وشاغم
 وكاتبه وقارنه وناظره آدين يارب العالمين

قبل ازواج من تمام الحجة سنة ثمان ودين
 الالف سنة في شهر الثمان روة
 م

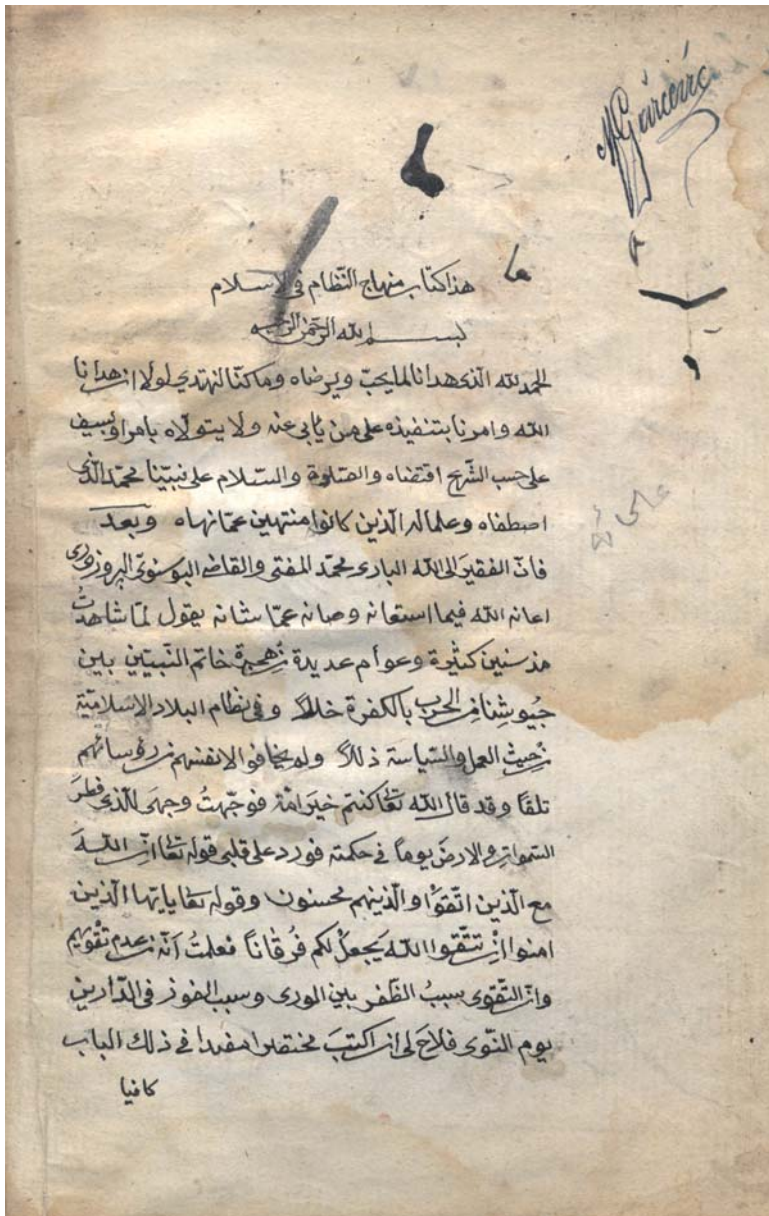
Posljednja stranica iz Šejh Jujinog autografa djela Tawdih Tahdib al-mantiq (R 23)

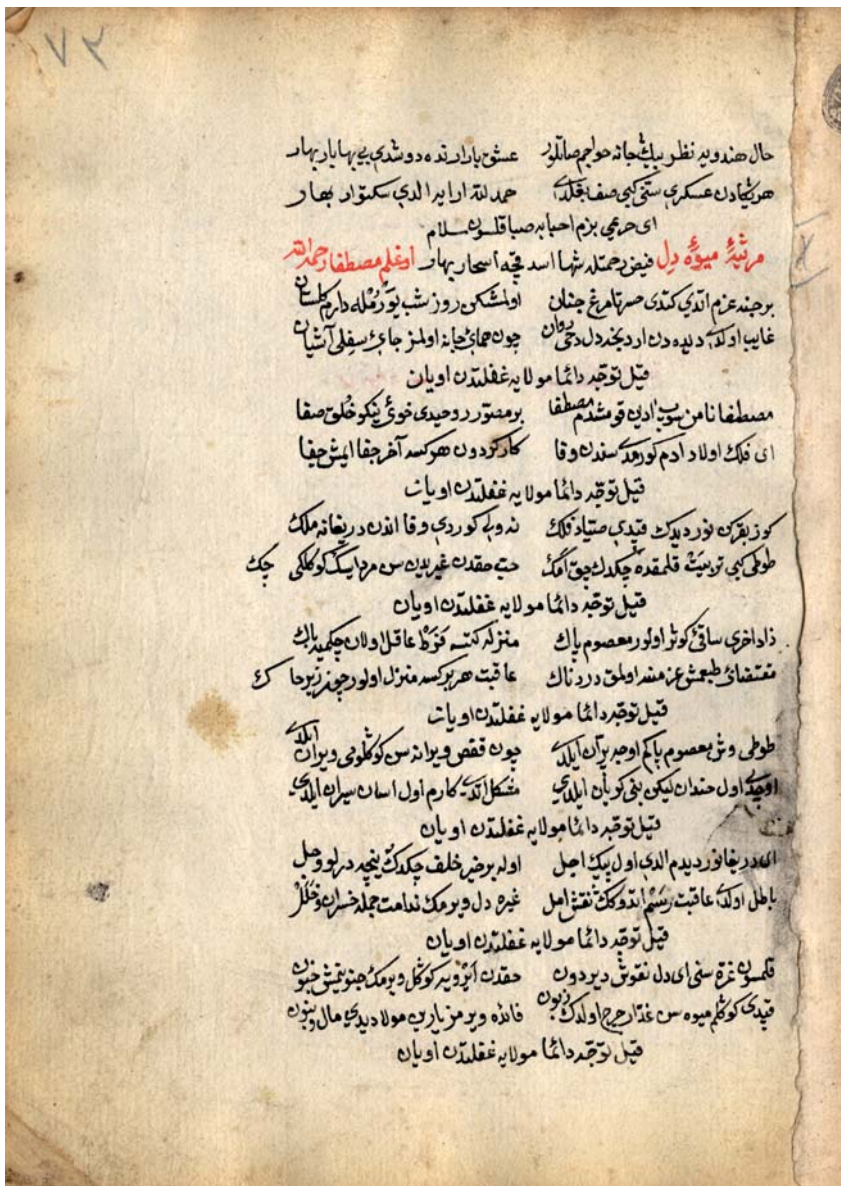
Naslovna stranica djela *Uṣūl al-ḥikam fī nizām al-‘ālam* čiji je autor Ḥasan Kāfi b. Turḥān b. Dāwūd b. Ya‘qūb az-Zibī al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī – Hasan Kafija Pruščak (R 16-1)

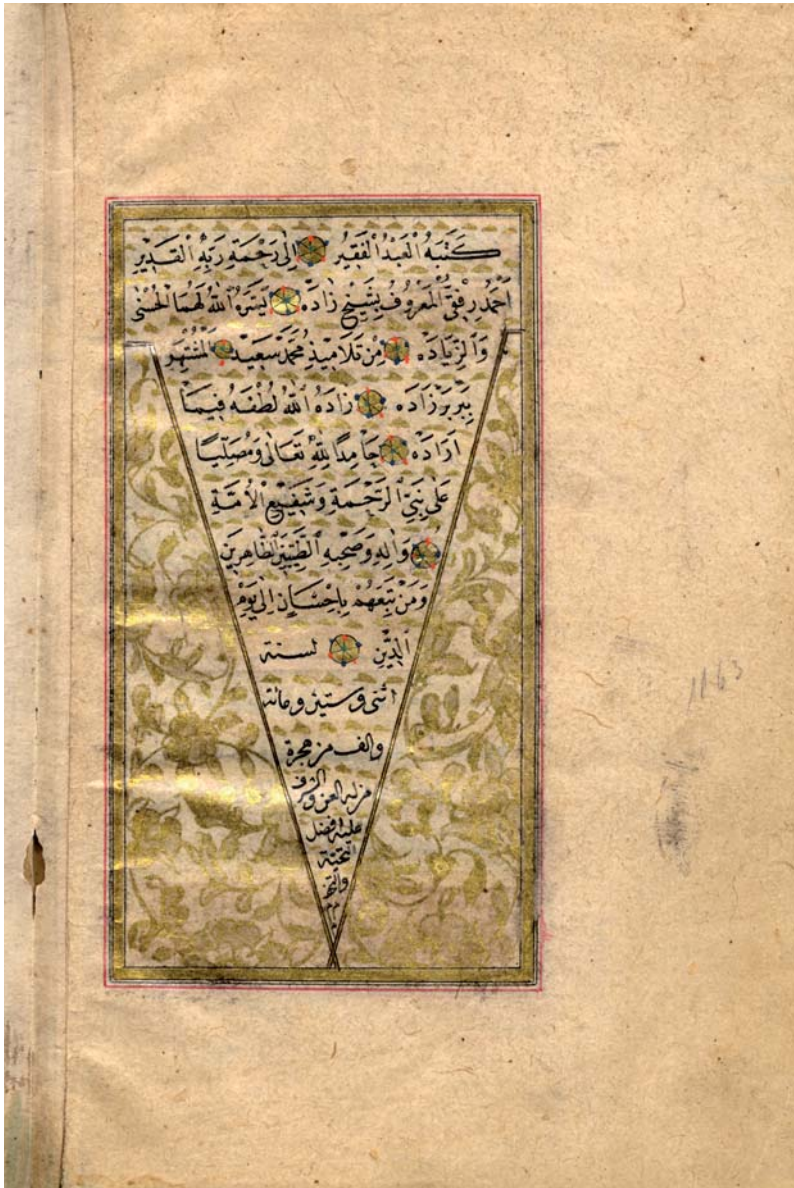
Posljednja stranica rukopisa Prušćakovog djela *Uṣūl al-ḥikam fī nizām al-‘ālam*, koji je prepisao Mahmud Brkić iz Livna 1235/1819. godine (R 16-1, fol. 22a)

Naslovna strana djela iz oblasti politike *Minhāḡ an-niẓām fi dīn al-islām* čiji je autor Muḡammad al-Bosnawī al-Prözōrī - Muhamed Prozorac, muftija i kadija (R 18-1)

Tužbalica za sinom Mustafom koju je spjevao 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafā Ḥarīmī al-Bosnawī – Ali-dede Bošnjak (R 83-10, fol. 73a)

Posljednja stranica rukopisa Kur'ana (R 49, fol. 304b) kojeg je 1162/1748. godine prepisao Aḥmad Rifqī Šayḥ-zāde (Šehović), učenic Muḥammad Sa'īda Barbar-zāde (Berberović)

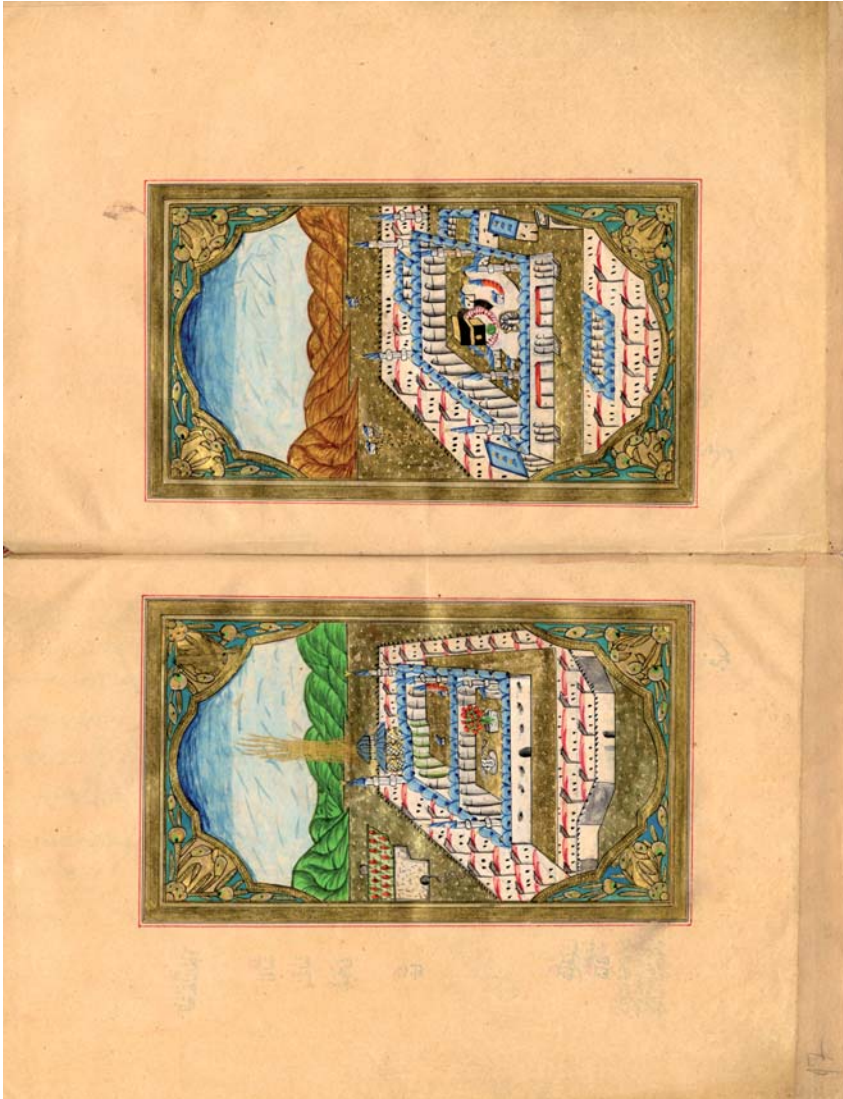
Dvije stranice iz rukopisa Kur'ana u prepisu Ahmeda Rifkija Šehovića, sa raznobojnim unvanima (R 49)

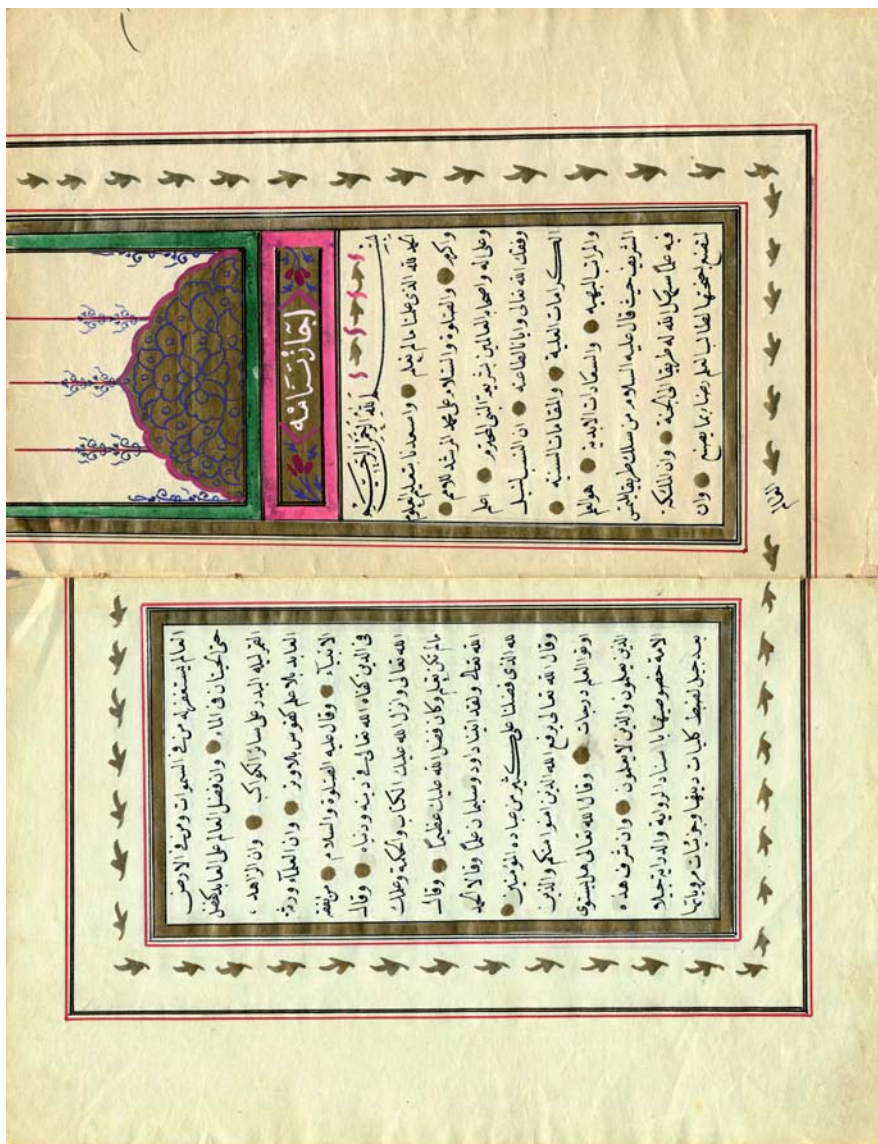
Jedna korica poveza na rukopisu Kur'ana u prepisu Ahmeda Rifkija Šehovića, ukrašenog zlatnim rozetama na sredini i rubovima korica i preklopca (R 49)

Dvije stranice iz zbirke dova *Dalā'il al-bayrāt* na kojima su ispisana imena Božijeg Poslanika (R 57, fol. 10b-11a)

Slike Mekke i Medine u rukopisu zbirke dova *Dalā'il al-bayrāt*
(R 57, fol. 85b-86a)

Početne stranice idžazet-name - diplome izdate hafizu Ahmedu, sinu Salih, Bosancu, da može držati predavanja (R 64)

Završetak idžazet-name koju je izdao i ispisao al-Ḥāḡḡ Ibrāhīm Adham b. ‘Omar al-Istānbūlī u prvoj dekadi džumaza II 1331/8.-17. 4. 1913. godine (R 64, fol. 6a)

Orijentalni institut
Sarajevo
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Behija Zlatar

Tehničko uređenje
Faruk Špilja

Tiraž
800 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 1-905122-30-6
ISBN 978-9958-626-11-1

أما في الوصف الشكلي للمخطوط فتعطى معلومات عن نوع الربط، وعدد الأوراق، وحجم المخطوط، وحجم النص المكتوب، ومعلومات عن الورق، ونوع الخط والحبر، ومعلومات أخرى خاصة بالمخطوط كالإعداد الفني للربط والنص المكتوب بخط منمق، وزركشة العناوين أو صفحات البداية، والرسوم التوضيحية أو المنمنمات في النص، وغيرها من المعلومات المثيرة التي يقدمها ذلك المخطوط.

إنني أودّ، وأنا أقدم هذا الفهرس إلى الأوساط العلمية، أن أتوجه بالشكر إلى جميع من ساعدوا بشكل أو بآخر لكي يصل هذا الكتاب إلى أيدي الباحثين في المخطوطات المكتوبة باللغات الشرقية، وأخص بالشكر الدكتور مصطفى يحييتش على ملاحظاته واقتراحاته القيّمة التي قدمها من خلال تدقيقه، وعلى النشاطات الكثيرة التي قام بها منسقا لهذا العمل المصني، ابتداء من تسليم المخطوطات وانتهاء بنشر الفهرس.

ليلى غازيتش

سرايفو، ٢٠٠٩/١٤٣٠

وتضم هذه المجموعة، إلى جانب المخطوطات المكتوبة بأيدي مؤلفيها، عددا من النسخ لمؤلفين بشانقة آخرين، نذكر منها: أعمالا لعلّي دده بوسنوي (في الكراسة R 83)، وكتاب "أصول الحكم في نظام العالم" لحسن كافي آقحصاري (R 16-1)، وفتاوى أحمد أفندي موستاري (R 15)، وكتاب "منهاج النظام في دين الإسلام"، وهو كتاب في السياسة لمحمد بروزوري (R 18-1)، وثلاثة دفاتر لكتاب الموقت بعنوان "تاريخ ديار بوسنة" نسخها عبد الحلّيم راسخ بن محمد أنوري قاضيتش (R 28-1، R 28-2، R 28-3).

ويجدر الإشارة هنا إلى أن المجموعة تضم مجموع يحتوي على عملين باللغة البوسنوية (R 48): مقطع من قصيدة عن اسماعيل عليه السلام، للمرحوم محمد رشدي ديزداريفيتش، وقصيدة ذات مضمون ديني تربوي تبدأ بالكلمات الآتية: "إبراهيم، براته موى...". ونجد في العديد من المخطوطات أسماء الناسخين المحليين، من سرايفو (الأرقام ٨٦، ١٥٠، ١٥١، ١٥٢، ١٧٦)، ومن موستار (الأرقام ٦٩، ٧٩، ١١٨)، ومن زفورنيك (رقم ٨١) ومن وقف بالا (رقم ٩٨)، ومن بروزور (رقم ١٢٤)، ومن ليفنو (رقم ١٤٢، ١٤٣، ١٧٥).

وأخيرا، ينبغي أن نذكر، أن البيانات الجديرة بدراسة ماضيها التاريخي الثقافي، توجد في عدة مجاميع شعرية محفوظة في هذه المجموعة. نذكر منها أبياتا شعرية لشعراء من موستار ومن مناطق أخرى في البوسنة والهرسك، والموجودة في مجموعين شعريين (R 21 و R 22)، وكثير من القصائد والتواريخ التي تتحدث عن أشخاص وأحداث ومبان مختلفة (R 27).

أما المبادئ التي تم الاستناد إليها في معالجة المخطوطات في هذا الفهرس فهي: تصنيف المخطوطات بحسب اللغة، بحيث تم أولا معالجة المخطوطات العربية، ثم التركية الفارسية وأخيرا البوسنوية. وتم توزيع المخطوطات داخل كل فئة لغوية بحسب المواضيع المعتادة في إعداد الفهارس، والترتيب الزمني لكتابة العمل أو المخطوط. وعند معالجة كل وحدة، تم وضع الرقم الفهرسي على يسار المخطوط، ووضع رقم جرده في المجموعة على يمينه. وإذا كان الأمر يتعلق بعمل موجود ضمن كراسة مؤلفة من عدة أعمال، فيضاف إلى رقم الجرد الرقم المتسلسل لذلك العمل ضمن المجموع، مفصلا عنه بخط قصير.

وكتبت عناوين الأعمال بالأبجدية العربية وبالحروف اللاتينية، أما الأعمال التي لا يوجد لها عناوين، ولا يمكن التعرف عليها من المصادر والمراجع، فقد وضع لها عنوان بحسب مضمون العمل.

وتم عند معالجة العمل، تقديم البيانات الرئيسية عن المؤلف وعصره، وموضوع العمل ومحتواه، وكذلك المصادر والمراجع للمؤلفين والأعمال الذين تم التعرف عليهم في مجاميع أخرى. وتم وضع علامة خاصة على الأعمال التي تمثل مخطوطات مكتوبة بأيدي مؤلفيها. ويقدم الوصف عنوان العمل، إذا كان العنوان في المخطوط يختلف عن العنوان المحدد في المراجع، ويذكر أيضا بداية العمل ونهايته، ومعلومات النسخ إن كانت مذكورة، وكذلك البيانات المتعلقة بمالكي المخطوط السابقين أو واقفيه.

يعود تاريخ أقدم المجاميع في المجموعة إلى القرن ١٥ (R. 66)، ويتكون من عملين: شرح أسماء الله الحسنى لمحي الدين أبي العباس أحمد بن علي البوني (توفي سنة ١٢٢٥/٦٢٢)، وعمل في الحديث النبوي جميع فيه مؤلفه المجهول باللغة العربية معلومات متنوعة عن الأنبياء، وقام بنسخه علي بن سليمان بن داود الطيبوهي / الطيبوهي (?) الطيبي الشافعي في ١٠ من رجب ٨٢٢ / ٢ من أغسطس ١٤١٩. وقد كتب اسم الناسخ بدون حركات، مما أدى إلى اختلاف في قراءة اسمه.

ونذكر من المخطوطات التي تميزت بحسن خط ناسخها، عددا من المصاحف أو أجزاء من القرآن الكريم، وإنعامات ومجاميع أدعية وإجازات، ومخطوط غير كامل للبستان. وينتمي إلى هذه المجموعة مخطوط للمصحف (R 49) يمتاز بثراء زخرفة الصفحتين الأوليين، وبعناوين مكتوبة بالأزرق والفيروزي والأحمر الداكن والذهبي. أما أسماء السور فمكتوبة بالحبر الأبيض على قاعدة ذهبية مزينة بأشكال زهور مختلفة، والنص محاط بإطار مكون من خطوط ذهبية وسوداء وحمراء. والمخطوط مجلد بغلاف ذو لسان، وقد زين غلافه ولسانه بزهورات ذهبية في الوسط والحواف، ويوضع المصحف في كيس جلدي خاص. وقد نسخ هذا المصحف أحمد رفقي شيخ زادة ١١٦٢/١٧٤٨، الذي كان تلميذا لمحمد سعيد بربر زاده.

وتتميز الكراسة رقم (R 58) بإعدادها الفني، وقد نسخها علي حلمي، تلميذ محمد راسم ١١٦٨/٥٥-١٧٥٤. ويتميز هذا العمل بجمال خطه، وزخارفه الزهرية المتعددة الألوان في عناوينه الذهبية وخاتمته، إضافة إلى جلده المزركش بالزهورات في الوسط والحواف واللسان، وإطار في صورة ضفيرة ذهبية.

ونذكر من المخطوطات المكتوبة بأيدي مؤلفيها، تلخيصا لكتاب "الدر المنظم في مولد النبي المعظم" لأبي عبد الله اللخمي السبتي، وعنوان هذا التلخيص "جامع المحامد المحمدية في مناقب الحضرة الأحمدية" وكتبه عبد الكريم بن علي العاصي، وجاء في خاتمة المخطوط (R 55-1) أنه انتهى من تأليفه في ١٢ من شعبان ١٥٧٢/٩٨٠.

وتتمتع مخطوطات المؤلفين المحليين بأهمية خاصة لدراسة إبداع المؤلفين البشائقة باللغات الشرقية، ومن تلك الأعمال مخطوط يشرح كتاب "تهذيب المنطق والكلام" لسعد الدين مسعود بن عمر التفتنازي، وقد وضع هذا الشرح مصطفى بن يوسف بن مراد الموسطاري الشهير بشيخ يويو وأسماء "توضيح تهذيب المنطق"، وانتهى من كتابة هذا الشرح في ٤ من رجب ١١١٨ / ١٢ من أكتوبر ١٧٠٦ (R 23)، ويعتبر هذا المخطوط من المخطوطات القليلة التي بقيت من مجموعة معهد الدراسات الشرقية القديمة.

ومن المخطوطات المكتوبة بأيدي مؤلفيها ضمن هذه المجموعة، نذكر دفاتر "تاريخ أنوري" لمحمد أنوري قاضيتش، رغم أنها صورة عن الأصل، منسوخة بورق الكربون (أما الأصل فيوجد في مكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو).

وكذلك ترجمة من الألمانية إلى التركية لكتاب في الكيمياء والعقاقير يتحدث عن التقطير وصناعة الأدوية مع رسوم توضيحية، ويعود تاريخه إلى نهاية القرن ١٨.

ويمكن ذكر الكثير من المعلومات عن مخطوطات متعددة في هذه المجموعة، وعن قيمتها في دراسة تاريخ الإبداع المكتوب باللغات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية - alhamiado، وكذلك دراسة تراث البشائقة التاريخي الثقافي والتاريخي والأدبي، والذي كتبه بتلك اللغات. وقد تم نشر الكثير من الدراسات أو المؤلفات أو الأعمال أو المقالات أو الملحقات، بناء على مخطوطات هذه المجموعة، والتي تقف شاهدة على بعض المخطوطات التي كانت تحفظ في المعهد، كما أن بعض التوضيحات والصور تبين جزءا صغيرا فقط من تلك الثروة الثقافية التي كانت بحوزته. إن فهراس هذه المجموعة التي تم نشرها في الماضي، بما كانت تحويه من بيانات معروفة في إعداد فهراس المخطوطات، يمكن استخدامها اليوم مصدرا للفهرسة أو معلومة عن المخطوطات المفقودة.

ويُرى في هذا العرض الموجز، أن مجموعة مخطوطات معهد الدراسات الشرقية كانت تضم مخطوطات تم نسخها في شتى أنحاء العالم الإسلامي، ابتداء من البلاد الآسيوية والأفريقية البعيدة، مروراً بمناطق الإمبراطورية العثمانية الممتدة، وانتهاءً بالأماكن الكبيرة والصغيرة في البوسنة والهرسك. ويأتي ذكر مكان نسخ المخطوط أحيانا في نهايته. ويتراوح تاريخ نسخ المخطوطات التي كانت بحوزة معهد الدراسات الشرقية في سراييفو من بداية القرن الحادي عشر وحتى بداية القرن العشرين، ومنها ما كان مكتوبا بخط المؤلف نفسه، ومنها ما كان منسوخا بيد آخرين، سواء لأنفسهم أو بناء على طلب شخص آخر، وكان خط بعضها بسيطا، بينما كان بعضها الآخر مكتوبا بأنواع مختلفة من الخط العربي الجميل. وقد بقيت تلك المخطوطات محفوظة، رغم الحربين العالميتين والكوارث الطبيعية المختلفة. ولكنها لم تصمد أمام نيران الحقد التي التهمتتها في مايو ١٩٩٢، نتيجة القصف المدفعي من على الهضاب المحيطة بسراييفو. وهكذا امحى إلى الأبد هذا الكنز من الإبداع المكتوب الذي لا يقدر بثمن ولا يمكن تعويضه.

وتشمل مجموعة المخطوطات الحالية ٥٣ مجموعاً من مجموعة معهد الدراسات الشرقية السابقة، و٣٤ مجموعاً تم شراؤها خلال الفترة من ١٩٩٥ إلى ٢٠٠٢، إلى جانب ٢١ كراسة أضيفت إلى المجموعة الحالية في صورة هدايا من أفراد ومؤسسات، من داخل الدولة وخارجها. وسنشير في هذا الكشف إلى عدد من المخطوطات التي اخترناها حسب المعايير الآتية:

- أقدم المخطوطات في هذه المجموعة،
- المخطوطات ذات القيمة الفنية المتميزة،
- المخطوطات المكتوبة بيد مؤلفيها،
- أعمال مؤلفين من البوسنة والهرسك،
- أعمال قام بنسخها ناسخون محليون.

تراكو، «خمسة مخطوطات من مجموعة معهد الدراسات الشرقية في سراييفو»، ملحقات اللغات الشرقية ١٩٧٧/٢٧، سراييفو ١٩٧٩، ص ٢٤٧-٢٧٥).

أما فيما يتعلق بالقيمة الفنية لبعض مخطوطات تلك المجموعة، فمن المؤكد أن أشهرها عالميا كان مقطعا من مخطوط في علم النجوم يشتمل على منمنمات تمثل رموز البروج، ويعود تاريخه إلى القرن ١٥ أو ١٦ (انظر زاغوركا يانتس، «المنمنمات في ملف علم النجوم الإسلامي بمعهد الدراسات الشرقية في سراييفو»، ملحقات اللغات الشرقية ١٩٥٦-٥٧/٦-٧، سراييفو ١٩٥٨، ص ١٣٩-١٤٥).

وكان معهد الدراسات الشرقية في سراييفو يحتفظ بالكثير من مخطوطات الكتب الفقهية المعروفة مثل ملتقى الأبحر لإبراهيم الحلبي (القرن ١٥) - ٤٠ نسخة، ودرر الحكام لملا خسرو (القرن ١٦) - ٢٧ نسخة، وتعتبر بعض هذه النسخ أمثلة ممتازة للخط الإسلامي الجميل والإعداد الفني للمخطوطات. كما تميزت بعض مخطوطات الفتاوى بالخط الرائع والتجليد الفاخر، وهي فتاوى كتبها بعض المفتين والقضاة ردا على أسئلة السائلين، وقام بجمعها المفتون والقضاة أنفسهم أو أمناء سرهم أو كتابهم.

وكانت مخطوطات المؤلفين المحليين في مختلف ميادين الإبداع باللغات الشرقية، ذات أهمية كبيرة بالنسبة لدارسي الإبداع الأدبي والتراث الثقافي المكتوب باللغات الشرقية لدى البشانقة. وبالرغم من أن معظم المخطوطات الأدبية كانت في مجال الأدب، وعلى الأخص في الشعر، حيث نجد البشانقة مؤلفين للدواوين الشعرية أو القصائد أو الأبيات، إلا أننا نجد أيضا مؤلفين محليين في ميادين أخرى كالتاريخ والجغرافيا والرياضيات والطب والقانون واللغة والمعاجم وفن كتابة الرسائل الخ، كما كان يوجد بينها عدة مخطوطات خطها المؤلفون بأنفسهم. ويحتل جامعو المجموعات مكانة خاصة في هذا المجال، حيث قاموا بجمع مذكرات متنوعة المواضيع، وكانت تلك المجموعات تمثل مصدرا مهما لدراسة كثير من القضايا في ماضيها التاريخي الثقافي.

وجدير بنا أن نذكر هنا، أن هذه المجموعة كانت تضم مخطوطات دواوين شعرية لشعراء بشانقة أمثال حسن قايي وثابت أوزيجه وي وفاضل باشا شريفوفيتش، وقد استخدمت هذه المخطوطات مصدرا ممتازا عند إعداد رسائل الدكتوراه عن هؤلاء الشعراء وإبداعهم الفني. ولا ننسى أن نذكر أيضا أن هذه المجموعة كانت تضم دواوين لبعض الشعراء العثمانيين بلغ عددها ٢٤ ديوانا.

ومن مؤشرات ثراء مجموعة المخطوطات في معهد الدراسات الشرقية وتنوعها، أنها كانت تضم مخطوطات في الشطرنج، تم نسخه في نهاية القرن ١٥ على أقرب تقدير (المخطوط غير كامل في نهايته، ولكن تاريخ مكونات الكراسة الأخرى المكتوبة بيد نفس الناسخ، يعود إلى نهاية القرن ١٥). كما كانت المجموعة تضم مخطوطات في نظرية الموسيقى، ولكنه يفتقر إلى البيانات التفصيلية. ومما يشير أيضا إلى تنوع محتويات هذه المجموعة من المخطوطات، وجود مخطوط في الزواج والإثارة الجنسية، مكتوب باللغة العربية في القرن ١٤، وتم نسخه في نهاية القرن ١٦،

المقدمة

تمثل مجموعة مخطوطات معهد الدراسات الشرقية في سراييفو اليوم، إحدى المجموعات الصغيرة للمخطوطات المكتوبة باللغات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية. وتضم هذه المجموعة ٢٠٣ عملاً مجموعين في ١٠٨ مجاميع، منها ما هو مؤلف ومنها ما هو منسوخ بإحدى هذه اللغات. ونجد بين هذه المخطوطات، عدداً قليلاً مما كانت تضمه مجموعة مخطوطات معهد الدراسات الشرقية في الماضي، والتي كانت تعدّ من بين أكثر مجموعات المخطوطات ثراءً في البلقان، بعد مجموعة مكتبة الغازي خسرو بك. وكانت مجموعة مخطوطات معهد الدراسات الشرقية بمجاميعها التي بلغ عددها ٥٢٦٣ مجموعاً، والمكتوبة باللغات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية، تقدم للباحثين من شتى أنحاء العالم ثروة لا تقاس من العلوم المكتوبة، التي تم تأليفها أو نسخها على مر القرون، في مختلف أنحاء الدائرة الحضارية الإسلامية الشرقية. وكان مخزون هذا المعهد يتكون من المخطوطات التي نقلت إليه، بعد تأسيسه، من مكتبة المتحف الوطني سنة ١٩٥٠، وكان عددها ٣٤٧٥ مجموعاً، إضافة إلى المخطوطات التي تم اقتناؤها في الفترة من ١٩٥٠ إلى ١٩٩١، وبلغ عددها ١٧٨٨ كراسة، وبذلك أصبح مجموع ما كان يملكه المعهد من المخطوطات سنة ١٩٩٢، ٥٢٦٣ مجموعاً. وكان هذا المخزون يشتمل على مخطوطات في شتى الفنون العلمية والدينية: مخطوطات القرآن الكريم وعلوم القرآن، والحديث الشريف، والفقه والعبادات، والعقيدة، والأدعية، والروايات، ومن ثم كتب التصوف والفلسفة الإسلامية لاسيما المنطق، وكافة فروع العلوم الطبيعية والرياضيات، والتقويم الزمني، وعلم النجوم، والسحر والشعوذة، والتاريخ والجغرافيا والسياسية، وكذلك كتب النحو والمعجم المنسوخة لأغراض التعليم في المدارس الابتدائية والمتقدمة. كما كان هذا المخزون يضم أعمالاً كثيرة في الأدب الجميل، وخاصة الشعر، منها دواوين لشعراء محليين وعثمانيين، أو قصائد منفردة أو أبيات لشعراء مشهورين أو مغمورين، وكذلك أعمال نثرية وأمثال وحكم وغير ذلك من المضامين الأدبية. وكان معهد الدراسات الشرقية يحتفظ ببعض المخطوطات في فن كتابة الرسائل، والإجازات، ومخطوطات في الموسيقى، إضافة إلى عدد معين من المجموعات المتعددة المواضيع، وكانت تلك المجموعات في الغالب ذات محتويات أدبية وثقافية.

كانت المخطوطات الأقدم في معهد الدراسات الشرقية تشد اهتمام الباحثين، وكان من أشدها إثارة مخطوط كتاب «النوازل في الفتاوى» لأبي الليث نصر بن محمد بن أحمد بن إبراهيم السمرقندي (توفي سنة ٩٨٣/٣٧٣ أو ٩٨٥/٣٧٥)، وناسخ هذا المخطوط هو أحمد بن عبد الله القاعدي أبو شجاع الشلحي، وجاء في حاشية المخطوط أنه انتهى من نسخه في ٩ من ذي الحجة سنة ٤١٣هـ / ٥ من مارس ١٠٢٣م. كان هذا المخطوط - حسب علمنا - أقدم المخطوطات المحفوظة، ليس فقط في البوسنة والهرسك، بل في يوغوسلافيا السابقة (انظر صالح

تصدير

إن إصدار فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية الموجودة في معهد الدراسات الشرقية، يمثل حدثاً ذا أهمية خاصة بالنسبة لمعهدنا، لأنه يجعل هذه المجموعة متاحة للأوساط العلمية وللمشتغلين بدراسة التراث الثقافي.

وتنبع أهمية هذا الإصدار أيضاً من حقيقة أن معهد الدراسات الشرقية، بعد تلف مجموعة مخطوطاته، التي كانت فيما مضى تضم ٥٢٦٣ مخطوطة مكتوبة باللغات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية، وكانت تعدّ من بين أكثر مجموعات المخطوطات ثراءً في البلقان، لم يحتفظ إلا بعدد ضئيل من المخطوطات، وقد واصل المعهد منذ عام ١٩٩٦ جمع المخطوطات، سواء بالشراء أو عن طريق هدايا مقدمة من أفراد ومؤسسات، من داخل الدولة وخارجها. تقدم المجموعة الحالية، رغم ضآلة عدد محتوياتها، مخطوطات قيمة ومثيرة، تم نسخها في شتى أنحاء العالم الإسلامي وفي البوسنة والهرسك.

إننا مدينون بالشكر، على إصدار هذا الفهرس، لمعالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي، ومقرها في لندن، فالشيخ أحمد زكي يماني له أباد بيضاء في حماية العديد من مجموعات المخطوطات الإسلامية في العالم، والمحافظة عليها وفهرستها. ولقد ساعدتنا مؤسسة الفرقان أيضاً في تقييم المخطوطات، مما سيمكننا، ليس فقط من الحفاظ على المخطوطات وحفظها، بل وجعل تلك المخطوطات متاحة لكل من يشتغل في دراستها.

ونخص بالشكر الدكتور عادل صلاح، المدير العام لمؤسسة الفرقان وزملاءه على ما قدموه من دعم في تنفيذ هذا المشروع، ونشكر أيضاً الدكتور مصطفى يحيثش، مدير مكتبة الغازي خسرو بك، الذي بدأ هذا المشروع وكان خير منسق أثناء تنفيذه.

د. بهية زلاتار

مديرة معهد الدراسات الشرقية

أوجه بالشكر إلى الدكتور مصطفى يحيتش، مدير مكتبة الغازي خسرو بك على ما بذله من جهد لإنجاح هذا العمل، والشكر موصول إلى الدكتورة بهية زلاتار، مديرة معهد الدراسات الشرقية، وإلى الدكتورة ليلي غازيتش التي أعدت المخطوطات في هذا الفهرس. وأتمنى لهم جميعاً التوفيق والنجاح في أعمالهم القادمة.

لندن، ٢٠٠٩/١٤٣٠

أحمد زكي يمانى
رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ تقديم

تعمل مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي منذ سنين طويلة على حماية التراث الإسلامي والثقافة الإسلامية وحفظهما، وذلك من خلال تنظيم الندوات والحلقات الدراسية والمعارض المختلفة، ونشر الكتب والفهارس، وتصوير المخطوطات والوثائق التاريخية وحجج الوقف وسجلات المحاكم الشرعية.

وتبذل هذه المؤسسة المرموقة جهودا كبيرة في سبيل المحافظة على المخطوطات والكتب المطبوعة القديمة وحمايتها، والتي توجد في مختلف المؤسسات الثقافية والعلمية في البوسنة والهرسك. وبعد المساعدات الجلييلة التي قدمتها مؤسسة الفرقان لمكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو في المحافظة على كنزها من المخطوطات والتعريف به، تواصل المؤسسة تقديم مساعداتها إلى المؤسسات الأخرى في البوسنة والهرسك التي تحتفظ بكنوز ثقافية مشابهة. وقد جاء هذا الكتاب "فهرس مخطوطات معهد الدراسات الشرقية في سراييفو" ثمرة لتلك الجهود، نقدمها إلى الباحثين والمشتغلين في الأوساط العلمية. لقد بات معلوما لدى الجميع المصير الذي آلت إليه آلاف المخطوطات التي كانت بحوزة هذا المعهد، عندما أحرق بشكل بربري سنة ١٩٩٢. لذا فإن مؤسسة الفرقان تحدها رغبة خاصة للمساعدة في المحافظة على المخطوطات - القليلة العدد للأسف - التي نجح المعهد في إنقاذها من النيران أو اقتناها مجددا. إن مؤسسة الفرقان بدعمها لتصوير المخطوطات وفهرستها في هذا المعهد وفي غيره من المؤسسات المشابهة في البوسنة والهرسك، لترغب أن تساهم في إنقاذ تلك المخطوطات وحمايتها من التلف الذي تعرضت له في الأحداث الأخيرة التي عصفت بهذه المنطقة، وأن تضعها تحت تصرف الباحثين والمشتغلين في الأوساط العلمية من شتى أنحاء العالم.

يعالج هذا الفهرس المخطوطات التي تم انتزاعها من برائن النيران التي التهمت معهد الدراسات الشرقية في الحرب سنة ١٩٩٢، إضافة إلى المخطوطات التي تم اقتناؤها في السنوات الأخيرة بفضل جهود إدارة المعهد. إننا نأمل أن تعم الفائدة من نشر هذا الفهرس الباحثين المشتغلين بدراسة التراث الثقافي الإسلامي، وأن يذكرنا في الوقت نفسه بالآلاف المخطوطات التي احترقت في هذا المعهد.

أسأل الله تعالى أن يمنّ علينا بعونه وتوفيقه في سبيل تحقيق الأهداف التي وضعتها مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي، في مجال المحافظة على التراث الثقافي الإسلامي باعتباره إنجازا بشريا بكل ما يتضمنه من قيم كونية.

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1-905122-30-6

© Al-Furqān Islamic Heritage Foundation; 2009
All rights reserved. No part of this book may be reproduced
or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any
other means without written permission from the publisher.

(Al-Furqān Cataloguing in Publication Data: بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر:

GAZIC, Lejla.

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa, Orijentalni institut u Sarajevu = Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] The Institute for Oriental Studies in Sarajevo = Fihris al-makhṭūṭāt al-‘Arabīyah wa al-Turkīyah wa al-Fārisīyah wa al-Būsnawīyah fi Ma‘had al-dirāsāt al-šarqīyah fi Sarāyifū

فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في معهد الدراسات الشرقية في سراييفو

obradila Lejla GAZIC. - Sarajevo : Orijentalni institut u Sarajevu; London : Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1430/2009

v, 17, 288 p. ; 25 cm. - (Al-Furqān Islamic Heritage Foudation Publication; no. 120 ; Islamic Manuscripts Catalogues Series ; no. 62 =

منشورات الفرقان؛ رقم ١٢٠ . سلسلة فهراس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٦٢)

Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 1-17.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foudation Publication; no 33, 39, 41, 51, 52, 62, 69, 72, 80, 85, 93. Islamic Manuscripts Catalogues Series ; no. 22, 25, 27, 31, 32, 40, 43, 44, 45, 47, 51, 60, 61)

1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Institute for Oriental Studies in Sarajevo (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts

I. GAZIC, Lejla. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foudation (London, Great Britain). III. Institute for Oriental Studies in Sarajevo (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series

ISBN 1-905122-30-6

ISBN 978-9958-626-11-1

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
22A Old Court Place, London W8 4PL, UK

سلسلة فها رس المخطوطات الاسلامية : رقم ٦٢

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
معهد الدراسات الشرقية في سرايفو

إعداد

ليلى غازيتش

إصدار

معهد الدراسات
الشرقية
سرايفو

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

لندن - سرايفو

١٤٣٠ هـ / ٢٠٠٩ م

منشورات الفرقان: رقم ١٢٠
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٦٢

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
22A Old Court Place
London
W8 4PL
U.K.

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية

في

معهد الدراسات الشرقية في سرايفو